

**SVEUČILIŠTE U RIJECI
FILOZOFSKI FAKULTET U RIJECI**

ODSJEK ZA FILOZOFIJU

Program sveučilišnog preddiplomskog studija filozofije (AA)

PRIJEDLOG IZMJENA PREDDIPLOMSKOG STUDIJA FILOZOFIJE

I Godina

Predmet	I.semestar		II.semestar	
	ECTS bodovi	Br. sati tjedno	ECTS bodovi	Br. sati tjedno
Uvod u filozofiju	6	4		
Etika	6	4		
Izborni	3*	2		
Logika			6	4
Antička filozofija			6	4
Izborni			3*	2
Σ	15	10	15	10

II Godina

Predmet	I.semestar		II.semestar	
	ECTS bodovi	Br. sati tjedno	ECTS bodovi	Br. sati tjedno
Estetika	6	4		
Simbolička logika	6	4		
Izborni	3*	2		
Moderna filozofija od Descartesa do Kanta			6	4
Izborni			3	2
Izborni			3	2
Izborni			3*	2
Σ	15	10	15	10

III Godina

Predmet	I.semestar		II.semestar	
	ECTS bodovi	Br. sati tjedno	ECTS bodovi	Br. sati tjedno
Epistemologija	6	4		
Filozofija kao sustav. Povijest klasičnog njemačkog idealizma	6	4		
Izborni	3	2		
Metafizika			6	4
Suvremena filozofija 20. stoljeća			6	4
Završni rad ili Izborni			3	2
Σ	15	10	15	10

* Student upisuje izborni kolegij koji nosi 2 ili 3 boda ovisno o tome kojoj se studijskoj grupi pripisuje 1 bod od tjelesnog.

OBRAZLOŽENJE PREDLOŽENIH IZMJENA

1. Ove izmjene u diplomskom studiju Filozofije na Filozofskom fakultetu u Rijeci predlažemo zbog prelaska s A-B modela studiranja na A-A model na dvopredmetnim studijima.
2. Predložene izmjene u skladu su s uputama Prodekanice za reformu prof.dr. Tkalčić da:
  - a. udio obveznih kolegija u odnosu na izborne poveća na 60-75%,
  - b. po semestru može biti 3-5 ispita,
  - c. broj ECTS bodova po semestru treba biti 15,
  - d. satnica treba iznositi 20-25 sati tjedno,
  - e. ukupne promjene u programu ne smiju iznositi preko 20%.
3. Prijedlog izmjena izrađen je uvažavajući evaluacije dosadašnjeg programa od strane studenata i nastavnika.
4. Izmjenama u programu ne mijenjaju se kompetencije završenog studenta. promjene nisu u sadržaju programa već u izvedbi, nastoji se bolje organizirati i usustaviti sadržaj postojećeg programa.

Iz navedenih razloga predložene su zapravo samo dvije organizacijske izmjene. Prvo, zbog disproporcije u zastupljenosti sistemskih predmeta, dosadašnji kolegiji *Logika 1* i *Logika 2* fuzionirane su u jedinstveni kolegij *Logika*, a dosadašnji kolegiji *Simbolička logika 1* i *Simbolička logika 2* fuzionirane su u jedinstveni kolegij *Simbolička logika*. Drugo, zbog povećanja udjela obveznih kolegija, četiri povijesno-filozofska kolegija prebačena su iz izbornih u obvezne. To su: *Antička filozofija*, *Moderna filozofija od Descartesa do Kanta*, *Filozofija kao sustav*, *Povijest klasičnog njemačkog idealizma* te *Suvremena filozofija 20. stoljeća*. U dosadašnjem programu bilo je predviđeno da studenti u okviru *izbornog modula povijesti filozofije* odslužaju propisan broj takvih kolegija, međutim, podjela izbornih kolegija na module nažalost nije zaživjela. Zbog brojnih kolizija u rasporedu; studenti su naprosto upisivali one izborne kolegije koje su mogli uklopiti u raspored a ne one koji su ih zanimali ili bili predviđeni podjelom studija na module. Stoga smo odlučili odustati od podjele izbornih kolegija na module i vratiti klasične povijesno-filozofske kolegije natrag u obvezni dio studija. Pored toga, ti su kolegiji važni za kompetencije budućih gimnazijskih profesora, budući da se u gimnazijama predaje upravo *Povijest filozofije*. Budući da su ova četiri kolegija vraćena iz izbornih u obvezne, izbačen je jednosemestralni obvezni kolegij *Uvod u povijest filozofije* koji je trebao predstavljati pripremu za samostalni odabir izbornih kolegija iz modula povijesti filozofije. Dakle, u predloženim promjenama izbačen je samo jedan obvezni kolegij, koji je zamijenjen s četiri odgovarajuća kolegija, a nije uveden niti jedan novi obavezni kolegij.

FILOZOFIJA KAO OPĆI PREDMET

Zbog velikog interesa studenata za uvodno-filozofske kolegije u C-segmentu ponudili bismo još dva uvodna kolegija: *Osnove filozofije 1* i *Osnove filozofije 2*, te kolegij *Uvod u kritičko mišljenje*. Svi ti kolegiji bi nosili 3 ECTS boda i imali 2 sata tjedno.

Predmet "Bioetika" kao izborni predmet predložen je u prvotnoj verziji prijedloga studijskog programa studija Filozofije. Prihvaćen je u postupku recenzije programa, ali je naknadno odstranjen s programa, zbog potreba poštovanja kriterija pokrivenosti nastave zaposlenim kadrovima. U međuvremenu, kadrovska je situacija poboljšana, uz zapošljavanje troje asistenata. Osim toga, na Odsjeku za filozofiju pokrenut je i doktorski studij, u sklopu kojega se i razrađuje znanstveni projekt koji djelomično pokriva pitanja normativnosti i morala. U tom smislu, za svrhe nastave, u seminarskom dijelu, moguće je angažirati i polaznike poslijediplomskog doktorskog

studija. Na kraju, valja istaknuti da na našem Odsjeku trenutačno radi troje kolegica i kolega koji se znanstveno bave pitanjima iz bioetike. S obzirom na mogućnosti kadrovske pokrivenosti i velikog interesa studenata, predlaže se pokretanje ovoga izbornoga predmeta

Predmet *Uvod u kritičko mišljenje* uvodi se zbog potreba našeg odsjeka ali i studenata sa ostalih odsjeka - za osnovama metoda i strategija kritičkog rasuđivanja s obzirom da je kritičko mišljenje korespondentno i aplikabilno u svim znanstvenim domenama a predmeta koji se bave posebno tom problematikom na pojedinim programima studija nedostaje.

Izborni kolegij *Uvod u filozofiju religije* uvodi se zbog velikog interesa studenata što proizlazi iz studentskih evaluacija i iz razgovora sa studentima. Kolegij korespondira i u korelaciji je sa postojećim izbornim kolegijem *Kršćanska filozofija*.

UVJETI:

Izborni predmet Simbolička logika-Metateorija uvodi se zbog fuzioniranje predmeta Logika 1 i Logika 2 u predmet Logika; a Simbolička 1 i Simbolička 2 u Simbolička logika, pri čemu se, zbog smanjenja fonda sati, u programima novih predmeta moralo odustati od metateorije logike sudova i logike prvoga reda.

Preduvjet za upis kolegija Simbolička logika-Metateorija: položeni ispiti iz Logike i Simboličke logike.

Preduvjet za upis kolegija Simbolička logika: položeni ispit iz Logike.

Kod predmeta					
Naziv predmeta	A priori - klasični tekstovi				
Opći podaci					
Studijski program	Filozofija			Godina	1-5
Status kolegija		Obvezan	X	Izborni	
Bodovna vrijednost i način izvođenja nastave					
		Zimski semestar	Ljetni semestar		
ECTS koeficijent opterećenja studenta	3				
Broj sati po semestru	0+30				
Ciljevi predmeta					
Upoznati studenta s osnovnim pozicijama i argumentima u raspravi oko prirode apriorne spoznaje; Kantov sintetički a priori, Millov empirizam, Fregeov platonizam, pozitivistička jezička teorija <i>a prioria</i> .					
Korespondentnost i korelativnost programa					
Kolegij je u korelaciji s priličnim brojem ostalih kolegija, na primjer, epistemologijom, metafizikom, filozofijom znanosti, filozofijom matematike, filozofijom jezika.					
Očekivani ishodi (razvijanje općih i specifičnih kompetencija – znanja/vještina) za predmet i/ili modul					
Dovesti studenta u stanje da sam prepozna različite pozicije u pogledu apriorne spoznaje i da bude upoznat s poteškoćama svake od njih; da usvoji znanja vezana uz probleme oko podjele na analitičko i sintetičko.					
Sadržaj predmeta					
<p>1. <u>Kantov sintetički a priori</u>; Kantova gledišta o sintetičkoj <i>a priori</i> prirodi matematike, geometrije i fundamentalnih principa fizike.</p> <p>2. <u>Millov radikalni empirizam</u>; Millovo shvaćanje da istine logike i matematike predstavljaju samo generalizacije iz iskustva.</p> <p>3. <u>Fregeov platonizam</u>; Fregeovo shvaćanje da istine logike i matematike opisuju vječne i nepromjenljive entitete koji postoje van vremena i prostora.</p> <p>4. <u>Pozitivistička jezička teorija a prioria</u>; Ayerovo i Hahnovo gledište da su logika i matematika u osnovi tautološke prirode i da ne doprinose činjeničnom znanju.</p> <p>5. <u>Kritika podjele na analitičko i sintetičko</u>; Quineovi i Whiteovi argumenti kojima oni nastoje pokazati da podjela na sintetičko i analitičko nije održiva. Griceova i Strawsonova obrana iste podjele.</p>					
Način izvođenja nastave i usvajanje znanja (označiti slovom X)					
Predavanja	Seminari i radionice X	Vježbe	Samostalni zadaci	Multimedija i internet	
Obrazovanje na daljinu	Konzultacije	Laboratorij	Mentorski rad	Terenska nastava	
Komentari:					
Obveze studenata					
Student je dužan redovito pohađati nastavu, izraditi seminarski rad kojega će izložiti usmeno na seminaru i/ili u pismenom obliku predati nastavniku i položiti usmeni ispit.					
Praćenje i ocjenjivanje* studenata (unijeti odgovarajuće bodovne vrijednosti u relevantne kategorije tako da ukupan broj bodova u različitim izabranim kategorijama odgovara ukupnoj bodovnoj vrijednosti kolegija; upotrijebiti prazne rubrike za dodatne aktivnosti)					
Pohađanje nastave 1	Aktivnost u nastavi	Seminarski rad 1	Eksperimentalni rad		
Pismeni ispit	Usmeni ispit	Esej	Istraživanje		

1			
Projekt	Kontinuirana provjera znanja	Referat	Praktični rad
<p>*OCJENIVANJE <i>Varijanta 1. (završni ispit)</i> Rad studenta na predmetu će se vrednovati i ocjenjivati tijekom nastave i na završnom ispitu. Ukupan broj bodova koje student može ostvariti tijekom nastave je 70 (ocjenjuju se aktivnosti označene u tablici), dok na završnom ispitu može ostvariti 30 bodova.</p> <p>Detaljna razrada načina praćenja i ocjenjivanja rada studenata bit će prikazana u izvedbenom planu predmeta!</p>			
Obvezna literatura			
Immanuel Kant: <i>Kritika čistoga uma</i> (selekcija) John Stuart Mill: <i>A System of Logic</i> (selekcija) Gottlob Frege: <i>Temelji aritmetike</i> (selekcija) Hans Hahn: "Logic, Mathematics and Knowledge of Nature" Alfred Jules Ayer: "A Priori" iz <i>Language, Truth and Logic</i> Willard van Orman Quine: "Two Dogmas of Empiricism" Morton White: "The Analytic and The Synthetic: An Untenable Dualism" Grice i Strawson: "In Defence of a Dogma"			
Dopunska literatura			
Paul Moser (ur): <i>A Priori Knowledge</i> , Oxford University Press, 1987. Paul Boghossian i Christopher Peacocke (ur): <i>New Essays on the a Priori</i> , Oxford University Press, 2002.			
Način praćenja kvalitete i uspješnosti svakog predmeta i/ili modula			
Kvaliteta i uspješnost kolegija ispituje se anonimnom anketom među polaznicima kolegija.			

I. OSNOVNI PODACI O KOLEGIJU

Naziv kolegija	Broj ECTS-a	Nastavno opterećenje	Vrijeme i mjesto održavanja nastave	
Analitički marksizam	3	20 + 10	Soba 405,	
Nositelj kolegija	Vrijeme za konzultacije	Kabinet	Telefon	E-mail
		410	345 046 – int. 229	
Asistent	Vrijeme za konzultacije	Kabinet	Telefon	E-mail

II. DETALJNI OPIS KOLEGIJA

SADRŽAJ KOLEGIJA

- 1) U uvodnom dijelu kolegija objasnio bi se što je analitički marksizam i zbog čega je značajan, zatim koje su glavne, velike teme marksističke filozofije i kako su one, u glavnim crtama, izražene u Marxovim i Engelsovim programatskim i pristupačnijim tekstovima, kao što je npr. *Komunistički manifest* i *Nadnica, cijena i profit*. (4h)
- 2) Nakon toga bi se prešlo na izlaganje i suvremenu analizu konkretnih pitanja koja je marksizam uveo razvijajući svoju teoriju povijesti. To su npr: što su proizvodne snage, kako je sastavljena ekonomska struktura društva, što su proizvodni odnosi, što je baza a što nadgradnja društva i kakva je njihova međusobna veza, što je fetišizam, koja je logika razvoja povijesti, kako funkcionira kapitalizam, što je eksploatacija i slično. Pri tome bi se prvenstveno uzela u obzir proslavljena interpretacija G.A. Cohena, koji modernim analitičkim oruđima preispituje Marxove teze i pokušava procijeniti što od toga može proći na testu (14h).
- 3) Iduća faza kolegija obuhvatila bi marksističke teme koje imaju moralnu, tj. vrijednosnu dimenziju, poput slijedećih: što je alijenacija, jesu li proleter i kapitalizmu neslobodni i na koji način, u kojem je smislu komunizam superioran kapitalizmu, itd. Nastava bi se i u ovoj fazi većinom oslanjala na rad G.A. Cohena (6h).
- 4) Konačno, u posljednjoj bi se fazi kolegija pažnja posvetila isključivo kritičkom razmatranju (neke od tih kritika bile bi dotaknute i u ranije u toku nastave, ali bi ih se sada detaljnije razrađivalo) iznesenih marksističkih ideja i vizija da bi se vidjelo zadovoljavaju li logičke i empirijske standarde. Tu bi oslonac bio na radovima nekolicine nemarksističkih autora koji se nalaze u preporučenoj literaturi. Od studenata se ne bi zahtijevalo da obavezno prođu kroz tu literaturu da ih se ne preopterećuje, ali bi im se na taj način ipak pružile osnovne informacije o ključnim smjerovima kritike (6h).

OČEKIVANI ISHODI KOLEGIJA

Glavni cilj ovog kolegija jest da se studenti upute u temeljne marksističke teze i teorije, budući da je ta ključna teorija u posljednja dva desetljeća zanemarena u našem obrazovnom sustavu, a želja da se o tome nešto može čuti na nastavi višekratno je bila izražena. No, kako je već naznačeno u sadržaju kolegija, ne želi se tek ponoviti neka od klasičnih interpretacija Marxovog i Engelsovog rada, već se taj prikaz kani dati kroz najpoznatije suvremeno tumačenje marksizma koje u obzir

uzima najnoviji razvoj društvenih znanosti i njegove teorije testira po njihovim mjerilima. Drugim riječima, plan je pružiti prikaz marksizma koji je u maksimalno skladu s najboljom znanostu našeg doba i zatim vidjeti u kojoj je mjeri i ta verzija izložena poteškoćama. Na taj bi način studenti dobili osnovna znanja o jednoj o ključnih filozofskih teorija i usput vidjeli može li se ona i dalje braniti i kako. Očekuje se da bi kolegij doprinio i izoštravanju kritičkog i analitičkog duha studenata.

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE (označiti aktivnost s "x")

Predavanja	Seminari	Konzultacije	Samostalni rad
X	X	X	X
Terenska nastava	Laboratorijski rad	Mentorski rad	Ostalo

III. SUSTAV OCJENJIVANJA

AKTIVNOST KOJA SE OCJENJUJE	UDIO AKTIVNOSTI U ECTS BODOVIMA	MAX BROJ BODOVA
AKTIVNOST NA NASTAVI	1	35
SEMINARSKI RAD: IZLAGANJE ILI ESEJ	1	35
ZAVRŠNI ISPIT – pismeno	0,5	15
ZAVRŠNI ISPIT – usmeno	0,5	15
UKUPNO	3	100

* Izvedbenom programu valja priložiti način bodovanja svake pojedinačne aktivnosti koja se ocjenjuje

IV. LITERATURA

Obvezna literatura:

- 1) G.A. Cohen, *Obrana Marxove teorije povijesti*, ??? ili G.A. Cohen, *Karl Marx's Theory of History: A Defence*, Princeton University Press, Princeton, NJ, 2000, str. 28-248, 326-340, 364-388 (261)
- 2) G.A. Cohen «The Structure of Proletarian Unfreedom», u Cohen, G.A. *History, Labour, and Freedom*, Clarendon Press, Oxford, 1988, str. 255-285 (31)
- 3) Marx, K./Engels, F. *Manifest komunističke partije*, Naprijed, Zagreb, 1973, str. 23-58 (36)
- 4) Marx, K. «Nadnica, cijena i profit» u Dragičević, A./Mikecin, V./Nikić, M. (ur.) *Glavni radovi Marxa i Engelsa*, Stvarnost, Zagreb, 1979, 807-844 (38)

Ukupno: 366 str.

Izborna literatura:

- Buchanan, A. *Marx and Justice*, London, 1982.
- Cohen, G.A. *History, Labour, and Freedom*, Clarendon Press, Oxford, 1988.
- Cohen, G.A. *If You're an Egalitarian, How Come You're So Rich?*, Harvard University Press, Cambridge, MA, 2000, str. 42-115 (74)
- Cohen, M./Nagel, T./Scanlon, T. (ur.) *Marx, Justice, and History*, Princeton University Press, Princeton, NJ, 1980.
- Conway, D. *A Farewell to Marx*, Penguin, Harmondsworth, 1987.
- Dragičević, A./Mikecin, V./Nikić, M. (ur.) *Glavni radovi Marxa i Engelsa*, Stvarnost, Zagreb, 1979.
- Elster, J./Roemer, J. (ur.) *Analytical Marxism*, ???
- Elster, J. *Making Sense of Marx*, ???
- Habermas, J. «Prilog rekonstrukciji historijskog materijalizma», u Habermas, J. *Prilog rekonstrukciji historijskog materijalizma*, Veselin Masleša, Sarajevo, 1985, str. 130-178 (49)
- Kolakowski, L. *Glavni tokovi marksizma I*, BIGZ, Beograd, 1980.
- Korsch, K. *Karl Marx*, Nolit, Beograd, 1982.
- Lukes, S. *Marxism and Morality*, Oxford University Press, Oxford, 1985.
- Lukes, S. "Can a Marxist Believe in Human Rights?", u Lukes, S. *Moral Conflict and Politics*, Clarendon Press, Oxford, 1991, str. 173-88 (16)
- Popper, K.R. *Otvoreno društvo i njegovi neprijatelji II*, Kruzak, Zagreb, 2003, str. 89-232.
- Rawls, J. *Lectures on the History of Political Philosophy*, Belknap Press, Cambridge, MA, 2007, str. 319-372 (54)
- Sesardić, N. *Iz analitičke perspektive*, SDH, Zagreb, 1991, str. 169-209 (41)
- Singer, P. *Marx*, Oxford University Press, Oxford, 1980.
- Tucker, R.C. «Marx and Distributive Justice», u Tucker, R.C. *The Marxian Revolutionary Idea*, W.W. Norton, New York, 1969, str. 33-53 (21)
- Waldron, J. «When Justice Replaces Affection: The Need for Rights», u Waldron, J. *Liberal Rights*, Cambridge University Press, Cambridge, 1993, str. 370-391 (22)
- Weber, M. *Protestantska etika i duh kapitalizma*, Veselin Masleša/Svjetlost, Sarajevo, 1989.
- Wood, A.W. «Marx Against Morality», u Singer, P. (ur.) *A Companion to Ethics*, Blackwell, Oxford, 1991, str. 511-24 (14)
- Wood, A.W. *Karl Marx (Arguments of the Philosophers)*, Routledge, London, 2004.

V. DODATNE INFORMACIJE O PREDMETU**POHAĐANJE NASTAVE**

- Studenti mogu izostati maksimalno tri puta sa satova predavanja i seminara, odnosno moraju prisustvovati na 80% sati.
- Za više od tri izostanka studenti će dobiti dodatni seminar koji trebaju predati zajedno s obavezanim.
- U slučaju opravdanoga duljeg izostanka student se o nastavi može informirati e-mailom na: npetrovic@ffri.hr
- Kašnjenje se tolerira do 10 minuta.
- Za nastave valja ugasiti mobitele i izbjegavati ulaske i izlaske. Od studenata se očekuje odgovornost u izvršavanju obaveza.

PRIDRŽAVANJE DOGOVORENIM ROKOVIMA

Studenti moraju seminarske radove (obavezni i eventualni dodatni) predati najkasnije do završetka semestra. Ukoliko to ne učine, ne mogu pristupiti ispitu.

NAČIN INFORMIRANJA STUDENATA

Web stranice fakulteta
Elektroničkom poštom

KONTAKTIRANJE S NASTAVNICIMA

Nakon nastave i u vrijeme konzultacija
Elektroničkom poštom

OSTALE RELEVANTNE INFORMACIJE

Vrednovanje studentskih obveza

Bodove će studenti ostvarivati na sljedeći način (**maksimalno 20**):

- pridržavanje uputa o pisanju seminarskih radova (uvod, razrada teme, zaključak) – **15**
- pridržavanje tehničkih uputa o pisanju rada – **5**

Seminarski rad se ocjenjuje, a na temelju ocjena studenti dobivaju bodove na sljedeći način: izvrstan (5) – 20 bodova; vrlo dobar (4) – 15 bodova; dobar (3) – 10 bodova; dovoljan (2) – 7 bodova.

Od studenata se očekuje poznavanje osnovne i neke sekundarne literature o političkoj teoriji koja se obrađuje u radu, na koju će biti upozoreni na predavanjima. U uvodnom dijelu rada upozorit će se na važnost odabranog mislioca ili teme za političku teoriju. Glavni dio rada čini izlaganja ključnih misli odabranog mislioca ili odabranog problema. Završni dio rada može biti navođenje kritike iznesene teorijske pozicije. Student u radu također mora pokazati da zna pravilno citirati i navoditi korištenu literaturu (prema prijedlozima u relevantnoj pravopisnoj literaturi). Rad mora biti napisan u skladu s pravopisnim pravilima hrvatskoga jezika. Rad može obuhvaćati do 10 stranica teksta pisanog u fontu Times New Roman, veličine 12, prored 1,5.

Završnim ispitom ocjenjuje se poznavanje temeljnih ideja klasičnih političkih mislilaca perioda koji se obrađuje, a prema sljedećem kriteriju: izvrstan (5) – 60 bodova; vrlo dobar (4) – 45 bodova; dobar (3) – 30 bodova; dovoljan (2) – 15 bodova.

Konačna ocjena rezultat je svih provjeravanih elemenata.

Pridruživanje ocjena ostvarenim bodovima vrši se nakon što su studenti ostvarili bodove iz aktivnosti koje se ocjenjuju. Konačna se ocjena donosi prema sljedećem kriteriju:

- **A** – 88 – 100% ocjenskih bodova
- **B** – 76 – 87,9% ocjenskih bodova
- **C** – 64 – 75,9% ocjenskih bodova
- **D** – 52 – 63,9% ocjenskih bodova
- **E** – 40 – 51,9% ocjenskih bodova

Brojčani se sustav ocjenjivanja uspoređuje s ECTS- sustavom na sljedeći način:

- Izvrstan (5) – **A**
- Vrlo dobar (4) – **B**
- Dobar (3) – **C**
- Dovoljan (2) – **D i E**

Kod predmeta			
Naziv predmeta	Antička filozofija duha		
Opći podaci			
Studijski program	<i>Preddiplomski i diplomski studij filozofije</i>		Godina 1-5
Status kolegija	Obvezatan	Izborni	
Bodovna vrijednost i način izvođenja nastave			
	Zimski semestar	Ljetni semestar	
ECTS koeficijent opterećenja studenta		3	
Broj sati po semestru		15+15	
Ciljevi predmeta			
<p>(1) Upoznavanje studenata s osnovnim načinima razumijevanja duha i mentalnih pojava koji su se pojavili u klasičnom i helenističkom razdoblju antičke filozofije.</p> <p>(2) Uočavanje antičkog podrijetla modernih teorija iz područja filozofije duha.</p> <p>(3) Razvijanje samostalnog, kritičkog i jasnog mišljenja te njegova pismenog i usmenog izražavanja.</p>			
Korespondentnost i korelativnost programa			
Program je korespondentan i korelativan s nekoliko drugih programa, prije svega s programom Antičke filozofije, Filozofije duha, Metafizike, kao i programima iz područja psihologije.			
Očekivani ishodi (razvijanje općih i specifičnih kompetencija – znanja/vještina) za predmet i/ili modul			
<p>Očekuje se da će studenti savladavanjem ovog programa:</p> <ul style="list-style-type: none"> - moći opisati i objasniti osnovne načine razumijevanja duha i mentalnih pojava koji su se pojavili u klasičnom i helenističkom razdoblju antičke filozofije - uočiti i opisati veze antičkog i modernog pristupa dotičnim filozofskim problemima - razviti vještine čitanja, razumijevanja i interpretacije klasičnih filozofskih tekstova - razviti vještine samostalnog, kritičkog i jasnog prosuđivanja, te analiziranja stavova pojedinih filozofa 			
Sadržaj predmeta			
<p>(1) Platon: (a) Dualistička pozicija u <i>Fedonu</i>; (b) učenje o dijelovima duše u <i>Državi</i>.</p> <p>(2) Aristotel: (a) Aristotelova psihologija i metafizika; (b) duša kao forma; odnos prema dualizmu i funkcionalizmu; (c) Aristotel o problemu percepcije; (d) problem uma</p> <p>(3) Epikur: (a) epikurovski atomizam i objašnjenje psihofizičkog odnosa; (b) epikurovsko objašnjenje percepcije.</p> <p>(4) Stoici: (a) opće stoičko stajalište: odnos duše prema ostalim vrstama tijela; (b) teorija percepcije; (c) psihologija djelovanja; (d) emocije i racionalnost.</p>			

(5) Antička i moderna filozofija duha				
Način izvođenja nastave i usvajanje znanja (označiti slovom X)				
Predavanja X	Seminari i radionice X	Vježbe	Samostalni zadaci X	Multimedija i internet
Obrazovanje na daljinu	Konzultacije X	Laboratorij	Mentorski rad X	Terenska nastava
Komentari:				
Obveze studenata				
(1) Redovito pohađanje nastave i čitanje propisane literature. (2) Aktivno sudjelovanje u radu. (3) Sastavljanje dvaju kratkih (3-4 str. odn. 1000-1200 riječi) sastavaka na zadanu temu. (4) Sastavljanje jednog duljeg (15-20 str. odn. 4500-6000 riječi) sastavka na temu po vlastitom izboru.				
Praćenje i ocjenjivanje* studenata (unijeti odgovarajuće bodovne vrijednosti u relevantne kategorije tako da ukupan broj bodova u različitim izabranim kategorijama odgovara ukupnoj bodovnoj vrijednosti kolegija; upotrijebiti prazne rubrike za dodatne aktivnosti)				
Pohađanje nastave	Aktivnost u nastavi 0.2	Seminarski rad 1	Eksperimentalni rad	
Pismeni ispit 1	Usmeni ispit	Esej	Istraživanje	
Projekt	Kontinuirana provjera znanja 0.8	Referat	Praktični rad	
*OCJENIVANJE <i>Varijanta 1. (završni ispit)</i> Rad studenta na predmetu će se vrednovati i ocjenjivati tijekom nastave i na završnom ispitu. Ukupan broj bodova koje student može ostvariti tijekom nastave je 70 (ocjenjuju se aktivnosti označene u tablici), dok na završnom ispitu može ostvariti 30 bodova. Detaljna razrada načina praćenja i ocjenjivanja rada studenata bit će prikazana u izvedbenom planu predmeta!				
Obvezna literatura				
1. Platon, <i>Fedon</i> , preveo K. Rac, Zagreb, 1996. (Preporučuje se i engleski prijevod; usp. dolje, b.1.) (Spis se citira navođenjem paginacije na margini.) 2. Platon, <i>Država</i> , preveo M. Kuzmić, Zagreb, 1977. (i druga izdanja). 3. Aristotel, <i>O duši</i> , preveo F. Grgić. (Rukopis.) 4. Aristotel, <i>O duši / Nagovor na filozofiju</i> , prev. M. Sironić i D. Novaković, Zagreb, 1996. 5. Lukrecije, <i>O prirodi</i> , prev. M. Tepeš, Zagreb, 1938. 6. Epikur, <i>Pismo Herodotu</i> , u Diogen Laertije, <i>Životi i mišljenja istaknutih filozofa</i> , prev. A. Vilhar, Beograd, 1985, str. 343–359.				
Dopunska literatura				
1. Plato, <i>Phaedo</i> , translated with notes by D. Gallop, Oxford, 1975. 2. Shield, C. "Aristotle's Psychology", <i>Stanford Encyclopedia of Philosophy</i> , http://plato.stanford.edu/entries/aristotle-psychology/ 3. Annas, J., "Epikurovska psihologija", u P. Gregorić, F. Grgić i M. Hudoletnjak Grgić (ur.), <i>Helenistička filozofija: Epikurovci, stoici, skeptici</i> , Zagreb, 2005, str. 91–108. 4. Graver, M. (ur.), <i>Cicero on the Emotions: Tusculan Disputations 3 and 4</i> , Chicago, 2002. 5. Lorenz, H., "Ancient Theories of Soul", <i>Stanford Encyclopedia of Philosophy</i> , http://plato.stanford.edu/entries/ancient-soul/				

Način praćenja kvalitete i uspješnosti svakog predmeta i/ili modula

Praćenje kvalitete nastave i uspješnosti predmeta realizirat će se putem samoevaluacije koju provodi nositelj predmeta, putem rezultata u postizanju ciljeva, te putem evaluacije koju će se provesti na razini Odsjeka za filozofiju te na razini Filozofskog fakulteta.

Kod predmeta			
Naziv predmeta	Antička filozofija		
Opći podaci			
Studijski program	Preddiplomski studij filozofije		Godina 1
Status kolegija	Obvezatan	Izborni	
Bodovna vrijednost i način izvođenja nastave			
	Zimski semestar	Ljetni semestar	
ECTS koeficijent opterećenja studenta		6	
Broj sati po semestru		30+30	
Ciljevi predmeta			
<ul style="list-style-type: none"> - upoznavanje studenata s počecima zapadne filozofske misli, podrijetlom i izvorima filozofije - upoznavanje studenata s osnovnim stavovima, načinima argumentacije i kritikama najvažnijih antičkih filozofa, Sokrata, Platona i Aristotela - razvijanje vještina čitanja, razumijevanja i interpretacije filozofskih tekstova - razvijanje samostalnog i kritičkog mišljenja - razvijanje jasnoće i preciznosti u pismenom i usmenom izražavanju filozofskih argumenata 			
Korespondentnost i korelativnost programa			
Program Antička filozofija korespondentan je u cjelini i u dijelovima s velikim dijelom predmeta Nastavnog programa (ontologija, etika, teorije spoznaje, filozofija politike, filozofija psihologije, logika, estetika i dr.).			
Očekivani ishodi (razvijanje općih i specifičnih kompetencija – znanja/vještina) za predmet i/ili modul			
<p>Očekuje se da će studenti savladavanjem ovog programa:</p> <ul style="list-style-type: none"> - moći opisati i objasniti osnovne stavove najvažnijih antičkih filozofa - usvojiti vještine samostalnog čitanja i interpretacije klasičnih filozofskih tekstova - moći kritički i argumentirano prosuditi stavove pojedinog antičkog filozofa 			
Sadržaj predmeta			
Sadržaj predmeta dijeli se na obvezni i izborni.			
<u>Obvezni sadržaj.</u>			
(1) Uvod u antičku filozofiju. Periodizacija antičke filozofije. Specifičnosti antičkog pristupa filozofiji. Razlike između antičke i moderne filozofije.			
(2) Sokrat. Osnovni stavovi sokratovske etike i osnove sokratovskog načina argumentiranja. Tekstovi: Platon, <i>Obrana Sokratova</i> i <i>Protagora</i> .			
(3) Platon.			
(a) Rađanje Platonove metafizike i epistemologije iz sokratovskih tema i pristupa. Tekst: <i>Menon</i> .			
(b) Osnove Platonove etike. Tekst: <i>Država</i> (knj. II, IV, VIII-IX)			
(c) Osnove Platonove metafizike i epistemologije. Tekst: <i>Država</i> (knj. V-VII)			
(4) Aristotel			
(a) Aristotelovo shvaćanje filozofije. Prikaz podrijetla filozofije i predsokratovskih shvaćanja. Tekst: <i>Metafizika</i> (knj. A)			
(b) Osnove Aristotelove filozofije prirode. Učenje o uzrocima i problem teleologije. Tekst: <i>Metafizika</i> (knj. A), <i>Fizika</i> (knj. II)			
(c) Osnove Aristotelove metafizike. Tekst: <i>Kategorije</i> (pogl. 1-5), odabrana poglavlja iz <i>O duši</i> (knj. II).			
(d) Osnove Aristotelove etike. Odnos sreće i vrline. Tekst: <i>Nikomahova Etika</i> (knj. I-II)			
<u>Izborni sadržaj.</u>			

<p>(1) Problemi predsokratovske filozofije. Tekst: Diels, <i>Predsokratovci</i>. (2) Epikurovska etika. Tekstovi: Epikur, <i>Pismo Menekeju</i> (u Diogen Laertije, <i>Životi filozofa</i>), Ciceron, <i>O krajnostima dobra i zla</i> (knj. I i II) (3) Stoička etika. Tekstovi: Epiktet, <i>Priručnik</i>; Seneka, <i>Pisma Luciliju</i> (16, 33. i 47. pismo u Bošnjak, <i>Filozofija od Aristotela do renesanse</i>); Ciceron, <i>O krajnostima dobra i zla</i> (knj. III i IV). Kao temu seminarskog rada (vidi dolje) studenti mogu, u dogovoru s nastavnikom, izabrati neku od predloženih tema iz obvezatnog ili izbornog sadržaja.</p>				
Način izvođenja nastave i usvajanje znanja (označiti slovom X)				
Predavanja X	Seminari i radionice X	Vježbe	Samostalni zadaci X	Multimedija i internet
Obrazovanje na daljinu	Konzultacije X	Laboratorij	Mentorski rad X	Terenska nastava
Komentari:				
Obveze studenata				
<p>(1) Redovito pohađanje nastave. (2) Aktivno sudjelovanje u nastavi. (3) Redovito čitanje propisane literature. (4) Pisanje domaćih zadaća. (5) Pisanje seminarskog rada. (6) Polaganje završnog pismenog ispita</p>				
Praćenje i ocjenjivanje* studenata				
(unijeti odgovarajuće bodovne vrijednosti u relevantne kategorije tako da ukupan broj bodova u različitim izabranim kategorijama odgovara ukupnoj bodovnoj vrijednosti kolegija; upotrijebiti prazne rubrike za dodatne aktivnosti)				
Pohađanje nastave	Aktivnost u nastavi 1	Seminarski rad 1.5	Eksperimentalni rad	
Pismeni ispit 2	Usmeni ispit	Esej	Istraživanje	
Projekt	Kontinuirana provjera znanja 1.5	Referat	Praktični rad	
*OCJENIVANJE				
<p><i>Varijanta 1. (završni ispit)</i> Rad studenta na predmetu će se vrednovati i ocjenjivati tijekom nastave i na završnom ispitu. Ukupan broj bodova koje student može ostvariti tijekom nastave je 70 (ocjenjuju se aktivnosti označene u tablici), dok na završnom ispitu može ostvariti 30 bodova. Detaljna razrada načina praćenja i ocjenjivanja rada studenata bit će prikazana u izvedbenom planu predmeta!</p>				
Obvezna literatura				
<p>Platon, <i>Obrana Sokratova</i>, preveo L. Boršić, Zagreb, 2000. Platon, <i>Protagora / Sofist</i>, preveli K. Rac i M. Sironić, Zagreb, 1975. (samo <i>Protagora</i>) Platon, <i>Menon</i>, preveo i priredio F. Grgić, Zagreb, 1997. Platon, <i>Država</i>, preveo M. Kuzmić, Zagreb, 1977. ili 1997. (knj. II, IV-IX) Aristotel, <i>Metafizika</i>, preveo T. Ladan, Zagreb, 1992. (knj. A) Aristotel, <i>Fizika</i>, preveo T. Ladan, Zagreb, 1992. (knj. II) Aristotel, <i>Kategorije</i>, preveo i priredio F. Grgić, Zagreb, 1992. (pogl. 1-5) Aristotel, <i>O duši / Nagovor na filozofiju</i>, preveli M. Sironić i D. Novaković, Zagreb, 1987, 21996. (samo odabrana pogl. iz <i>O duši</i>) Aristotel, <i>Nikomahova Etika</i>, preveo T. Ladan, Zagreb, 1992. (knj. I i II)</p>				

Dopunska literatura

- Diels, H., *Predsokratovci: fragmenti*, Zagreb, 1983.
- Ciceron, *O krajnostima dobra i zla*, Sarajevo, 1975.
- Diogen Laertije, *Životi i mišljenja istaknutih filozofa*, prev. A. Vilhar, Beograd, 1979, ³1985.
- Epiktet, *Priručnik*, preveo i priredio P. Gregorić, Zagreb, 2005.
- Bošnjak, B., *Filozofija od Aristotela do renesanse: i odabrani tekstovi filozofa*, Zagreb, ⁴1983 (Filozofska hrestomatija 2).
- Kraut, R. "Introduction to the study of Plato", u R. Kraut (ur.), *The Cambridge Companion to Plato*, Cambridge, 1992. (fotokopija prijevoda dostupna je u skriptarnici)
- Barnes, J., *Aristotel*, Zagreb, 1995.
- Barnes, J., "Uvod u Aristotelovu metafiziku", u P. Gregorić i F. Grgić (ur.), *Aristotelova Metafizika: zbirka rasprava*, Zagreb, 2003.
- Brunschwig, J. i D. Sedley, "Uvod u helenističku filozofiju", u P. Gregorić, F. Grgić i M. Hudoletnjak Grgić (ur.), *Helenistička filozofija: epikurovci, stoici, skeptici*, Zagreb, 2005.

Način praćenja kvalitete i uspješnosti svakog predmeta i/ili modula

Praćenje kvalitete nastave i uspješnosti predmeta realizirat će se putem samoevaluacije koju provodi nositelj predmeta, putem rezultata u postizanju ciljeva, te putem evaluacije koju će se provesti na razini Odsjeka za filozofiju te na razini Filozofskog fakulteta.

Kod predmeta				
Naziv predmeta	Antički skepticizam			
Opći podaci				
Studijski program	<i>Preddiplomski i diplomski studij filozofije</i>		Godina	1-5
Status kolegija	Obvezatan		Izborni	
Bodovna vrijednost i način izvođenja nastave				
		Zimski semestar	Ljetni semestar	
ECTS koeficijent opterećenja studenta			3	
Broj sati po semestru			15+15	
Ciljevi predmeta				
<p>(1) Upoznavanje studenata sa skeptičkim tendencijama u antičkoj filozofiji koje su se pojavile u razdoblju nakon 3. st. pr. N. e.</p> <p>(2) Razumijevanje uloge i važnosti tih tendencija za razvoj antičke i kasnije filozofije.</p> <p>(3) Uočavanje antičkog podrijetla modernih skeptičkih argumenata.</p> <p>(4) Razvijanje samostalnog, kritičkog i jasnog mišljenja te njegova pismenog i usmenog izražavanja</p>				
Korespondentnost i korelativnost programa				
Program je korespondentan i korelativan s mnogim drugim programima iz područja filozofije, a naročito s programima iz Antičke filozofije, Epistemologije I Etike.				
Očekivani ishodi (razvijanje općih i specifičnih kompetencija – znanja/vještina) za predmet i/ili modul				
<p>Očekuje se da će studenti savladavanjem ovog programa:</p> <ul style="list-style-type: none"> - moći opisati i objasniti skeptičke tendencije koje su se razvile u razdoblju nakon 3. st. pr. n. e. - moći analizirati i usporediti ulogu i značaj tih tendencija za razvoj antičke i kasnije filozofije - razviti vještine čitanja, razumijevanja i interpretacije klasičnih filozofskih tekstova - moći opisati odnos i veze između antičkog skepticizma i modernog pristupa skeptičkim argumentima - razviti vještine samostalnog, kritičkog i jasnog prosuđivanja, te analiziranja stavova pojedinih filozofa 				
Sadržaj predmeta				
<p>(1) Rani pironizam: Piron i Timon</p> <p>(2) Pironizam Seksta Empirika: (a) opća pozicija; (b) Enezidemovi modusi; (c) Agripini modusi; (d) Skeptička kritika etike.</p> <p>(3) Praktični ciljevi pironizma</p> <p>(4) Akademijski skepticizam: Arkesilaj i Karnead: (a) podrijetlo akademiskog skepticizma; (b) stoička epistemologija i akademijska kritika; (c) Arkesilaj i Karnead o praktičnim kriterijima</p> <p>(5) Antički I moderni skepticizam</p>				
Način izvođenja nastave i usvajanje znanja (označiti slovom X)				
Predavanja X	Seminari i radionice X	Vježbe	Samostalni zadaci X	Multimedija i internet
Obrazovanje na daljinu	Konzultacije X	Laboratorij	Mentorski rad X	Terenska nastava
Komentari:				
Obveze studenata				
(1) Redovito pohađanje nastave i čitanje propisane literature.				

(2) Aktivno sudjelovanje u radu.			
(3) Sastavljanje dvaju kratkih (3-4 str. Odn. 1000-1200 riječi) sastavaka na zadanu temu.			
(4) Sastavljanje jednog duljeg (15-20 str. Odn. 4500-6000 riječi) sastavka na temu po vlastitom izboru.			
Praćenje i ocjenjivanje* studenata (unijeti odgovarajuće bodovne vrijednosti u relevantne kategorije tako da ukupan broj bodova u različitim izabranim kategorijama odgovara ukupnoj bodovnoj vrijednosti kolegija; upotrijebiti prazne rubrike za dodatne aktivnosti)			
Pohađanje nastave	Aktivnost u nastavi 0.2	Seminarski rad 1	Eksperimentalni rad
Pismeni ispit 1	Usmeni ispit	Esej	Istraživanje
Projekt	Kontinuirana provjera znanja 0.8	Referat	Praktični rad
*OCJENIVANJE <i>Varijanta 1. (završni ispit)</i> Rad studenta na predmetu će se vrednovati i ocjenjivati tijekom nastave i na završnom ispitu. Ukupan broj bodova koje student može ostvariti tijekom nastave je 70 (ocjenjuju se aktivnosti označene u tablici), dok na završnom ispitu može ostvariti 30 bodova. Detaljna razrada načina praćenja i ocjenjivanja rada studenata bit će prikazana u izvedbenom planu predmeta!			
Obvezna literatura			
Sekst Empirik, <i>Obrisi pironizma</i> , priredio i preveo F. Grgić, Zagreb, 2008. Diogen Laertije, <i>Životi i mišljenja istaknutih filozofa</i> , prev. A. Vilhar, Beograd, 1979, ³ 1985. Long, A. A. i D. Sedley (ur.), <i>The Hellenistic Philosophers</i> , 2 sv., Cambridge, 1987. Charles Brittain (ed.), <i>Cicero: on Academic Scepticism</i> , Indianapolis, 2006.			
Dopunska literatura			
Burnyeat, M., “Može li skeptik živjeti svoj skepticizam?”, u P. Gregorić, F. Grgić i M. Hudoletnjak Grgić (ur.), <i>Helenistička filozofija: Epikurovci, stoici, skeptici</i> , Zagreb, 2005. Frede, M., “Skeptikova vjerovanja”, u P. Gregorić, F. Grgić i M. Hudoletnjak Grgić (ur.), <i>Helenistička filozofija: Epikurovci, stoici, skeptici</i> , Zagreb, 2005. Hankinson, R. J., <i>The Sceptics</i> , London, 1995. Striker, G., “Skeptičke strategije”, u P. Gregorić, F. Grgić i M. Hudoletnjak Grgić (ur.), <i>Helenistička filozofija: Epikurovci, stoici, skeptici</i> , Zagreb, 2005.			
Način praćenja kvalitete i uspješnosti svakog predmeta i/ili modula			
Praćenje kvalitete nastave i uspješnosti predmeta realizirat će se putem samoevaluacije koju provodi nositelj predmeta, putem rezultata u postizanju ciljeva, te putem evaluacije koju će se provesti na razini Odsjeka za filozofiju te na razini Filozofskog fakulteta.			

Kod predmeta				
Naziv predmeta	Aristotelova filozofija znanosti			
Opći podaci				
Studijski program	<i>Preddiplomski i diplomski studij filozofije</i>		Godina	1-5
Status kolegija	Obvezatan		Izborni	
Bodovna vrijednost i način izvođenja nastave				
		Zimski semestar	Ljetni semestar	
ECTS koeficijent opterećenja studenta			3	
Broj sati po semestru			15+15	
Ciljevi predmeta				
<p>(1) Upoznavanje studenata s aristotelovskim pristupom problemu znanja, znanosti i znanstvenog istraživanja.</p> <p>(2) Usporedba aristotelovskog pristupa sa suvremenim.</p> <p>(3) Razvijanje samostalnog, kritičkog i jasnog mišljenja te njegova pismenog i usmenog izražavanja.</p>				
Korespondentnost i korelativnost programa				
Program je korespondentan i korelativan s nekoliko drugih programa, prije svega s programom Antičke filozofije i Filozofije znanosti.				
Očekivani ishodi (razvijanje općih i specifičnih kompetencija – znanja/vještina) za predmet i/ili modul				
<p>Očekuje se da će studenti savladavanjem ovog programa:</p> <ul style="list-style-type: none"> - moći opisati i objasniti aristotelovski pristup problemu znanja, znanosti i znanstvenog istraživanja - uočiti i opisati veze antičkog i modernog pristupa dotičnim filozofskim problemima - moći usporediti i analizirati aristotelovski pristup problemu sa suvremenim - razviti vještine čitanja, razumijevanja i interpretacije klasičnih filozofskih tekstova - razviti vještine samostalnog, kritičkog i jasnog prosuđivanja, te analiziranja stavova pojedinih filozofa 				
Sadržaj predmeta				
<p>(1) Aristotelova <i>Druga Analitika</i>:</p> <p>(a) Osnove Aristotelova shvaćanja demonstrativnog znanja</p> <p>(b) Percepcija, iskustvo i znanje</p> <p>(c) Aristotelovo učenje o definicijama; problem odnosa definicije i demonstracije</p> <p>(d) Problem spoznaje prvih principa: um i indukcija</p> <p>(e) Demonstracija i dijalektika</p> <p>(2) Aristotelova filozofija biologije:</p> <p>(a) Problemi teleološkog objašnjenja</p> <p>(b) Problemi klasifikacije u biologiji</p> <p>(c) Uloga demonstracije u aristotelovskoj biologiji</p>				
Način izvođenja nastave i usvajanje znanja (označiti slovom X)				
Predavanja X	Seminari i radionice X	Vježbe	Samostalni zadaci X	Multimedija i internet
Obrazovanje na daljinu	Konzultacije X	Laboratorij	Mentorski rad X	Terenska nastava
Komentari:				
Obveze studenata				
(1) Redovito pohađanje nastave i čitanje propisane literature.				

<p>(2) Aktivno sudjelovanje u radu. (3) Sastavljanje dvaju kratkih (3-4 str. odn. 1000-1200 riječi) sastavaka na zadanu temu. (4) Sastavljanje jednog duljeg (15-20 str. odn. 4500-6000 riječi) sastavka na temu po vlastitom izboru.</p>			
<p>Praćenje i ocjenjivanje* studenata (unijeti odgovarajuće bodovne vrijednosti u relevantne kategorije tako da ukupan broj bodova u različitim izabranim kategorijama odgovara ukupnoj bodovnoj vrijednosti kolegija; upotrijebiti prazne rubrike za dodatne aktivnosti)</p>			
Pohađanje nastave	Aktivnost u nastavi 0.2	Seminarski rad 1	Eksperimentalni rad
Pismeni ispit 1	Usmeni ispit	Esej	Istraživanje
Projekt	Kontinuirana provjera znanja 0.8	Referat	Praktični rad
<p>*OCJENIVANJE <i>Varijanta 1. (završni ispit)</i> Rad studenta na predmetu će se vrednovati i ocjenjivati tijekom nastave i na završnom ispitu. Ukupan broj bodova koje student može ostvariti tijekom nastave je 70 (ocjenjuju se aktivnosti označene u tablici), dok na završnom ispitu može ostvariti 30 bodova. Detaljna razrada načina praćenja i ocjenjivanja rada studenata bit će prikazana u izvedbenom planu predmeta!</p>			
<p>Obvezna literatura</p>			
<p>Aristotel, <i>Druga Analitika</i>, prev. F. Grgic (rukopis) Barnes, J. (ed.), <i>Aristotle: Posterior Analytics</i>, Oxford, ²1993. Ross, W. D. (ed.), <i>Aristotle's Prior and Posterior Analytics</i>, Oxford, 1949. Lennox, J. G. (ed.), <i>Aristotle: On the Parts of Animals I–IV</i>, Oxford, 2001. Smith, R. (ed.), <i>Aristotle: Topics Books I and VIII</i>, Oxford, 1997.</p>			
<p>Dopunska literatura</p>			
<p>Berti, E. (ed.), <i>Aristotle on Science: The Posterior Analytics</i>, Padova, 1981. Charles, D., <i>Aristotle on Meaning and Essence</i>, Oxford, 2000. Hankinson, R. J., "Philosophy of Science", u J. Barnes (ed.), <i>The Cambridge Companion to Aristotle</i>, Cambridge, 1995, 109–139. Hankinson, R. J., "Science", u J. Barnes (ed.), <i>The Cambridge Companion to Aristotle</i>, Cambridge, 1995, 140–167. Lennox, J. G., <i>Aristotle's Philosophy of Biology: Studies in the Origins of Life Science</i>, Cambridge, 2001.</p>			
<p>Način praćenja kvalitete i uspješnosti svakog predmeta i/ili modula</p>			
<p>Praćenje kvalitete nastave i uspješnosti predmeta realizirat će se putem samoevaluacije koju provodi nositelj predmeta, putem rezultata u postizanju ciljeva, te putem evaluacije koju će se provesti na razini Odsjeka za filozofiju te na razini Filozofskog fakulteta.</p>			

Kod predmeta				
Naziv predmeta	Ateizam - teizam			
Opći podaci				
Studijski program	Filozofija	Godina	1-5	
Status kolegija	Obvezan	X	Izborni	
Bodovna vrijednost i način izvođenja nastave				
	Zimski semestar	Ljetni semestar		
ECTS koeficijent opterećenja studenta	3			
Broj sati po semestru	0+30			
Ciljevi predmeta				
Student bi trebao razumjeti i usvojiti osnovne pozicije u raspravi između ateizma i teizma, sve najvažnije argumente za protiv postojanja Boga; biti u stanju kritički evaluirati te argumente i razumjeti implikacije pojedinih stavova i rješenja.				
Korespondentnost i korelativnost programa				
Kolegij direktno korespondira s kolegijima metafizika i epistemologija. Zatim, u nešto manjoj mjeri, s kolegijima etika, meta-etika i filozofija znanosti.				
Očekivani ishodi (razvijanje općih i specifičnih kompetencija – znanja/vještina) za predmet i/ili modul				
Razvijanje sposobnosti argumentacije i analize pozicija i argumenata, razlikovanje različitih vrsta opravdanja, uočavanje relevantne evidencije.				
Sadržaj predmeta				
<p>1. Presumpcija ateizma; teret dokazivanja, logička pogreška <i>ad ignorantium</i>.</p> <p>2. Evidencijalizam i fideizam; uvjeti pod kojima je opravdano prihvatiti vjerovanje.</p> <p>3. A/C model; model u epistemologiji religije kojega su razvili Akvinski i Kalvin.</p> <p>4. Pascalova oklada; prihvaćanje vjerovanja na prudencijalnim osnovama.</p> <p>5. Mogućnost religijskog zasnivanja etike; ideja zakonodavca, Eutifrova dilema, inkonzistencija teizma.</p> <p>6. <i>A priori</i> dokazi za postojanje Boga; ontološki i modalni argument.</p> <p>7. <i>A posteriori</i> dokazi za postojanje Boga; kozmološki i teleološki argument, eksplanatorna vrijednost teizma, "Fine Tuning" argument.</p> <p>8. Argument iz zla u svijetu; obrana pozivanjem na slobodu volje i ostala teistička objašnjenja.</p> <p>9. Imanentno i transcendentno shvaćanje teizma; relevantnost empirijske evidencije, <i>a priori</i> argumentacije, religijskog iskustva i čuda.</p>				
Način izvođenja nastave i usvajanje znanja (označiti slovom X)				
Predavanja	Seminari i radionice X	Vježbe	Samostalni zadaci	Multimedija i internet
Obrazovanje na daljinu	Konzultacije	Laboratorij	Mentorski rad	Terenska nastava
Komentari:				
Obveze studenata				
Student je dužan redovito pohađati nastavu, izraditi seminarski rad kojega će izložiti usmeno na seminaru i/ili u pismenom obliku predati nastavniku i položiti usmeni ispit.				

Praćenje i ocjenjivanje* studenata (unijeti odgovarajuće bodovne vrijednosti u relevantne kategorije tako da ukupan broj bodova u različitim izabranim kategorijama odgovara ukupnoj bodovnoj vrijednosti kolegija; upotrijebiti prazne rubrike za dodatne aktivnosti)			
Pohađanje nastave 1	Aktivnost u nastavi 1	Seminarski rad 1	Eksperimentalni rad
Pismeni ispit	Usmeni ispit	Esej	Istraživanje
Projekt	Kontinuirana provjera znanja	Referat	Praktični rad
<p>*OCJENIVANJE <i>Varijanta 2. (bez ispita)</i> Rad studenta na predmetu će se vrednovati i ocjenjivati tijekom nastave. Ukupan broj bodova koje student može ostvariti je 100 (ocjenjuju se aktivnosti označene u tablici).</p> <p>Detaljna razrada načina praćenja i ocjenjivanja rada studenata bit će prikazana u izvedbenom planu predmeta!</p>			
Obvezna literatura			
Brian Davies: <i>Uvod u filozofiju religije</i> , Sveučilište u Zagrebu – Hrvatski studiji, 1998. Robert Le Poidevin: <i>Arguing for Atheism</i> , Routledge, 1996.			
Dopunska literatura			
J.J.C. Smart & J.J. Haldane: <i>Atheism & Theism</i> , Blackwell, 2001. Richard Swinburne: <i>The Christian God</i> , Clarendon Press Oxford, 1994. J.L. Mackie: <i>The Miracle of Theism</i> , Clarendon Press Oxford, 1982. Richard Swinburne: <i>The Existence of God</i> , Clarendon Press Oxford, 1991. Alvin Plantinga: <i>Warranted Christian Belief</i> , Oxford University Press, 2000.			
Način praćenja kvalitete i uspješnosti svakog predmeta i/ili modula			
Kvaliteta i uspješnost kolegija ispituje se anonimnom anketom među polaznicima kolegija.			

Kod predmeta				
Naziv predmeta	Bioetička edukacija			
Opći podaci				
Studijski program	Preddiplomski i diplomski studij filozofije		Godina	2-5
Status kolegija	Obvezatan	x	Izborni	
Bodovna vrijednost i način izvođenja nastave				
	Zimski semestar		Ljetni semestar	
ECTS koeficijent opterećenja studenta	3			
Broj sati po semestru	15+15+0			
Ciljevi predmeta				
<ol style="list-style-type: none"> 1. Upoznati studente s interdisciplinarnim i pluriperspektivnim pristupom u rješavanju etičkih problema koje stvara znanstveno-tehnološki napredak na području ljudskog i drugih oblika života 2. Upoznati studente s razlozima sudjelovanja predstavnika društvenih i humanističkih znanosti u rješavanju problema vezanih uz nastanak života, održavanje na životu, dostojanstvu u umiranju i smrti, 3. Upoznati studente s načinom rada i odlučivanja u interdisciplinarnim etičkim povjerenstvima 4. Osposobiti studente za samostalno rješavanje bioetičkih dilema i donošenje odluka. 				
Korespondentnost i korelativnost programa				
Predmet Bioetička edukacija u korelaciji je sa kolegijima iz Metodike nastave filozofije, Povijesti filozofije, Etike i Estetike.				
Očekivani ishodi (razvijanje općih i specifičnih kompetencija – znanja/vještina) za predmet i/ili modul				
<p>Nakon izvršavanja studijskih obveza u predmetu očekuje se da studenti:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Poznaju metodologiju bioetike; - Znaju raspoznati bitne sadržaje bioetičkog odlučivanja; - Znaju rješavati bioetički problem i bioetičke dileme; - Znaju sučeljavati filozofska stajališta sa stajalištima drugih znanstvenih disciplina u modelima bioetičke edukacije i u radu bioetičkih povjerenstava; - Mogu samostalno izvoditi nastavu iz predmeta bioetika u srednjim školama. 				
Sadržaj predmeta				
<ol style="list-style-type: none"> 1. Nastanak i razvoj bioetike, bioetika kao dijaloška i nastavna disciplina 2. Ciljevi i sadržaji bioetičke edukacije 3. Metode bioetičke edukacije 4. Evaluacija u bioetici i bioetičkoj edukaciji 5. Modeli bioetičke edukacije 6. Bioetika i bioetička edukacija u Hrvatskoj 				
Način izvođenja nastave i usvajanje znanja (označiti slovom X)				
Predavanja x	Seminari i radionice x	Vježbe	Samostalni zadaci x	Multimedija i internet
Obrazovanje na daljinu	Konzultacije x	Laboratorij	Mentorski rad	Terenska nastava

<p>Komentari: Naglasak rada u nastavi biti će na interaktivnom odnosu nastavnika i studenata, te prilagođen način rada interesima studenata za problematizaciju i nastavnu realizaciju bioetičkih tema.</p>			
<p>Obveze studenata</p>			
<p>Za izvršavanje studijskih obveza potrebno je da student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - redovito pohađa nastavu, - aktivno sudjeluje u nastavi - napiše seminarski rad (esej) - položi usmeni ispit 			
<p>Praćenje i ocjenjivanje* studenata (unijeti odgovarajuće bodovne vrijednosti u relevantne kategorije tako da ukupan broj bodova u različitim izabranim kategorijama odgovara ukupnoj bodovnoj vrijednosti kolegija; upotrijebiti prazne rubrike za dodatne aktivnosti)</p>			
Pohađanje nastave 0,5	Aktivnost u nastavi 0,5	Seminarski rad 1	Eksperimentalni rad
Pismeni ispit 1	Usmeni ispit	Esej	Istraživanje
Projekt	Kontinuirana provjera znanja	Referat	Praktični rad
<p>*OCJENIVANJE <i>Varijanta 1. (završni ispit)</i> Rad studenta na predmetu će se vrednovati i ocjenjivati tijekom nastave i na završnom ispitu. Ukupan broj bodova koje student može ostvariti tijekom nastave je 70 (ocjenjuju se aktivnosti označene u tablici), dok na završnom ispitu može ostvariti 30 bodova.</p> <p>Detaljna razrada načina praćenja i ocjenjivanja rada studenata bit će prikazana u izvedbenom planu predmeta!</p> <p>Komentar: Na početku rada sa studentima studenti će niti upoznati s karakterom nastavnog predmeta, zadaćama nastavnika i njihovim studentskim zadaćama. Nastavnik će kontinuirano pratiti aktivnost studenata u nastavi, pomagati im u izradi seminarskih radova, ocijeniti seminarski rad i usmeno izlaganje. Na konačnu ocjenu, pored znanja pokazanog na usmenom ispitu, utječu ocjene seminarskog rad i aktivnost studenata u nastavi.</p>			
<p>Obvezna literatura</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Nada Gosić: Bioetička edukacija (u tisku) 2. Nada Gosić: Metode bioetičke edukacije, Izazovi bioetike, Zagreb, 2000, 3. Nada Gosić, Sadržaji bioetičke edukacije, Bioetika u teoriji i praksi, Globus, Zagreb, 2001. 4. Nada Gosić: Bioetika, politika i bioetičko obrazovanje, Filozofska istraživanja, Zagreb. 			
<p>Dopunska literatura</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Nada Gosić: Novelities from Croatia: Students of Phylosophy Law and Theology in Bioethics Education, Shynthesis Phylosophyca, Zagreb, 2003. 2. Ante Čović: Nastava etike u doba bioetike u Ante Čović: Etika i bioetika, Pergamena, Zagreb, 2004. 3. Tonči Matulić: Vrijednosti u bioetičkom obrazovanju, Metodički ogledi, br. 2002. 			
<p>Način praćenja kvalitete i uspješnosti svakog predmeta i/ili modula</p>			

Predviđa se unutarnja i vanjska evaluacija. **Unutarnja** će se provoditi skalom procjene nakon temeljnih segmenata nastavnog procesa. Studenti će biti u mogućnosti skalom procjene iskazati svoja stajališta o ukupnoj nastavi i preuzetim zadaćama. Na kraju kolegija sveobuhvatnijom skalom procjene studenti će procijeniti sadržaj, metode izvođenja, nastavnikov odnos prema njima i vlastiti odnos prema radu. Sastavi dio unutarnje evaluacije je nastavnikovo kontinuirano praćenje rada studenta, pomoć pri izradi seminarskih radova i izračun srednje ocjene kolegija nakon položenih ispita. **Vanjska** evaluacija sadržavati će procjenjivanje uzajamnog rada i odnosa studenata i svih sudionika s kojima će stupati u kontakt prilikom potrebnih istraživanja za izradu seminarskog rada. Izbor sudionika vanjske evaluacije ovisi o problematici o koju će studenti istraživati i o kojoj će pisati.

Kod predmeta			
Naziv predmeta	Bioetika i žensko pitanje		
Opći podaci			
Studijski program	Preddiplomski i diplomski studij		Godina 1-5
Status kolegija	Obvezatan	x	Izborni
Bodovna vrijednost i način izvođenja nastave			
	Zimski semestar	Ljetni semestar	
ECTS koeficijent opterećenja studenta	3		
Broj sati po semestru	15+15+0		
Ciljevi predmeta			
<ul style="list-style-type: none"> • stjecanje relevantnih spoznaja iz domene rodnih studija i bioetike te uočavanje interdisciplinarnе naravi tematike: etičke, epistemološke i filozofsko-političke • stjecanje sposobnosti kritičkog mišljenja te razvijanje osjetljivosti i svijesti o etičkim problemima i dilemama žena kroz povijest, a posebice u suvremenom društvu vezano uz problem reproduktivne autonomije • razvijanje sposobnosti analize i interpretacije filozofskih tekstova • razvijanje kritičkog mišljenja prakticiranjem problemskog pristupa kroz predavanja, eseje, diskusije i rad u debatnim skupinama • razvijanje sposobnosti samostalnog rada, kreativne upotrebe stečenih spoznaja i sposobnosti kompleksnog i sintetskog zahvaćanja problema 			
Korespondentnost i korelativnost programa			
Program kolegija <i>Bioetika i žensko pitanje</i> korespondentan je s obveznim kolegijima Etika, Epistemologija i Filozofija politike, te izbornim: Moralna psihologija, Praktična etika, Filozofija seksualnosti, Bioetička edukacija i dr.			
Očekivani ishodi (razvijanje općih i specifičnih kompetencija – znanja/vještina) za predmet i/ili modul			
Student/studentica će nakon položenog ispita biti u stanju: <ul style="list-style-type: none"> • objasniti temeljne pojmove rodnih studija: rod, spol, esencijalizam, socijalni konstruktivizam • objasniti temeljne pojmove bioetike vezane uz problem reproduktivne autonomije • objasniti pojam feminizma (kontinentalna i analitička tradicija) • objasniti i usporediti temeljne teorije feminističke epistemologije • objasniti različite teorije i ljudskoj seksualnosti • objasniti u čemu se sastoji dihotomija privatno – javno • opisati, objasniti razlike i usporediti različita stajališta o pobačaju, kontracepciji, medicinski potpomognutom začecu, surogatnom majčinstvu i dr. • analizirati razloge spolne diskriminacije (kroz povijest i danas) • uspremiti razloge za i protiv programa afirmativne akcije 			
Sadržaj predmeta			
<ol style="list-style-type: none"> Uvod u bioetiku <ul style="list-style-type: none"> - pregled temeljnih etičkih pozicija: pristup temeljen na prirodnom zakonu, Kantovska etika, tradicija društvenog ugovora, egoizam, suvremena deontologija, etika <i>prima facie</i> dužnosti, konsekvencijalizam, etika vrlina, itd. - povijesni uvod u bioetiku: što je bioetika, bioetika i medicinska etika – podrijetlo terminologije - bioetička pitanja: opećenita pitanja o životu i smrti; posebna pitanja: pobačaj, medicinski potpomognuto začecu, kontracepcija, genetski inženjering, kloniranje, eutanazija itd.) Pobačaj <ul style="list-style-type: none"> - status fetusa: pitanje osobnosti, genetička i moralna ljudskost, potencijalnost fetusa, liberalni vs. konzervativni stav o pobačaju, itd - sukob prava majke i fetusa: utemeljanje prava na pobačaj, moralne obaveze prema nerođenima, ustavno zakonodavstvo o pobačaju, pitanje odgovornosti za trudnoću i pravo na pobačaj, itd. Kontracepcija i populacijska politika 			

- religijsko (kršćanstvo i Novi prijedlog) vs. liberalno stajalište; argument proronog zakona; namjera i spolni odnosi
  - pobačaj i kontracepcija; kontracepcija i AIDS
  - moralni status eugenike
  - populacijska kontrola: religijsko vs. feminističko stajalište; demografska tranzicija i optimalna populacijska politika
- 4. Medicinski potpomognuto začeće**
- suvremene medicinske tehnologije (različite tehnike umjetne oplodnje);
  - etičke i pravne dileme vezane uz *in vitro* oplodnju
  - etičke i pravne dileme vezane uz surogatno majčinstvo
  - liječnički potpomognuto začeće i autonomija žene; prava i interesi žena u kontekstu liječnički potpomognutih začeća
- 5. Eksperimentiranje i znanstvena istraživanja na embrijima**
- zakonska regulativa o eksperimentiranju na embrijima
  - pojam i razvoj embrija; znanstveni podaci: fertilizacija, segmentacija i dr.
  - moralni status embrija; argument potencijalnosti; biološki proces i moralni događaji
  - subjekt istraživanja; kontrola zajednice nad istraživanjima na embrijima
- 6. Prenatalna diagnostika, odabir spola i kloniranje**
- post-konceptualna narav prenatalnog dijagnosticiranja: pregled i diagnostika, procedure zdravstvene njege i autonomija pacijenta; stvarni i manipulirani izbori; cijena i dobrobit prenatalne dijagnostike, prenatalna dijagnostika i majčinska tjeskoba
  - etičke dileme vezane za odabir spola djeteta i kloniranje: tehnike kloniranje, povijest eugenike (Kina, Njemačka, Švedska i dr.)
- 7. Bioetika i žensko pitanje**
- medicinska njega i žensko pitanje: nejednakoost i diskriminacija u profesijama vezanim uz medicinsku njegu; pitanja vezana uz medicinsku njegu i podređenost žena
  - bioetika i feminizam: feministička etika; bioetička samo-refleksija, etička evaluacija bioetičkih praksi i pretpostavki; bioetika i marginalizirane skupine
- 8. Etika njege, sestrinska etika**
- etika njege: njega kao etička perspektiva, «glas» njege protiv «glasa» pravde;
  - sestrinska etika: povijest sestrinstva; sestrinski kodeks i feminizam; sestre kao pacijentovi zagovornici
- 9. Ženski (rodni) studiji**
- što su ženski (rodni) studiji; temeljni pojmovi: spol i rod, rodni identitet, esencijalizam, dualizam i konstruktivizam
  - epistemologija i rod; filozofija prava i politike o pojmu roda
  - etika- dvije ili jedna, muška i ženska etika, muška i ženska priroda, muške i ženske vrline; različitost moralnog promišljanja - koncepcija «različitih glasova»
  - povijest esencijalizma: Platon, Aristotle, J.J. Rousseau; G.W. Hegel; J. Bentham, F., Nietzsche; S. Freud, L. Kohlberg vs. J.S. Mill, M. Wallstonecraft; S. de Beauvoir; H.Arendt; C. Gilligan i dr.
  - javno i privatno – univerzalna i partikularna perspektiva; objektivnost i subjektivnost; država i civilno društvo; liberalna vs. participatorna demokracija
  - feminističke teorije – od radikalnog do umjerenog feminizma (francuski feminizam, M. Daly, S. Griffin, M.O'Brien, J.B. Miller, J. Butler, itd.)
- 10. Spolne uloge i spolna jednakost**
- načelo jednakosti i legitimnost spolnih uloga
  - pojmovi muškosti i ženskosti; prirodne različitosti i nejednaki tretman
  - «neizbježnost» patrijahata, argument iz prirodnih funkcija
  - interesi društva i spolne uloge; sloboda i spolne uloge
  - solucija androgenosti
- 11. Diskriminacija i obrnuta diskriminacija**
- primarna i sekundarna diskriminacija, otvorena i prikrivena diskriminacija
  - programi afirmativne akcije; «slaba» i «jaka» afirmativna akcija
  - argumentacija za i protiv preferencijalnog tretmana žena: kompenzacijsko i utilitarističko opravdanje afirmativne akcije; opravdanost diskriminacije muškaraca; ustavnost obrnute diskriminacije
- 12. Seksualni moral**
- teorije o seksualnom moralu (konvencionalistička teorija, liberalna teorija, seks i ljubav, seks kao jezik, itd); seksualne perverzije

<ul style="list-style-type: none"> - homoseksualanost, preljub, prostitucija - pornografija, spolno uznemiravanje 				
Način izvođenja nastave i usvajanje znanja (označiti slovom X)				
X Predavanja	X Seminari i radionice	Vježbe	X Samostalni zadaci	X Multimedija i internet
Obrazovanje na daljinu	X Konzultacije	Laboratorij	Mentorski rad	Terenska nastava
<p>Komentari: Nastojat će se na metodički kompleksnom radu koji objedinjuje individualni i timski pristup. Za uspješan rad bit će potreban pristup Internetu, služenje mrežnim servisima i poznavanje engleskog jezika.</p>				
Obveze studenata				
Redovito prisustvovanje i aktivno sudjelovanje u nastavi, pisanje eseja, kolokvij/testovi znanja, pismeni ispit.				
Praćenje i ocjenjivanje* studenata (unijeti odgovarajuće bodovne vrijednosti u relevantne kategorije tako da ukupan broj bodova u različitim izabranim kategorijama odgovara ukupnoj bodovnoj vrijednosti kolegija; upotrijebiti prazne rubrike za dodatne aktivnosti)				
Pohađanje nastave 0,50	Aktivnost u nastavi 0,50	Seminarski rad	Eksperimentalni rad	
Pismeni ispit 0,50	Usmeni ispit	Esej 0,50	Istraživanje	
Projekt	Kontinuirana provjera znanja 1	Referat	Praktični rad	
*OCJENIVANJE				
<p><i>Varijanta 1. (završni ispit)</i> Rad studenta na predmetu će se vrednovati i ocjenjivati tijekom nastave i na završnom ispitu. Ukupan broj bodova koje student može ostvariti tijekom nastave je 70 (ocjenjuju se aktivnosti označene u tablici), dok na završnom ispitu može ostvariti 30 bodova.</p>				
Detaljna razrada načina praćenja i ocjenjivanja rada studenata bit će prikazana u izvedbenom planu predmeta!				
Obvezna literatura				
<ul style="list-style-type: none"> • Baccarini, E., i Prijčić - Samaržija, S. (ur.), <i>Praktična etika</i>, Zagreb, Biblioteka Filozofska istraživanja, 2007. • Čačinović, Nadežda., (ur.) <i>Žene i filozofija</i>, Zagreb, Centar za ženske studije, 2007. • Prijčić, Snježana (ur.), <i>Pobačaj – za i protiv</i>, Rijeka, HKD, 1995. 				
Dopunska literatura				
<ul style="list-style-type: none"> • Wollstonecraft, M., <i>Obrana ženskih prava</i>, Zagreb, Ženska infoteka, 1999. • Šimonović, S., <i>Medicinski potpomognuto začeće, Pravo i etika</i>, Zagreb, Organizator, 1997. • Mill, J.St. <i>Podređenost žena</i>, Jesenski-Turk, Zagreb, 2000. • Pateman, C., <i>Spolni ugovor</i>, Zagreb, Ženska infoteka, 2000. <p style="text-align: center;">***</p> <ul style="list-style-type: none"> • Baccarini, E., <i>Bioetica: Analisi Filosofiche Liberali</i>, Torino, Trauben, 2002. • Kuhse, H., Singer, P., Buckle, S., Dawson, K. Kasimba, P. (ur.), <i>Embryo Experimentation</i>, Cambridge University Press, 1990. • Kuhse H., Singer, P., (ur.), <i>A Companion to Bioethics</i>, London, Blackwell Publishers, 1998. • Okin, Susan M., «Thinking like a women», u D. Rhode (ur.), <i>Theoretical Perspectives on Sexual Difference</i>, Yale University Press, 1990. • T.A. Mappes i J.S. Zembaty (ur.), <i>Social Ethics: Morality and Social Policy</i>, New York, McGraw-Hill Publishing Company, 1987. (poglavlja 1, 2, 4,5 i 6) • Primoratz, Igor, <i>Ethics and Sex</i>, Routledge, London, 1999. • Beauchamp, T.L., Childess, J., <i>Principles of Bioethics</i>, Oxford, Oxford University Press, 1994 				

(četvrto izdanje)

- Kitcher, P., *The Lives to Come: The Genetic Revolution and Human Possibilities*, Touchstone, 1996.
- Cohen- Almagor, R., *Medical Ethics at the Dawn of 21th Century*, New York Academy of Science, 2000.
- Brody, B., *Life and Death Decision Making*, Oxford, Oxford University Press, 1988.
- Nussbaum, M.C., Sunstein, C.R. (ur.), *Clones and Clones: Facts and Fantasies about Human Cloning*, W.W. Norton, 1998.
- Daniels, N., Sabin, J., *Settings Limits Fairly*, Oxford University Press Inc. USA, 2002.
- Harris, J., (ur.), *Bioethics*, Oxford University Press, 2001.
- Nussbaum, Martha C., *Sex and Social Justice*, Oxford University Press, Oxford, 1999.
- Baier, Annette C., *Moral Prejudice*, Harvard University Press, Cambridge, Mass., 1994.
- Fausto-Sterling, Anne, *Myths of Gender*, Basic Books, New York, 1985
- Kymlicka, W. «Feminism», u W. Kimlicka, *Contemporary Political Philosophy*, Oxford University Press, 1990
- Freidman, Marilyn, *What Are Friends For? Feminist Perspective on Personal Relationships and Moral Theory*, Cornell University Press, Ithaca, 1993.
- Gilligan, Carol, *In a Different Voice*, Harvard University Press, Cambridge, Mass., 1982.
- Harding, Sandra, *The Science Questions in Feminism*, Milton Keynes: Open University Press, 1986.
- MacKinnon, Chatharine, *Feminism Unmodified*, Harvard University Press, Cambridge, Mass., 1987
- Nussbaum, Martha i Glover, Johnatan, (ur.) *Women, Culture, and Development*, Clarendon Press, Oxford, 1995.
- Nussbaum, Martha C., *Cultivating Humanity*, Harvard University Press, Cambridge, Mass, 1997.
- Okin, Susan.M., *Justice, Gender and the Family*, Basic Books, New York, 1989
- Okin, Susan M. (ur.). *Is Multiculturalism Bad for Women*, Princeton University Press, Princeton, 1997.
- O'Neil, Onora, *Acting on Principle*, Columbia University Press, New York, 1975
- *on Reason and Objectivity*
- Sen, Amartya, "More than 100 Million Women are Missing", *New York Review of Books*, 1990.
- Prijic-Samaržija Snježana, «A Defense of Weak Affirmative Action», *Acta Analytika* 27, 2001.

(obvezna i dopunska literatura će se nadopunjavati obzirom na nova izdanja i prijevode)

Način praćenja kvalitete i uspješnosti svakog predmeta i/ili modula

- samoevaluacija koju provodi nastavnik
- praćenje rezultata u postizanju postavljenih ciljeva
- evaluacija koju provodi Odsjek i evaluacija na razini Filozofskog fakulteta

Kod predmeta			
Naziv predmeta	Bioetika		
Opći podaci			
Studijski program	Filozofija preddiplomski i diplomski	Godina	1., 2. ili 3., odnosno 1. ili 2.
Status kolegija	Obvezatan	X	Izborni
Bodovna vrijednost i način izvođenja nastave			
	Zimski semestar	Ljetni semestar	
ECTS koeficijent opterećenja studenta	3	3	
Broj sati po semestru	15+15	15+15	
Ciljevi predmeta			
Cilj je predmeta da studenti upoznaju, razumiju i analiziraju temeljne tematike, pojmove i spoznaje iz predmeta <i>Bioetika</i> .			
Korespodentnost i korelativnost programa			
Program predmeta <i>Bioetika</i> je korespodentan sadržaju sličnih predmeta na drugim studijima filozofije. Koreliran je prije svega predmetu <i>Etika</i> , ali i ostalim predmetima iz područja praktične filozofije koji se nude kao izborni. Koreliran je, isto tako, predmetima iz drugih studija koji se tiču problematika praktične etike (na primjer, <i>Medicinska etika</i> , <i>Poslovna etika</i> , itd.). Preduvjeti za ovaj predmet su spoznaje i sposobnosti iz preddiplomskog predmeta <i>Etika</i> . U slučaju prijelaza na diplomski studij od strane studenta iz drugog studijskog smjera, ili korištenja predmeta od strane studenta na drugom diplomskom studiju, student će dogovoriti određenu uvodnu literaturu, koju će raspravljati na izravnim konzultacijama.			
Očekivani ishodi (razvijanje općih i specifičnih kompetencija – znanja/vještina) za predmet i/ili modul			
<p>Nakon položenog ispita studenti će moći:</p> <ul style="list-style-type: none"> - shvatiti i primijeniti metodologiju moralnog rasuđivanja, posebno u odnosu na tematike iz društvene zbilje; - biti kompetentni sudionici tekućih rasprava bioetičke tematike, zajedno sa zainteresiranim skupinama; - pratiti etičke tematike iz domene tehnološkog razvoja u području života, te da mogu ranije opisati vještine primijeniti na nova pitanja; - biti posrednici u raspravama između različitih kulturnih skupina; - uzimajući u obzir i ostale aspekte moralnog rasuđivanja (npr. sadržaje iz teorijske etike), raspolagati, barem na početnoj razini, dosljednim sustavom moralne filozofije. 			
Sadržaj predmeta			
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Metodologija istraživanja u bioetici Prikazati će se i kritički raspravljati razne metodologije istraživanja u bioetici. Prije svega, prikazati će se i usporediti dvije glavne sukobljene metodologije, principlizam, kao pristup koji kreće od moralnih načela (često i moralnih teorija) koji se primjenjuje u posebnim situacijama, i kazuistike i partikularizma, koji izražavaju sudove u konkretnim situacijama. Prikazat će se i raspraviti Rawlsov prijedlog metodoloških ograničenja "javnoga uma" kao ograničenja koja su tražena u području javne etike ▪ Pobačaj i liječnički potpomognuto začeće Raspraviti će se i analizirati ključne pozicije u području pobačaja, to jest ona svetosti 			

života, utilitaristička (kvaliteta života) i liberalna. Analizirati će se spoznajne činjenice o embriju, kako bi se vidjelo mogu li te činjenice voditi do jasnih i nepobitnih moralnih sudova o pobačaju. Primijeniti će se spoznaje o statusu embrija i u području liječnički potpomognutog začeća. Vršiti će se komparativna analiza moralnog statusa embrija i majčinog prava na autonomiju s obzirom na pobačaj i liječnički potpomognuto začeće. Proučavati će se posljedice za obitelj i dijete s obzirom na mogućnost primjene liječnički potpomognutog začeća. U sklopu ove tematske cjeline, raspraviti će se i o definiranju moralne osobe općenito, kao i o razlikovanju moralnog statusa ljudskih bića i ostalih životinja.

▪ **Eutanazija i liječnički potpomognuto samoubojstvo**

Razlikovati će se pojmovi aktivne eutanazije, pasivne eutanazije i prekida terapije; dobrovoljne i nedobrovoljne eutanazije; eutanazije i liječnički potpomognutog samoubojstva; teorije dvostruke posljedice. Ponudit će se analiza ustanovljavanja moralnih razlika s obzirom na razlike u skladu s navedenim pojmovima. Proučavati će se empirijski rezultati s obzirom na iskustva zemalja koje su dekriminizirale liječnički potpomognuto samoubojstvo i eutanaziju. Analizirati će se moguće posljedice za liječničku profesiju i poziciju pacijenta s obzirom na moguće dopuštenje eutanazije i liječnički potpomognutog samoubojstva.

▪ **Genetika**

Prikazati će se, u obliku općeg okvira, rezultati projekta "Ljudski genom". Proučavati će se društvene posljedice i posljedice sa stajališta individualnih ljudskih prava mogućnosti primjene genetskog screeninga, genetske selekcije i genetskog napretka pojedinaca. Raspravljati će se o vezi ekologije i genetike. Proučavati će se mogući problemi vezani uz kloniranje (u terapijskoj i reproduktivnoj verziji), prije svega sa stajališta prava pojedinca, ugrožavanja embrija u ranoj embrionalnoj fazi, evolutivno poželjnog genetskog razlikovanja

▪ **Etika presađivanja organa**

Raspravljati će se o različitim problemima presađivanja dijelova ljudskog tijela: kada se smatra da je moguće ljudsko tijelo podvrgnuti preuzimanju dijelova tijela, s obzirom na kraj život; tko donosi odluku o doniranju; presađivanje organa i distributivna pravda; etička pitanja prodaje organa

▪ **Prava životinja**

Analizirati će se pitanje prava životinja prije svega s aspekta usporedbe glavnih paradigmi, a to su racionalistička paradigma (koja prava određuje prije svega s obzirom na sposobnost raspolaganja visoko razvijenih umnijih sposobnosti, pa se stoga postavlja jako restriktivno) i utilitaristička (koja naglasak daje sposobnosti da se osjeća zadovoljstvo ili patnja). Koristit će se i doprinosi evolucionističke etike. Posebno pitanje koje će biti kontekstualno važno jest pitanje korištenja životinja za eksperimentiranje

Način izvođenja nastave i usvajanje znanja (označiti slovom X)

Predavanja X	Seminari i radionice X	Vježbe	Samostalni zadaci	Multimedija i internet
Obrazovanje	Konzultacije X	Laboratorij	Mentorski rad	Terenska nastava

na daljinu				
<p>Komentari: U skladu s programima studija <i>Filozofije</i> (preddiplomski i diplomski), izborni se predmeti mogu ponuditi u bilo kojem semestru, i bilo kojoj godini, a o njihovom razvrstavanju odlučuju studenti. Predmet <i>Bioetika</i> može biti izborni predmet i na preddiplomskom i na diplomskom studiju. Iz tog razloga, raspored predmeta po semestru i godini je postavljen disjunktivno</p>				
Obveze studenata				
<p>Obveze studenata čine redovito pohađanje nastave i ispunjavanje tekućih zadataka. Studenti su obvezni izraditi seminarski rad, za čiju izradu dobivaju potporu na konzultacijama. Očekuje se od studenata da čitaju temeljnu literaturu u tijeku razdoblja kada se održavaju predavanja, tako da bi sama nastava mogla biti interaktivna, uz značajno kritičko sudjelovanje studenata. Studenti će imati obvezu polagati i konačni ispit.</p>				
Praćenje i ocjenjivanje* studenata				
(unijeti odgovarajuće bodovne vrijednosti u relevantne kategorije tako da ukupan broj bodova u različitim izabranim kategorijama odgovara ukupnoj bodovnoj vrijednosti kolegija; upotrijebiti prazne rubrike za dodatne aktivnosti)				
Pohađanje nastave 1	Aktivnost u nastavi 0.3	Seminarski rad 0.5	Eksperimentalni rad	
Pismeni ispit 0.5	Usmeni ispit	Esej	Istraživanje	
Projekt	Kontinuirana provjera znanja 0.7	Referat	Praktični rad	
*OCJENIVANJE				
<p><i>Varijanta 1. (završni ispit)</i> Rad studenta na predmetu će se vrednovati i ocjenjivati tijekom nastave i na završnom ispitu. Ukupan broj bodova koje student može ostvariti tijekom nastave je 70 (ocjenjuju se aktivnosti označene u tablici), dok na završnom ispitu može ostvariti 30 bodova.</p>				
Detaljna razrada načina praćenja i ocjenjivanja rada studenata bit će prikazana u izvedbenom planu predmeta!				
Obvezna literatura				
<p>La Follette, H. (ur.), <i>Ethics in Practice</i>, Blackwell, Oxford 1997 (izbor tekstova studenti biraju u dogovoru s nastavnikom). Singer, P., Kuhse, H., <i>A Companion to Bioethics</i>, Blackwell, Oxford 1998 (izbor tekstova studenti biraju u dogovoru s nastavnikom). Singer, P., Kuhse, H., <i>Bioethics. An Anthology</i>, Blackwell, Oxford 2003 (izbor tekstova studenti biraju u dogovoru s nastavnikom).</p>				
Dopunska literatura				
<p>M.P. Battin, R. Rhodes i A. Silvers (ur.), <i>Physician-Assisted Suicide</i>, London, Routledge, 1998. J. Harris, <i>Wonderwoman and Superman</i>, Oxford, Oxford University Press, 1993. R. Dworkin, <i>Life's Dominion. An Argument about Abortion, Euthanasia, and Individual Freedom</i>, New York, Alfred A. Knopf, 1993 J. Lindemann Nelson, H. Lindemann Nelson (ur.), <i>Meaning and Medicine</i>, London, Routledge, 1999, str. 121-210. M. Nussbaum, C. Sunstein (ur.), <i>Clones and Clones. Facts and Fantasies about Human Cloning</i>, New York, Norton and Company, 1998 S. Prijčić (ur.), <i>Pobačaj. Za i protiv</i>, Rijeka, HKD, 1995. J. Rachels, <i>Created from Animals</i>, Oxford, Oxford University Press, 1990. P. Singer et al. (ur.), <i>Embryo Experimentation</i>, Cambridge, Cambridge University Press, 1990 P. Singer, <i>Oslobođenje životinja</i>, Zagreb, IBIS grafika, 1998.</p>				

P. Singer, *Praktična etika*, Zagreb, KruZak, 2003, str. 1-164.

Način praćenja kvalitete i uspješnosti svakog predmeta i/ili modula

Praćenje kvalitete i uspješnosti izvedbe predmeta bit će fokusirano na studentsko iskustvo i intelektualni napredak. S time u svezi, izradit će se i primjenjivati upitnik kojim će studenti evaluirati vještine poučavanja, interakciju sa studentima; usvajanje gradiva; institucijsku okolinu. Predviđa se mogućnost rane evaluacije (3 do 5 tjedana nakon početka nastave) i evaluacije na kraju provedbe kolegija. Vodit će se rasprave s ciljem usmjeravanja na uzroke koji su doveli do stvaranja određenih stavova o kolegiju (grupne, kao i individualne). Nositelj predmeta oslanjat će se i na opažanja od strane drugih nastavnika, kolega, i eksperata. Bitna činjenica za praćenje kvalitete i uspješnosti predmeta bit će i rezultati koje postižu studenti: ocjenjivanje i vrednovanje rada studenata, što može dati informacije o određenim nedostacima u sadržaju kolegija ili poteškoćama u razumijevanju dijelova gradiva; portfolio svakog studenta (praćenje napredovanja).

Kod predmeta			
Naziv predmeta	Demokratska teorija		
Opći podaci			
Studijski program	Filozofija preddiplomski i diplomski	Godina	1., 2. ili 3., odnosno 1. ili 2.
Status kolegija	Obvezatan	X	Izborni
Bodovna vrijednost i način izvođenja nastave			
	Zimski semestar	Ljetni semestar	
ECTS koeficijent opterećenja studenta	3	3	
Broj sati po semestru	15+15	15+15	
Ciljevi predmeta			
<p>Ovaj se predmet bavi normativno-filozofskom demokratskom teorijom. To znači da se ne usredotočuje na opis i objašnjenje, nego ga prvenstveno zanima opravdanje demokracije. Ali nije ju cilj opravdati instrumentalno, tj. kao sredstvo za neki izvanjski cilj (npr. ekonomski napredak ili političku stabilnost), već istražiti može li se demokracija braniti i kao vrijedna po sebi. O tom pitanju postoje velika neslaganja: jedni negiraju dok drugi brane moralnu vrijednost demokracije. Sporovi postoje čak i među ovim potonjim budući da svatko od njih opravdanost demokratskog poretka vidi u nečem drugom (npr. samoodređenju, participaciji, kolektivnoj diskusiji o tome što je ispravno, pravednoj ravnoteži suprotstavljenih interesa, političkoj jednakosti, itd.). Pregled ovih rasprava čini glavni dio onog što ovaj predmet obrađuje, a cilj je da se studenti upoznaju sa svime time.</p>			
Korespondentnost i korelativnost programa			
Predmet <i>Demokratska teorija</i> upotpunjuje i detaljnije razrađuje teme koje se obrađuju u predmetima kao što su <i>Politička filozofija</i> , a srodan je i predmetima poput <i>Država, prava, zajednica, pojedinac</i> , te nekih drugih iz istog tog područja.			
Očekivani ishodi (razvijanje općih i specifičnih kompetencija – znanja/vještina) za predmet i/ili modul			
<p>Nakon položenog ispita studenti će moći:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opisati i sažeto prenijeti sadržaje predmeta; - uspoređivati razne ponuđene teorije; - posjedovati razvijene sposobnosti korištenja stečenih teorijskih spoznaja za primjene na aktualnu problematiku iz društvene zbilje, posebno s obzirom na teme upravljanja javnim ustanovama, prava, pravde i sloboda u kontekstu demokratskog procesa odlučivanja. 			
Sadržaj predmeta			
<p>Predmet ima dva glavna dijela: u prvom se izlažu osnovne filozofske koncepcije demokracije (teme od 1 do 6), a u drugom se pažnja obraća nekim problemima i opasnostima kojima je izložen svaki demokratski poredak (teme od 7 do 11). Svakoj temi – osim zadnje – posvećuje se tjedan dana, a obrađuju se ovim redom:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. uvod u demokratsku teoriju i njene problema (Barry) – daje se uvod u većinu problema koji se raspravljaju u okviru programa; 2. klasične koncepcije demokracije 1 (teorija opće volje, Rousseau) – raspravlja se o ideji da je demokratsko odlučivanje biti utemeljeno na nepristranom razmatranju javnih interesa, bez miješanja privatnih interesa (razlikovanje državljanin-građanin); 3. klasične koncepcije demokracije 2 (utilitarizam, Mill) – demokracija kao zbrajanje privatnih, sebičnih interesa pri čemu pobjeđuju oni koji su najbrojniji; 4. klasične koncepcije demokracije 3 (liberalizam, Constant) – demokracija kao najbezbolnija metoda za kontrolu i smjenu vlasti, koja se vidi kao nužno zlo dok je istinski cilj u što kvalitetnijem privatnom životu; 			

5. kompetitivna teorija demokracije (Downs) – politika kao posebna vrsta tržišta, u kojoj političari nude usluge, a građani ih «kupuju» glasovima; razne strategije racionalnog odabira najboljeg ponuđača, kao i učinkovitog načina sastavljanja dobitničke političke platforme;
6. demokracija kao nesavršena konkurencija (Schumpeter) - kritika idealističkih modela demokracije koji se pozivaju na racionalni i optimalni izbor glasača; teorija političkih elita;
7. teorija društvenog odlučivanja (Brennan i Lomasky) – o tome jesu li izlasci na izbore racionalni ili ne, s obzirom na to da je mogući utjecaj svakog od glasača na konačni rezultat praktički zanemariv;
8. teorija javnog odlučivanja (Gwartney i Wagner) – o tome kako funkcioniranje demokratskog sustava omogućuje korupciju i zadovoljavanje snažnih, posebnih interesa, te kako se protiv toga boriti;
9. demokracija kao kolektivna rasprava i odlučivanje (Cohen) – je li moguće izbjeći da demokracija bude nešto više od borbe sukobljenih, sebičnih interesa;
10. demokratska jednakost i vladavina većine (Beitz) – može li sve većini dopustiti da čini što želi; problem totalitarne demokracije;

demokracija i konstitucionalizam 1 i 2 (Waldron i Dworkin) – treba li demokratsko odlučivanje biti ograničeno ustavom, treba li moguće permanentne manjine zaštititi ustavnim odredbama?

Način izvođenja nastave i usvajanje znanja (označiti slovom X)

Predavanja X	Seminari i radionice X	Vježbe	Samostalni zadaci	Multimedija i internet
Obrazovanje na daljinu	Konzultacije X	Laboratorij	Mentorski rad	Terenska nastava

Komentari: U skladu s programima studija *Filozofije* (preddiplomski i diplomski), izborni se predmeti mogu ponuditi u bilo kojem semestru, i bilo kojoj godini, a o njihovom razvrstavanju odlučuju studenti. Predmet *Demokratska teorija* može biti izborni predmet i na preddiplomskom i na diplomskom studiju. Iz tog razloga, raspored predmeta po semestru i godini je postavljen disjunktivno

Obveze studenata

Obveze studenata čine redovito pohađanje nastave i ispunjavanje tekućih zadataka. Studenti su obvezni izraditi seminarski rad, za čiju izradu dobivaju potporu na konzultacijama. Očekuje se od studenata da čitaju temeljnu literaturu u tijeku razdoblja kada se održavaju predavanja, tako da bi sama nastava mogla biti interaktivna, uz značajno kritičko sudjelovanje studenata. Studenti će imati obvezu polagati i konačni ispit.

Praćenje i ocjenjivanje* studenata

(unijeti odgovarajuće bodovne vrijednosti u relevantne kategorije tako da ukupan broj bodova u različitim izabranim kategorijama odgovara ukupnoj bodovnoj vrijednosti kolegija; upotrijebiti prazne rubrike za dodatne aktivnosti)

Pohađanje nastave 1	Aktivnost u nastavi 0.3	Seminarski rad 0.5	Eksperimentalni rad
Pismeni ispit 0.5	Usmeni ispit	Esej	Istraživanje
Projekt	Kontinuirana provjera znanja 0.7	Referat	Praktični rad

*OCJENIVANJE

Varijanta 1. (završni ispit) Rad studenta na predmetu će se vrednovati i ocjenjivati tijekom nastave i na završnom ispitu. Ukupan broj bodova koje student može ostvariti tijekom nastave je 70 (ocjenjuju se

<p>aktivnosti označene u tablici), dok na završnom ispitu može ostvariti 30 bodova.</p> <p>Detaljna razrada načina praćenja i ocjenjivanja rada studenata bit će prikazana u izvedbenom planu predmeta!</p>
<p>Obvezna literatura</p> <p>J. Rawls, <i>Politički liberalizam</i>, Zagreb, KruZak, 2000.</p>
<p>Dopunska literatura</p> <p>B.A. Ackerman, <i>Social Justice in the Liberal State</i>, New Haven, Yale University Press, 1980. B. Constant, <i>Načela politike i drugi spisi</i>, Zagreb, Politička kultura, 1993. D. Copp, J. Hampton, J.E. Roehmer (ur.), <i>The Idea of Democracy</i>, Cambridge, Cambridge University Press, 1993. A. de Tocqueville, <i>O demokraciji u Americi</i>, Zagreb, Informator, 1995. J. Rawls, <i>A Theory of Justice</i>, Cambridge, Harvard University Press, 1971. J. Rawls, <i>Justice as Fairness. A Restatement</i>, Cambridge, Harvard University Press, 2001. M.J. Sandel, <i>Democracy's Discontent</i>, Cambridge, Harvard University Press, 1996.</p>
<p>Način praćenja kvalitete i uspješnosti svakog predmeta i/ili modula</p> <p>Praćenje kvalitete i uspješnosti izvedbe predmeta bit će fokusirano na studentsko iskustvo i intelektualni napredak. S time u svezi, izradit će se i primjenjivati upitnik kojim će studenti evaluirati vještine poučavanja, interakciju sa studentima; usvajanje gradiva; institucijsku okolinu. Predviđa se mogućnost rane evaluacije (3 do 5 tjedana nakon početka nastave) i evaluacije na kraju provedbe kolegija. Vodit će se rasprave s ciljem usmjeravanja na uzroke koji su doveli do stvaranja određenih stavova o kolegiju (grupne, kao i individualne). Nositelj predmeta oslanjat će se i na opažanja od strane drugih nastavnika, kolega, i eksperata. Bitna činjenica za praćenje kvalitete i uspješnosti predmeta bit će i rezultati koje postižu studenti: ocjenjivanje i vrednovanje rada studenata, što može dati informacije o određenim nedostacima u sadržaju kolegija ili poteškoćama u razumijevanju dijelova gradiva; portfolio svakog studenta (praćenje napredovanja).</p>

Kod predmeta			
Naziv predmeta	Emocije		
Opći podaci			
Studijski program	Preddiplomski i diplomski studij		Godina 1-5
Status kolegija	Obvezatan	x	Izborni
Bodovna vrijednost i način izvođenja nastave			
	Zimski semestar	Ljetni semestar	
ECTS koeficijent opterećenja studenta	3		
Broj sati po semestru	15+15+0		
Ciljevi predmeta			
<ul style="list-style-type: none"> • stjecanje relevantnih spoznaja iz područja filozofije emocija • razvijanje sposobnosti analize i interpretacije filozofskih tekstova • razvijanje kritičkog mišljenja prakticiranjem problemskog pristupa kroz predavanja, eseje, diskusije i rad u debatnim skupinama • razvijanje sposobnosti samostalnog rada, kreativne upotrebe stečenih spoznaja i sposobnosti kompleksnog i sintetskog zahvaćanja problema 			
Korespondentnost i korelativnost programa			
Sadržaj predmeta <i>Emocije</i> korespondentan je s ostalim predmetima na kojima se obrađuju problemi spoznaje i sposobnosti spoznaje: Epistemologija, Percepcija, Moderna filozofija od Descartesa do Kanta, Suvremena filozofija 20. st.; onima koji u svom sadržaju obrađuju pitanja moralne motivacije: Etika, Moralna psihologija, Filozofija seksualnosti, Bioetika i žensko pitanje, ali i Estetikom.			
Očekivani ishodi (razvijanje općih i specifičnih kompetencija – znanja/vještina) za predmet i/ili modul			
Student/studentica će nakon položenog ispita biti u stanju: <ul style="list-style-type: none"> • objasniti temeljne teorije i filozofske pristupe emocijama • objasniti 'mit o razumu' od antike do danas • objasniti tezu o (i)racionalnosti emocija, (ne)svodivosti emocija • usporediti načine obrađivanja emocije u prirodnim znanostima, psihologiji i filozofiji • objasniti i usporediti fenomenološki i naturalistički pristup u filozofiji emocija • objasniti epistemički značaj emocija • objasniti ulogu emocija u ponašanju • objasniti ulogu emocija u moralnim i estetičkim prosudbama • opisati i objasniti klasifikacije emocija • objasniti problem intencionalnosti emocija • objasniti i usporediti teorije o ljubavi 			
Sadržaj predmeta			
1. Emocije i razum <ul style="list-style-type: none"> - modeli uma i emocije: dijelovi uma i njegove funkcije; tradicionalna dihotomija u objašnjenju emocija (Platon, Aristotel, Epikur, Lukrecije, Helenistički skepticizam, stoci, R. Descartes, D. Hume, A. Smith, T. Reid, francuski moralisti i dr.), moderne teorije o emocijama (teorija osjećaja, biheviorizam, kognitivna teorija, evolucijska teorija, kontektualistička pozicija i dr.) - emocije i biologija; fiziologija i funkcija (kemija ljubavi, teorija W. Jamesa, sistemski pristup) - emocije, evolucija i teleologija: od instinkta do intencionalnosti - emocije i psihologija: klasifikacija emocija 2. Racionalnost emocija <ul style="list-style-type: none"> - Emocije i razum: emocije kao «izvanrazumski» sudovi; mit o sukobu emocija i razuma - Nesvodivost emocija (nesvodivost emocija na želje, nesvodivost emocija na razum); životinjske emocije i ljudske emocije - Objekti emocija (skeptičko stajalište, objektivno stajalište, tipologija objekata, 			

<ul style="list-style-type: none"> - propozicionalni objekti i uloga misli) - Emocije – istina, objektivnost i racionalnost - Racionalnost emocija: R. de Sousa (subjektivne i objektivne želje, paradigmatiski scenariji, principi racionalnosti i emocije i dr.) - Emocije i svijest <p>3. Uloga emocija u objašnjenju ponašanja</p> <ul style="list-style-type: none"> - socijalne emocije u povijesnom kontekstu (stid i društvene norme, zavist u društvenom životu, čast, ponos i dr.) - emocije i kulturalne varijacije; emocije kao univerzalni jezik; podrijetlo socijalnih varijacija - emocije i njihovo iskazivanje; emocije, motivacija, djelovanje - emocije i smisao života (romantizam i racionalni romantizam; strast i smisao života; strast i apsurd; mit o strasti; raspoloženje i sreća - osobne ideologije («Kako svijet treba izgledati?», «Kako biti dobra osoba?» i sl.) - emocionalnost i samoodržanje (bijes i ponos, strah, žaljenje, samo-sažaljenje i sl.) <p>4. Emocije, etika i estetika</p> <ul style="list-style-type: none"> - Etika i emocije (emocije i etičke norme; kognitivna struktura suosjećanja, empatija, altruizam i suosjećanje, emotivizam, univerzalizacija i dr.; «moralno značajne emocije»: nagrada i kazna, itd.) - Emocije i vrijednosti; emocije kao vrijednosni sudovi - emocije i umjetnost (glazba i emocije; literatura i emocije; - Ljubav: Stoička teorija; Ljubav kao kontemplativna kreativnost (Platon, B. Spinoza, M. Proust); Kršćansko stajalište(A. Augustin, Dante); Romantični stav (E. Bronte, G. Mahler); Transfiguracija svakodnevnog života (J. Joyce) -
--

X Predavanja	X Seminari i radionice	Vježbe	X Samostalni zadaci	X Multimedija i internet
Obrazovanje na daljinu	X Konzultacije	Laboratorij	Mentorski rad	Terenska nastava

Komentari:
 Nastojat će se na metodički kompleksnom radu koji objedinjuje individualni i timski pristup. Za uspješan rad bit će potreban pristup Internetu, služenje mrežnim servisima i poznavanje engleskog jezika.

Obveze studenata

Redovito prisustvovanje i aktivno sudjelovanje u nastavi, pisanje eseja, kolokvij/testovi znanja, pismeni ispit.

Praćenje i ocjenjivanje* studenata

(unijeti odgovarajuće bodovne vrijednosti u relevantne kategorije tako da ukupan broj bodova u različitim izabranim kategorijama odgovara ukupnoj bodovnoj vrijednosti kolegija; upotrijebiti prazne rubrike za dodatne aktivnosti)

Pohađanje nastave 0,50	Aktivnost u nastavi 0,50	Seminarski rad	Eksperimentalni rad
Pismeni ispit 0,50	Usmeni ispit	Esej 0,50	Istraživanje
Projekt	Kontinuirana provjera znanja 1	Referat	Praktični rad

*OCJENIVANJE

Varijanta 1. (završni ispit) Rad studenta na predmetu će se vrednovati i ocjenjivati tijekom nastave i na završnom ispitu. Ukupan broj bodova koje student može ostvariti tijekom nastave je 70 (ocjenjuju se aktivnosti označene u tablici), dok na završnom ispitu može ostvariti 30 bodova.

Detaljna razrada načina praćenja i ocjenjivanja rada studenata bit će prikazana u izvedbenom planu predmeta!

Obvezna literatura
<ul style="list-style-type: none"> • DeSousa, R., (1997), <i>The Rationality of Emotion</i>, Cambridge, Mass.: MIT Press • Elster, J., (1999), <i>Alchemies of the Mind</i>, Cambridge, Cambridge University Press • Nussbaum, M.C., (2001), <i>Upheavals of Thought</i>, Cambridge, Cambridge University Press • Griffiths, P., (1997) <i>What Emotions Really Are: The Problem of Psychological Categories</i>, Chicago, University of Chicago Press
Dopunska literatura
<ul style="list-style-type: none"> • Rorty, A.O., (ur.), <i>Explaining Emotions</i>, Berkeley, University of California Press, (1980) • Greenspan, P.S., (1988), <i>Emotions and Reasons</i>, London, Routledge • Solomon, R.C., (1993), <i>The Passions</i>, Indianapolis/Cambridge, Hackett Publishing Company • Aristotle, <i>Nicomachean Ethics</i>, Cambridge, Mass: Harvard University Press, 1925 • Aristotle, <i>Rhetoric</i>, u J. Barnes, (ur.), <i>The Complete Works of Aristotle</i>, Princeton, Princeton University Press, 1984. • Platon, <i>Gozba, Fedar, Država</i> • Descartes, R., <i>The Passions of the Soul</i>, u <i>The Philosophical Works of Descartes</i>, New York, Dover, 1931. • Smtih, A., <i>The Theory of Moral Sentiments</i>, Indianapolis, Libersty Fund, 1984. • Reid, T., <i>Inquiry and Essays</i>, R. E. Beanblossom i K. Lehrer (eds.), Hacket Publishing Company, Indianapolis, 1983. • Hume, D., (1739/1888), <i>A Treatise of Human Nature</i>, Oxford, L.A. Selby-Bigge, (ed.), Clarendon Press. • Fortenbaugh, W.W., (1974), <i>Aristotle on Emotion</i>, New York, Barnes & Nobe Books • Oatley, K., i Jenkins, J.M., (1996), <i>Understanding Emotions</i>, Oxford, Blackwell • Ben-Ze'ev, A., (2000), <i>The Subtly of Emotions</i>, Cambridge, Mass: MIT Press • Goldie, P., (2000), <i>The Emotions: A Philosophical Explanation</i>, Oxford, Oxford University Press • Damasio, A., (1994), <i>Descartes' Error: Emotion, Reason and the Human Brain</i>, New York, Putnam • Sorabji, R., (2000), <i>Emotion and Peace of Mind: From Stoic Agitation to Christian Temptation</i>, Oxford, Oxford University Press • Stocker, M., i Hegeman, E., (1996), <i>Valuing Emotions</i>, Cambridge, Cambridge University Press • Armon-Jones, C., (1991), <i>Varieties of Affect</i>, Toronto, Toronto Univesrity Press • Lycan, W.G., (ur), <i>Mind and Cognition</i>, London, Blackwell, 1999. • Mandler, G., (1975), <i>Mind and Emotion</i>, New York,. John Wiley & Sons, Inc. • Nussbaum, M.C., (1990), <i>Love's Knowledge: Essays in Philosophy and Literature</i>, New York: Oxford University Press • Nussbaum, M.C., (1994), <i>The Therapy of Desire</i>, Princeton, NJ, Princeton University Press • Frank, R., (1988), <i>Passions within Reasons: The Strategic Role of the Emotions</i>, New York, Norton. • Goleman, D., (1995), <i>Emotional Intelligence</i>, New York, Banthem Books
(obvezna i dopunska literatura će se nadopunjavati obzirom na nova izdanja i prijevode)
Način praćenja kvalitete i uspješnosti svakog predmeta i/ili modula
<ul style="list-style-type: none"> • samoevaluacija koju provodi nastavnik • praćenje rezultata u postizanju postavljenih ciljeva • evaluacija koju provodi Odsjek i evaluacija na razini Filozofskog fakulteta

Kod predmeta			
Naziv predmeta	Epistemologija		
Opći podaci			
Studijski program	Preddiplomski studij		Godina 3
Status kolegija	x	Obvezatan	Izborni
Bodovna vrijednost i način izvođenja nastave			
	Zimski semestar	Ljetni semestar	
ECTS koeficijent opterećenja studenta	6		
Broj sati po semestru	30+30+0		
Ciljevi predmeta			
<ul style="list-style-type: none"> • upoznavanje temeljnih epistemoloških problema • razvijanje sposobnosti analize i interpretacije filozofskih tekstova • razvijanje kritičkog mišljenja prakticiranjem problemskog pristupa kroz predavanja, eseje, diskusije i rad u debatnim skupinama • razvijanje sposobnosti samostalnog rada, kreativne upotrebe stečenih spoznaja i sposobnosti kompleksnog i sintetskog zahvaćanja problema 			
Korespondentnost i korelativnost programa			
Sadržaj predmeta Epistemologija, budući se radi o jednoj od fundamentalnih filozofskih disciplina, koreliran je s gotovo svim predmetima povijesti filozofije od antike do suvremene filozofije (posebice, Moderna filozofija od Descartesa do Kanta, Filozofija klasičnog njemačkog idealizma i Suvremena filozofija 20. st.), te predmetima koji su sadržajem bliski problemima spoznaje kao na preddiplomskom, tako i na diplomskom studiju (Filozofija uma, Percepcija, Emocije, Filozofija znanosti, Filozofija jezika, Apriorno znanje, Svijest i naturalizam i dr.)			
Očekivani ishodi (razvijanje općih i specifičnih kompetencija – znanja/vještina) za predmet i/ili modul			
Student/studentica će nakon položenog ispita biti u stanju: <ul style="list-style-type: none"> • objasniti temeljne epistemološke pojmove: znanje, istina, opravdanje • opisati i usporediti različite izvore spoznaje (percepcija, razum, svijest, memorija, svjedočanstvo) • opisati i usporediti realizam i anti-realizam u epistemologiji • objasniti u čemu se sastoji pozicija skepticizma i moguće odgovore na skeptički izazov • objasniti i usporediti tradicionalne teorije opravdanja (fundacionalizam, koherentizam, relijabilizam) • objasniti razliku između evidencijalizma i eksternalizma • objasniti i usporediti teorije istine • objasniti Gettierov problem i moguća rješenja • objasniti odnos deskriptivne i normativne epistemologije • analizirati razliku između skepticizma i relativizma • opisati i objasniti odnos između individualne i socijalne epistemologije 			
Sadržaj predmeta			
<ol style="list-style-type: none"> 1. Upoznavanje s temeljnim pojmovima teorije spoznaje: znanje, istina, opravdanje, vjerovanje te s temeljnim tradicionalnim problemima teorije spoznaje: izvor spoznaje, sposobnosti spoznaje, doseg spoznaje, izvjesnost spoznaje 2. Upoznavanje s klasičnim povijesno-filozofskim problemima teorije spoznaje, spoznajno-teorijskim pozicijama i njihovim predstavnicima: empirizam F. Bacona, J. Lockeja, G. Berkeleyja, D. Humea i T. Reida, racionalizam R. Descartesa i G.W. Leibniza, teorija spoznaje I. Kanta, iracionalizam A. Augustina i A. Schopenhauera, apriorizam (od Platona do J.Fodora i N.Chomskog i dr. 3. Skepticizam: antički i moderni skepticizam (Piron, Agripa, R. Descartes, D. Hume, B. Stroud, P. Unger), vrste skepticizma; princip zatvorenosti (G.E. Moore); skepticizam i naturalizam (D. Hume, L. Wittgenstein, P. Strawson); teorije relevantnih alternativa (J.L. Austin, R. Nozick, A. Goldman), kontekstualizam (K. DeRose, S. Cohen), relativizam (M. Williams, S. Stich), semantički pristupi (H. Putnam, D. Davidson). 4. Deskriptivna i normativna epistemologija: unutar normativnog pristupa upoznavanje s problematikom teorije opravdanja i teorija istine; teorije opravdanja - koherentizam (W.O.Quine, K. 			

- Lehrer, L. BonJour i dr.), fundacionalizam (A. J. Ayer, W. Alston, C.I. Lewis i dr.) i relijabilizam (F. Dretske, D.M.Armstrong, A.I.Goldman i dr.) Teorije istine (korespondencijska, koherentistička, deflacijska teorija istine, pragmatička teorija istine, verifikacionistička i dr.); internalizam i eksternalizam (D. Armstrong. A.I.Goldman, R. Chisholm, K. Lehrer, H. Kornblith).
5. **Naturalizam i normativizam u epistemologiji:** projekt naturaliziranja epistemologije (W.O.Quine, F.Dretske, Ph. Kitcher, A.Goldman i dr.); odnos epistemologije i prirodnih znanosti; normativizam i deontološki pristup (J. Kim, L. Bonjour, R. Chisholm i dr.); epistemologija vrline (E. Sosa, L. Zagzebski)
  6. **Problem realizma i anti-realizma (idealizma) u spoznajnoj teoriji:** metafizički i epistemološki realizam i anti-realizam, mogućnost istinite i objektivne spoznaje vanjskog svijeta, subjektivni doprinos, projekcija (J. Locke, G. Berkeley, I. Kant, H. Reichenbach, H. Putnam, S. Blackburn, M. Devitt, C.Wright, R. Fumerton i dr.)
  7. **Razmatranje spoznajnih sposobnosti ili mehanizama spoznaje:** percepcija, zaključivanje, memorija, intuicije, svijest, svjedočanstvo; ekološki pristup objašnjenju percepcije J.J.Gibsona, kognitivistička teorije percepcije R.L.Gregoryja, modularna teorija percepcije J. Fodora, teorija dvostrukog aspekta J. Normana, kauzalna teorija percepcije H.P. Gricea, direktni i indirektni realizam; teorije o apriornoj spoznaji S.A. Kripkea, Ph. Kitchera i dr., teorije o memoriji M. Dummeta i T. Burgea, teorije o introspekciji T. Burgea, P. Boghossiana; teorije racionalnosti D.Davidsona, R.Chisholma, S. Sticha, J. Elstera i dr., heuristika Khanemana - Tverskog, i dr.)
  8. **Socijalna epistemologija:** A.I. Goldman, Strogi program (D.Bloor. B.Barnes, S. Shapin), narav i spoznajno-teorijski status svjedočanstva (D.Hume, Th.Reid, R.Descartes, J.Locke, C.A.J. Coady, T. Burge, M. Dummett, A. Plantinga, i dr.), razmatranje problema racionalnog konsenzusa u znanosti i društvu (C. Wagner i K.Lehrer) i dr.
  9. **Razrada skupine posebnih problema:** sintetički i analitički sudovi (I.Kant, Bečki krug, W.O.Quine), intencionalnost (J. Searle), definicija znanja (E.Gettier, R. Nozick), evolucijska spoznajna teorija (K. Popper, Campbell, E.Sober, S.Stich), racionalnost emocija (R. de Sousa), odnos teorije spoznaje i filozofije znanosti, metodologije i logike i dr.

Način izvođenja nastave i usvajanje znanja (označiti slovom X)

X Predavanja	X Seminari i radionice	Vježbe	X Samostalni zadaci	X Multimedija i internet
Obrazovanje na daljinu	X Konzultacije	Laboratorij	Mentorski rad	Terenska nastava

Komentari:
 Nastojat će se na metodički kompleksnom radu koji objedinjuje individualni i timski pristup. Za uspješan rad bit će potreban pristup Internetu, služenje mrežnim servisima i poznavanje engleskog jezika.

Obveze studenata

Redovito prisustvovanje i aktivno sudjelovanje u nastavi, pisanje eseja, kolokvij/testovi znanja, pismeni ispit.

Praćenje i ocjenjivanje* studenata

(unijeti odgovarajuće bodovne vrijednosti u relevantne kategorije tako da ukupan broj bodova u različitim izabranim kategorijama odgovara ukupnoj bodovnoj vrijednosti kolegija; upotrijebiti prazne rubrike za dodatne aktivnosti)

Pohađanje nastave 1	Aktivnost u nastavi 1	Seminarski rad	Eksperimentalni rad
Pismeni ispit 1	Usmeni ispit	Esej 1	Istraživanje
Projekt	Kontinuirana provjera znanja 2	Referat	Praktični rad

*OCJENIVANJE

Varijanta 1. (završni ispit) Rad studenta na predmetu će se vrednovati i ocjenjivati tijekom nastave i na završnom ispitu. Ukupan broj bodova koje student može ostvariti tijekom nastave je 70 (ocjenjuju se aktivnosti označene u tablici), dok na završnom ispitu može ostvariti 30 bodova.

Detaljna razrada načina praćenja i ocjenjivanja rada studenata bit će prikazana u izvedbenom planu predmeta!

Obvezna literatura

- Zvonimir Čuljak (ur.), *Vjerovanje, opravdanje i znanje: Suvremene teorije znanja i epistemičkog opravdanja* Zagreb, Ibis grafika, 2003
- Johnatan Dancy: *Uvod u suvremenu spoznajnu teoriju*, Zagreb, Hrvatski sudiji, 2001
- J. Greco i E. Sosa (ur.), *Epistemologija: Vodič u teorije znanja*, Zagreb, Jesenski i Turk, 2004.
- Snježana Prijić: *Oko i svijet*, Rijeka, 1995.
- Snježana Prijić-Samaržija: *Društvo i spoznaja*, Zagreb, 2000.

Dopunska literatura

- Rene Descartes: *Meditacije o prvoj filozofiji*, u E. Husserl, *Kartezijanske meditacije*, Zagreb, SSO, 1975.
- John Locke: *Ogled o ljudskom razumu I i II*, Beograd, Kultura, 1962.
- David Hume: *Istraživanje o ljudskom razumu*, Zagreb, Naprijed, 1988
- George Berkeley: *Odabrane filozofske rasprave (Rasprava o načelima ljudske spoznaje, Tri dijaloga između Hylasa i Philonousa)*, Zagreb, KruZak, 1999.
- Gottfried Wilhelm Leibniz: *Novi ogled o ljudskom razumu*, Sarajevo, Veselin Masleša, 1986.
- Platon: *Država*, Zagreb, Liber, 1977.
- Platon: *Teetet*, u Platon, *Phileb i Teetet*, Zagreb, Naprijed, 1979.
- Platon, *Menon*, Beograd, BIGZ, 1970.
- Aristotel: *O duši*, u Aristotel: *O duši/Nagovor na filozofiju*, Zagreb, Naprijed, 1987.
- I. Kant: *Kritika čistog uma*, Zagreb, Matica Hrvatska, 1987.
- L. Wittgenstein: *Filozofska istraživanja*, Zagreb, Nakladni Zavod Globus, 1998.
- W. O. Quine: *Riječ i predmet*, Zagreb, KruZak, 1999.
- T. Kuhn: *Struktura znanstvenih revolucija*, Zagreb, Jesenski i Turk, Hrvatsko sociološko društvo, 1999.
- W. James: *Pragmatizam*, Zagreb, Ibis grafika, 2001.
- N. Chomsky: *Gramatika i um*, Beograd, Nolit, 1972.
- G. Petrović: *Od Locke do Ayera*, Beograd, Kultura, 1964.
- G. Petrović: *Suvremena filozofija*, Zagreb: Školska knjiga, 1979.
- G.E. Moore, "The Defence of Common Sense", London, Contemporary British Philosophy, 1925.
- T. Reid, *Inquiry and Essays*, u R. E. Beanblossom i K. Lehrer (ur.), Hacket Publishing Company, Indianapolis, 1983.
- J. Kim & E. Sosa (ur.), *Epistemology: An Antology*, London, Blackwell, 2000
- S. Bernecker & F. Dretske (ur.), *Knowledge: Readings in contemporary epistemology*, Oxford, Oxford University Press, 2000
- R. Audi: *Epistemology*, London, Rautledge, 2003
- Linda M. Alcoff (ur.), *Epistemology: The Big Questions*, London, Blackwell, 1998
- L. BonJour: *The Structure of Empirical Knowledge*, Cambridge, Mass, Harvard University Press, 1985.
- F. Dretske: *Knowledge and the Flow of Information*, Cambridge, MA, MIT Press, 1981
- A.I. Goldman, A., (1986), *Epistemology and Cognition*, Cambridge, MA: Harvard University Press
- G. Harman: *Change in View*, Cambridge, MA: MIT Press, 1986
- *Naturalizing Epistemology*, Hilary Kornblith (ur.), Cambridge, MA: Harvard University Press, 1985
- W.O. Quine: *Ontological Relativity and Other Essays*, New York, Columbia University Press, 1969
- S. Stich: *Fragmentation of Reason*, Cambridge, MA: Bradford Books/MIT Press, 1990
- C. Wagner i K. Lehrer: *Rational Consensus in Science and Society*, Dordrecht, 1981.
- C.A.J. Coady: *Testimony: A Philosophical study*, Oxford, 1992.
- Bender, J.W., (ur), *The Current State of the Coherence Theory*, Dordrecht, Kluwer Academic Publishers, 1989.

- Fricker, E. (1995) , "Telling and Trusting: Reductionism and Anti-Reductionism in the Epistemology of Testimony", *Mind*, Vol. 104. br. 414.
- Kitcher, P., (1990) , "The Division of Cognitive Labour", *The Journal of Philosophy*, Vol. LXXXVII, br. 1.
- Lehrer, K., i Wagner, C., (1981) , *Rational Consensus in Science and Society*, Dordrecht, Reidel Publishing Company.
- Lewis, C.I., "The Bases of Empirical Knowledge", u *Empirical Knowledge*, ur. Chisholm, R.M. i Schwartz, R.J., New Jersey, Englewood Cliffs, 1973.
- Moser, P. K., (1985) , *Empirical Justification*, Dordrecht, D. Reidel Publishing Company.
- Pettit, P. (1993) , *Common Mind*, Oxford, Oxford University Press.
- Plantinga, A., (1994), *Warrant and Proper Function*, Oxford, Oxford University Press.
- Pollock, J., (1974), *Knowledge and Justification*, Priceton, Princeton University Press;
- Popper, K.R., (1972) , *Objective Knowledge*, Oxford, Oxford University Press.
- Sosa, E., (1991) , *Knowledge in Perspective*, Cambridge, Cambridge University Press

(obvezna i dopunska literatura će se nadopunjavati obzirom na nova izdanja i prijevode)

Način praćenja kvalitete i uspješnosti svakog predmeta i/ili modula

- samoevaluacija koju provodi nastavnik
- praćenje rezultata u postizanju postavljenih ciljeva
- evaluacija koju provodi Odsjek i evaluacija na razini Filozofskog fakulteta

Kod predmeta				
Naziv predmeta	Estetika			
Nositelj kolegija: Asistentica. Konzultacije:				
Studijski program	Filozofija		Godina	II.
Status kolegija	x	Obvezatan	Izborni	
Bodovna vrijednost i način izvođenja nastave				
Predavanja: Seminar:				
		Zimski semestar	Ljetni semestar	
ECTS koeficijent opterećenja studenta			6	
Broj sati po semestru			60 (2+2)	
Ciljevi predmeta Upoznati studente s povijesnim pregledom i temeljnim dvadesetostoljetnim pravcima estetike kao primijenjene filozofijske discipline u kontekstu kulturalne analize.				
Upoznati studente s povijesnim pregledom i temeljnim dvadesetostoljetnim pravcima Estetike kao filozofijske discipline.				
Korespondentnost i korelativnost programa				
Iako prvenstveno prezentirana kao filozofijska disciplina, Estetika, na način na koji je tretirana u kolegiju, korespondira (što se njenih aplikacija kao i teorijske primjene prakse tiče) s gotovo svim postojećim granama kreativnoga izražavanja. Kao takva, osim što se nudi studentima filozofije, Estetika je predočena kao relevantan predmet za studente drugih društveno-humanističkih znanosti.				
Očekivani ishodi (razvijanje općih i specifičnih kompetencija – znanja/vještina) za predmet i/ili modul				
Kolegij studentima pruža iscrpan konglomerat znanja o estetici kao filozofskoj disciplini te ih, kroz 'praktičniji' dio kolegija koji se eksplicitno bavi aplikacijom određenih misaonih sustava i škola na iščitavanja konkretnih artefakata, senzibilizira za efikasnije i kompetentnije <u>razumijevanje umjetničkih, kreativnih praksi.</u>				
Sadržaj predmeta				
Kolegij Estetike podijeljen je u dva dijela: Od Aristotela do Kanta, te od Kanta (Prosvjetiteljstva) do Postmoderne. U prvom (eksplicitnije povijesnom) dijelu predavanja studentima je predočen razvoj estetske misli od njezinih početaka do početaka Moderne. U drugome dijelu koji završava s estetikama Postmoderne naglasak se s povijesnog prebacuje na eksplicitno problemski dio sadržaja kolegija, tako da se studenti upoznaju sa suvremenim misaonim školama i sustavima estetskoga promišljanja zbilje (<i>Marksistički i neomarksistički pristupi, Egzistencijalizam, Psihoanalitička i arhetipska kritika, Korijeni postmodernizma, Strukturalizam, Postmodernizam, Kulturalni studiji</i>)				
Način izvođenja nastave i usvajanje znanja (označiti slovom X)				
Predavanja x	Seminari i radionice x	Vježbe	Samostalni zadaci x	Multimedija i internet
Obrazovanje na daljinu	Konzultacije x	Laboratorij	Mentorski rad	Terenska nastava
Komentari:				
Obveze studenata				
Redovito pohađati nastavu, napisati seminarski rad sudjelovati u seminarima, sudjelovati u grupnom i individualnom izlaganju, te pristupiti završnom ispitu.				

Praćenje i ocjenjivanje* studenata (unijeti odgovarajuće bodovne vrijednosti u relevantne kategorije tako da ukupan broj bodova u različitim izabranim kategorijama odgovara ukupnoj bodovnoj vrijednosti kolegija; upotrijebiti prazne rubrike za dodatne aktivnosti)			
Pohađanje nastave 0.5	Aktivnost u nastavi 0.5	Seminarski rad 1	Eksperimentalni rad
Pismeni ispit 1	Usmeni ispit	Esej 1	Istraživanje
Projekt	Kontinuirana provjera znanja 2	Referat	Praktični rad
OCJENJIVANJE <i>Varijanta 1. (završni ispit)</i> Rad studenta na predmetu će se vrednovati i ocjenjivati tijekom nastave i na završnom ispitu. Ukupan broj bodova koje student može ostvariti tijekom nastave je 70 (ocjenjuju se aktivnosti označene u tablici), dok na završnom ispitu može ostvariti 30 bodova.			
Detaljna razrada načina praćenja i ocjenjivanja rada studenata bit će prikazana u izvedbenom planu predmeta!			
Obvezna literatura			
<p>Danko Grlić: Estetika I-IV Platon (<i>Ion, Gozba, Država</i> (II, III, VII, X) Aristotel (<i>Poetika, Retorika</i>, izbor) (Pseudo) Longin (<i>O lijepom i uzvišenom</i>) Sir Phillip Sidney (<i>An Apology for Poetry</i>) David Hume (<i>Of the Standard of Taste</i>) Immanuel Kant (<i>Kritika rasudne moći</i>, izbor) Percy Bysshe Shelley (izbor iz <i>A Defence of Poetry</i>, or Remarks Suggested by an Essay Entitled «The Four Ages of Poetry» Arthur Danto, Preobražaj svakidašnjeg The Blackwell guide to aesthetics (ur. Peter Kivy) Aesthetics and the philosophy of art : the analytic tradition : an anthology (ur. Peter Lamarque i Stein Haugom Olsen) Aesthetics (ur. Susan L. Feagin i Patrick Maynard)</p>			
Dopunska literatura			
Marksistički i neomarksistički pristupi Karl Marx (izbor iz <i>Njemačka ideologija, Prilog kritici političke ekonomije, Kapital</i>) Antonio Gramsci (izbor iz <i>Quaderni de carcere</i> , «Formacija intelektualca» Walter Benjamin (<i>The Work of Art in the Age of Mechanical Revolution</i>) Frederic Jameson (izbor iz <i>The Political Unconscious: Narrative as Socially Symbolic Act</i> , «On Interpretation: Literature as a Socially Symbolic Act», i «Postmodernism and Consumer Society.»			
Egzistencijalizam Jean Paul Sartre <i>Što je to književnost?, Čemu pisati?</i>			
Korjeni postmodernizma Friedrich Nietzsche, <i>Rođenje tragedije</i> Michel Foucault («Što je autor», <i>Nadzor i kazna</i> (izbor),			
Strukturalizam, Postmodernizam Roland Barthes, «Smrt autora» Jean-François			

Lyotard «Postmoderno stanje»

Kulturalni Studiji

Hayden White, iz *Metahistory* «The Historical Text as Literary Artifact»

Stephen Greenblatt, *Learning to Curse*

Dekonstrukcija/Kolonijalizam/Postkolonijalizam

Jacques Derrida *Dissemination* (izbor),

Plato's Pharmacy

Pharmacia

The Father of Logos

The Pharmakon

The Pharmakeus

Psihoanaliza/Poststrukturalizam

Sigmund Freud, *Tumačenje snova* (izbor)

Hélène Cixous *Meduzin smijeh*

Julia Kristeva *Revolucija u pjesničkom jeziku* (izbor)

Susan Bordo *Unbearable Weight: Feminism, Western Culture, and the Body* «The Body as the Reproduction of Femininity»

Način praćenja kvalitete i uspješnosti svakog predmeta i/ili modula

Praćenje kvalitete nastave i uspješnosti predmeta realizirat će se putem samoevaluacije koju provodi nositelj predmeta, putem rezultata u postizanju ciljeva te putem evaluacije koju će se provesti na razini Odsjek za filozofiju te na razini Filozofskog fakulteta

Kod predmeta			
Naziv predmeta	Etika međunarodnih odnosa		
Opći podaci			
Studijski program	Filozofija preddiplomski i diplomski	Godina	1., 2. ili 3., odnosno, 1. ili 2.
Status kolegija	Obvezatan	X	Izborni
Bodovna vrijednost i način izvođenja nastave			
	Zimski semestar	Ljetni semestar	
ECTS koeficijent opterećenja studenta	3	3	
Broj sati po semestru	15 + 15	15 + 15	
Ciljevi predmeta			
<p>Glavni je cilj ovog predmeta upoznati studente sa suvremenim stanjem rasprave o moralnosti međunarodnih odnosa. Dakle, obrađuju se isključivo normativna pitanja povezana s događajima koji se zbivaju na među-državnom planu. Opisi i analiza konkretnih političkih zbivanja služe tek kao primjeri. Danas su to veoma važni problemi zbog velikih međuovisnosti koje, na globalnoj razini, postoje između svih nacija. Kako je predviđeno da predmet bude jednosemestralni, ulazi se tek u neke relevantne teme. I to prvenstveno u one koje se ne obrađuju u okviru drugih srodnih predmeta (npr. ekologija), ali koji nisu ništa manje značajni i aktualni (npr. rat, globalna ekonomska pomoć, itd.). Neke od tema na koje se predmet usredotočuje tema izabrane su i zbog svog značaja za nedavna zbivanja na našim prostorima (npr. separatizam). Njihova svrha jest da se studenti navedu da ponovo, sada sa vremenske distance, kritički promisle o i novijoj povijesti ovih krajeva.</p>			
Korespondentnost i korelativnost programa			
<p>Ovaj je predmet značajna nadopuna obaveznih predmeta <i>Etika</i> i <i>Politička filozofija</i> budući da pokazuje kako se doseg tih disciplina, tradicionalno ograničenih većinom na pitanja odnosa prema sunarodnjacima, kao i na uređenje pojedine države, može proširiti i na međunarodni plan. Ali taj se program također nadopunjuje i s drugim predmetima koji spadaju u praktičnu filozofiju, npr. s <i>Praktičkom etikom</i>, <i>Teorijama distributivne pravednosti</i>, i <i>Država, prava, zajednica, pojedinac</i>.</p>			
Očekivani ishodi (razvijanje općih i specifičnih kompetencija – znanja/vještina) za predmet i/ili modul			
<p>Nakon položenog ispita studenti će moći:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opisati i sažeto prenijeti sadržaje predmeta; - uspoređivati i izvršiti opredjeljenje unutar raznih metodologija moralnog rasuđivanja; - Nakon položenog ispita studenti će moći biti upoznati s glavnim slučajevima i opredjeljenjima u najvažnijim raspravljenim slučajevima iz područja etike međunarodnih odnosa; - Nakon položenog ispita studenti će moći posjedovati razvijene sposobnosti korištenja stečenih teorijskih spoznaja za primjene na aktualnu problematiku iz društvene zbilje. 			
Sadržaj predmeta			
<ol style="list-style-type: none"> 1. Uvodni dio nastave posvećen je ukazivanju na nove trendove u analizi međunarodnih odnosa: tj. kritici političkog realizma i insistiranju na tome da moralna analiza međunarodnih političkih odnosa ima smisla. 2. Drugi dio daje uvod u teoriju pravednog rata. Ukazuje se na ključno razlikovanje između <i>jus ad bellum</i> i <i>jus in bello</i>, te se razmatraju neka pitanja vezana uz svaki od tih aspekata (Walzer). Onda se, glede opravdanog ulaska u rat, diskutira se o problemu separatizma (Buchanan, Buchheit). Što se pak ispravnog vođenja rata tiče, dodiruje se uvijek aktualno pitanje moralnosti ubijanja civila tijekom sukoba (rasprava Mavrodes, Fullinwider, Alexander). 3. Nakon tih razmatranja o opravdanosti političkog nasilja, prelazi se na drugo glavno 			

pitanje etike međunarodnih odnosa: treba li ekonomski pomagati siromašnim stanovnicima svijeta u prekomorskim zemljama, primati izbjeglice iz tih krajeva i sl. Započinje se prilazom klasičnog utilitarističkog gledišta i njegovim kritikama (Singer, Hardin, Goodin), a zatim se prelazi na deontološki utemeljene pozicije o istom tom problemu (Shue, O'Neill).

Posljednji je sklop posvećen najutjecajnijoj suvremenoj teoriji pravednosti, onoj Johna Rawlsa, i pitanju o mogućnosti njene primjene na globalnu razinu. Najprije se detaljnije razmatra sama Rawlsova teorija, a zatim se analizira jedna od njezinih najboljih kritika (Pogge). Na kraju se diskutira o jednom radikalnijem pokušaju primjene Rawlsove teorije distributivne pravednosti na međunarodni plan (Beitz).

Način izvođenja nastave i usvajanje znanja (označiti slovom X)

Predavanja X	Seminari i radionice X	Vježbe	Samostalni zadaci	Multimedija i internet
Obrazovanje na daljinu	Konzultacije X	Laboratorij	Mentorski rad	Terenska nastava

Komentari: U skladu s programima studija *Filozofije* (preddiplomski i diplomski), izborni se predmeti mogu ponuditi u bilo kojem semestru, i bilo kojoj godini, a o njihovom razvrstavanju odlučuju studenti. Predmet *Etika međunarodnih odnosa* može biti izborni predmet i na preddiplomskom i na diplomskom studiju. Iz tog razloga, raspored predmeta po semestru i godini je postavljen disjunktivno

Obveze studenata

Obveze studenata čine redovito pohađanje nastave i ispunjavanje tekućih zadataka. Studenti su obvezni izraditi seminarski rad, za čiju izradu dobivaju potporu na konzultacijama. Očekuje se od studenata da čitaju temeljnu literaturu u tijeku razdoblja kada se održavaju predavanja, tako da bi sama nastava mogla biti interaktivna, uz značajno kritičko sudjelovanje studenata. Studenti će imati obvezu polagati i konačni ispit.

Praćenje i ocjenjivanje* studenata

(unijeti odgovarajuće bodovne vrijednosti u relevantne kategorije tako da ukupan broj bodova u različitim izabranim kategorijama odgovara ukupnoj bodovnoj vrijednosti kolegija; upotrijebiti prazne rubrike za dodatne aktivnosti)

Pohađanje nastave 1	Aktivnost u nastavi 0.3	Seminarski rad 0.5	Eksperimentalni rad
Pismeni ispit 0.5	Usmeni ispit	Esej	Istraživanje
Projekt	Kontinuirana provjera znanja 0.7	Referat	Praktični rad

*OCJENIVANJE

Varijanta 1. (završni ispit) Rad studenta na predmetu će se vrednovati i ocjenjivati tijekom nastave i na završnom ispitu. Ukupan broj bodova koje student može ostvariti tijekom nastave je 70 (ocjenjuju se aktivnosti označene u tablici), dok na završnom ispitu može ostvariti 30 bodova.

Detaljna razrada načina praćenja i ocjenjivanja rada studenata bit će prikazana u izvedbenom planu predmeta!

Obvezna literatura

J. Rawls, *Pravo naroda*, Zagreb, KruZak, 2004.
P. Singer, *Jedan svijet. Etika globalizacije*, Zagreb, Ibis, 2005.

Dopunska literatura

A. Buchanan, *Justice, Legitimacy, Self-Determination: Moral Foundation for International Law*,

Oxford, Oxford University Press, 2004
D. Boucher, *Political Theories of International Relations from Thucydides to the Present*, Oxford, Oxford University Press, 1998.
R. Martin, D.A. Reidy (ur.), *Rawls's Law of People*, Oxford, Blackwell, 2007.
M. Nussbaum, *Frontiers of Justice. Disability, Nationality, Species Membership*, Cambridge, Harvard University Press, 2006.
T. Pogge, *World Poverty and Human Rights*, Cambridge, Polity, 2002.
T. Pogge, *Real World Justice*, Berlin, Springer, 2005.
Primorac, I. (ur.) *Patriotizam*, KruZak, Zagreb, 2004.
M. Walzer, *Just and Unjust Wars*, New York, Basic Books, 2000.

Način praćenja kvalitete i uspješnosti svakog predmeta i/ili modula

Praćenje kvalitete i uspješnosti izvedbe predmeta bit će fokusirano na studentsko iskustvo i intelektualni napredak. S time u svezi, izradit će se i primjenjivati upitnik kojim će studenti evaluirati vještine poučavanja, interakciju sa studentima; usvajanje gradiva; institucijsku okolinu. Predviđa se mogućnost rane evaluacije (3 do 5 tjedana nakon početka nastave) i evaluacije na kraju provedbe kolegija. Vodit će se rasprave s ciljem usmjeravanja na uzroke koji su doveli do stvaranja određenih stavova o kolegiju (grupne, kao i individualne). Nositelj predmeta oslanjat će se i na opažanja od strane drugih nastavnika, kolega, i eksperata. Bitna činjenica za praćenje kvalitete i uspješnosti predmeta bit će i rezultati koje postižu studenti: ocjenjivanje i vrednovanje rada studenata, što može dati informacije o određenim nedostacima u sadržaju kolegija ili poteškoćama u razumijevanju dijelova gradiva; portfolio svakog studenta (praćenje napredovanja).

Kod predmeta			
Naziv predmeta	Etika		
Opći podaci			
Studijski program	Filozofija preddiplomski	Godina	1.
Status kolegija	X	Obvezatan	Izborni
Bodovna vrijednost i način izvođenja nastave			
	Zimski semestar	Ljetni semestar	
ECTS koeficijent opterećenja studenta	6		
Broj sati po semestru	40+20		
Ciljevi predmeta			
Cilj je predmeta da studenti upoznaju, razumiju i analiziraju temeljne pojmove i spoznaje iz predmeta <i>Etika</i> .			
Korespondentnost i korelativnost programa			
Program predmeta <i>Etika</i> je korespondentan sadržaju sličnih predmeta na drugim studijima filozofije. Koreliran je prije svega predmetu <i>Filozofija politike</i> na diplomskom studiju filozofije, a u nekom dijelu presjeka sadržajima kolegija <i>Epistemologija</i> , <i>Ontologija i Filozofija jezika</i> , te ostalim predmetima iz područja etike, koji se nude kao izborni na studiju filozofije. Program kolegija <i>Etika</i> je koreliran i predmetima praktične etike na specifičnim studijima (npr. <i>Medicinska etika</i> na Medicinskom fakultetu). Kako je to predmet preddiplomskog studija, a uključuje sadržaje koji nisu naročito obrađeni u tijeku srednjoškolskog obrazovanja, ne očekuju se posebni preduvjeti, osim prosječnih općih spoznaja iz srednje škole.			
Očekivani ishodi (razvijanje općih i specifičnih kompetencija – znanja/vještina) za predmet i/ili modul			
Nakon položenog ispita studenti će moći: - razumjeti, analizirati i uspoređivati temeljne metodološke pristupe u filozofskoj raspravi o moralu (uz naglašavanje važnosti spoznaja iz drugih područja: teorija spoznaje, ontologija, filozofija jezika, logika), i razviti kritički stav o tome; - razumjeti, analizirati i uspoređivati dominantne moralne teorije, i sami pokušati ustanoviti koja od tih teorija najbolje može ponuditi kritičku podlogu za njihove početne moralne intuicije (odnosno, da ustanove trebaju li revidirati moralne intuicije nakon upoznavanja s moralnim filozofskim teorijama); - primijeniti teorijske postavke moralne filozofije u stvarne situacije.			
Sadržaj predmeta			
Prvi segment sadržaja ponuditi će studentima (i s njima razrađivati) metaetičku problematiku, to jest filozofsku (epistemološku, ontološku, jezičko-filozofsku, logičku) raspravu o etici. Prikazati će se i raspravljati najvažniji smjerovi u toj domeni: kognitivizam (skup teorija koje tvrde da postoji govor o moralnim istinama, i to u obliku intuicionističkog i naturalističkog realizma - barem neka vjerovanja o moralu su istinita -, i antirealizma – ne postoji moralna stvarnost -, iako mi nastojimo o njoj govoriti) i antikognitivizam (skup teorija koje tvrde da moralni govor ni ne želi prikazati moralne istine, već izražavati subjektivna stanja, posebnu vrstu emocija, ili univerzalne preskripcije). Prioritet se, kao što je uočljivo, daje suvremenim raspravama, ali će se za svaki prikazani i raspravljani smjer ukazivati na vezu s klasicima iz povijesti filozofije (na primjer, veza između Platona, Reida i suvremenog intuicionizma, ili između Hume-a i suvremenog emotivizma; veza između aristotelovsko-tomističke tradicije i oblike suvremenog naturalističkog aristotelizma). U tom sklopu, nakon uvoda u kojem će se prikazati Kantov prijedlog u svojim temeljnim elementima, raspravljati će se o kantovskim modelima u suvremenim verzijama, to jest u onoj			

strogo racionalističkoj, po kojoj se do ispravnih moralnih stavova dolazi dedukcijom (npr. Hare, Gewirth), i u onoj konstruktivističkoj (npr. Rawls, Korsgaard). Nakon rasprave o ukazanim metaetičkim pozicijama, razrađuje se zaključak o raspravi između relativizma i univerzalizma. Kao posebna cjelina razmatrati će se odnos etike i psihologije, odnosno rasprava o motivacijskoj snazi moralnih stavova, te će se studentima predložiti, i s njima raspravljati, razlika između internalizma (pozicije po kojoj su moralni stavovi sami po sebi motivacijski) i eksternalizma (poziciji po kojoj moralni stavovi nisu sami po sebi motivacijski).

Naredna je tematska cjelina posvećena prikazu i raspravi o moralnim teorijama: kantovske, odnosno deontološke teorije (u kojima dominiraju pojmovi dužnosti i prava, to jest temeljni etički pojmovi - pravo i dužnost -, koji nameću svoju važnost neovisno o preferencijama i nagonima pojedinaca, te iznad korisnosti); utilitarizam (skup teorija koje postavljaju korisnost – to jest maksimizaciju zadovoljstva, sreće, preferencija, itd. -, kao centralni pojam u moralu); etika vrlina (u kojima je temeljni kriterij afirmacija vrline, bilo da se za njih smatra da su vezane za ljudsku prirodu, ili da se tvrdi da ovise o pojedinim zajednicama) i pojam ‘dobro’.

Na kraju, studentima se nudi rasprava iz primijenjene etike. Obuhvaćene teme su: društvene nejednakosti i siromaštvo, etika okoliša, teme iz bioetike (pojam osobe koja ima prava ili moralnu vrijednost, pobačaj, liječnički potpomognuta oplodnja, primjena genetike, određivanje smrti, eutanazija, presađivanje dijelova ljudskog tijela, pravo na liječničku zaštitu), moralni problemi iz spolnosti i odnosa između spolova, jednakost i inverzna diskriminacija, prava životinja, poslovna etika, zločini i kažnjavanje, moral i politika, etika rata.

Način izvođenja nastave i usvajanje znanja (označiti slovom X)

Predavanja X	Seminari i radionice X	Vježbe	Samostalni zadaci	Multimedija i internet
Obrazovanje na daljinu	Konzultacije X	Laboratorij	Mentorski rad	Terenska nastava

Komentari:

Obveze studenata

Obveze studenata čine redovito pohađanje nastave i ispunjavanje tekućih zadataka. Studenti su obvezni izraditi seminarski rad, za čiju izradu dobivaju potporu na konzultacijama. Očekuje se od studenata da čitaju temeljnu literaturu u tijeku razdoblja kada se održavaju predavanja, tako da bi sama nastava mogla biti interaktivna, uz značajno kritičko sudjelovanje studenata. Studenti će imati obvezu polagati i konačni ispit.

Praćenje i ocjenjivanje* studenata

(unijeti odgovarajuće bodovne vrijednosti u relevantne kategorije tako da ukupan broj bodova u različitim izabranim kategorijama odgovara ukupnoj bodovnoj vrijednosti kolegija; upotrijebiti prazne rubrike za dodatne aktivnosti)

Pohađanje nastave 2	Aktivnost u nastavi 0.3	Seminarski rad 0.5	Eksperimentalni rad
Pismeni ispit 1.5	Usmeni ispit	Esej	Istraživanje
Projekt	Kontinuirana provjera znanja 1.7	Referat	Praktični rad

***OCJENIVANJE**

Varijanta 1. (završni ispit) Rad studenta na predmetu će se vrednovati i ocjenjivati tijekom nastave i na završnom ispitu. Ukupan broj bodova koje student može ostvariti tijekom nastave je 70 (ocjenjuju se aktivnosti označene u tablici), dok na završnom ispitu može ostvariti 30 bodova.

Detaljna razrada načina praćenja i ocjenjivanja rada studenata bit će prikazana u izvedbenom planu predmeta!
Obvezna literatura
<p>Frankena, W.K., <i>Etika</i>, KruZak, Zagreb 1998. A. Miller, <i>An Introduction to Contemporary Metaethics</i>, Oxford, Polity, 2003. Singer, P., <i>Praktična etika</i>, KzuZak, Zagreb, 2003.</p>
Dopunska literatura
<p>Aristotel, <i>Nikomahova etika</i>, Sveučilišna naklada Liber, Zagreb 1982. Baccarini, E., <i>Moralni sudovi</i>, Hrvatski kulturni dom, Rijeka 1994. Coady, C.A.J. i O'Keefe, M. (ur.), <i>Terorizam i pravednost</i>, KruZak, Zagreb, 2004. Gewirth, A., <i>Osnova i sadržaj ljudskih prava</i>, u Matulović, M. (ur.), <i>Ljudska prava</i>, Izdavački centar Rijeka, Rijeka 1992 Hare, R.M., <i>Kako racionalno odlučiti o moralnim pitanjima</i>, "Agora", 6, 1998, 17-26. Kant, I., <i>Osnove metafizike čudoređa</i>, Igitur, Zagreb 1995 ili <i>Utemeljenje metafizike čudoređa</i>, u Talanga, J. (ur.), <i>Klasični tekstovi iz etike</i>, Sveučilište u Zagrebu Hrvatski studiji, Zagreb 2001. Levy, N., <i>Moralni relativizam</i>, Jesenski i Turk, Zagreb 2004. MacIntyre, A., <i>U potrazi za vrlinom</i>, Kruzak, 2002.. Prijić, S. (ur.), <i>Pobačaj. Za i protiv</i>, Hrvatski kulturni dom, Rijeka 1995. Primorac, I. (ur.), <i>Suvremena filozofija seksualnosti</i>, Zagreb, KruZak, 2003.</p>
Način praćenja kvalitete i uspješnosti svakog predmeta i/ili modula
<p>Praćenje kvalitete i uspješnosti izvedbe predmeta bit će fokusirano na studentsko iskustvo i intelektualni napredak. S time u svezi, izradit će se i primjenjivati upitnik kojim će studenti evaluirati vještine poučavanja, interakciju sa studentima; usvajanje gradiva; institucijsku okolinu. Predviđa se mogućnost rane evaluacije (3 do 5 tjedana nakon početka nastave) i evaluacije na kraju provedbe kolegija. Vodit će se rasprave s ciljem usmjeravanja na uzroke koji su doveli do stvaranja određenih stavova o kolegiju (grupne, kao i individualne). Nositelj predmeta oslanjat će se i na opažanja od strane drugih nastavnika, kolega, i eksperata. Bitna činjenica za praćenje kvalitete i uspješnosti predmeta bit će i rezultati koje postižu studenti: ocjenjivanje i vrednovanje rada studenata, što može dati informacije o određenim nedostacima u sadržaju kolegija ili poteškoćama u razumijevanju dijelova gradiva; portfolio svakog studenta (praćenje napredovanja).</p>

Kod predmeta					
Naziv predmeta	Evolucija i vrijednosti				
Opći podaci					
Studijski program				Godina	1-5
Status kolegija	Obvezan	X	Izborni		
Bodovna vrijednost i način izvođenja nastave					
	Zimski semestar	Ljetni semestar			
ECTS koeficijent opterećenja studenta	3				
Broj sati po semestru	0+30				
Ciljevi predmeta					
Upoznati studenta s osnovnim postignućima evolucijskog pristupa u objašnjenju ljudskog ponašanja, prije svega društvenih normi; pojasniti razliku biološkog i takozvanog strateškog pristupa; upoznati ga s potrebnim elementima teorije igara, osposobiti ga da razumije kako norme ponašanja nastaju "same od sebe".					
Korespondentnost i korelativnost programa					
Kolegij korespondira s više kolegija na studiju filozofije, prije svega to su: etika, filozofija znanosti i filozofija politike.					
Očekivani ishodi (razvijanje općih i specifičnih kompetencija – znanja/vještina) za predmet i/ili modul					
Postići razumijevanje evolucijskog i strateškog objašnjenja pojava u ljudskom ponašanju.					
Sadržaj predmeta					
1. <u>Zatvorenikova dilema</u> ; dominantna strategija, jednokratna i višekratna zatvorenikova dilema.					
2. <u>Evolucijski stabilna strategija</u> ; kompjuterske simulacije, "tit for tat", biološki i socijalni primjeri.					
3. <u>Objašnjenje altruizma</u> ; recipročni altruizam i osnove etike.					
4. <u>Društveni ugovor</u> ; Hobbes, suvremeni kontraktualizam, spontani nastanak iz prirodnog stanja, "evolucijski veo neznanja".					
5. <u>Objašnjenje pravednosti</u> ; podjela 50-50 kao evolucijski stabilna strategija, kažnjavanje varanja, objašnjenje kantovskog zahtjeva poopćljivosti u etici.					
6. <u>Evolucija semantike</u> ; razvoj sistema signala kod životinja.					
Način izvođenja nastave i usvajanje znanja (označiti slovom X)					
Predavanja	Seminari i radionice X	Vježbe	Samostalni zadaci	Multimedija i internet	
Obrazovanje na daljinu	Konzultacije	Laboratorij	Mentorski rad	Terenska nastava	
Komentari: Odabir tema može se mijenjati ovisno o dostupnoj literaturi i interesu studenata.					
Obveze studenata					
Student je dužan redovito pohađati nastavu, izraditi seminarski rad kojega će izložiti usmeno na seminaru i/ili u pismenom obliku predati nastavniku i položiti usmeni ispit.					
Praćenje i ocjenjivanje* studenata					
(unijeti odgovarajuće bodovne vrijednosti u relevantne kategorije tako da ukupan broj bodova u različitim izabranim kategorijama odgovara ukupnoj bodovnoj vrijednosti kolegija; upotrijebiti prazne rubrike za dodatne aktivnosti)					
Pohađanje nastave 1	Aktivnost u nastavi	Seminarski rad 1	Eksperimentalni rad		
Pismeni ispit 1	Usmeni ispit	Esej	Istraživanje		

Projekt	Kontinuirana provjera znanja	Referat	Praktični rad
<p>*OCJENIVANJE <i>Varijanta 1. (završni ispit)</i> Rad studenta na predmetu će se vrednovati i ocjenjivati tijekom nastave i na završnom ispitu. Ukupan broj bodova koje student može ostvariti tijekom nastave je 70 (ocjenjuju se aktivnosti označene u tablici), dok na završnom ispitu može ostvariti 30 bodova.</p> <p>Detaljna razrada načina praćenja i ocjenjivanja rada studenata bit će prikazana u izvedbenom planu predmeta!</p>			
<p>Obvezna literatura</p> <p>Robert Axelrod: <i>The Evolution of Cooperation</i>, Basic Books, 1981. Brian Skyrms: <i>Evolution of the Social Contract</i>, Cambridge University Press, 1996.</p>			
<p>Dopunska literatura</p> <p>Edward Wilson: <i>Sociobiology</i>, Harvard University Press, 2000. (1975). Richard Dawkins: <i>Sebični gen</i>, Kultura Beograd, 1979 (1976). Ken Binmore: <i>Game Theory and the Social Contract, Vol.1: Playing Fair, Vol.2: Just Playing</i> MIT Press, 1994,</p>			
<p>Način praćenja kvalitete i uspješnosti svakog predmeta i/ili modula</p> <p>Kvaliteta i uspješnost kolegija ispituje se anonimnom anketom među polaznicima kolegija.</p>			

Kod predmeta					
Naziv predmeta	Filozofija jezika				
Opći podaci					
Studijski program	<i>Preddiplomski studij filozofije</i>			Godina	1-3
Status kolegija		Obvezatan	x	Izborni	
Bodovna vrijednost i način izvođenja nastave					
		Zimski semestar	Ljetni semestar		
ECTS koeficijent opterećenja studenta	3				
Broj sati po semestru	15+15				
Ciljevi predmeta					
Upoznati studente sa osnovama suvremene filozofije jezika.					
Korespondentnost i korelativnost programa					
Program korespondira kolegijima: filozofija uma, apriorna spoznaja.					
Očekivani ishodi (razvijanje općih i specifičnih kompetencija – znanja/vještina) za predmet i/ili modul					
Sposobnost jezičnog analiziranja teksta i/ili argumenta. Sposobnost prepoznavanja dvosmislenosti u argumentu.					
Također, cilj je razviti metodološke kompetencije nužne za:					
<ul style="list-style-type: none"> a) razumijevanje suvremene filozofske debate b) opće sposobnosti kritičkog zaključivanja c) sposobnosti povezane sa analizom i razumijevanjem diskursa općenito. 					
Sadržaj predmeta					
<p>Teme: Primarna funkcije jezika omogućiti govornicima da slušaocima prenesu sadržaj svojih misli. Znanje jezika: Chomsky i rasprava o nativizmu Odnos mišljenja I jezika priroda mišljenja koje prethodi upotrebi jezika I narav njegova sadržaja. "Što dovodi do toga da određena misao ima određeni sadržaj??" Mentalni sadržaj. Je li on u glavi? Misaoni eksperiment blizanačke zemlje sugerira da ono što subjekt vjeruje nije u cijelosti određeno njegovim unutarnjim sadržajem. Unatoč tome, kognitivna sličnost Oscara i njegovog dvojnika je velika.. Postoji li neki posve unutarnji aspekt sadržaja koji dijele? Osobna imena I teorija imena (J. S. Mill , konotacija i denotacija Gottlob Frege, Saul Kripke) Misleći da Hesperus jest Hesperus, ja mislim o predmetima kao u mišljenju da je Hesperus Phosphorus. Prva misao je trivijalna dok druga nije. Kontingentni a priori. Kako je moguće a priori znanje o kontingentnom? Kompozicionalnost, deflationizam i semantika konceptualne uloge.</p>					
Način izvođenja nastave i usvajanje znanja (označiti masnim tiskom/boldom)					
Predavanja x	Seminari i radionice x	Vježbe	Samostalni zadaci	Multimedija i internet	

Obrazovanje na daljinu	Konzultacije	Laboratorij	Mentorski rad x	Terenska nastava
Obveze studenata				
Studenti su duži izraditi seminarski rad i položiti usmeni ispit.				
Praćenje i ocjenjivanje studenata (označiti masnim tiskom / boldom samo relevantne kategorije i <u>umjesto</u> nultih vrijednosti unijeti odgovarajuće bodovne vrijednosti tako da ukupan broj bodova u različitim izabranim kategorijama odgovara ukupnoj bodovnoj vrijednosti kolegija; u slučaju potrebe upotrijebiti prazne rubrike za dopune)				
Pohađanje nastave 1	Aktivnost u nastavi 0.5	Seminarski rad 0.5	Eksperimentalni rad	
Pismeni ispit 1	Usmeni ispit	Esej	Istraživanje	
Projekt	Kontinuirana provjera znanja	Referat	Praktični rad	
<p>*OCJENIVANJE <i>Varijanta 1. (završni ispit)</i> Rad studenta na predmetu će se vrednovati i ocjenjivati tijekom nastave i na završnom ispitu. Ukupan broj bodova koje student može ostvariti tijekom nastave je 70 (ocjenjuju se aktivnosti označene u tablici), dok na završnom ispitu može ostvariti 30 bodova.</p> <p>Detaljna razrada načina praćenja i ocjenjivanja rada studenata bit će prikazana u izvedbenom planu predmeta!</p>				
Obvezna literatura				
Devitt: Jezik i realnost, Kruzak Mišćević-Potrč: Kontekst i značenje, ICR Mišćević: Filozofija jezika, Jesenski i Turk				
Dopunska literatura				
Quine: Riječ i predmet, Kruzak Davidson: Oglеди o istini i interpretaciji, Demetra Kripke: Imenovanje i nužnost, Kruzak Wittgenstein: Filozofska istraživanja				
Način praćenja kvalitete i uspješnosti svakog predmeta i/ili modula				
Praćenje kvalitete nastave i uspješnosti predmeta realizirat će se putem samoevaluacije koju provodi nositelj predmeta, putem rezultata u postizanju ciljeva te putem evaluacije koju će se provesti na razini Odsjek za filozofiju te na razini Filozofskog fakulteta.				

Kod predmeta					
Naziv predmeta	Filozofija kao sustav. Povijest klasičnog njemačkog idealizma				
Opći podaci					
Studijski program	Preddiplomski studij filozofije			Godina	III
Status kolegija		Obvezatan			
Bodovna vrijednost i način izvođenja nastave					
		Zimski semestar	Ljetni semestar		
ECTS koeficijent opterećenja studenta	6				
Broj sati po semestru	30+30+0				
Ciljevi predmeta					
Cilj je ovog kolegija upoznati studente s filozofijom I. Kanta, poslije-kantovskim razdobljem, kao i s temeljnim odrednicama i značajem filozofskih sustava koji su uslijedili, primjerice, specifičnim sustavom Hegelovog idealizma. Vodit će se računa da se studentima ukaže na one probleme, pitanja i filozofske argumente ove tradicije koji imaju najveći odjek u suvremenim diskusijama i filozofskim pravcima.					
Korespondentnost i korelativnost programa					
Program kolegija <i>Filozofija kao sustav. Povijest klasičnog njemačkog idealizma</i> nadopunjuje se sa sljedećim kolegijima: Epistemologija, Filozofija prirodnih i društvenih znanosti, Uvod u povijest filozofije, Moderna filozofija od Descartesa do Kanta, Etika.					
Očekivani ishodi (razvijanje općih i specifičnih kompetencija – znanja/vještina) za predmet i/ili modul					
1) razvijanje razumijevanja klasičnih tekstova moderne filozofije; 2) podizanje kvalitete samostalnog studentskog istraživanja u svrhu izrade seminarskog rada.					
Sadržaj predmeta					
<p><u>Kant</u>: pred-kritička i kritička faza Kantove filozofije; Humeova teorija kauzalnih relacija i «buđenje iz metafizičkog drijemeža»; kopernikanski obrat i sustav Kantove filozofije. Glavna transcendentna pitanja: kako su mogući sintetički a priori iskazi u matematici? Kako su mogući sintetički a priori iskazi u prirodnim znanostima? Predmet spoznaje kao «pojava» i problem epistemičkog statusa tzv. «stvari po sebi» u Kantovom filozofskom sustavu. 'Primat praktičkog uma' nad teoretskim i utemeljenje etike: razlikovanje legaliteta i moraliteta; uloge različitih formula kategoričkog imperativa. Kantova ideja slobode.</p> <p><u>Hegel</u>: prigovori Kantovom 'formalnom' idealizmu. Hegelova znanost logike: učenje o bitku, učenje o biti, učenje o pojmu (subjektivni pojam, predmet, ideja). Filozofija prirode, s posebnim osvrtom na pojam organizma. Povijest filozofije i Hegelov sistemski pristup.</p>					
Način izvođenja nastave i usvajanje znanja (označiti slovom X)					
X Predavanja	X Seminar i radionice	Vježbe	X Samostalni zadaci	X Multimedija i internet	
Obrazovanje na daljinu	X Konzultacije	Laboratorij	X Mentorski rad	Terenska nastava	
Komentari: Nastavu iz ovog kolegija izvodi nastavnik izabran u znanstveno zvanje docent i više iz područja humanističkih znanosti, polje filozofija.					
Obveze studenata					

Student je dužan redovito pohađati nastavu, izraditi seminarski rad kojega će izložiti usmeno na seminaru i u pismenom obliku predati nastavniku, te položiti usmeni ispit.			
Praćenje i ocjenjivanje studenata (unijeti odgovarajuće bodovne vrijednosti u relevantne kategorije tako da ukupan broj bodova u različitim izabranim kategorijama odgovara ukupnoj bodovnoj vrijednosti kolegija; upotrijebiti prazne rubrike za dodatne aktivnosti)			
Pohađanje nastave 1.00	Aktivnost u nastavi 1.00	Seminarski rad 2.50	Ekperimentalni rad
Pismeni ispit 1.00	Usmeni ispit	Esej	Istraživanje
Projekt	Kontinuirana provjera znanja 0.50	Referat	Praktični rad
OCJENIVANJE Rad studenta na predmetu će se vrednovati i ocjenjivati tijekom nastave i na završnom ispitu. Ukupan broj bodova koje student može ostvariti tijekom nastave je 70 (ocjenjuju se aktivnosti označene u tablici), dok na završnom ispitu može ostvariti 30 bodova.			
Detaljna razrada načina praćenja i ocjenjivanja rada studenata bit će prikazana u izvedbenom planu predmeta!			
Obvezna literatura			
Hegel, Georg W.F. (1987), <i>Enciklopedija filozofijskih znanosti</i> , prev., Veselin Masleša-Svjetlost, Sarajevo; Kant, Immanuel (1953), <i>Dvije rasprave (Prolegomena za svaku buduću metafiziku; Osnov metafizike čudoređa)</i> , prev., Matica hrvatska, Zagreb;			
Dopunska literatura			
Barbarić, Damir (ur.) (1998), <i>Filozofija njemačkog idealizma</i> , Hrestomatija filozofije sv.6, Zagreb; Beiser, Frederick C. (ed.) (1993), <i>The Cambridge Companion to Hegel</i> , Cambridge University Press, Cambridge; Bonsiepen, Wolfgang (1997), <i>Die Begründung einer Naturphilosophie bei Kant, Schelling, Fries und Hegel: Mathematische versus spekulative Naturphilosophie</i> , V. Klostermann, Frankfurt am Main; Fichte, Johann G. (1956), <i>Odabrane filozofske rasprave</i> , prev., Kultura, Zagreb; Guyer, Paul (ed.) (1992), <i>The Cambridge Companion to Kant</i> , Cambridge University Press, Cambridge; Hegel, Georg W.F. (1955), <i>Fenomenologija duha</i> , prev., Kultura, Zagreb; Kant, Immanuel (1984), <i>Kritika čistoga uma</i> , prev., Nakladni zavod Matice hrvatske, Zagreb; ID. (1976), <i>Kritika moći suđenja</i> , prev., Naprijed, Zagreb; Kitcher, Patricia (ed.) (1998), <i>Kant's Critique of Pure Reason. Critical Essays</i> , Rowman and Littlefield, Lanham; Löw, Reinhard (1980), <i>Philosophie des Lebendigen: Der Begriff des Organischen bei Kant, sein Grund und seine Aktualität</i> , Suhrkamp, Frankfurt am Main; Longuenesse, Beatrice and Robert B. Pippin (eds) (2006), <i>Hegel's Critique of Metaphysics</i> , Cambridge University Press, New York; Schelling, Friedrich W.J. (1965), <i>Sistem transcendentalnog idealizma</i> , prev., Naprijed, Zagreb.			
[Napomena: tijekom nastave, za potrebe studentskih seminarskih radova, bit će navedena dodatna literatura, s naglaskom na recentnijim radovima na ovom području.]			
Način praćenja kvalitete i uspješnosti svakog predmeta i/ili modula			

Tijekom prvog dijela kolegija i po završetku, izvršit će se anonimna anketa o stupnju uspješnosti programa kolegija kod studenata.

FILOZOFIJA KNJIŽEVNOSTI

I. OSNOVNI PODACI O KOLEGIJU

Naziv kolegija		Broj ECTS-a	Nastavno opterećenje	Vrijeme i mjesto održavanja nastave
Filozofija književnosti		3	0+30+0	Soba 405, Omladinska 14.
Nositelj kolegija	Vrijeme za konzultacije	Kabinet	Telefon	E-mail

II. DETALJNI OPIS KOLEGIJA

SADRŽAJ KOLEGIJA

A) FILOZOFIJA, ESTETIKA I KNJIŽEVNOST

1. *Estetika i književnost*

- koje je mjesto književnosti unutar estetike i teorije umjetnosti, presjek zajedničkih tema: vrijednost umjetnosti, doživljaj umjetničkog djela, teorije umjetnosti, razumijevanje umjetnosti općenito i književnog djela posebno
- filozofi o umjetnosti i književnosti: povijesni pregled filozofskih razmišljanja o estetici i mjestu i važnosti književnosti za ljudski život (Platon, Aristotel, Kant, Hume i dr.)

2. *Problem određivanja i definiranja književnosti*

- što je književnost, postoji li skup nužnih i dovoljnih uvjeta koji moraju biti zadovoljeni da bi neko djelo bilo književno djelo, pristupi definiranju književnosti, raznolikost književnih vrsta unutar teorija književnosti
- formalistička definicija, strukturalistički pristup, jezične definicije književnosti, institucijska definicija, teorija socijalne prakse, teorija obiteljske sličnosti

3. *Ontologija i književnost*

- ontološko status književnog djela, ontološki status likova u književnom djelu, postoje li književni likovi i kako ih trebamo definirati, referencija i značenje i književni likovi
- teorija artefakta, Meinong – teorije
- svijet književnog djela kao mogući svijet

4. *Epistemologija i književnost*

- problem istine u književnom djelu, kako definirati istinu u književnom djelu, što određuje istinu u književnom djelu, možemo li ju spoznati, je li autor dužan govoriti istinu, zna li autor istinu i u kojoj mjeri
- književnost/ fikcija nasuprot zbilji, paradoks fikcije, književnost kao *mimesis*, književnost kao imaginativno stvaranje, književnost kao reprezentacija
- kognitivna vrijednost književnog djela, književno djelo kao izvor spoznaje

5. *Etika i književnost*

- ima li književnost etičku komponentu i koliko je ona važna, prenosi li književnost etičku poruku, doprinosi li književnost moralnoj spoznaji, važnost književnosti za oblikovanje moralne svijesti pojedinca
- etička komponenta kao (dodatna) vrijednost književnog djela

6. *Psihologija i književnost*

- reaktivni stavovi prema književnom djelu, 'odgovaranje' na književno djelo i probleme koje ono otvara
- problem emocija: važnost emocija za stvaranje umjetničkog djela, emocije u umjetnosti, emocije kod čitatelja, racionalnost emocionalnih i reaktivnih stavova kod čitatelja, kvazi-emocije, psihička povezanost s likovima u književnom djelu vs. fizička udaljenost i nemogućnost interakcije s likovima

B) POSEBNA PROBLEMSKA PODRUČJA UNUTAR FILOZOFIJE KNJIŽEVNOSTI

1. Problem značenja u književnom djelu

- koje je značenja književnog djela, kako ono nastaje, kako ga se određuje, što sačinjava značenje, ima li uopće smisla govoriti o značenju u književnom djelu
- preneseno značenje, implicitno značenje
- metafora i ironija

2. Interpretacija književnog djela

- teorije interpretacije, može li se interpretirati književno djelo, koliko je interpretacija 'točna', ima li smisla pitati 'što je autor htio reći'
- problem namjere autora: u kojoj je mjeri znanje o namjeri autora važno za interpretaciju književnog djela

3. Književni kritičar

- tko je književni kritičar i što on radi, problem ekspertizma u estetici i književnosti: subjektivni doživljaj vs. mišljenje eksperata

4. Autor književnog djela

- tko je autor/pripovjedač, naracija u prvom licu vs. naracija u trećem licu, sveznajući autor, smrt autora, nepouzdan autor
- pitanje inspiracije, odakle autoru ideja, problem imaginacije, kreativni čin stvaranja

5. Književnost i ostale umjetnosti

- književnost i dramska umjetnost: što rade glumci?
- književnost i film

OČEKIVANI ISHODI KOLEGIJA

Očekuje se da studenti mogu:

1. opisati i sažeto prenijeti temeljne sadržaje kolegija 'Filozofija književnosti'
2. objasniti, interpretirati i kritički raspravljati o problemima filozofije književnosti
3. stečeno znanje primijeniti pri analizi i interpretaciji tekstova iz područja filozofije književnosti, književne teorije i književnost općenito

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE (označiti aktivnost s "x")

Predavanja	Seminari	Konzultacije	Samostalni rad
	X	X	X
Terenska nastava	Laboratorijski rad	Mentorski rad	Ostalo
		X	X Multimedija i internet

III. SUSTAV OCJENJIVANJA

AKTIVNOST KOJA SE OCJENJUJE ¹	UDIO AKTIVNOSTI U ECTS BODOVIMA	MAX BROJ BODOVA
Kolokvij 1	0,6	25
Esej 1	0,7	30

¹ Način bodovanja svake pojedine aktivnosti biti će naknadno pridodan.

Esej 2	0.7	30
Pohađanje nastave	1	
Aktivno sudjelovanje u nastavi		15
UKUPNO	3	100

* Izvedbenom programu valja priložiti način bodovanja svake pojedinačne aktivnosti koja se ocjenjuje

IV. LITERATURA

Obvezna literatura:

- Aristotel (2005), *O pjesničkom umijeću*, Školska knjiga Zagreb
Platon (1977), *Država*, Zagreb (i druga izdanja)
Grić D, *Estetika*
Kant I. (1976) *Kritika moći suđenja*. Prev: Viktor D. Sonnenfeld. Zagreb: Naprijed
New Ch. (1999), *Philosophy of Literature*, Routledge

Izborna literatura:

- Connolly O. & Haydar B. (2001), "Narrative Art and Moral Knowledge", *British Journal of Aesthetics*, 41,2
Currie G. (2007), "Both Sides of the Story: Explaining events in a narrative", *Philos Studies*
Elridge R. (2003), *An Introduction to the Philosophy of Art*, Cambridge UP
Everett A. (2007), "Pretense, Existence, and Fictional Objects", *Philosophy and Phenomenological Research*, 1
Gibson J. (2003), "Between Truth and Triviality", *British Journal of Aesthetics*, *British Journal of Aesthetics*, 43,3
Grice P. (1991), *Studies In the Way of Words*, Cambridge, Harvard UP (part 1)
Goldie P. & Lopes D.M. (2008) *Virtues of Art, Proceedings of The Aristotelian Society*, LXXXII
Hanfling O. (1996), "Fact, Fiction and Feeling", *British Journal of Aesthetics*, .36, .4
Harold J. (2000), "Empathy with Fiction", *British Journal of Aesthetics*, 40,3
Hirsch E.D. (1967), *Validity in Interpretation*, New Haven and London, Yale UP
Howell R. (2002), "Ontology and the Nature of the Literary Work", *The Journal of Aesthetics and Art Criticism*
Kieran M. (2001), "In Defense of the Ethical Evaluation of Narrative Art", *British Journal of Aesthetics*, 41,1
Kieran M. and D. McIver ur. (2006), *Knowing Art: Essays in Aesthetics and Epistemology*, Springer
Lamarque, Olsen, (1997), *Truth, Fiction and Literature*, Oxford, Oxford UP
Lillehammer H. (2008), "Values of Art and the Ethical Question", *British Journal of Aesthetics*, 48,4
Levinstein B. (2007), "Facts, Interpretation and Truth in Fiction", *British Journal of Aesthetics*, 47,1
Livingston P. (2005), *Art and Intention*, Clarendon Press
New Ch. (1996), "Walton on Imagination, belief and Fiction", *British Journal of Aesthetics*, 38,.2
Nussbaum M.C. (2005), *Pjesnička pravda*, Zagreb, Deltakont
Price C. (2003), "Artificial Functions and the Meaning of Literary Works", *British Journal of Aesthetics*, 43,1
Sartre J.P. (2003), *What is Literature?*, Routledge
Savile A. (1998), "Imagination and the Content of fiction", *British Journal of Aesthetics*, .38,.2
Scruton R. (1979), *Art and Imagination*, The Chaucer Press
Stevenson L. (2003), "Twelve Conceptions of Imagination", *British Journal of Aesthetics*, 43, 3
Thomasson A. (1999), *Fiction and Metaphysics*, Cambridge UP
Thomasson A. (2005), "The Ontology of Art and Knowledge in Aesthetics", *The Journal of Aesthetics and Art Criticism*, 63,3
Walton L. Kendall, (1990), *Mimesis as Make-believe*, Harvard UP
Young o. (1999), "Art, Knowledge and Exemplification", *British Journal of Aesthetics*, .39,2
Zeimbekis J. (2004), "Propositional Attitudes in Fiction", *British Journal of Aesthetics*, 44,3

V. DODATNE INFORMACIJE O PREDMETU

POHAĐANJE NASTAVE

Studenti trebaju redovito i aktivno pohađati nastavu.
Kašnjenje se tolerira do 5 minuta.
Tijekom nastave mobiteli trebaju biti utišani ili isključeni.
Od studenata se očekuje izvršavanje svih zadanih obveza tijekom nastave.

PRIDRŽAVANJE DOGOVORENIM ROKOVIMA

Za sve zadane obveze potrebno je pridržavati se rokova (uvažavaju se odstupanja do 5 dana od zadanog datuma za radove koji trebaju biti predani u pismenom obliku).
Neizvršavanje obveza rezultirati će smanjenjem ocjenskih bodova.

NAČIN INFORMIRANJA STUDENATA

Web stranice Fakulteta, tj. Odsjeka za filozofiju
Oglasne ploče odsjeka za filozofiju
Elektronička pošta
Tajništvo odsjeka za filozofiju

KONTAKTIRANJE S NASTAVNICIMA

U vrijeme konzultacija
Elektronička pošta

Kod predmeta					
Naziv predmeta	FILOZOFIJA LOGIKE				
Opći podaci					
Studijski program	Filozofija			Godina	I-V
Status kolegija	Obvezatan	x	Izborni		
Bodovna vrijednost i način izvođenja nastave					
		Zimski semestar	Ljetni semestar		
ECTS koeficijent opterećenja studenta				3	
Broj sati po semestru				15+15	
Ciljevi predmeta					
<p>U ovom se kolegiju studenti upoznaju s područjem određenim susretanjem filozofije i logike, ili točnije, s problemima koje pred filozofiju postavlja logika. Od slušatelja kolegija traži se prethodna upoznatost sa osnovama klasične logike prvog reda te poznavanje osnova filozofije jezika i teorije značenja. Osnovni je cilj predmeta upoznati studente sa filozofskim problemima koji se javljaju kako u klasičnoj logici, uključujući proširene logike, tako i u nestandardnim logikama. Isto tako, zadatak je kolegija prezentirati suvremeno stanje rasprave o najznačajnijim problemima filozofije logike.</p>					
Korespondentnost i korelativnost programa					
Kolegij je korespondentan sa svim logičkim kolegijima te "Filozofijom matematike" a koreliran sa "Filozofijom jezika".					
Očekivani ishodi (razvijanje općih i specifičnih kompetencija – znanja/vještina) za predmet i/ili modul					
<p>Student će nakon položenog ispita biti u stanju:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. prepoznati i objasniti pojam formalnog sustava 2. objasniti pojam valjanosti 3. objasniti pojmove osobnih imena i singularnih terma. 4. usporediti Fregeovu i Russellovu deskriptivnu teoriju imena. 5. razlikovati klasične teorije istinitosti. 6. objasniti karakteristične elemente Tarskijeve teorije istine. 7. objasniti osnove 'redundancijskih' teorija 8. razlikovati osnovne postavke klasične logike i "neklasičnih logika". 					
Sadržaj predmeta					
<ul style="list-style-type: none"> - <i>Problemi jezika logike</i> - Određenje pojma <i>formalnog sustava</i> i odnos formalnih sustava i logike. Koji se formalni sustavi mogu smatrati logikom? - Prosuđivanje argumenta. Valjanost kao kriterij za prosuđivanje argumenta. - Pojam logičkih veznika. Funkcijska potpunost, karakteristične matrice i odlučivost za dvovrijednosne i viševrijednosne sustave. Značenje i interpretacija veznika. - Kvantifikacija i ontologija. Problemi ontološke obveze. - Osobna imena i singularni termini. Imena kao opisi. Frege vs. Russell. - Rečenice, iskazi, propozicije. - <i>Problemi semantike</i> - Klasične teorije istinitosti (Korespondencijska, koherencijska, pragmatička) - Davidsonova artikulacija Tarskijeve teorije - 'Redundancijske' teorije. - Suvremeno stanje rasprave: Horwich vs. Field. - <i>Klasična logika i utemeljenost 'neklasičnih logika'.</i> 					
Način izvođenja nastave i usvajanje znanja (označiti slovom X)					
Predavanja X	Seminari i radionice X	Vježbe	Samostalni zadaci	Multimedija i internet	
Obrazovanje na daljinu	Konzultacije X	Laboratorij	Mentorski rad X	Terenska nastava	

Komentari:			
Obveze studenata			
<i>Primjer:</i> Redovito prisustvovanje i aktivno sudjelovanje u nastavi, izrada postera, pisanje izvještaja i eseja na zadane teme, kolokvij/testovi znanja, pismeni i usmeni ispit.			
Praćenje i ocjenjivanje* studenata (unijeti odgovarajuće bodovne vrijednosti u relevantne kategorije tako da ukupan broj bodova u različitim izabranim kategorijama odgovara ukupnoj bodovnoj vrijednosti kolegija; upotrijebiti prazne rubrike za dodatne aktivnosti)			
Pohađanje nastave	Aktivnost u nastavi 1	Seminarski rad 1	Eksperimentalni rad
Pismeni ispit 1	Usmeni ispit	Esej	Istraživanje
Projekt	Kontinuirana provjera znanja	Referat	Praktični rad
*OCJENIVANJE <i>Varijanta 1. (završni ispit)</i> Rad studenta na predmetu će se vrednovati i ocjenjivati tijekom nastave i na završnom ispitu. Ukupan broj bodova koje student može ostvariti tijekom nastave je 70 (ocjenjuju se aktivnosti označene u tablici), dok na završnom ispitu može ostvariti 30 bodova.			
Detaljna razrada načina praćenja i ocjenjivanja rada studenata bit će prikazana u izvedbenom planu predmeta!			
Obvezna literatura			
Haack, S. 2005. Filozofija logika, Biblioteka Scopus, Zagreb. McGinn, C., 2000. Logical Properties, Clarendon presss, Oxford Quine, W.V. 1970. Philosophy of logic, Harvard U. P., Cambridge, Mass. (izabrana poglavlja)			
Dopunska literatura			
Davidson, D. 2000. Istraživanja o istini i interpretaciji, Demetra, Zagreb. (izabrana poglavlja) Field, H. 2001. Truth and the Absence of Fact, Oxford, Clerendon Press. (izabrana poglavlja) Hacking, I., 1979. <i>What is Logic?</i> , Journal of Philosophy 76. (izabrana poglavlja) Hintikka, J., 1969, Models for modalities, Reidel. Katz, J. 1972. Semantic Theory, New York, Harper & Row. Putnam, H., 1971, Philosophy of Logic, Harper Torchbooks.			
Način praćenja kvalitete i uspješnosti svakog predmeta i/ili modula			
Praćenje kvalitete nastave i uspješnosti predmeta realizirat će se putem samoevaluacije koju provodi nositelj kolegija, putem rezultata u postizanju ciljeva te putem evaluacije koju će se provesti na razini Odsjeka za filozofiju te na razini Filozofskog fakulteta.			

Kod predmeta				
Naziv predmeta	Filozofija povijesti			
Opći podaci				
Studijski program	<i>Preddiplomski i diplomski studij filozofije</i>		Godina	2/3/4/5
Status kolegija	Obvezatan	x	Izborni	
Bodovna vrijednost i način izvođenja nastave				
	Zimski semestar	Ljetni semestar		
ECTS koeficijent opterećenja studenta		3		
Broj sati po semestru		15+15+0		
Ciljevi predmeta				
Studenti se u sustavnom i problematskom obliku informiraju o temeljnim problemima filozofije povijesti i relevantnim orijentacijama filozofijskog pristupa povijesti, te potiču na samostalan istraživački rad i promišljanje problematike, kao i na interdisciplinarni i multidisciplinarni pristup temama filozofije povijesti.				
Korespondentnost i korelativnost programa				
Teorijska i praktička filozofija, povijesne znanosti				
Očekivani ishodi (razvijanje općih i specifičnih kompetencija – znanja/vještina) za predmet i/ili modul				
<p>Nakon odslušanog kolegija studenti će biti sposobni:</p> <ul style="list-style-type: none"> - analizirati i kritički vrednovati materiju (gradivo) o temeljnim problemima filozofije povijesti kao discipline kao i interdisciplinarna područja istraživanja (kao i objasniti te vrednovati relevantne orijentacije filozofijskog pristupa povijesti u novovjekovlju i suvremenosti). - Napraviti preduvjete za samostalan istraživački rad i za promišljanje problematike, a posebno sposobnost uključenja u interdisciplinarna i multidisciplinarna istraživanja o temama filozofije povijesti. - Definirati i primijeniti pojmovne aparate nužne za snalaženje u sadržajno i terminologijski heterogenoj literaturi, kako u području teorijske, tako napose i u području praktičke filozofije. 				
Sadržaj predmeta				
<p>Pojam povijesti (razlike povijest/historija/historiografija, terminologijske kontroverzije, višeznačnosti i njihovo razjašnjenje). Geneze filozofijskog promišljanja povijesti. Počeci i razvitak filozofije povijesti. Geneza i razvitak pojmova filozofije povijesti (razlike povijest/historija/historiografija, terminologijske kontroverzije, višeznačnosti i njihovo razjašnjenje). Geneze filozofijskog promišljanja povijesti. Počeci i razvitak filozofije povijesti. Ciklička i progresistička teorija povijesti. Filozofija povijesti i povijesno mišljenje. Minervina sova i mišljenje budućnosti. Antiteze i antinomije povijesti. Prošlost - suvremenost - modernost. Upitnost sintagme "povijest - učiteljica života". Kraj povijesti. Teologija i utopija. Transcendencija, imanencija i sekularizacija. Filozofija povijesti i povijesne znanosti Odnos filozofije povijesti spram cjeline filozofije i spram društvenih/duhovnih znanosti.</p>				
Način izvođenja nastave i usvajanje znanja (označiti slovom X)				
Predavanja (x)	Seminari i radionice (x)	Vježbe	Samostalni zadaci	Multimedija i internet
Obrazovanje na daljinu	Konzultacije (x)	Laboratorij	Mentorski rad	Terenska nastava
Komentari:				
Obveze studenata				
Redovito pohađanje nastave te aktivno sudjelovanje, izrada seminarskog rada na zadanu temu, usmeni ispit.				

Praćenje i ocjenjivanje* studenata (unijeti odgovarajuće bodovne vrijednosti u relevantne kategorije tako da ukupan broj bodova u različitim izabranim kategorijama odgovara ukupnoj bodovnoj vrijednosti kolegija; upotrijebiti prazne rubrike za dodatne aktivnosti)			
Pohađanje nastave 0,5	Aktivnost u nastavi 0,5	Seminarski rad 1	Eksperimentalni rad
Pismeni ispit 1	Usmeni ispit	Esej	Istraživanje
Projekt	Kontinuirana provjera znanja	Referat	Praktični rad
<p>*OCJENIVANJE <i>Varijanta 1. (završni ispit)</i> Rad studenta na predmetu će se vrednovati i ocjenjivati tijekom nastave i na završnom ispitu. Ukupan broj bodova koje student može ostvariti tijekom nastave je 70 (ocjenjuju se aktivnosti označene u tablici), dok na završnom ispitu može ostvariti 30 bodova.</p> <p>Detaljna razrada načina praćenja i ocjenjivanja rada studenata bit će prikazana u izvedbenom planu predmeta!</p>			
Obvezna literatura			
Aurelije Augustin, Država Božja, Kršćanska sadašnjost, Zagreb 1982. Vico, Načela nove znanosti, Naprijed, Zagreb 1983. Kant, Um i sloboda, Ideje, Beograd, 1973. Hegel, Filozofija povijesti, Naprijed, Zagreb 1966. Condorcet, Nacrt povijesnog prikaza napretka ljudskog duha, Politička kultura, Zagreb 2001. Comte, Kurs pozitivne filozofije, Kultura, Beograd 1962. Marx/Engels, Rani radovi, Naprijed, Zagreb 1985. Popper, Otvoreno društvo i njegovi neprijatelji, KruZak, Zagreb 2003. Popper, Bijeda historicizma, KruZak, Zagreb 1996. Makanec, Uvod u filozofiju povijesti, Hrvatska sveučilišna naklada, Zagreb 1993. Bloch, Duh utopije, BIGZ, Beograd 1982. Sutlić, Uvod u povijesno mišljenje, Demetra, Zagreb 1994. Kangrga, Praksa-vrijeme-svijet, Naprijed, Zagreb 1989. Vranicki, Filozofija historije I-II, Golden Marketing-Tehnička knjiga, Zagreb 2002. (tri djela s ovog popisa u dogovoru s nastavnikom)			
Dopunska literatura			
Ostala literatura s gornjeg popisa.			
Način praćenja kvalitete i uspješnosti svakog predmeta i/ili modula			
Studentska evaluacija, objavljivanje najboljih seminarskih radova			

Kod predmeta			
Naziv predmeta	Filozofija prava		
Opći podaci			
Studijski program	<i>Diplomski studij filozofije</i>		Godina 4-5
Status kolegija	Obvezatan	Izborni	
Bodovna vrijednost i način izvođenja nastave			
	Zimski semestar	Ljetni semestar	
ECTS koeficijent opterećenja studenta	3		
Broj sati po semestru	20+10+0		
Ciljevi predmeta			
Predmet je sustavan uvod u filozofiju prava. Cilj je predmeta uvođenje studenata u temeljne probleme filozofije prava i njen povijesni diskurs. Također, cilj je predmeta upoznavanje studenata s nekim njenim temama, poput shvaćanja države, ljudskih prava, sudskog odlučivanja, te s nekim njenim disciplinama, poput pravne logike i pravne argumentacije.			
Korespondentnost i korelativnost programa			
Predmet je "Filozofija prava" najviše nazočan u sveučilišnim studijima prava u germanskim zemljama, gdje je u nekima čak jedan od izbornih studijskih smjerova. U Francuskoj na pravnim fakultetima filozofija prava predaje se na višim godinama studija. Posebnost je Italija gdje je na pravnim fakultetima filozofija prava predmet na prvoj godini studija. U Sjedinjenim Američkim Državama i Kanadi na svim boljim pravnim fakultetima postoji nekoliko predmeta iz filozofije prava, a na filozofskim fakultetima i fakultetima političkih znanosti filozofija prava je poseban predmet. U Hrvatskoj filozofija prava kao predmet na pravnom studiju ima stotinu pedeset godišnju tradiciju. Prvi je put predavana, zajedno s enciklopedičkim uvodom u pravo i državo-znanstveni nauk, na C.k. (kasnije samo Kraljevskoj) pravoslavnoj akademiji u Zagrebu, 1850. godine. Danas je ona izborni predmet na višim godinama dodiplomskog studija na Pravnom fakultetu u Rijeci i Pravnom fakultetu u Splitu te izborni predmet na više poslijediplomskih studija na Pravnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu.			
Očekivani ishodi (razvijanje općih i specifičnih kompetencija – znanja/vještina) za predmet i/ili modul			
Očekuje se da se studenti upoznaju i da razumiju temeljne probleme filozofije prava i njen povijesni diskurs.			
Sadržaj predmeta			
I. TEMATSKA CJELINA.: TEMELJNI PROBLEMI 1. TEMATSKA JEDINICA: BITAK I TREBANJE 1.1. Odnos između bitka i trebanja, 1.2. Izvođenje sadržaja prava i kriterija pravnosti, 1.3. Glavni stavovi o sadržaju prava i kriterijima pravnosti 2. TEMATSKA JEDINICA: DEFINIRANJE PRAVA 2.1. Esencijalizam, 2.2. Konvencionalizam, 2.3. Kritički stavovi prema definiranju prava II. TEMATSKA CJELINA.: POVIJESNI DISKURS 3. TEMATSKA JEDINICA: STARI VIJEK 3.1. Platon (427.-347.), 3.2. Aristotel (384.-322.), 3.3. Ciceron (106.-43.) 4. TEMATSKA JEDINICA: SREDNJI VIJEK 4.1. Toma Akvinski (1225.-1274.), 4.2. Niccolò Machiavelli (1469.-1527.) 5. TEMATSKA JEDINICA: NOVI VIJEK			

5.1. 1. Hugo Grotius (1583.-1645.), 5.2. Thomas Hobbes (1588.-1679.), 5.3. John Locke (1632.-1704.), 5.4. Jean-Jacques Rousseau (1712.-1778.), 5.5. Immanuel Kant (1724.-1804.), 5.6. Jeremy Bentham (1748.-1832.), 5.7. Georg Friedrich Wilhelm Hegel (1770.-1831.), 5.8. John Stuart Mill (1806.-1873), 5.9. Karl Marx (1818.-1883.)

6. TEMATSKA JEDINICA: DVADESETO I DVADESET PRVO STOLJEĆE

6.1. Max Weber (1864.-1917.), 6.2. Škola slobodnog prava i pravni realizam, 6.3. Gustav Radbruch (1878.-1949.), 6.4. Sovjetska teorija prava ranog razdoblja, 6.5. Hans Kelsen (1881.-1973.), 6.6. Jacques Maritain (1882.-1972.), 6.7. Carl Schmitt (1888.-1985.), 6.8. Analitička teorija prava, 6.9. Pravni naturalizam, 6.10. Liberalna teorija prava i pravednosti, 6.11. Teorija pravnog rasuđivanja, 6.12. Sistemska teorija prava, 6.13. Egološka teorija prava, 6.14. Kriitička teorija prava

III. TEMATSKA CJELINA.: NEKE TEME

7. TEMATSKA JEDINICA: TEORIJE DRŽAVE

7.1. Apsolutističke, 7.2. Ustavne, 7.3. Etičke, 7.4. Pluralističke

8. TEMATSKA JEDINICA: LJUDSKA PRAVA

8.1. Teorije ljudskih prava, 8.2. Opravdanje ljudskih prava, 8.3. Raščlamba ljudskih prava, 8.4. Sukob ljudskih prava

9. TEMATSKA JEDINICA: SUDSKO ODLUČIVANJE

9.1. Teorija podvođenja, 9.2. Sudska diskrecija, 9.3. Pravna pravila i pravna načela, 9.4. Legitimnost sudskog odlučivanja

10. TEMATSKA JEDINICA: PRAVNA LOGIKA I ARGUMENTACIJA

10.1. Tradicionalna logika, 10.1.1. Pojam, 10.1.2. Sud, 10.1.3. Zaključak, 10.2. Suvremena logika, 10.2.1. Račun sudova, 10.2.2. Račun pojmova, 10.3. Logika normi, 10.3.1. Račun normativnih sudova, 10.4. Argumentacija, 10.4.1. Deduktivna i reduktivna argumentacija

Način izvođenja nastave i usvajanje znanja (označiti masnim tiskom/boldom)

Predavanja (x)	Seminari i radionice	Vježbe	Samostalni zadaci (x)	Multimedija i internet
Obrazovanje na daljinu	Konzultacije (x)	Laboratorij	Mentorski rad	Terenska nastava

Komentari:

Obveze studenata

Nastava se izvodi iz onih tematskih cjelina koje nastavnik sukladno programu odabere za akademsku godinu.

Student je obavezan biti nazočan na nastavi sukladno zakonskim propisima, te aktima Sveučilišta i Fakulteta. Nazočnost studenta na nastavi se evidentira

Student je obavezan u dogovoru s nastavnikom napisati i izložiti referat iz jednog dijela nastavne jedinice.

Ispit se polaže pismeno. U pismenom dijelu ispita student treba odgovoriti na 3-5 pitanja.

Konačna ocjena dobiva se tako da se rezultat pismenog ispita povisi odnosno umanjši ovisno o ocjeni koju je student dobio iz referata.

Praćenje i ocjenjivanje studenata

(označiti **masnim tiskom / boldom** samo relevantne kategorije i umjesto nultih vrijednosti unijeti odgovarajuće bodovne vrijednosti tako da ukupan broj bodova u različitim izabranim kategorijama odgovara ukupnoj bodovnoj vrijednosti kolegija; u slučaju potrebe upotrijebiti prazne rubrike za dopune)

Pohađanje nastave 1	Aktivnost u nastavi	Seminarski rad	Eksperimentalni rad
-------------------------------	---------------------	----------------	---------------------

Pismeni ispit 1	Usmeni ispit	Esej	Istraživanje
Projekt	Kontinuirana provjera znanja	Referat 1	Praktični rad
<p>*OCJENIVANJE <i>Varijanta 1. (završni ispit)</i> Rad studenta na predmetu će se vrednovati i ocjenjivati tijekom nastave i na završnom ispitu. Ukupan broj bodova koje student može ostvariti tijekom nastave je 70 (ocjenjuju se aktivnosti označene u tablici), dok na završnom ispitu može ostvariti 30 bodova.</p> <p>Detaljna razrada načina praćenja i ocjenjivanja rada studenata bit će prikazana u izvedbenom planu predmeta!</p>			
Obvezna literatura			
Miomir Matulović, Građa iz filozofije prava, u pripremi.			
Dopunska literatura			
<p>I. Primarna literatura:</p> <p>Akvinski, T., Izbor iz djela, 1. i 2. svezak, Zagreb, 1990. Akvinski, T., Država, Zagreb, 1990. Aristotel, Nikomahova etika, Zagreb, 1982. Aristotel Politika, Zagreb, 1988. Barišić, P., Dijalektika običajnosti, Zagreb, 1988. Bloch, E., Prirodno pravo i ljudsko dostojanstvo, Beograd, 1977. Bobbio, N., Eseji iz teorije prava, Split, 1988. Burke, E., Razmišljanja o francuskoj revoluciji, Zagreb, 1993. Ciceron, Država, Zagreb, 1995. Ciceron, Zakoni, Zagreb, 2001. Dworkin, R., Shvaćanje pravâ ozbiljno, Zagreb, 2003. Hayek, F.A., Politički ideal vladavine prava, Zagreb, 1994. Hegel, G. F. W., Osnovne crte filozofije prava, Sarajevo, 1989. Hobbes, T., Levijatan, Zagreb, 2004. Kant, I., Metafizika čudoređa, Zagreb, 1999. Kelsen, H., Opšta teorija prava i države, Beograd, 1951. Locke, J., Dve rasprave o vladi, Beograd, 1978. Luhmann, N., Legitimacija kroz proceduru, Zagreb, 1992. Marx, K., Rani radovi, Zagreb, 1976. Marx, K., Filozofsko-politički spisi, Zagreb, 1979. Machiavelli, N., Izabrano djelo, Prvi i Drugi svezak, Zagreb, 1985. Maritain, J., Čovjek i država, Zagreb, 1992. Mill, J. S., Izabrani politički spisi, Zagreb, 1988. Paine, T., Prava čovjeka i drugi spisi, Zagreb, 1987. Platon, Zakoni, Zagreb, 1974. Platon, Država, Zagreb, 2001. Popper, K. R., Otvoreno društvo i njegovi neprijatelji, I. i II., Zagreb, 2003. Radbruch, G., Filozofija prava, Beograd, 1980., (Ljubljana, 2001.) Rawls, J., Politički liberalizam, Zagreb, 2000. Rawls, J., Pravo naroda, Zagreb, 2004. Rousseau, J. J., Rasprava o porijeklu i osnovama nejednakosti među ljudima. O društvenom ugovoru, Zagreb, 1978. Tocqueville, A., O demokraciji u Americi, Zagreb, 1995. Unger, R. M., Znanje i politika, Zagreb, Globus, 1989.</p>			

Weber, M., Privreda i društvo, I i II, Beograd, 1976.
 Weber, M., Metodologija društvenih nauka, Zagreb, 1986.
 II. Sekundarna literatura:
 Acton, J. E. E. D., Povijest slobode, Zagreb, 1999.
 Fiveg, T., Topika i jurisprudencija, Beograd, 1987.
 Hasanbegović, J., Zablude o pravnoj normi, Beograd, 2002.
 Kaufmann, A., Uvod v filozofijo prava, Ljubljana, 1998.
 Krbek, I., Prilog teoriji o pojmu prava, Zagreb, 1952.
 Krbek, I., Suverenitet, Zagreb, 1964.-1965.
 Macpherson, C. B., Politička teorija posjedničkog individualizma, Zagreb, 1981.
 Matulović, M., Jezik, pravo i moral, Rijeka, 1986.
 Matulović, M. (ur.), Ljudska prava, Rijeka, 1992.
 Matulović, M., Ljudska prava, Zagreb, 1996.
 Metelko, J., "Teorija i filozofija prava na Pravnom fakultetu u Zagrebu", Zagreb, 1996.
 Padjen, I., (Ne)ćudorednost (međunarodnog) prava, Rijeka, 1989.
 Pavčnik, M., Argumentacija v pravu, Ljubljana, 1991.
 Perelman, H., Pravo, moral i filozofija, Beograd, 1983.
 Pokrovac, Z., Hermann U. Kantorowicz i slobodnopravni pokret, Split, 1995.
 Primorac, I., Kazna, pravda i opće dobro, Zagreb, 1995.
 Schneider, E., Logika za pravnike, Ljubljana, 1999.
 Sovjetske teorije prava, Zagreb, 1984.
 Strauss, L., Prirodno pravo i istorija, Sarajevo, 1971.
 Tadić, Lj., Filozofija prava, Zagreb, 1983.
 Fiveg, T., Topika i jurisprudencija, Beograd, 1987.
 Villey, M., Pravo i prava čovjeka, Zagreb, 2002.
 Visković, N., Jezik prava, Zagreb, 1989.
 Visković, N., Pravo kao kultura, Rijeka, 1990.
 Visković, N., Argumentacija i pravo, Split, 1997.
 Windelband, W., Povijest filozofije, I i II, Zagreb, 1988.

Način praćenja kvalitete i uspješnosti svakog predmeta i/ili modula

Praćenje kvalitete nastave i uspješnosti predmeta realizirat će se putem samoevaluacije koju provodi nositelj predmeta, putem rezultata u postizanju ciljeva te putem evaluacije koju će se provesti na razini Odsjek za filozofiju te na razini Filozofskog fakulteta.

Kod predmeta			
Naziv predmeta	Filozofija seksualnosti		
Opći podaci			
Studijski program	Preddiplomski i diplomski studij		Godina 1-5
Status kolegija	Obvezatan	x	Izborni
Bodovna vrijednost i način izvođenja nastave			
	Zimski semestar	Ljetni semestar	
ECTS koeficijent opterećenja studenta	3		
Broj sati po semestru	15+15+0		
Ciljevi predmeta			
<ul style="list-style-type: none"> • upoznavanje temeljnih problema filozofije seksualnosti • razvijanje sposobnosti analize i interpretacije filozofskih tekstova • razvijanje kritičkog mišljenja prakticiranjem problemskog pristupa kroz predavanja, eseje, diskusije i rad u debatnim skupinama • razvijanje sposobnosti samostalnog rada, kreativne upotrebe stečenih spoznaja i sposobnosti kompleksnog i sintetskog zahvaćanja problema 			
Korespondentnost i korelativnost programa			
Program kolegija <i>Filozofija seksualnosti</i> korespondentan je s obveznim kolegijima Etika i Filozofija politike, te izbornim Osnovni problemi antičke etike, Praktična etika, Bioetika i žensko pitanje i dr.			
Očekivani ishodi (razvijanje općih i specifičnih kompetencija – znanja/vještina) za predmet i/ili modul			
Student/studentica će nakon položenog ispita biti u stanju: <ul style="list-style-type: none"> • objasniti i usporediti temeljne pristupe ljudskoj seksualnosti • objasniti razvoj teorija o seksualnosti kroz povijest • objasniti pojam prirodne funkcije • usporediti pojmove seksa i ljubavi • objasniti utjecaj religijskih i znanstvenih stavova na razumijevanje seksualnosti • objasniti vezu filozofija seksualnosti i seksualne etike • objasniti u čemu se sastoje etički oprečni stavovi o nizu posebnih pitanja seksualne stike: prostitucija, pornografija, homoseksualnost, pedofilija, silovanje i dr. 			
Sadržaj predmeta			
<ol style="list-style-type: none"> Ljudska seksualnost <ul style="list-style-type: none"> - Narav i značenje ljudske seksualnosti - Konceptije seksualnosti: seks kao pripadan rađanju djece, seks kao odnos ljubavi, seks kao govor tijela, seks kao izvor užitka - Kršćansko i liberalno shvaćanje seksualnosti - Status seksualnih perverzija Povijesno poimanje seksualnosti <ul style="list-style-type: none"> - Antičko poimanje seksualnosti (homoseksualnost, prostitucija, pedofilija i dr.; argument iz prirodnosti i dr.) - Rano kršćanstvo, srednji vijek, renesansa i religijska reforma (seks i užitak, seksualna disciplina, «ženska» požuda, celibat i obitelj i dr.) - Novi vijek i prosvjetiteljstvo (seksualnost i identitet, romantični brak i plodnost žena; spolni ugovor i dr.) - Seksualna revolucija (kontrola rađanja i «oslobođenje» žena, seks i ljudska emancipacija, seksualni radikalizam, feminizam i dr.) Znanost i seksualnost <ul style="list-style-type: none"> - Evolucija i seksualnost: seksualna selekcija, seksualne razlike, podrijetlo seksualne reprodukcije i dr. - Otkriće hormona (hormoni ženstvenosti i muškosti, hormoni i seksualne razlike i dr.) - Razvojna biologija i psihologija (izum adolescencije, gen za homoseksualnost, seksualnost mozga i dr.) - Hermafroditizam/interseksualnost - Transseksualnost 			

4. <u>Seksualna etika</u>				
<ul style="list-style-type: none"> - Moral i ljudska seksualnost - Seksualni moral i pojam korištenja druge osobe - Posebni problemi: homoseksualnost, preljub, prostitucija, incest, silovanje, pornografija, pedofilija, seksualno uznemiravanje i dr. - Namjera i seks 				
Način izvođenja nastave i usvajanje znanja (označiti slovom X)				
X Predavanja	X Seminari i radionice	Vježbe	X Samostalni zadaci	X Multimedija i internet
Obrazovanje na daljinu	X Konzultacije	Laboratorij	Mentorski rad	Terenska nastava
<p>Komentari: Nastojat će se na metodički kompleksnom radu koji objedinjuje individualni i timski pristup. Za uspješan rad bit će potreban pristup Internetu, služenje mrežnim servisima i poznavanje engleskog jezika.</p>				
Obveze studenata				
Redovito prisustvovanje i aktivno sudjelovanje u nastavi, pisanje eseja, kolokvij/testovi znanja, pismeni ispit.				
Praćenje i ocjenjivanje* studenata (unijeti odgovarajuće bodovne vrijednosti u relevantne kategorije tako da ukupan broj bodova u različitim izabranim kategorijama odgovara ukupnoj bodovnoj vrijednosti kolegija; upotrijebiti prazne rubrike za dodatne aktivnosti)				
Pohađanje nastave 0,50	Aktivnost u nastavi 0,50	Seminarski rad	Eksperimentalni rad	
Pismeni ispit 0,50	Usmeni ispit	Esej 0,50	Istraživanje	
Projekt	Kontinuirana provjera znanja 1	Referat	Praktični rad	
*OCJENIVANJE				
<p><i>Varijanta 1. (završni ispit)</i> Rad studenta na predmetu će se vrednovati i ocjenjivati tijekom nastave i na završnom ispitu. Ukupan broj bodova koje student može ostvariti tijekom nastave je 70 (ocjenjuju se aktivnosti označene u tablici), dok na završnom ispitu može ostvariti 30 bodova.</p>				
Detaljna razrada načina praćenja i ocjenjivanja rada studenata bit će prikazana u izvedbenom planu predmeta!				
Obvezna literatura				
<ul style="list-style-type: none"> • Primorac, I., (ur.) <i>Suvremena filozofija seksualnosti</i>, Zagreb, Kruzak, 2003. • Primoratz, I., (1999), <i>Ethics and Sex</i>, London, Routledge. 				
Dopunska literatura				
<ul style="list-style-type: none"> • Primoratz, I., (ur.), <i>Human Sexuality</i>, The International Research Library of Philosophy, sv. 19, Aldershot, Ashgate Publishing, 1997. • Mappes, T.A., i Zembaty, J.S., (ur.) <i>Social Ethics: Morality and Social Policy</i>. New York, McGraw-Hill Publishing Company, 1987. • Soble, A., (1966) <i>Sexual Investigations</i>, New York, New York University Press, 1966. • Nye, R.A., (ur.) <i>Sexuality</i>, Oxford, Oxford University Press, 1999. • Baker, R.B., Waininger, K.J., i Elliston, F.A. (ur.) <i>Philosophy and Sex</i>, Amherst, NY: Prometheus Books, 1998. • Soble, A., (ur.), <i>The Philosophy of Sex: Contemporary Readings</i>, Lanham, MD: Rowman & Littlefield, 1997 • Grisez, G., (1993), <i>Living a Christian Life</i>, Quincy, IL: Franciscan Press. • Biggar, N. i Black, R., (ur.), <i>The Revival of Natural Law: Philosophical, Theological and Ethical</i> 				

Responses to the Finnis-Grisez School, Aldershot, Ashgate, 2000.

- Scruton, R., (1986), *Sexual desire: A Philosophical Investigation*, London: Weidenfeld & Nicolson, 1986.
- Shaffer, J.A., (1978), «Sexual Desire», *Journal of Philosophy*, god. 75.
- Margolos, J., (1975), «Perversion», *Negativities: The Limits of Life*, Columbus, OH: Charles E. Merrill
- Gregory, P., (1984), «Against Couples», *Journal of Applied Philosophy*, god.1.
- Halwani, R., (1998), «Virtue Ethics and Adultery», *Journal of Social Philosophy*, god. 29.
- Nussbaum, M.C., (1998) «'Whether from Reason or Prejudice': Taking Money for Bodily Services», *Journal of Legal Studies*, god. 27.
- Pateman, C., (1982/83), «Defending Prostitution: Charges against Ericsson», *Ethics*, 93.
- Covino, J., (ur.), *Same Sex: Debating the Ethics, Science and Culture of Homosexuality*, Lanham, MD: Rowman&Littlefield, 1997
- Mohr, R.D., (1988), *Gays/Justice: A Study in Ethics, Society and Law*, New York: Columbia University Press.
- Burgess-Jackson, K., (1996)*Rape: A Philosophical Investigation*, Aldershot: Dartmouth.
- Burgess-Jackson, K., (ur.), *A Most Derestable Crime: New Philosophical Essays on Rape* (New York: Oxford University Press, 1999.
- MacKinnon, C.A., (1993), «Crimes of War, Crimes of Peace», u S. Shute i S. Hurley (ur.), *On Human Rights: The Oxford Amnesty Lectures 1993*, New York: Basic Books.
- O'Neill, O., (1985), «Between Consenting Adults», *Philosophy and Public Affairs*, 14.
- Pateman, C., (1980), «Women and Consent» *Political Theory*, 8.
- Primoratz, I., (2001), «Sexual Morality: Is Consent Enough?», *Ethical Theory and Moral Practice*, 4.
- Freidman, M., *What Are Friends For? Feminist Perspective on Personal Relationships and Moral Theory*, Cornell University Press, Ithaca, 1993.
- MacKinnon, C., *Feminism Unmodified*, Harvard University Press, Cambridge, Mass., 1987

(obvezna i dopunska literatura će se nadopunjavati obzirom na nova izdanja i prijevode)

Način praćenja kvalitete i uspješnosti svakog predmeta i/ili modula

- samoevaluacija koju provodi nastavnik
- praćenje rezultata u postizanju postavljenih ciljeva
- evaluacija koju provodi Odsjek i evaluacija na razini Filozofskog fakulteta

Kod predmeta					
Naziv predmeta	Filozofska antropologija				
Opći podaci					
Studijski program	Preddiplomski studij filozofije			Godina	
Status kolegija			Izborni		
Bodovna vrijednost i način izvođenja nastave					
		Zimski semestar	Ljetni semestar		
ECTS koeficijent opterećenja studenta			3		
Broj sati po semestru			15+15+0		
Ciljevi predmeta					
Cilj je ovog kolegija upoznati studente s filozofskim promišljanjem i problematiziranjem pitanja o čovjeku, te, iznad svega, načinom na koji se ta specifična filozofska tradicija može povezati s recentnim empirijskim istraživanjima na području bioloških i nekih društvenih znanosti. Iako je pristup izabranim temama primarno problemski, rad tijekom izvođenja kolegija bit će u uskom doticaju sa širim povijesnim naslijeđem filozofske antropologije.					
Korespondentnost i korelativnost programa					
Program kolegija <i>Filozofska antropologija</i> nadopunjuje se sa sljedećim kolegijima: Uvod u filozofiju, Filozofija znanosti: darwinizam, molekularna biologija i medicina, Etika, Moralna antropologija, Filozofija kršćanstva.					
Očekivani ishodi (razvijanje općih i specifičnih kompetencija – znanja/vještina) za predmet i/ili modul					
1) razvijanje sposobnosti razumijevanja i upotrebe različitih pristupa antropološkom pitanju; 2) podizanje kvalitete samostalnog istraživanja u svrhu izrade seminarskog rada.					
Sadržaj predmeta					
Mjesto filozofske antropologije u odnosu na druge filozofske discipline (etika, filozofija psihologije, filozofija politike, epistemologija, filozofija biologije). Smisao filozofskog pitanja: što je čovjek? Specifičnost filozofskog pitanja o čovjeku naspram biološkog, tj. genetičkog i evolucijskog, psihološkog, te antropološkog pitanja u okviru određenih kulturoloških istraživanja. Perspektive nove, interdisciplinarnе antropologije i mogući doprinosi filozofske tradicije.					
Pojam čovjeka i mogućnosti određenja ljudske biti. Monističko i dualističko određenje ljudske biti. Bit kao subjekt, duša, egzistencija. Pokušaji odgovora na pitanje o ljudskoj biti kroz povijest: <i>mikrokosmos</i> , <i>zoon logon echon</i> , <i>zoon politikon</i> , <i>animal rationale</i> , <i>homo oeconomicus</i> , <i>homo sociologicus</i> . Pokušaji određenja ljudske prirode kroz distinkcije egoizam - altruizam, racionalnost - iracionalnost. Anti-esencijalizam darwinističke teorije evolucije i kriza tradicionalne filozofske antropologije. Problemi biološkog redukcionizma i alternativni pristup naturalizaciji pitanja o čovjeku.					
Način izvođenja nastave i usvajanje znanja (označiti slovom X)					
X Predavanja	X Seminari i radionice	Vježbe	X Samostalni zadaci	X Multimedija i internet	
Obrazovanje na daljinu	X Konzultacije	Laboratorij	X Mentorski rad	Terenska nastava	
Komentari: Nastavu iz ovog kolegija izvodi nastavnik izabran u znanstveno zvanje docent i više iz područja humanističkih znanosti, polje filozofija.					
Obveze studenata					
Student je dužan redovito pohađati nastavu, izraditi seminarski rad kojega će izložiti usmeno na seminaru i u pismenom obliku predati nastavniku, te položiti usmeni ispit.					

Praćenje i ocjenjivanje studenata			
(unijeti odgovarajuće bodovne vrijednosti u relevantne kategorije tako da ukupan broj bodova u različitim izabranim kategorijama odgovara ukupnoj bodovnoj vrijednosti kolegija; upotrijebiti prazne rubrike za dodatne aktivnosti)			
Pohađanje nastave 0.25	Aktivnost u nastavi 0.75	Seminarski rad 1.50	Eksperimentalni rad
Pismeni ispit 0.25	Usmeni ispit	Esej	Istraživanje
Projekt	Kontinuirana provjera znanja 0.25	Referat	Praktični rad
OCJENIVANJE			
Rad studenta na predmetu će se vrednovati i ocjenjivati tijekom nastave i na završnom ispitu. Ukupan broj bodova koje student može ostvariti tijekom nastave je 70 (ocjenjuju se aktivnosti označene u tablici), dok na završnom ispitu može ostvariti 30 bodova.			
Detaljna razrada načina praćenja i ocjenjivanja rada studenata bit će prikazana u izvedbenom planu predmeta!			
Obvezna literatura			
Dupre', John (2001), <i>Human Nature and the Limits of Science</i> , Oxford University Press, Oxford;			
Gehlen, Arnold (1990), <i>Čovjek: njegova priroda i njegov položaj u svijetu</i> , prev., Veselin Masleša-Svjetlost, Sarajevo;			
Scheler, Max (1987), <i>Položaj čovjeka u kozmosu</i> , prev., Veselin Masleša-Svjetlost, Sarajevo;			
Taylor, Charles (1989), <i>Sources of the Self: The Making of the Modern Identity</i> , Cambridge University Press, Cambridge;			
Dopunska literatura			
Burger, Hotimir (1993), <i>Filozofska antropologija</i> , Naprijed, Zagreb;			
Golomb, Jacob (1995), <i>In Search of Authenticity: From Kierkegaard to Camus</i> , Routledge and Kegan Paul, London;			
Heidegger, Martin (1984), <i>Bitak i vrijeme</i> , prev., Naprijed, Zagreb;			
Hook, Sidney (1974), <i>Pragmatism and the Tragic Sense of Life</i> , Basic Books, New York;			
Schacht, Richard (1984), <i>Classical Modern Philosophers: Descartes to Kant</i> , Routledge and Kegan Paul, London;			
ID. (ed.) (2007), <i>On Human Nature: Reading in Philosophical Anthropology</i> , Prentice Hall, New York;			
Skledar, Nikola (1988), <i>Čovjek i transcendencija. Antropologijski i socijalno-filozofijski ogleđi</i> , Biblioteka Filozofska istraživanja, Zagreb.			
[Napomena: tijekom nastave, za potrebe studentskih seminarskih radova, bit će navedena dodatna literatura, s naglaskom na recentnijim radovima na ovom području.]			
Način praćenja kvalitete i uspješnosti svakog predmeta i/ili modula			
Tijekom prvog dijela kolegija i po završetku, izvršit će se anonimna anketa o stupnju uspješnosti programa kolegija kod studenata.			

Kod predmeta			
Naziv predmeta	<i>Filozofski problemi znanosti</i>		
Opći podaci			
Studijski program	<i>Filozofija</i>	Godina	1-5
Status kolegija	Obvezan	X	Izborni
Bodovna vrijednost i način izvođenja nastave			
	Zimski semestar	Ljetni semestar	
ECTS koeficijent opterećenja studenta	3		
Broj sati po semestru	15+15		
Ciljevi predmeta			
Cilj kolegija je dublje upoznati studenta s najvažnijim filozofskim problemima znanosti i tako ga osposobiti za razumijevanje problematike i samostalan rad u tom području; razlikovanje znanosti od pseudoznanosti; testiranje znanstvenih teorija; modeli znanstvenog objašnjenja; društvena uvjetovanost znanosti, itd.			
Korespondentnost i korelativnost programa			
Program kolegija povezan je uglavnom s programima teorijskih kolegija; na primjer, spoznajne teorije, ontologije, logičkog pozitivizma, modeli i granice racionalnosti, filozofija matematike, itd.			
Očekivani ishodi (razvijanje općih i specifičnih kompetencija – znanja/vještina) za predmet i/ili modul			
Student bi trebao postići razumijevanje osnovnih pozicija u filozofiji znanosti i osnovnih pozicija u pogledu prirode znanstvenog napretka.			
Sadržaj predmeta			
<p><u>Falsifikacionizam i problem demarkacije</u> Pokušaj eksplicitnog određenja granice između znanosti i ne-znanosti; Popperov kriterij opovrgljivosti; Duhem-Quineov argument; Lakatosev sofisticirani falsifikacionizam. (Karl Popper: "Science: Conjectures and Refutations"; Hilary Putnam: "The 'Corroboration' of Theories")</p> <p><u>Struktura znanstvenog objašnjenja</u> Rasprave o strukturi znanstvenog objašnjenja; Hempelov nomološko-deduktivni model i njegove kritike; kauzalno i teleološko objašnjenje; objašnjenje u društvenim znanostima. (Carl Hempel & Paul Oppenheim: "Studies in the Logic of Explanation"; Wesley Salmon: "Why Ask, "Why?"" An Inquiry Concerning Scientific Explanation")</p> <p><u>Kritika objektivnosti opservacija</u> Uloga i priroda opservacija u znanosti i spoznaji općenito; jesu li opservacije nezavisne od predznanja, prihvaćene teorije i očekivanja? (Norwood Russell Hanson: "Observation"; Thomas Kuhn: "Priroda i nužnost znanstvenih revolucija")</p> <p><u>Bayesovski pristup znanosti</u> Odnos hipoteze i evidencije; stupanj u kojem evidencija potkrepljuje hipotezu; interpretacija poznatih epizoda iz povijesti znanosti u bayesovskom duhu. (Colin Howson & Peter Urbach: "Scientific Reasoning The Bayesian Approach"; A.F. Chalmers: "The Bayesian Approach")</p> <p><u>Prostor i geometrija</u> Rasprave o prirodi prostora; relacijsko i apsolutno shvaćanje; ne-euklidske geometrije; konvencionalizam. (Henri Poincare: "O prirodi aksioma"; Hans Reichenbach: "Priroda geometrije")</p> <p><u>Strogi program u sociologiji spoznaje</u> Problem društvene uvjetovanosti ljudskog znanja; ispitivanje generalnih mehanizama formiranja vjerovanja i pokušaj izdvajanja valjanih mehanizama koji dovode do opravdanih i</p>			

racionalnih vjerovanja od nevaljanih mehanizama koji dovode do neopravdanih i iracionalnih vjerovanja. (David Bloor: "Strogi program sociologije spoznaje"; Larry Laudan: "Pseudo-znanost u znanosti?")				
Način izvođenja nastave i usvajanje znanja (označiti slovom X)				
Predavanja	Seminari i radionice X	Vježbe	Samostalni zadaci	Multimedija i internet
Obrazovanje na daljinu	Konzultacije	Laboratorij	Mentorski rad	Terenska nastava
Komentari:				
Obveze studenata				
Student je dužan prisustvovati nastavi, izložiti seminarski rad i obraditi zadanu literaturu.				
Praćenje i ocjenjivanje* studenata (unijeti odgovarajuće bodovne vrijednosti u relevantne kategorije tako da ukupan broj bodova u različitim izabranim kategorijama odgovara ukupnoj bodovnoj vrijednosti kolegija; upotrijebiti prazne rubrike za dodatne aktivnosti)				
Pohađanje nastave 1	Aktivnost u nastavi	Seminarski rad 1	Eksperimentalni rad	
Pismeni ispit 1	Usmeni ispit	Esej	Istraživanje	
Projekt	Kontinuirana provjera znanja	Referat	Praktični rad	
*OCJENIVANJE <i>Varijanta 1. (završni ispit)</i> Rad studenta na predmetu će se vrednovati i ocjenjivati tijekom nastave i na završnom ispitu. Ukupan broj bodova koje student može ostvariti tijekom nastave je 70 (ocjenjuju se aktivnosti označene u tablici), dok na završnom ispitu može ostvariti 30 bodova.				
Detaljna razrada načina praćenja i ocjenjivanja rada studenata bit će prikazana u izvedbenom planu predmeta!				
Obvezna literatura				
<ul style="list-style-type: none"> - Karl Popper: <i>Conjectures and Refutations - The Growth of Scientific Knowledge</i>, Routledge, 1989. (izbor) - Janet Kourany: <i>Scientific Knowledge – Basic Issues in the Philosophy of Science</i>, Wadsworth, 1987. (izbor) - Newton-Smith, W.H. <i>The Rationality of Science</i>, London, Routledge, (1981 (1990)) (izbor) - Laudan, Larry : <i>Progres and its Problems</i>, Berkeley, University of California Press, 1978. (izbor) 				
Dopunska literatura				
(navedeni tekstovi dostupni su kao skripta u fotokopirnici Fakulteta)				
<ul style="list-style-type: none"> - Karl Popper: "Science: Conjectures and Refutations", predavanje održano 1953, pretiskano u knjizi <i>Conjectures and Refutations - The Growth of Scientific Knowledge</i>, Routledge, 1989. (prvo izdanje 1963) - Hilary Putnam: "The 'Corroboration' of Theories", članak objavljen u zborniku P.S. Schlippa <i>The Philosophy of Karl Popper</i>, Open Court, 1974, pretiskan u zborniku Hondericha i Burnyeata <i>Philosophy as It Is</i>, Penguin Books, 1979. - Carl Hempel & Paul Oppenheim: "Studies in the Logic of Explanation", selekcija dijelova iz istoimenog članka objavljenog u časopisu <i>Philosophy of Science</i>, Vol.15, 1948, pretiskano u zborniku Janet Kourany <i>Scientific Knowledge – Basic Issues in the Philosophy of Science</i>, Wadsworth, 1987. - Wesley Salmon: "Why Ask, "Why?"? An Inquiry Concerning Scientific Explanation", 				

članak objavljen u *Proceedings and Addresses of the American Philosophical Association*, Vol.51, 1978, pretiskano u zborniku Janet Kourany *Scientific Knowledge – Basic Issues in the Philosophy of Science*, Wadsworth, 1987.

- Norwood Russell Hanson: "Observation", poglavlje I knjige *Patterns of Discovery*, Cambridge University Press, 1958.

- Thomas Kuhn: "Priroda i nužnost znanstvenih revolucija", poglavlje IX iz knjige *Struktura znanstvenih revolucija*, Jesenski i Turk, Zagreb, 2002. (*The Structure of Scientific Revolutions*, University of Chicago Press, 1962.)

- Colin Howson & Peter Urbach: "Scientific Reasoning The Bayesian Approach", dio poglavlja 4 iz knjige *Scientific Reasoning - The Bayesian Approach*, Open Court, 1989.

- A.F. Chalmers: "The Bayesian Approach", poglavlje 12. knjige *What is this thing called Science?*, Open University Press, 1999. (1978.)

- David Bloor: "Strogi program sociologije spoznaje", iz zbornika Darka Polška *Sociologija znanstvene spoznaje – "Strogi program" i "Edinburška škola"*, HKD, Rijeka, 1995.

- Larry Laudan: "Pseudo-znanost u znanosti?" iz zbornika Darka Polška *Sociologija znanstvene spoznaje – "Strogi program" i "Edinburška škola"*, HKD, Rijeka, 1995.

Način praćenja kvalitete i uspješnosti svakog predmeta i/ili modula

Kvaliteta i uspješnost kolegija ispituje se anonimnom anketom među polaznicima kolegija.

Kod predmeta			
Naziv predmeta	HRVATSKA FILOZOFIJA		
Opći podaci			
Studijski program	<i>Preddiplomski i diplomski studij filozofije</i>		Godina 1-5
Status kolegija	Obvezatan	Izborni	
Bodovna vrijednost i način izvođenja nastave			
	Zimski semestar	Ljetni semestar	
ECTS koeficijent opterećenja studenta	3		
Broj sati po semestru	20+10+0		
Ciljevi predmeta			
<p>Cilj je predmeta da studenti upoznaju i analiziraju najpoznatije hrvatske filozofe, posebice Franu Petrića, Ruđera Boškovića i Stjepana Zimmermanna.</p> <p>Nakon izvršavanja studijskih obveza u predmetu očekuje se da studenti:</p> <ul style="list-style-type: none"> - poznaju povijest hrvatske filozofije; - poznaju filozofiju Petrića, Boškovića i Zimmermanna; - mogu analizirati njihova najistaknutija djela; - mogu usporediti hrvatske sa svjetskim filozofima tog razdoblja; - mogu vrednovati doprinos hrvatskih filozofa sveukupnoj svjetskoj filozofskoj baštini. 			
Korespondentnost i korelativnost programa			
<p>Predmet Hrvatska filozofija korespondira s predmetima Povijesti filozofije kao i s ostalim izbornim ili obvezatnim predmetima čiji se dijelovi ili teme mogu promatrati u međuzavisnosti.</p>			
Očekivani ishodi (razvijanje općih i specifičnih kompetencija – znanja/vještina) za predmet i/ili modul			
<p>Očekuje se da studenti budu sposobni;</p> <ul style="list-style-type: none"> - opisati i sažeto prenijeti osnovna znanja o hrvatskoj filozofiji, njenoj ulozi i značenju. - da studenti mogu opisati, objasniti i međusobno usporediti razloge nastanka hrvatske filozofije. - da studenti budu sposobni navesti, opisati, objasniti i argumentirati glavna filozofska područja i teme kojima su se bavili najznačajniji hrvatski filozofi. - da studenti mogu analizirati (interpretirati) izvatke iz djela glavnih hrvatskih filozofa. - da studenti mogu vrednovati teze najznačajnijih hrvatskih filozofa. 			
Sadržaj predmeta			
<p>I.</p> <p>Proučavanje starije hrvatske filozofije; duhovni razvoj Hrvata kroz srednji vijek do 15 st. Značenje kontakata s islamskim filozofskim nasljeđem, posebno posrednička uloga Hermana Dalmatina.</p> <p>Analiza hrvatske humanističke i renesansne filozofije.</p> <p>Filozofija Jurja Dragišića. Problem određenja i klasifikacije renesansnog platonizma i renesansnog aristotelizma (Petrić), 'utopijski kompleks' u renesansnih platoničara (Petrić) problem odnosa filozofije i teologije u starijoj hrvatskoj filozofiji.</p> <p>Ruđer Bošković i recepcija njegovih prirodno-znanstvenih ideja, uz naročiti naglasak na djelo</p>			

Theoria philosophiae naturalis.				
II. Novija hrvatska filozofija Mogućnost utemeljenja hrvatske nacionalne filozofije Intenzivno analiziranja djela Stjepana Zimmermanna.				
III. Analiza doprinosa hrvatskih filozofa sveukupnoj filozofskoj baštini.				
Način izvođenja nastave i usvajanje znanja (označiti slovom X)				
Predavanja (x)	Seminari i radionice (x)	Vježbe	Samostalni zadaci (x)	Multimedija i internet (x)
Obrazovanje na daljinu	Konzultacije (x)	Laboratorij	Mentorski rad (x)	Terenska nastava
Komentari:				
Obveze studenata				
Za izvršavanje studijskih obveza potrebno je: Redovito prisustvovanje i aktivno sudjelovanje u nastavi, pisanje eseja na zadanu temu, kolokviji/testovi znanja te seminarski rad (10-ak stranica). Uz ove zadatke, potrebno je da student položi usmeni ispit tijekom kojega se procjenjuje u kojoj su mjeri ostvareni zadani ciljevi.				
Praćenje i ocjenjivanje* studenata (unijeti odgovarajuće bodovne vrijednosti u relevantne kategorije tako da ukupan broj bodova u različitim izabranim kategorijama odgovara ukupnoj bodovnoj vrijednosti kolegija; upotrijebiti prazne rubrike za dodatne aktivnosti)				
Pohađanje nastave	Aktivnost u nastavi 0,5	Seminarski rad 0,5	Eksperimentalni rad	
Pismeni ispit 0,5	Usmeni ispit	Esej 0,5	Istraživanje	
Projekt	Kontinuirana provjera znanja 1	Referat	Praktični rad	
*OCJENIVANJE <i>Varijanta 1. (završni ispit)</i> Rad studenta na predmetu će se vrednovati i ocjenjivati tijekom nastave i na završnom ispitu. Ukupan broj bodova koje student može ostvariti tijekom nastave je 70 (ocjenjuju se aktivnosti označene u tablici), dok na završnom ispitu može ostvariti 30 bodova.				
Detaljna razrada načina praćenja i ocjenjivanja rada studenata bit će prikazana u izvedbenom planu predmeta!				
Obvezna literatura				
Zenko, F. (1997). (ur.). Starija hrvatska filozofija. Zagreb				
Zenko, F. (1995). (ur.). Novija hrvatska filozofija. Zagreb				
Dopunska literatura				

Bošković, R. (1974). Teorija prirodne filozofije. Zagreb.

Petrić, F. (1998). Sretan grad, Zagreb.

Petrić, F. (1979). Nova sveopća filozofija. Zagreb

Zimmermann, S. (1934). Temelji filozofije. Zagreb

Zimmermann, S. (1942). Nauka o spoznaji. Zagreb

Zimmermann, S. (1938). Religija i život. Zagreb

Zimmermann, S. (1943). Kriza kulture. Zagreb

Način praćenja kvalitete i uspješnosti svakog predmeta i/ili modula

Praćenje kvalitete nastave i uspješnosti predmeta realizirat će se putem samoevaluacije koju provodi nositelj predmeta, putem rezultata u postizanju ciljeva te putem evaluacije koju će se provesti na razini Odsjeka za filozofiju te na razini Filozofskog fakulteta.

Kod predmeta				
Naziv predmeta	Kantova <i>Kritika čistoga uma</i>			
Opći podaci				
Studijski program	Preddiplomski studij filozofije			Godina
Status kolegija			Izborni	
Bodovna vrijednost i način izvođenja nastave				
	Zimski semestar		Ljetni semestar	
ECTS koeficijent opterećenja studenta			3	
Broj sati po semestru			15+15+0	
Ciljevi predmeta				
Uvođenje u Kantovu teorijsku filozofiju treba studentu omogućiti da razumije osnove kritičke filozofije. To je ujedno i prvo upoznavanje s temeljima klasičnog njemačkog idealizma. Konačno, Kantova filozofija je vjerojatno najbolji uvod u raspravu o apriornoj spoznaji.				
Korespondentnost i korelativnost programa				
Program kolegija <i>Kantova 'Kritika čistoga uma'</i> nadopunjuje se sa sljedećim kolegijima: Filozofija kao sustav. Povijest klasičnog njemačkog idealizma, Epistemologija, Filozofija prirodnih i društvenih znanosti, Uvod u povijest filozofije, Moderna filozofija od Descartesa do Kanta, Etika.				
Očekivani ishodi (razvijanje općih i specifičnih kompetencija – znanja/vještina) za predmet i/ili modul				
1) razvijanje razumijevanja klasičnih tekstova moderne filozofije; 2) podizanje kvalitete samostalnog studentskog istraživanja u svrhu izrade seminarskog rada.				
Sadržaj predmeta				
U okviru ovog kolegija posebna pozornost bit će posvećena sljedećim problemima iz Kantove prve <i>Kritike</i> : zor i pojam; apriorni oblici zora i ideja apriornosti. Kantovo objašnjenje apriornosti kao sheme nametnute vanjskom svijetu; dedukcija kategorija: metafizička i transcendentalne; načela čistoga razuma, s posebnom pažnjom posvećenom analogijama iskustva; Kantova kritika tradicionalne metafizike; suvremene reinterpretacije Kantovog filozofskog programa.				
Način izvođenja nastave i usvajanje znanja (označiti slovom X)				
X Predavanja	X Seminari i radionice	Vježbe	X Samostalni zadaci	X Multimedija i internet
Obrazovanje na daljinu	X Konzultacije	Laboratorij	X Mentorski rad	Terenska nastava
Komentari: Nastavu iz ovog kolegija izvodi nastavnik izabran u znanstveno zvanje docent i više iz područja humanističkih znanosti, polje filozofija.				
Obveze studenata				
Student je dužan redovito pohađati nastavu, izraditi seminarski rad kojega će izložiti usmeno na seminaru i u pismenom obliku predati nastavniku, te položiti usmeni ispit.				
Praćenje i ocjenjivanje studenata				
(unijeti odgovarajuće bodovne vrijednosti u relevantne kategorije tako da ukupan broj bodova u različitim izabranim kategorijama odgovara ukupnoj bodovnoj vrijednosti kolegija; upotrijebiti prazne rubrike za dodatne aktivnosti)				
Pohađanje nastave 0.50	Aktivnost u nastavi 0.50	Seminarski rad 1.50	Eksperimentalni rad	
Pismeni ispit 0.25	Usmeni ispit	Esej	Istraživanje	

Projekt	Kontinuirana provjera znanja 0.25	Referat	Praktični rad
<p>OCJENIVANJE Rad studenta na predmetu će se vrednovati i ocjenjivati tijekom nastave i na završnom ispitu. Ukupan broj bodova koje student može ostvariti tijekom nastave je 70 (ocjenjuju se aktivnosti označene u tablici), dok na završnom ispitu može ostvariti 30 bodova.</p> <p>Detaljna razrada načina praćenja i ocjenjivanja rada studenata bit će prikazana u izvedbenom planu predmeta!</p>			
<p>Obvezna literatura</p> <p>Kant, Immanuel (1984), <i>Kritika čistoga uma</i>, prev., Nakladni zavod Matice hrvatske, Zagreb; Guyer, Paul (ed.) (2006), <i>The Cambridge Companion to Kant</i>, Cambridge University Press, Cambridge.</p>			
<p>Dopunska literatura</p> <p>Kant, Immanuel (1953), <i>Dvije rasprave (Prolegomena za svaku buduću metafiziku; Osnov metafizike čudoređa)</i>, prev., Matica hrvatska, Zagreb; ID. (1976), <i>Kritika moći suđenja</i>, prev., Naprijed, Zagreb; Kitcher, Patricia (ed.) (1998), <i>Kant's Critique of Pure Reason. Critical Essays</i>, Rowman and Littlefield, Lanham; Caygill, Howard (1995), <i>A Kant Dictionary</i>, Wiley-Blackwell, Oxford; Longuenesse, Be'atrice (2005), <i>Kant on the Human Standpoint</i>, Cambridge University Press, Cambridge.</p> <p>[<u>Napomena</u>: tijekom nastave, za potrebe studentskih seminarskih radova, bit će navedena dodatna literatura, s naglaskom na recentnijim radovima na ovom području.]</p>			
<p>Način praćenja kvalitete i uspješnosti svakog predmeta i/ili modula</p> <p>Tijekom prvog dijela kolegija i po završetku, izvršit će se anonimna anketa o stupnju uspješnosti programa kolegija kod studenata.</p>			

Kod predmeta					
Naziv predmeta	KONTINENTALNA FILOZOFIJA POSLIJE HEGELA				
Opći podaci					
Studijski program	Filozofija			Godina	I-V
Status kolegija		Obvezatan	x	Izborni	
Bodovna vrijednost i način izvođenja nastave					
	Zimski semestar		Ljetni semestar		
ECTS koeficijent opterećenja studenta			3		
Broj sati po semestru			15+15		
Ciljevi predmeta					
Cilj je kolegija upoznati studente sa misaonim strujanjima i osnovnim idejama suvremene kontinentalne filozofije s kraja devetnaestog i tijekom dvadesetog stoljeća. Kolegij je koncipiran kao povijesni pregled koji posebno vodi računa o sistematizaciji i mogućoj taksonomiji filozofskih stavova					
Korespondentnost i korelativnost programa					
Kolegij se nadovezuje na prethodne povijesno-filozofske kolegije a korespondira sa kolegijima koji obrađuju različite tematske cjeline moderne i suvremene filozofije.					
Očekivani ishodi (razvijanje općih i specifičnih kompetencija – znanja/vještina) za predmet i/ili modul					
Student će nakon položenog ispita biti u stanju: 1. prepoznati i razlikovati temeljne pravce mišljenja u filozofiji 20. stoljeća 2. objasniti Husserlovu ideju fenomenologije 3. objasniti fenomenološki stav Merleau-Pontya i usporediti ga sa Husserlovim stavom. 4. objasniti osnove teze hermeneutike 5. usporediti hermeneutička učenja Gadamera i njegovih prethodnika 6. objasniti Habermasovu interpretaciju učenja frankfurtske škole 7. usporediti Fregeovo i Wittgensteinovo shvaćanja zasnivanja logike 8. objasniti Russellov odgovor na Fregeovu teoriju 9. usporediti suvremenu kontinentalnu i suvremenu analitičku filozofiju 10. kritički sagledati razlike i poveznice dvaju suvremenih pristupa filozofiji					
Sadržaj predmeta					
Situacija u evropskoj filozofiji nakon raspada velikih filozofskih sistema njemačkog idealizma. A. Schopenhauer i filozofski pesimizam. Post-hegelovsko razdoblje: hegelovska ljevica i desnica. D.Strauss. B.Bauer. L. Feuerbach, kritika religije i promišljanje čovjeka. Kritika Hegela i pokušaj reaktualizacije (spašavanje racionalnog jezgra) nekih dijelova Hegelove filozofije: filozofija Karla Marxa. Začetnici suvremene filozofije: S. Kierkegaard i filozofija egzistencije. F. Neitzsche: nadčovjek i prevrednovanje svih vrijednosti. S. Freud: uloga nesvjesnog i psihoanaliza. Filozofija fenomenologije: E. Husserl. Utjecaj na M.Merleau-Pontya i njegovu <i>Fenomenologiju percepcije</i> . Filozofija Martina Heideggera. Suvremena hermeneutika: H.G. Gadamer, K.O.Apel, P. Ricoeur.					
Način izvođenja nastave i usvajanje znanja (označiti slovom X)					
Predavanja X	Seminari i radionice X	Vježbe	Samostalni zadaci	Multimedija i internet	
Obrazovanje na daljinu	Konzultacije X	Laboratorij	Mentorski rad X	Terenska nastava	
Komentari:					
Obveze studenata					

Redovito pohađanje nastave, sudjelovati u seminarskim diskusijama, seminarski rad kojeg student treba prezentirati i u obliku eseja predati u propisanom terminu, kolokvij te završni ispit.			
Praćenje i ocjenjivanje* studenata (unijeti odgovarajuće bodovne vrijednosti u relevantne kategorije tako da ukupan broj bodova u različitim izabranim kategorijama odgovara ukupnoj bodovnoj vrijednosti kolegija; upotrijebiti prazne rubrike za dodatne aktivnosti)			
Pohađanje nastave	Aktivnost u nastavi 1	Seminarski rad 1	Eksperimentalni rad
Pismeni ispit 1	Usmeni ispit	Esej	Istraživanje
Projekt	Kontinuirana provjera znanja	Referat	Praktični rad
*OCJENIVANJE <i>Varijanta 1. (završni ispit)</i> Rad studenta na predmetu će se vrednovati i ocjenjivati tijekom nastave i na završnom ispitu. Ukupan broj bodova koje student može ostvariti tijekom nastave je 70 (ocjenjuju se aktivnosti označene u tablici), dok na završnom ispitu može ostvariti 30 bodova.			
Detaljna razrada načina praćenja i ocjenjivanja rada studenata bit će prikazana u izvedbenom planu predmeta!			
Obvezna literatura			
Bazala, A., Povijest filozofije (sv.3), Zagreb 1912 Filipović, V., Novija filozofija zapada, Zagreb 1968. Galović M., Suvremena filozofija II, (Hrestomatija filozofije sv.8), Zagreb 1996. Pejović, D., Suvremena filozofija Zapada, Zagreb 1979.			
Dopunska literatura			
Copelston, F., A History of Philosophy, (vol. 7,8,9), London 1946. Habermas, J., Tehnika i znanost kao "ideologija", Zagreb 1986. Heidegger, Bitak i vrijeme, Zagreb, 1988. Husserl, E., Kartezijanske meditacije, I, II, Zagreb 1976. Mišćević, N., Marksizam i post-strukturalistička kretanja, Rijeka 1975. Nietzsche, F., Volja za moć, Zagreb 1983.			
Način praćenja kvalitete i uspješnosti svakog predmeta i/ili modula			
Praćenje kvalitete nastave i uspješnosti predmeta realizirat će se putem samoevaluacije koju provodi nositelj kolegija, putem rezultata u postizanju ciljeva te putem evaluacije koju će se provesti na razini Odsjeka za filozofiju te na razini Filozofskog fakulteta.			

Kod predmeta			
Naziv predmeta	KRŠĆANSKA FILOZOFIJA		
Opći podaci			
Studijski program	<i>Preddiplomski i diplomski studij filozofije</i>		Godina 1-5
Status kolegija	Obvezatan	Izborni	
Bodovna vrijednost i način izvođenja nastave			
	Zimski semestar	Ljetni semestar	
ECTS koeficijent opterećenja studenta	3		
Broj sati po semestru	20+10+0		
Ciljevi predmeta			
<p>Cilj je predmeta da se studenti upoznaju s kršćanskom filozofijom kao jednim od temelja zapadnjačkog intelektualnog života, da ustanove ulogu kršćanske filozofije u razvoju zapadnjačke filozofije, da spoznaju specifičnost kršćanske filozofije i opravdanost govora o njoj, da kritički razmotre utemeljenost kršćanske filozofije, posebice s aspekta mogućnosti povezivanja razboritog promišljanja i vjere.</p> <p>Nakon izvršavanja studijskih obveza u predmetu očekuje se da studenti:</p> <ul style="list-style-type: none"> - poznaju ulogu kršćanske filozofije u razvoju zapadnjačke filozofije; - poznaju specifičnost kršćanske filozofije i opravdanost govora o njoj; - poznaju glavne teme kršćanske filozofije - mogu kritički razmatrati utemeljenost kršćanske filozofije, posebice odnos vjere i razuma. 			
Korespondentnost i korelativnost programa			
Predmet Kršćanska filozofija korespondira u prvom redu s predmetom Filozofija religije, kao i s ostalim izbornim ili obvezatnim predmetima čiji se dijelovi ili teme mogu promatrati u međuzavisnosti.			
Očekivani ishodi (razvijanje općih i specifičnih kompetencija – znanja/vještina) za predmet i/ili modul			
<p>Očekuje se da studenti mogu;</p> <ul style="list-style-type: none"> - opisati i sažeto prenijeti temeljne sadržaje kolegija kršćanska filozofija te interpretirati njenu ulogu i značenje. - objasniti, interpretirati te argumentirati glavne teme kršćanske filozofije. - argumentirati te međusobno usporediti dokaze za Boga. - uspoređivati između suprotnih stajališta određenog argumenta te izvršiti opredjeljenje (za određenu teoriju ili tezu). - interpretirati zadane tekstove. 			
Sadržaj predmeta			
<p>I. Razmatranja o opravdanosti govora o kršćanskoj filozofiji (s naglaskom na katoličku). Uspoređivat će se stavovi koji opravdavaju takav pristup s onima koji to niječu, kako iz ateističke ili agnostičke perspektive, tako i iz unutarnje kršćanske perspektive. Povijesni pregled razvoja kršćanske filozofije krenut će od prikazivanja susreta kršćanske filozofije s</p>			

antičkom filozofijom (platonovom i aristotelovom). Skolastička filozofija srednjeg vijeka predstavlja jednu od temeljnih cjelina nastave. Novovjekovnu filozofiju će se interpretirati u smislu utjecaja kršćanske filozofije na mnoge novovjekovne filozofe (npr. Johna Lockeja).

II.

Obrađivat će se pitanja vezana uz određenja Boga, te rasprave ontološkog aparata i pojmovnika kršćanske filozofije. Epistemološke će rasprave razmatrati mogućnost spoznaje u kontekstu kršćanske filozofije, a posebno će se naglasiti važnost razuma unutar kršćanske filozofije, kao što je naglašeno u Papinoj enciklici Fides et ratio. Posebna će se pažnja posvetiti određenju središnjeg položaja čovjeka unutar kršćanske filozofije.

III.

Posebna cjelina predavanja posvećena je Tomi Akvinskom, najznačajnijem predstavniku kršćanske filozofije, posebice odnosu između filozofije i teologije. Analizirat će se Tomina spoznajna teorija i etika. Razmotriti će se i različiti dokazi za postojanje Boga (ontološki dokaz, kozmološki dokazi). Razmatrat će se mogućnost primjene kršćanske etike na aktualna moralna pitanja.

Način izvođenja nastave i usvajanje znanja (označiti slovom X)

Predavanja (x)	Seminari i radionice (x)	Vježbe	Samostalni zadaci (x)	Multimedija i internet (x)
Obrazovanje na daljinu	Konzultacije (x)	Laboratorij	Mentorski rad (x)	Terenska nastava

Komentari:

Obveze studenata

Za izvršavanje studijskih obveza potrebno je:

Redovito prisustvovanje i aktivno sudjelovanje na predavanjima, pisanje eseja ili seminara na zadanu temu, kolokviji/testovi znanja.

Ovisno o broju studenata koji upisuju predmet, potencirat će se timski rad na zadacima.

Uz ove zadatke, potrebno je da student položi usmeni ispit tijekom kojega se procjenjuje u kojoj su mjeri ostvareni zadani ciljevi.

Praćenje i ocjenjivanje* studenata

(unijeti odgovarajuće bodovne vrijednosti u relevantne kategorije tako da ukupan broj bodova u različitim izabranim kategorijama odgovara ukupnoj bodovnoj vrijednosti kolegija; upotrijebiti prazne rubrike za dodatne aktivnosti)

Pohađanje nastave	Aktivnost u nastavi 0,5	Seminarski rad 0,5	Eksperimentalni rad
Pismeni ispit 0,5	Usmeni ispit	Esej 0,5	Istraživanje
Projekt	Kontinuirana provjera znanja 1	Referat	Praktični rad

*OCJENIVANJE

Varijanta 1. (završni ispit) Rad studenta na predmetu će se vrednovati i ocjenjivati tijekom nastave i na završnom ispitu. Ukupan broj bodova koje student može ostvariti tijekom nastave je 70 (ocjenjuju se aktivnosti označene u tablici), dok na završnom ispitu može ostvariti 30 bodova.

Detaljna razrada načina praćenja i ocjenjivanja rada studenata bit će prikazana u izvedbenom

planu predmeta!
Obvezna literatura
<p>Devčić, I. (2003). Bog i filozofija. Zagreb</p> <p>Gilson, E. (1995). Uvod u kršćansku filozofiju. Zagreb</p> <p>Davies, B. (1998) Uvod u filozofiju religije. Zagreb</p>
Dopunska literatura
<p>Augustin, A. (1982). O državi Božjoj. Zagreb</p> <p>Augustin, A. (1998). O slobodi volje. Zagreb</p> <p>Akvinski, T. (1990). Izbor iz djela. Zagreb</p> <p>Devčić, I. (1998). Pred Bogom blizim i dalekim. Zagreb</p> <p>Zimmermann, S. (1936-37). Filozofija i religija. Zagreb (1., 2. Dio)</p>
Način praćenja kvalitete i uspješnosti svakog predmeta i/ili modula
<p>Praćenje kvalitete nastave i uspješnosti predmeta realizirat će se putem samoevaluacije koju provodi nositelj predmeta, putem rezultata u postizanju ciljeva te putem evaluacije koju će se provesti na razini Odsjeka za filozofiju te na razini Filozofskog fakulteta.</p>

Kod predmeta					
Naziv predmeta	Logički pozitivizam				
Opći podaci					
Studijski program	<i>Filozofija</i>			Godina	1-5
Status kolegija		Obvezan	X	Izborni	
Bodovna vrijednost i način izvođenja nastave					
		Zimski semestar		Ljetni semestar	
ECTS koeficijent opterećenja studenta	3				
Broj sati po semestru	0+30				
Ciljevi predmeta					
Upoznati studenta s osnovnim idejama logičkog pozitivizma, motivima za stavove koje su zastupali, problemima na koje su naišla njihova rješenja i najpoznatijim debatama koje su se odvijale u to doba.					
Korespondentnost i korelativnost programa					
Budući da je logički pozitivizam izvršio ogroman utjecaj na suvremenu filozofiju, kolegij je zapravo korespondentan sa skoro svim kolegijima u kojima se obrađuje suvremena filozofija.					
Očekivani ishodi (razvijanje općih i specifičnih kompetencija – znanja/vještina) za predmet i/ili modul					
Usvajanje znanja o stavovima i rješenjima koje su nudili logički pozitivisti.					
Sadržaj predmeta					
1) <u>Eliminacija metafizike</u> ; pozitivistička kritika metafizike kao besmislice.					
2) <u>Princip verifikacije</u> ; motivi za prihvaćanje principa i različite formulacije koje su se raspravljale.					
3) <u>Zasnivanje logike i matematike</u> ; takozvana jezička teorija <i>a prioria</i> , tautološki karakter logike i matematike, logicistički program u matematici.					
4) <u>Zasnivanje empirijskog znanja</u> ; rasprava oko protokolrečenica, fundacionalizam i koherentizam, konstitucijski sistemi, jedinstvo znanosti.					
5) <u>Odnos uma i tijela</u> ; logički biheviorizam, nepogrešivost introspekcije, realizam u pogledu mentalnih stanja.					
6) <u>Istina</u> ; redundancijsko, korespondencijsko i koherentističko shvaćanje.					
7) <u>Etika</u> ; emotivističko shvaćanje etike, naturalizam u etici.					
8) <u>Analitičko – sintetičko</u> ; važnost i formulacija teze, kritika na koju je podjela naišla.					
Način izvođenja nastave i usvajanje znanja (označiti slovom X)					
Predavanja	Seminari i radionice	X	Vježbe	Samostalni zadaci	Multimedija i internet
Obrazovanje na daljinu	Konzultacije		Laboratorij	Mentorski rad	Terenska nastava
Komentari:					
Obveze studenata					
Student je dužan redovito pohađati nastavu, izraditi seminarski rad kojega će izložiti usmeno na seminaru i/ili u pismenom obliku predati nastavniku i položiti usmeni ispit.					
Praćenje i ocjenjivanje* studenata					
(unijeti odgovarajuće bodovne vrijednosti u relevantne kategorije tako da ukupan broj bodova u različitim izabranim kategorijama odgovara ukupnoj bodovnoj vrijednosti kolegija; upotrijebiti prazne rubrike za dodatne aktivnosti)					
Pohađanje nastave	Aktivnost u nastavi		Seminarski rad		Eksperimentalni rad
1			1		

Pismeni ispit	Usmeni ispit	Esej	Istraživanje
Projekt	Kontinuirana provjera znanja 1	Referat	Praktični rad
<p>*OCJENIVANJE <i>Varijanta 2. (bez ispita)</i> Rad studenta na predmetu će se vrednovati i ocjenjivati tijekom nastave. Ukupan broj bodova koje student može ostvariti je 100 (ocjenjuju se aktivnosti označene u tablici).</p> <p>Detaljna razrada načina praćenja i ocjenjivanja rada studenata bit će prikazana u izvedbenom planu predmeta!</p>			
<p>Obvezna literatura</p> <p>Alfred Jules Ayer: "The Elimination of Metaphysics", poglavlje I iz <i>Language, Truth and Logic</i>, 1936. Moritz Schlick: "Positivism and Realism" (Positivismus und Realismus), <i>Erkenntnis</i>, Vol.III, 1932/33. Karl Gustav Hempel: "Problems and Changes in the Empiricists Criterion of Meaning", <i>Revue International de Philosophie</i>, Vol. IV, 1950. Hans Hahn: "Logic, Mathematics and Knowledge of Nature" (Logik, Mathematik und Naturerkennen), 1933. Karl Gustav Hempel: "On the Nature of Mathematical Truth", <i>American Mathematical Monthly</i> 52, 1945, u Feigl & Sellars 1949; Otto Neurath: "Protokol Sentences" (Protokollsätze), <i>Erkenntnis</i>, Vol. 3, 1932/3. Karl Gustav Hempel: "The Logical Analysis of Psychology", <i>Revue de Synthèse</i>, 1935. Moritz Schlick: "Facts and Propositions", <i>Analysis</i>, Vol. 2, 1935. Karl Gustav Hempel: "Some Remarks on "Facts and propositions"", <i>Analysis</i>, Vol. 2, 1935. Moritz Schlick: "What Is the Aim of Ethics?", poglavlje I iz <i>Problems of Ethics</i>, 1939. Alfred Jules Ayer: "Critique of Ethics and Theology", poglavlje VI iz <i>Language, Truth and Logic</i>, 1936. Moritz Schlick: "Is There a Factual <i>a Priori</i>?", <i>Wissenschaftlicher Jahresbericht der Philosophischen Gesellschaft an der Universitaet zu Wien fuer das Vereinsjahr 1930/31</i>. Rudolf Carnap: "Formal and Factual Sciences" <i>Erkenntnis</i> 5, 1934.</p>			
<p>Dopunska literatura</p> <p>Ayer A.J (ur): <i>Logical Positivism</i>, New York: The Free Press, 1959. Ayer A.J: <i>Language, Truth and Logic</i>, Harmondsworth, Middlesex, England: Peguin Books Ltd. 1987. (1936) Boran Berčić: <i>Filozofija Bečkog kruga</i>, KruZak, Zagreb, 2002.</p>			
<p>Način praćenja kvalitete i uspješnosti svakog predmeta i/ili modula</p> <p>Kvaliteta i uspješnost kolegija ispituje se anonimnom anketom među polaznicima kolegija.</p>			

Kod predmeta			
Naziv predmeta	Logika		
Opći podaci			
Studijski program	<i>Preddiplomski studij filozofije</i>		Godina I
Status kolegija	x	Obvezatan	Izborni
Bodovna vrijednost i način izvođenja nastave			
		Zimski semestar	Ljetni semestar
ECTS koeficijent opterećenja studenta			6
Broj sati po semestru			30+30+0
Ciljevi predmeta			
Cilj je kolegija Logika upoznati studente sa osnovama neformalne logike i dijela simboličke logike-logike sudova.			
U tu svrhu u okviru predmeta potrebno je:			
<ul style="list-style-type: none"> - definirati osnovne pojmove teorije skupova i primijeniti definicije i teoreme - definirati što je logika i opisati njenu ulogu u filozofiji - analizirati i usporediti iskaze, rečenice i propozicije - definirati argument - usporediti pojam argumenta i objašnjenja - razlikovati deduktivne i induktivne argumente - opisati kategoričke propozicije i kategorički silogizam, te razlikovati uporabu Vennovih i Venn-Eulerovih dijagrama - definirati i opisati osnovne neformalne logičke pogreške - opisati ulogu i važnost simbolička logike, posebno logike sudova - definirati alfabet logike sudova - definirati semantičke tablice za logičke veznike i analizirati njihovu uporabu u određivanju istinosne vrijednost formula logike sudova 			
Korespondentnost i korelativnost programa			
Program predmeta Logika korespondentan je svim ostalim predmetima pošto se logičko znanje/argumentiranje koristi u svim područjima filozofskog rasuđivanja, a posebno u području teorijske filozofije.			
Očekivani ishodi (razvijanje općih i specifičnih kompetencija – znanja/vještina) za predmet i/ili modul			
Očekuje se da nakon odslušanog predmeta i položenog ispita studenti:			
<ul style="list-style-type: none"> - razlikuju osnovne pojmove u teoriji skupova te mogu primijeniti definicije i teoreme u rješavanju zadataka - mogu usporediti i razlikovati iskaze, rečenice i sudove - budu osposobljeni usporediti i razlikovati argumente i objašnjenja - mogu analizirati osnovne značajke deduktivnih i induktivnih argumenata - mogu definirati valjanost (deduktivnog) argumenta te da mogu argumentirano primijeniti Vennove i Venn-Eulerove dijagrame u provjeri valjanost kategoričkih silogizama - mogu usporediti osnovne neformalne logičke pogreške te da budu osposobljeni za argumentiranu uporabu definicija logičkih pogrešaka u analizi pojedinih argumenata - budu osposobljeni analizirati osnovne značajke simboličke logike - mogu definirati alfabet logike sudova - budu osposobljeni opisati tablice istinosnih vrijednosti za logičke veznike te da mogu argumentirano primijeniti iste u određivanju istinosne vrijednosti formula 			

logike sudova				
Sadržaj predmeta				
Teorija skupova – osnovni pojmovi. Što je logika? – uvod. Iskazi, rečenice, propozicije. Argument. Prepoznavanje argumenata: argument i objašnjenje. Deduktivni i induktivni argumenti. Dedukcija: kategoričke propozicije i kategorički silogizam. Vennovi i Venn-Eulerovi dijagrami. Logičke pogreške. Simbolička logika-logika sudova, uvod. Alfabet logike sudova. Semantičke tablice.				
Način izvođenja nastave i usvajanje znanja (označiti masnim tiskom/boldom)				
Predavanja x	Seminari i radionice x	Vježbe	Samostalni zadaci x	Multimedija i Internet x
Obrazovanje na daljinu	Konzultacije x	Laboratorij	Mentorski rad	Terenska nastava
Komentari: Pošto se u izvođenju nastave očekuje od studenata korištenje Interneta i softverskih logičkih paketa, potrebno je osigurati mogućnost korištenja informatičkog kabineta				
Obveze studenata				
Studenti su dužni prisustvovati i aktivno sudjelovati u nastavi. Tijekom semestra pišu se tri kolokvija.				
Praćenje i ocjenjivanje studenata (označiti masnim tiskom / boldom samo relevantne kategorije i <u>umjesto</u> nultih vrijednosti unijeti odgovarajuće bodovne vrijednosti tako da ukupan broj bodova u različitim izabranim kategorijama odgovara ukupnoj bodovnoj vrijednosti kolegija; u slučaju potrebe upotrijebiti prazne rubrike za dopune)				
Pohađanje nastave 0.5	Aktivnost u nastavi 1.0	Seminarski rad	Eksperimentalni rad	
Pismeni ispit/kolokvij 3.0	Usmeni ispit	Esej	Istraživanje	
Projekt	Kontinuirana provjera znanja 1.5	Referat	Praktični rad	
Komentari: Rad studenta na predmetu će se vrednovati i ocjenjivati tijekom nastave i na završnom ispitu. Ukupan broj bodova koje student može ostvariti tijekom nastave je 70 (ocjenjuju se aktivnosti označene u tablici), dok na završnom ispitu može ostvariti 30 bodova. Detaljna razrada načina praćenja i ocjenjivanja rada studenata bit će prikazana u izvedbenom planu predmeta.				
Obvezna literatura				
Copi, I.M., Cohen, C., <i>Introduction to Logic</i> , Macmillan Publishing Company. Newton-Smith, W.H., <i>Logic - An Introductory Course</i> , Routledge.				
Dopunska literatura				
Acock, M., 1985, <i>Informal Logic. Examples and Exercises</i> , Wadsworth Publishing Company. (log) Fogelin R.J. i Sinnott-Amstrong W., 2001, <i>Understanding Arguments. An Introduction to Informal Logic</i> , Wadsworth Group/Thomson Learning. (log) Gensler, H.J., 2002, <i>Introduction to Logic</i> , Routledge. (log+simb) Guttenplan, S., 1997, <i>The Languages of Logic</i> , Blackwell Publishers Ltd. Hodges W., 2001, <i>Logic. An Introduction to Elementary Logic</i> , Penguin Books.				

Kamke, E., 1950, *Theory of Sets*, Dover Publications, Inc.
Kurepa, Đ., 1951, *Teorija skupova*, Školska knjiga Zagreb.
Lepore, E., 2000, *Meaning and Argument. An Introduction to Logic Through Language*, Blackwell Publishing
Monk, J.D., 1969, *Introduction to Set Theory*, McGraw-Hill Book Company
Morse, a.P., 1965, *A Theory of Sets*, academic Press.
Nolt, J., Royatyn D. i Varzi A., 1998, *Logic - Schaum's Outline Series*, McGraw-Hill
Pinter, C.C., 1971, *Set Theory*, Addison-Welsey Publishing Company.
Quine, W. Van O., 1998, *Elementary Logic*, Harvard University Press.
Smith, P., 2003, *An Introduction to Formal Logic*, Cambridge University Press.
Tomassi, P., 1999, *Logic*, Routledge

Način praćenja kvalitete i uspješnosti svakog predmeta i/ili modula

Praćenje kvalitete nastave i uspješnosti predmeta realizirat će se putem samoevaluacije koju provodi nositelj predmeta, putem rezultata u postizanju ciljeva te putem evaluacije koju će se provesti na razini Odsjek za filozofiju te na razini Filozofskog fakulteta.

Kod predmeta			
Naziv predmeta	Metafizika		
Opći podaci			
Studijski program	Filozofija		Godina 3
Status kolegija	X	Obvezan	Izborni
Bodovna vrijednost i način izvođenja nastave			
	Zimski semestar		Ljetni semestar
ECTS koeficijent opterećenja studenta			6
Broj sati po semestru			30+30
Ciljevi predmeta			
Upoznati studenta s temeljnim problemima i rješenjima u metafizici. Ukazati na implikacije metafizičkih pozicija po formiranje ukupne slike svijeta, kao i po formiranje pozicija u pogledu ostalih problema filozofije: filozofije uma, filozofije empirijskih znanosti, filozofije matematike, etike i meta-etike, epistemologije, itd.			
Korespondentnost i korelativnost programa			
Program kolegija Metafizika direktno je koreliran s programima kolegija Uvod u filozofiju, Povijest filozofije I-IV, Epistemologija, Filozofija znanosti i Logika.			
Očekivani ishodi (razvijanje općih i specifičnih kompetencija – znanja/vještina) za predmet i/ili modul			
Razumijevanje osnovnih problema metafizike, razumijevanje implikacija koje pojedina rješenja imaju po ostala područja filozofije, razumijevanje ontološke obveze pojedinih tvrdnji i teorija.			
Sadržaj predmeta			
<ol style="list-style-type: none"> 1. <u>Kriterij postojanja</u>, uzročni kriterij postojanja, zaključak na najbolje objašnjenje, Ockhamova britva. 2. <u>Postojanje apstraktnih entiteta</u>; realizam i nominalizam u pogledu postojanja entiteta matematike, logike, semantike, te etičkih i estetskih vrijednosti. 3. <u>Pojava i stvarnost</u>; argumenti za razlikovanje pojave od stvarnosti, pojavna i znanstvena slika svijeta, postoji li sintetička <i>a priori</i> spoznaja? 4. <u>Stvari, svojstva, relacije, činjenice, stanja stvari, procesi</u> 5. <u>Supstancija, esencija i akcidencija</u> 6. <u>Kriterij identiteta</u>; fizički predmeti, osobe. 7. <u>Kategorije</u> 8. <u>Problem univerzalija</u>; realizam i nominalizam u pogledu univerzalija. 9. <u>Odnos semantike, logike i ontologije</u> 10. <u>Prirodne vrste i esencijalizam</u>; realizam i antirealizam u pogledu vrsta, realne i nominalne esencije, suvremeni esencijalizam. 11. <u>Uzročnost</u>; kao konstantna konjunkcija, INUS-uvjet, kontrafaktičko shvaćanje, vjerojatnosno shvaćanje. 12. <u>Prostor i vrijeme</u>; apsolutno i relativno shvaćanje prostora i vremena, A-serija i B-serija, asimetrije u vremenu. 13. <u>Determinizam i sloboda volje</u>; libertarijanizam, kompatibilizam, odnos determinizma i fatalizma, deterministička dilema. 14. <u>Redukcija, emergencija, supervenijencija</u>; redukcionizam i antiredukcionizam u pogledu: mentalnoga, apstraktnih predmeta i vrijednosti. 15. <u>Postojanje Boga</u>; presumpcija ateizma, eksplanatorna snaga teističkih objašnjenja, "Fine-tuning" argument. 16. <u>Teorije istine</u>; redundancijska, korespondencijska, koherentistička, pragmatistička, 			

semantička.				
17. Kritika metafizike; Kantova epistemološka kritika i semantička kritika logičkih pozitivista.				
Način izvođenja nastave i usvajanje znanja (označiti slovom X)				
Predavanja X	Seminari i radionice X	Vježbe	Samostalni zadaci	Multimedija i internet
Obrazovanje na daljinu	Konzultacije	Laboratorij	Mentorski rad	Terenska nastava
Komentari: Navedene su samo tipične i najznačajnije teme kolegija <i>Metafizika</i> . Sadržaj kolegija može se mijenjati ovisno o dostupnoj literaturi na hrvatskom jeziku, mogućnosti studenata da prate literaturu na stranim jezicima, te interesu studenata za pojedine teme, autore ili djela.				
Obveze studenata				
Student je dužan redovito pohađati nastavu, izraditi seminarski rad kojega će izložiti usmeno na seminaru i/ili u pismenom obliku predati nastavniku i položiti usmeni ispit.				
Praćenje i ocjenjivanje* studenata (unijeti odgovarajuće bodovne vrijednosti u relevantne kategorije tako da ukupan broj bodova u različitim izabranim kategorijama odgovara ukupnoj bodovnoj vrijednosti kolegija; upotrijebiti prazne rubrike za dodatne aktivnosti)				
Pohađanje nastave 1	Aktivnost u nastavi	Seminarski rad 1	Eksperimentalni rad	
Pismeni ispit 4	Usmeni ispit	Esej	Istraživanje	
Projekt	Kontinuirana provjera znanja (4)	Referat	Praktični rad	
*OCJENIVANJE <i>Varijanta 1. (završni ispit)</i> Rad studenta na predmetu će se vrednovati putem kolokvija ili na završnom ispitu. Ukupan broj bodova koje student može ostvariti tijekom nastave je 70 (ocjenjuju se aktivnosti označene u tablici), dok na završnom ispitu može ostvariti 30 bodova.				
Detaljna razrada načina praćenja i ocjenjivanja rada studenata bit će prikazana u izvedbenom planu predmeta!				
Obvezna literatura				
E.J. Lowe: <i>A Survey of Metaphysics</i> , Oxford University Press, 2002. Crane Tim & Farkas Katalin (ed): <i>Metaphysics: A Guide and Anthology</i> , Oxford University Press, 2004. (selekcija) Jaegwon Kim i Ernest Sosa: <i>Metaphysics</i> , Blackwell, 2002. (selekcija)				
Dopunska literatura				
Neven Sesardić: <i>Fizikalizam</i> , Beograd, 1984. Peter Strawson: <i>Analiza i metafizika</i> , KruZak, Zagreb, 1999. Richard Taylor: <i>Metaphysics</i> , New Jersey, 1963. Keith Campbell: <i>Metaphysics</i> , Dickenson Publishing Company, 1976. Michael Loux: <i>Metaphysics</i> , Routledge, 2002.				
Način praćenja kvalitete i uspješnosti svakog predmeta i/ili modula				
Kvaliteta i uspješnost kolegija ispituje se anonimnom anketom među polaznicima kolegija.				

Kod predmeta			
Naziv predmeta	Moderna filozofija od Descartesa do Kanta		
Opći podaci			
Studijski program	Preddiplomski studij		Godina 2
Status kolegija	x	Obvezatan	Izborni
Bodovna vrijednost i način izvođenja nastave			
	Zimski semestar		Ljetni semestar
ECTS koeficijent opterećenja studenta			6
Broj sati po semestru			30+30+0
Ciljevi predmeta			
<ul style="list-style-type: none"> • upoznavanje temeljnih problema moderne filozofije (empirizam i racionalizam) • razvijanje sposobnosti razumijevanja, analize i interpretacije filozofskih tekstova • razvijanje kritičkog mišljenja prakticiranjem problemskog pristupa kroz predavanja, eseje, diskusije i rad u debatnim skupinama • razvijanje sposobnosti samostalnog rada, kreativne upotrebe stečenih spoznaja i sposobnosti kompleksnog i sintetskog zahvaćanja problema 			
Korespondentnost i korelativnost programa			
<p>Sadržaj predmeta Moderna filozofija od Descartesa do Kanta, primarno je koreliran sa nizom obveznih predmeta iz povijesti filozofije, posebice sa Antičkom filozofijom na koju se kronološki nadovezuje, te s onima kojima prethodi poput kolegija Filozofija kao sustav. Povijest klasičnog njemačkog idealizma i Suvremena filozofija 20. stoljeća. S druge strane, sadržaj predmeta je koreliran sa sistemskim obveznim predmetima na preddiplomskom i diplomskom studiju poput Ontologije (pojam supstancije, prostor i vrijeme, primarna i sekundarna svojstva, kriterij identiteta, uzročnost i dr.), Epistemologije (izvori i porijeklo ljudskog znanja, razumsko i iskustveno znanje, stečeno i urođeno znanje i dr.), Filozofije politike (teorije društvenog ugovora i dr.), Filozofije znanosti (odnos a priori i empirijskog znanja, metode i dr.), te s nizom izbornih predmeta čiji se dijelovi i teme mogu promatrati u međuovisnosti (Srednjovjekovna filozofija, Percepcija, Filozofija uma i dr.)</p>			
Očekivani ishodi (razvijanje općih i specifičnih kompetencija – znanja/vještina) za predmet i/ili modul			
<p>Student/studentica će nakon položenog ispita biti u stanju:</p> <ul style="list-style-type: none"> • objasniti temeljne pojmove empirističke i racionalističke filozofije (ideja, impresija, primarne i sekundarne kvalitete, reprezentacijski realizam, metoda sumnja, 'cogito', supstancija i dr.) • usporediti osnovne postavke empirizma i racionalizma te Kantovog sintetskog stajališta • analizirati skeptičku argumentaciju: argument iz snova, argument iz iluzije, zli demon • objasniti odnos reprezentacionalizma, (anti-)realizma i idealizma • objasniti i usporediti pojam urođenih ideja s pojmovima a priornih analitičkih i sintetičkih sudova • opisati i usporediti različite ontološke stavove: monizam, dualizam, pluralizam • objasniti razliku između fenomenalnog i noumenalnog • opisati i usporediti različite teorije o slobodi volje i osobnom identitetu • razlikovati induktivnu i deduktivnu metodu istraživanja • argumentirati za i protiv božje opstojnosti • objasniti pojam društvenog ugovora • razlikovati različite pristupe suverenosti i državnom autoritetu • objasniti pojam tolerancije 			
Sadržaj predmeta			
<ol style="list-style-type: none"> 1. Izvori znanja i spoznajne sposobnosti (od Descartesa do Kanta): urođeno i stečeno znanje; opažajna i razumska spoznaja - oprečnost empirističke i racionalističke tradicije; pozicije reprezentacionalizma i fenomenalizma (ideje, impresije); apriorne ideje, aksiomi misli kao univerzalne i samoočevodne istine. 2. Objektivnost spoznaje (Locke, Berkeley, Hume i Reid, Kant): primarna i sekundarna svojstva kao objektivna i subjektivna svojstva; objektivnost dispozicijskih svojstava; epistemološki realizam i anti-realizam; jaz između znanstvene i zdravorazumske slike svijeta; Humeov skepticizam i naturalizam. 3. Descartesova metodička skepsa i zli demon: potraga za arhimedovskom točkom - 			

- fundacionalistička teorija opravdanja; *Cogito, ergo sum* i samoizvjesnost svijesti – teorija privilegiranog pristupa; svijest kao izvor znanja, intuicija, kriteriji istine; interogativni ili negativni skepticizam: argument snova, vizualnih iluzija i zli demon.
4. **Pitanje metode** (Bacon, Hume, Descartes, Spinoza, Wolff): induktivna i deduktivna metoda; teorija idola; problem indukcije; praktična i jasna pravila; uzor matematičke metode; status matematike i logike u odnosu na prirodne znanosti.
  5. **Epistemologija svjedočanstva** (Locke, Hume i Reid): socijalna epistemologija; prenošenje poruka kao izvor znanja; Hume o čudima; redukcionizam i anti-redukcionizam; apriorno opravdanje povjerenja kao nužne pretpostavke funkcioniranja razuma i izbjegavanja univerzalnog skepticizma; opravdanje povjerenja oslanjanjem (redukcijom) na opažanje i generalizaciju iz opažanja.
  6. **Supstancija** (Descartes, Spinoza, Leibniz, Locke, Hume i Berkeley): pojam supstancije, stvorena i nestvorena, konačna i beskonačna supstancija; materijalna i duhova supstancija; atributi i modusi supstancije; monizam, dualizam, pluralizam; monadologija i dinamizam; odnos uma i tijela; Descartesov interakcionizam i Spinozin dokaz o nemogućnosti interakcije; Leibnizova prestabilirana harmonija; Berkeleyjevo pobijanje materijalizma; ontološki realizam i antirealizam.
  7. **Pitanje mogućnosti metafizike** (Leibniz, Locke i Hume): nužne i kontingentne istine; istine razuma i činjenične istine; načelo proturječnosti i načelo dovoljnog razloga, kauzalnost; determinizam i sloboda volje.
  8. **Dokazi božje opstojnosti** (Descartes, Spinoza, Pascal, Leibniz, Hume, Berkeley): Ontološki dokaz ; Pascalova oklada; teodiceja i argument iz zla u svijetu; Humeova kritika argumenta iz čuda i teleološkog argumenta; Berkeleyjev dokaz božje opstojnosti
  9. **Društveni ugovor** (Hobbes, Locke, Rousseau): pojam društvenog ugovora; racionalni egoizam i društveni ugovor kao *modus vivendi*; prirodna i pozitivna prava; apsolutna monarhija i liberalna demokracija; pojmovi slobode, ljudskih prava, trodiobe vlasti, opće volje, privatnog vlasništva, prava na nasilno svrgavanje vlasti i dr.
  10. **Tolerancija** (Locke i Spinoza): pojam tolerancije; tolerancija i sloboda; ideja religijske tolerancije; argumentacije u prilog potrebe za tolerancijom (instrumentalnost države, napredak čovječanstva, znanstveni progres, Spinozini argumenti iz hipokrizije i respekta prema principijelnosti).
  11. **Ostali problemi**: osobni identitet (Descartes, Locke, Hume); relativno i apsolutno shvaćanje prostora (Newton i Leibniz); realne i nominalne definicije, (Leibniz i Locke); kritika teorije ideja (Reid); odnos činjenica i vrijednosti (Hume); Hume o emocijama; odlučivanje i preferencije (Pascal i Locke) i dr.

Način izvođenja nastave i usvajanje znanja (označiti slovom X)

X Predavanja	X Seminari i radionice	Vježbe	X Samostalni zadaci	X Multimedija i internet
Obrazovanje na daljinu	X Konzultacije	Laboratorij	Mentorski rad	Terenska nastava

Komentari:
 Nastojat će se na metodički kompleksnom radu koji objedinjuje individualni i timski pristup. Za uspješan rad bit će potreban pristup Internetu, sluzenje mrežnim servisima i poznavanje engleskog jezika.

Obveze studenata

Redovito prisustvovanje i aktivno sudjelovanje u nastavi, pisanje eseja, kolokvij/testovi znanja, pismeni ispit.

Praćenje i ocjenjivanje* studenata

(unijeti odgovarajuće bodovne vrijednosti u relevantne kategorije tako da ukupan broj bodova u različitim izabranim kategorijama odgovara ukupnoj bodovnoj vrijednosti kolegija; upotrijebiti prazne rubrike za dodatne aktivnosti)

Pohađanje nastave 1	Aktivnost u nastavi 1	Seminarski rad	Eksperimentalni rad
Pismeni ispit 1	Usmeni ispit	Esej 1	Istraživanje

Projekt	Kontinuirana provjera znanja 2	Referat	Praktični rad
<p>*OCJENIVANJE</p> <p><i>Varijanta 1. (završni ispit)</i> Rad studenta na predmetu će se vrednovati i ocjenjivati tijekom nastave i na završnom ispitu. Ukupan broj bodova koje student može ostvariti tijekom nastave je 70 (ocjenjuju se aktivnosti označene u tablici), dok na završnom ispitu može ostvariti 30 bodova.</p> <p>Detaljna razrada načina praćenja i ocjenjivanja rada studenata bit će prikazana u izvedbenom planu predmeta!</p>			
<p>Obvezna literatura</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rene Descartes: <i>Meditacije o prvoj filozofiji</i>, u E. Husserl, <i>Kartezijanske meditacije</i>, Zagreb, SSO, 1975. • John Locke: <i>Ogled o ljudskom razumu I i II</i>, Beograd, Kultura, 1962. • George Berkeley: <i>Odabrane filozofske rasprave (Rasprava o načelima ljudske spoznaje, Tri dijaloga između Hylasa i Philonousa)</i>, Zagreb, KruZak, 1999. • David Hume: <i>Istraživanje o ljudskom razumu</i>, Zagreb, Naprijed, 1988 • Gottfried Wilhelm Leibniz: <i>Novi ogled o ljudskom razumu</i>, Sarajevo, Veselin Masleša, 1986. • Immanuel Kant: <i>Kritika čistog uma</i>, Zagreb, Matica hrvatska, 1987. 			
<p>Dopunska literatura</p> <ul style="list-style-type: none"> • Thomas Hobbes: <i>Levijatan</i>, Zagreb, Jesenski iTurk, 2004. • Rene Descartes: <i>Rasprava o metodi</i>, Zagreb, Matica Hrvatska, 1951. • Baruch Spinoza: <i>Etika</i>, Beograd, BIGZ, 1959; • Baruch Spinoza: <i>Rasprava o poboljšanju razuma</i>, Beograd, Kultura, 1957; • Gottfried Wilhelm Leibniz: <i>Izabrani filozofski spisi</i>, Zagreb, 1980 • Francis Bacon: <i>Novi organon</i>, Zagreb, 1986. <p style="text-align: center;">■</p> <ul style="list-style-type: none"> • Frederik Copleston: <i>A History of Philosophy</i>, Vol.5: Hobbes to Hume, New York, 1959. • Frederik Copleston: <i>A History of Philosophy</i>, Vol.4: Hobbes to Hume, New York, 1959. • Johnatan Bennett: <i>Locke, Berkeley, Hume - Central Themes</i>, Oxford, 1991. • Bernard Williams: <i>Descartes - the Project of Pure Enquiry</i>, Pelican Books, 1978. • Margaret.D. Wilson: <i>Descartes</i>, London, Rautledge, 1978 • Michael Ayers: <i>Locke (Epistemology & Ontology)</i>, London, 1991. • J.L. Mackie: <i>Problems from Locke</i>, Oxford, Clarendon Press, 1976. • Vere Chappell (ur.), <i>Locke</i>, Oxford, Oxford University Press, 1998. • Barry Stroud: <i>Hume</i>, London, 1977. • George S. Pappas, <i>Berkeley's Thought</i>, Ithaca, Cornell University Press, 2000 • Robert, J. Fogelin, <i>Berkeley</i>, London, Rautledge, 2001. • Roger Scruton, <i>Spinoza</i>, Oxford, Oxford University Press, 1986. • Roger Scruton, <i>Kant</i>, Oxford, Oxford University Press, 1982. • Anthony Savile, <i>Leibniz and the Monadology</i>, London, Rautledge, 2000. • Vanda Božičević (ur.), <i>Filozofija britanskog empirizma</i>; Svezak 4, <i>Hrestomatija filozofije</i>, urednik hrestomatije Damir Barbarić; Zagreb, 1997. <p>(obvezna i dopunska literatura će se nadopunjavati obzirom na nova izdanja i prijevode)</p>			
<p>Način praćenja kvalitete i uspješnosti svakog predmeta i/ili modula</p> <ul style="list-style-type: none"> • samoevaluacija koju provodi nastavnik • praćenje rezultata u postizanju postavljenih ciljeva • evaluacija koju provodi Odsjek i evaluacija na razini Filozofskog fakulteta 			

Kod predmeta			
Naziv predmeta	MORALNA PSIHOLOGIJA		
Opći podaci			
Studijski program	FILOZOFIJA – PREDDIPLOMSKI I DIPLOMSKI	Godina	1. ili 2., odnosno 1. ili 2.
Status kolegija	Obvezatan	☒	Izborni
Bodovna vrijednost i način izvođenja nastave			
	Zimski semestar	Ljetni semestar	
ECTS koeficijent opterećenja studenta	3	3	
Broj sati po semestru	15+15	15+15	
Ciljevi predmeta			
Cilj predmeta je da studenti spoznaju osnovne probleme i temeljne pojmove moralne psihologije.			
Korespondentnost i korelativnost programa			
Program predmeta <i>Moralna psihologija</i> korespondentan je sadržaju sličnih predmeta na drugim studijima filozofije. Koreliran je prije svega predmetu <i>Moralna istina i moralna zbilja</i> , ali i predmetu <i>Etika i Etički intuicionizam</i> .			
Očekivani ishodi (razvijanje općih i specifičnih kompetencija – znanja/vještina) za predmet i/ili modul			
Studenti će nakon položenog kolegija <i>Moralna psihologija</i> biti u stanju razumjeti, analizirati i uspoređivati glavne filozofske pozicije o osnovnim problemima moralne motivacije. Isto tako, moći će kritički promišljati o tematiziranoj problematici. Studenti će također biti upućeni u relevantnu literaturu iz ovog područja te će na osnovi svojih afiniteta moći samostalno produbljivati analizu i kritički stav o bliskoj tematici.			
Sadržaj predmeta			
Općenito se smatra da postoji bliska veza između naših moralnih uvjerenja i samog moralnog djelovanja. Osoba koja ima određena moralna uvjerenja, ujedno je i motivirana djelovati u skladu s tim uvjerenjima. No kako objasniti kada osoba ne djeluje u svjetlu onoga što vjeruje da je moralno ispravno? Možemo li toj osobi uopće pripisati iskrene moralne stavove? Kakva je veza između izricanja moralnog suda i motivacije da djelujemo u skladu s onim što taj sud propisuje? Odgovori na ova, ali i mnoga druga slična pitanja povlače za sobom značajne probleme koji se danas nalaze u žarištu interesa metaetičkih diskusija. U kolegiju <i>Moralna psihologija</i> poseban naglasak će se staviti upravo na problem moralne motivacije, što znači da će se detaljnije obrađivati sljedeće teme:			
Internalizam/Eksternalizam			
Prikazuje se internalistička pozicija prema kojoj postoji nužna veza između iskrenog izricanja moralnog suda i motivacije. Premda se ova pozicija često veže uz nekognitivistička stajališta (Hare), razmatraju se i neki poznati kognitivistički pristupi (Smith, Korsgaard). Zastupnici eksternalizma, suprotno internalistima, tvrde da je veza između moralnih sudova i motivacije eksternalna i kontingentna. Posebno se razmatra prijedlog naturalističkih moralnih realista (Brink).			
Humeovska teorija motivacije			
Pozicija koja se pripisuje Davidu Humeu. Analizira se utjecajna obrana ove teorije koju je pružio Michael Smith. Motivacija uvijek uključuje prisutnost vjerovanja i želja gdje su vjerovanja, za razliku od želja, motivacijski inertna te imaju drukčiji “direction of fit”.			

Prikazat će se i poznate kritike Smithova modela (McDowell, Nagel). U sklopu ove teme također se detaljnije analizira shvaćanje motivacije u kontekstu kantovske tradicije (Korsgaard).

Razlozi za moralno djelovanje

Ukazuje se na razliku između normativnih (opravdavajućih) i motivirajućih (objašnjivačkih) razloga. U svjetlu ovoga, raspravlja se o tome jesu li razlozi za djelovanje zasnovani na psihološkim stanjima ili pak objektivnim činjenicama. Od relevantnijih autora posebno se analiziraju Williams, Dancy i Smith. Također će biti govora o danas vrlo utjecajnom partikularističkom stajalištu, s posebnim osvrtom na *holizam* u teoriji razloga.

Moralna slabost

Razmatra se problem kada osoba ne djeluje u skladu sa svojom moralnom prosudbom te se sam problem pažljivije analizira u sklopu Hareova preskriptivističkog stajališta. Smještajući ovo u širi kontekst, također se diskutira o problemu "slabosti volje" te o tome kako ovaj fenomen dovodi u pitanje naše razumijevanje intencionalnih postupaka.

Vrlina i motivacija

Motivacija se razmatra u sklopu aretaihčkog utemeljenja etike. Od relevantnijih autora koji su pisali o ovoj temi posebno se razmatraju McDowell i Foot.

Način izvođenja nastave i usvajanje znanja (označiti slovom X)

Predavanja X	Seminari i radionice X	Vježbe	Samostalni zadaci	Multimedija i internet
Obrazovanje na daljinu	Konzultacije X	Laboratorij	Mentorski rad	Terenska nastava

Komentari: U skladu s programima studija *Filozofije* (preddiplomski i diplomski), izborni se predmeti mogu ponuditi u bilo kojem semestru, i bilo kojoj godini, a o njihovom razvrstavanju odlučuju studenti. Predmet *Moralna psihologija* može biti izborni predmet i na preddiplomskom i na diplomskom studiju. Iz tog razloga, raspored predmeta po semestru i godini je postavljen disjunktivno.

Obveze studenata

Studenti su obvezni pohađati nastavu. Na svaki sat trebaju doći pripremljeni odnosno s unaprijed pročitanim literaturom koja je zadana programom kolegija. Svaki student je obavezan izložiti seminarski rad na jednu od s nastavnikom dogovorenih tema. Od studenata se također očekuje aktivno sudjelovanje u seminarskim raspravama. Kolegij se polaže pismenim ispitom.

Praćenje i ocjenjivanje* studenata

(unijeti odgovarajuće bodovne vrijednosti u relevantne kategorije tako da ukupan broj bodova u različitim izabranim kategorijama odgovara ukupnoj bodovnoj vrijednosti kolegija; upotrijebiti prazne rubrike za dodatne aktivnosti)

Pohađanje nastave 1	Aktivnost u nastavi 0.3	Seminarski rad 0.5	Eksperimentalni rad
Pismeni ispit 0.5	Usmeni ispit	Esej	Istraživanje
Projekt	Kontinuirana provjera znanja 0.7	Referat	Praktični rad

*OCJENIVANJE

Varijanta 1. (završni ispit) Rad studenta na predmetu će se vrednovati i ocjenjivati tijekom nastave i na

<p>završnom ispitu. Ukupan broj bodova koje student može ostvariti tijekom nastave je 70 (ocjenjuju se aktivnosti označene u tablici), dok na završnom ispitu može ostvariti 30 bodova.</p> <p>Detaljna razrada načina praćenja i ocjenjivanja rada studenata bit će prikazana u izvedbenom planu predmeta!</p>
<p>Obvezna literatura</p> <p>Brink, D., <i>Moral Realism and the Foundations of Ethics</i>, Cambridge University Press, Cambridge 1996, pogl. III.</p> <p>Jacobs, J., <i>Dimensions of Moral Theory: An Introduction to Metaethics and Moral Psychology</i>, Blackwell Publishing, Cornwall 2002, pogl. II.</p> <p>Korsgaard, C., "Skepticism about Practical Reason", <i>Journal of Philosophy</i>, 1986.</p> <p>McDowell, J., "Some Issues in Aristotle's Moral Psychology", u McDowell, J. <i>Mind, Value, and Reality</i>, Harvard University Press, Cambridge 1988.</p> <p>McNaughton, D., <i>Moral Vision: An Introduction to Ethics</i>, Blackwell Publishing, Oxford 2002, pogl. VII. i VIII.</p> <p>Smith, M., "The Humean Theory of Motivation", <i>Mind</i> 1987.</p>
<p>Dopunska literatura</p> <p>Dancy, J., <i>Moral Reasons</i>, Blackwell Publishers, Oxford 1993.</p> <p>Davidson, D., "How is Weakness of the Will Possible?" u: Davidson, D., <i>Essays on Actions & Events</i>, Clarendon Press, Oxford 1986.</p> <p>Falk, W. D., "'Ought' and Motivation" u: Sellars, W. i Hospers, J. (ur.), <i>Readings in Ethical Theory</i>, Appleton Century Crofts, New York 1952.</p> <p>Foot, P., "Virtues and Vices" in: Carson, T. L. i Moser, P. K. (ed.), <i>Morality and the Good Life</i>", Oxford University Press, New York 1997.</p> <p>Frankena, W. K., "Obligation and Motivation in Recent Moral Philosophy" u: Carson, T. L. i Moser, P. K. (ur.), <i>Morality and the Good Life</i>", Oxford University Press, New York 1997.</p> <p>Hooker, B. i Little, M. (ur.), <i>Moral Particularism</i>, Oxford University Press, Oxford 2003.</p> <p>McDowell, J., "Are Moral Requirements Hypothetical Imperatives?" in: McDowell, J. <i>Mind, Value, and Reality</i>, Harvard University Press, Cambridge 1988.</p> <p>Nagel, T., <i>The Possibility of Altruism</i>, Princeton University Press, Oxford 1970, ch. I. i II.</p> <p>Pettit, P., "Humeans, Anti-Humeans, and Motivation", <i>Mind</i> 1987.</p> <p>Williams, B., "Internal and external reasons", in: Williams, B. <i>Moral Luck</i>, Cambridge University Press, Cambridge 1985.</p>
<p>Način praćenja kvalitete i uspješnosti svakog predmeta i/ili modula</p> <p>Praćenje kvalitete i uspješnosti izvedbe predmeta bit će fokusirano na studentsko iskustvo i intelektualni napredak. S time u svezi, izradit će se i primjenjivati upitnik kojim će studenti evaluirati vještine poučavanja, interakciju sa studentima; usvajanje gradiva; institucijsku okolinu. Predviđa se mogućnost rane evaluacije (3 do 5 tjedana nakon početka nastave) i evaluacije na kraju provedbe kolegija. Vodit će se rasprave s ciljem usmjeravanja na uzroke koji su doveli do stvaranja određenih stavova o kolegiju (grupne, kao i individualne). Nositelj predmeta oslanjat će se i na opažanja od strane drugih nastavnika, kolega i eksperata. Bitna činjenica za praćenje kvalitete i uspješnosti predmeta bit će i rezultati koje postižu studenti: ocjenjivanje i vrednovanje rada studenata, što može dati informacije o određenim nedostacima u sadržaju kolegija ili poteškoćama u razumijevanju dijelova gradiva; portfolio svakog studenta (praćenje napredovanja).</p>

Kod predmeta			
Naziv predmeta	MORALNO RASUĐIVANJE		
Opći podaci			
Studijski program	FILOZOFIJA PREDDIPLOMSKI I DIPLOMSKI		Godina 1., 2. ili 3., odnosno 1. i 2.
Status kolegija	Obvezatan	x	Izborni
Bodovna vrijednost i način izvođenja nastave			
	Zimski semestar	Ljetni semestar	
ECTS koeficijent opterećenja studenta	3	3	
Broj sati po semestru	15+15	15+15	
Ciljevi predmeta			
Cilj je predmeta da studenti, na naprednoj razini, upoznaju, razumiju i analiziraju temeljne pojmove i spoznaje iz predmeta <i>Moralno rasuđivanje</i> .			
Korespodentnost i korelativnost programa			
Program predmeta <i>Moralno rasuđivanje</i> je korespodentan sadržaju sličnih predmeta na drugim studijima filozofije. Koreliran je prije svega ostalim predmetima iz područja etike koji se nude kao izborni, te predmetu <i>Etika</i> . U nekim je dijelovima predmet koreliran predmetima na diplomskom studiju <i>Filozofija</i> koji se bave temama iz filozofije jezika, ontologije, epistemologije i filozofije uma, te je koreliran određenim sadržajima iz studija <i>Psihologija</i> (npr. proučavanje emocija, spoznaje, motivacije). Preduvjeti za ovaj predmet su spoznaje i sposobnosti iz preddiplomskog predmeta <i>Etika</i> . U slučaju prijelaza na diplomski studij od strane studenta iz drugog studijskog smjera, ili korištenja predmeta od strane studenta na drugom diplomskom studiju, student će dogovoriti određenu uvodnu literaturu, koju će raspravljati na izravnim konzultacijama.			
Očekivani ishodi (razvijanje općih i specifičnih kompetencija – znanja/vještina) za predmet i/ili modul			
Nakon položenog ispita studenti će moći: - interpretirati, analizirati i uspoređivati vodeće suvremene pozicije u teorijskim pitanjima koji su vezani uz moral; - interpretirati, analizirati i uspoređivati vodeće suvremene pozicije u suvremenim raspravama iz analize moralnog govora (rasprava između kognitivizma i različitih oblika ne-kognitivizma), moralne spoznaje (primjene koherentističkog, fundacionalističkog i kontekstualističkog prijedloga na području moralne spoznaje) i (ne)postojanja moralnih objektivnih činjenica (intuicionizam, naturalizam, skepticizam, konstruktivizam, relativizam); – da studenti raspolažu naprednim spoznajama iz moralne epistemologije, te da budu u stanju primjeniti njezine metode u konkretnim slučajevima moralne rasprave; - razvijati barem početne sposobnosti povezivanja u cilju stvaranja dosljednog sustava mišljenja, u odnosu na njihove stavove u aspektima normativne etike, kao i u preklapajućim sadržajima korelativnih programa			
Sadržaj predmeta			
Sadržaj programa			
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Podjela između kognitivističkih i ne-kognitivističkih pozicija Semantička analiza moralnog govora, na temelju klasika kognitivističkih i ne- 			

kognitivističkih pozicija, ali u obradi suvremenijih autora.

▪ **Intuicionizam**

Suvremene interpretacije intuicionizma koje revitaliziraju ovu poziciju, kod autora s posebnim osvrtom na R. Audia, J. Dancya.

▪ **Emotivizam**

Pretpostavlja se spoznaja klasičnog emotivizma iz prvih desetljeća stoljeća (Ayer, Stevenson), a rasprava će se ticati suvremenijih prijedloga (npr. A. Gibbard), uz distinkciju emotivizma kao semantičke teorije i emotivizma kao spoznajne teorije (npr. J. D'Arms i D. Jacobson).

▪ **Preskriptivizam**

Kritički će se razmatrati prijedlog R.M. Harea, kao paradigmatškog autora za unizervalističku i antikognitivističku poziciju u etici, prije svega s obzirom na suvremene i aktualne kritike negiranja univerzalizma kao pristupa modelu moralnog rasuđivanja, te kritika mogućnosti nuđenja radikalne antikognitivističke pozicije.

▪ **Analogija sa sekundarnim svojstvima**

Razmatrati će se prijedlog koji uspostavlja analogiju između moralnih svojstava i sekundarnih svojstava u sklopu naturalističkog i u sklopu normativističkog prijedloga. Glavni autori koji će se razmatrati su D. Lewis, B. Brower, M. Johnston, J. McDowell i D. Wiggins

▪ **Naturalizam**

Prikazat će se naturalističke kritike moralnog realizma (Harman, Mackie, Timmons) i naturalističke obrane moralnog realizma (u redukcionističkom i u neredukcionističkom obliku). Obraditi će se i tematike iz suvremenog neo-aristotelovskog naturalizma. Ponudit će se i rasprava o analogiji između epistemološkog naturalizma i moralnog naturalizma.

▪ **Kantovski prijedlozi**

Radi se o suvremenim prijedlozima koji naglašavaju važnost racionalnog rasuđivanja u području morala, kao i internalističkog pristupa motivaciji. Naglasak je na suvremenom razvoju kantovskih modela, u smjerovima jakog deduktivističkog programa, odnosno konstruktivističkog programa.

▪ **Fundacionalizam, koherentizam, kontekstualizam**

Prikazati će se klasične epistemološke metode s njihovom primjenom u području morala, prije svega Audiev fundacionalizam, te Danielsov i DePaulov koherentizam. Nakon prikaza teškoća primjena ovih metoda, prikazati će se kontekstualistički prijedlog, koji se pojavljuje i kao alternativa i kao nadopuna ovim metodama.

Način izvođenja nastave i usvajanje znanja (označiti slovom X)

Predavanja X	Seminari i radionice X	Vježbe	Samostalni zadaci	Multimedija i internet
Obrazovanje na daljinu	Konzultacije X	Laboratorij	Mentorski rad	Terenska nastava
<p>Komentari: U skladu s programima studija <i>Filozofije</i> (preddiplomski i diplomski), izborni se predmeti mogu ponuditi u bilo kojem semestru, i bilo kojoj godini, a o njihovom razvrstavanju odlučuju studenti. Iz tog razloga, raspored predmeta po semestru i godini je postavljen disjunktivno</p>				
Obveze studenata				
<p>Obveze studenata čine redovito pohađanje nastave i ispunjavanje tekućih zadataka. Studenti su obvezni izraditi seminarski rad, za čiju izradu dobivaju potporu na konzultacijama. Očekuje se od studenata da čitaju temeljnu literaturu u tijeku razdoblja kada se održavaju predavanja, tako da bi sama nastava mogla biti interaktivna, uz značajno kritičko sudjelovanje studenata. Studenti će imati obvezu polagati i konačni ispit.</p>				
Praćenje i ocjenjivanje* studenata				
(unijeti odgovarajuće bodovne vrijednosti u relevantne kategorije tako da ukupan broj bodova u različitim izabranim kategorijama odgovara ukupnoj bodovnoj vrijednosti kolegija; upotrijebiti prazne rubrike za dodatne aktivnosti)				
Pohađanje nastave 1	Aktivnost u nastavi 0.3	Seminarski rad 0.5	Eksperimentalni rad	
Pismeni ispit 0.5	Usmeni ispit	Esej	Istraživanje	
Projekt	Kontinuirana provjera znanja 0.7	Referat	Praktični rad	
*OCJENIVANJE				
<p><i>Varijanta 1. (završni ispit)</i> Rad studenta na predmetu će se vrednovati i ocjenjivati tijekom nastave i na završnom ispitu. Ukupan broj bodova koje student može ostvariti tijekom nastave je 70 (ocjenjuju se aktivnosti označene u tablici), dok na završnom ispitu može ostvariti 30 bodova.</p>				
Detaljna razrada načina praćenja i ocjenjivanja rada studenata bit će prikazana u izvedbenom planu predmeta!				
Obvezna literatura				
<p>Sinnott-Armstrong, W., Timmons, M. (ur.), <i>Moral Knowledge? New Readings in Moral Epistemology</i>, Oxford, Oxford University Press 1996. Sayre-McCord, G. (ur.), <i>Essays on Moral Realism</i>, Cornell University Press, Ithaca 1988.</p>				
Dopunska literatura				
<p>Dancy, J., <i>Ethics without Principles</i>, Oxford University Press, Oxford 2004. DePaul, M, Zagzebski, L. (ur.), <i>Intellectual Virtue. Perspectives from Ethics and Epistemology</i>, Clarendon Press, Oxford 2003. Korsgaard, C.M., <i>Creating the Kingdom of Ends</i>, Cambridge University Press, Cambridge 1996. McDowell, J., <i>Mind, Value and Reality</i>, Harvard University Press, Cambridge Mass. 1998. Schafer-Landau, R., <i>Moral Realism. A Defence</i>, Oxford University Press, Oxford 2003. Stratton-Lake, P. (ur.), (2002), <i>Ethical Intuitionism</i>, Oxford: Clarendon Press. A. Gibbard, <i>Wise Choices, Apt Feelings</i>, Cambridge Mass., Harvard University Press, 1990. Timmons, M., <i>Morality without Foundations</i>, Oxford, Oxford University Press, 1999. D. Wiggins, <i>Needs, Values and Truth</i>, Oxford, Blackwell, 1987. Williams, B., <i>Ethics and the Limits of Philosophy</i>, Harvard University Press, Cambridge Mass. 1985</p>				

Način praćenja kvalitete i uspješnosti svakog predmeta i/ili modula

Praćenje kvalitete i uspješnosti izvedbe predmeta bit će fokusirano na studentsko iskustvo i intelektualni napredak. S time u svezi, izradit će se i primjenjivati upitnik kojim će studenti evaluirati vještine poučavanja, interakciju sa studentima; usvajanje gradiva; institucijsku okolinu. Predviđa se mogućnost rane evaluacije (3 do 5 tjedana nakon početka nastave) i evaluacije na kraju provedbe kolegija. Vodit će se rasprave s ciljem usmjeravanja na uzroke koji su doveli do stvaranja određenih stavova o kolegiju (grupne, kao i individualne). Nositelj predmeta oslanjat će se i na opažanja od strane drugih nastavnika, kolega, i eksperata. Bitna činjenica za praćenje kvalitete i uspješnosti predmeta bit će i rezultati koje postižu studenti: ocjenjivanje i vrednovanje rada studenata, što može dati informacije o određenim nedostacima u sadržaju kolegija ili poteškoćama u razumijevanju dijelova gradiva; portfolio svakog studenta (praćenje napredovanja).

Kod predmeta					
Naziv predmeta	Osnove filozofije 1				
Opći podaci					
Studijski program				Godina	1-5
Status kolegija	Obvezatan	X	Izborni		
Bodovna vrijednost i način izvođenja nastave					
	Zimski semestar	Ljetni semestar			
ECTS koeficijent opterećenja studenta	3				
Broj sati po semestru	30+0				
Ciljevi predmeta					
Upoznati studenta s osnovnim filozofskim problemima i najpoznatijim rješenjima tih problema. Ukazati na važnost i implikacije pojedinih rješenja. Upoznati studenta s osnovnom filozofskom terminologijom i ukazati na važnost precizne upotrebe tih termina. Razvijati sposobnost argumentacije na primjerima osnovnih filozofskih problema.					
Korespondentnost i korelativnost programa					
Obzirom da cilj kolegija jest uvođenje studenta u filozofske probleme i terminologiju, sadržaj ovog kolegija direktno je koreliran sa sadržajima svih ostalih kolegija u studiju Filozofije, a direktno ili indirektno s nizom ostalih područja koja se studiraju na Fakultetu.					
Očekivani ishodi (razvijanje općih i specifičnih kompetencija – znanja/vještina) za predmet i/ili modul					
Pružiti studentu koliko je to moguće sistematski uvid u centralne filozofske probleme, najpoznatija rješenja i teorije, te probleme na koje nailaze ta rješenja. Time će studentu biti omogućeno lakše snalaženje i bolje razumijevanje kolegija koji slijede tijekom studija.					
Sadržaj predmeta					
<p>1. <u>Konzekvencionalizam</u>; ultimativno dobro, utilitarizam, negativni utilitarizam, račun sreće, distribucija dobara; Mill, Bentham, itd.</p> <p>2. <u>Deontološka etika</u>; dužnosti, obećanje, legalitet i moralitet, djelovanje iz dužnosti, moralna sreća, supererogacija; Kant, Williams, Nagel, ...</p> <p>3. <u>Posljedice i dužnosti</u>; kontrast konzekvencionalističke i deontološke etike; jureći tramvaj, postupci i propusti, dvostruki efekt, asimetrija štete i koristi, ...</p> <p>4. <u>Etika vrlina</u>; karakterne crte, jedinstvo vrlina, djelovanje iz vrline; Aristotel, Statmann, Watson, ...</p> <p>5. <u>Partikularizam i univerzalizam</u>; "od slučaja do slučaja", valencija razloga; Dancy, ...</p> <p>6. <u>Društveni ugovor</u>; metafora ugovora, kontraktarianizam i kontraktualizam, redukcija moralnosti na racionalnost; relevantne igre: zatvorenikova dilema, lov na jelena, kukavica, ultimatum; Hobbess, Axelrod, Skyrms, ...</p> <p>7. <u>Distributivna pravednost</u>; egalitarizam, utilitarizam, libertarijanizam, odlučivanje iza vela neznanja, Lockov uvjet; Rawls, Nozick, ...</p> <p>8. <u>Jest – treba</u>; razlikovanje činjenica i vrijednosti, intrinzičnog i instrumentalnog dobra, kategoričkog i hipotetičkog imperativa; može li se "jest" izvesti iz "treba"? Searle, Gewirt, Putnam, itd.</p> <p>9. <u>Meta-teorije</u>; moralni realizam, emotivizam, teorija pogreške; Mackie, Ayer, ...</p>					
Način izvođenja nastave i usvajanje znanja (označiti slovom X)					
Predavanja X	Seminari i radionice	Vježbe	Samostalni zadaci	Multimedija i internet	
Obrazovanje na daljinu	Konzultacije	Laboratorij	Mentorski rad	Terenska nastava	
Komentari: Navedene su tipične i najznačajnije teme kolegija. Sadržaj kolegija može se u					

manjoj mjeri mijenjati ovisno o dostupnoj literaturi na hrvatskom jeziku, mogućnosti studenata da prate literaturu na stranim jezicima.			
Obveze studenata			
Student je dužan redovito pohađati nastavu i položiti pismeni ili usmeni ispit.			
Praćenje i ocjenjivanje* studenata (unijeti odgovarajuće bodovne vrijednosti u relevantne kategorije tako da ukupan broj bodova u različitim izabranim kategorijama odgovara ukupnoj bodovnoj vrijednosti kolegija; upotrijebiti prazne rubrike za dodatne aktivnosti)			
Pohađanje nastave	Aktivnost u nastavi	Seminarski rad	Eksperimentalni rad
Pismeni ispit 3	Usmeni ispit	Esej	Istraživanje
Projekt	Kontinuirana provjera znanja (3)	Referat	Praktični rad
<p>*OCJENIVANJE <i>Varijanta 1. (završni ispit)</i> Rad studenta na predmetu će se vrednovati putem kolokvija ili na završnom ispitu. Ukupan broj bodova koje student može ostvariti tijekom nastave je 70 (ocjenjuju se aktivnosti označene u tablici), dok na završnom ispitu može ostvariti 30 bodova.</p> <p>Detaljna razrada načina praćenja i ocjenjivanja rada studenata bit će prikazana u izvedbenom planu predmeta!</p>			
Obvezna literatura			
Skripta dostupna na CD-u ili u Skriptarnici Fakulteta.			
Dopunska literatura			
Cornman, Lehrer & Pappas: <i>Philosophical Problems and Arguments – An Introduction</i> , Hackett Publishing Co, 1992.			
Simon Blackburn: <i>Oxford Dictionary of Philosophy</i> , Oxford University Press, 1996.			
Način praćenja kvalitete i uspješnosti svakog predmeta i/ili modula			
Kvaliteta i uspješnost kolegija ispituje se anonimnom anketom među polaznicima kolegija.			

Kod predmeta					
Naziv predmeta	Osnove filozofije 2				
Opći podaci					
Studijski program				Godina	1-5
Status kolegija	Obvezan	X	Izborni		
Bodovna vrijednost i način izvođenja nastave					
	Zimski semestar	Ljetni semestar			
ECTS koeficijent opterećenja studenta	3				
Broj sati po semestru	30+0				
Ciljevi predmeta					
Upoznati studenta s osnovnim filozofskim problemima i najpoznatijim rješenjima tih problema. Ukazati na važnost i implikacije pojedinih rješenja. Upoznati studenta s osnovnom filozofskom terminologijom i ukazati na važnost precizne upotrebe tih termina. Razvijati sposobnost argumentacije na primjerima osnovnih filozofskih problema.					
Korespondentnost i korelativnost programa					
Obzirom da cilj kolegija jest uvođenje studenta u filozofske probleme i terminologiju, sadržaj ovog kolegija direktno je koreliran sa sadržajima svih ostalih kolegija u studiju Filozofije, a direktno ili indirektno koreliran s nizom ostalih područja koja se studiraju na Fakultetu.					
Očekivani ishodi (razvijanje općih i specifičnih kompetencija – znanja/vještina) za predmet i/ili modul					
Pružiti studentu koliko je to moguće sistematski uvid u centralne filozofske probleme, najpoznatija rješenja i teorije, te probleme na koje nailaze ta rješenja. Time će studentu biti omogućeno lakše snalaženje i bolje razumijevanje kolegija koji slijede tijekom studija.					
Sadržaj predmeta					
<p>1. <u>Pozitivistička kritika metafizike</u>; transcendencija i princip verifikacije; Heidegger, Carnap, .</p> <p>2. <u>Kriterij razgraničenja između znanosti i pseudoznanosti</u>; falsifikacionizam, psihoanaliza, marksizam, astrologija; Popper, ...</p> <p>3. <u>Opravdanja indukcije</u>; meta-indukcija, pragmatičko opravdanje; Putnam, Reichenbach</p> <p>4. <u>Realizam i instrumentalizam</u>; napredak znanosti, princip zajedničkog uzroka, prožetost teorija opservacijom; Boyd, Popper, Duhem, Kuhn, ...</p> <p>5. <u>Ja i svijet</u>; direktni realizam, kritički realizam, fenomenalizam, idealizam, solipsizam, ...</p> <p>6. <u>Prostor i vrijeme</u>; beskonačna djeljivost prostora i vremena, apsolutno i relacijsko shvaćanje, A i B serija u vremenu, fatalizam; Zenon, Newton, Leibniz, Kant, ...</p> <p>7. <u>Postojanje apstraktnih predmeta</u>; platonizam, nominalizam, fizikalizam, ...</p> <p>8. <u>Teorije identiteta</u>; Tezejev brod, prostornovremenski kontinuitet, osobni identitet; Williams, Parfit, Nozick, ...</p> <p>9. <u>Newcombov paradoks</u>; predvidljivost ponašanja, očekivana korisnost, dominantna strategija, ...</p> <p>10. <u>Paradoks gomile</u>; neodređenost pojmova i predmeta</p> <p>11. <u>Paradoks lažljivca</u>; autoreferencijalnost, semantički i pragmatički paradoksi, ...</p>					
Način izvođenja nastave i usvajanje znanja (označiti slovom X)					
Predavanja X	Seminari i radionice	Vježbe	Samostalni zadaci	Multimedija i internet	
Obrazovanje na daljinu	Konzultacije	Laboratorij	Mentorski rad	Terenska nastava	
Komentari: Navedene su tipične i najznačajnije teme kolegija. Sadržaj kolegija može se u manjoj mjeri mijenjati ovisno o dostupnoj literaturi na hrvatskom jeziku, mogućnosti studenata da prate literaturu na stranim jezicima.					

Obveze studenata			
Student je dužan redovito pohađati nastavu i položiti pismeni ili usmeni ispit.			
Praćenje i ocjenjivanje* studenata (unijeti odgovarajuće bodovne vrijednosti u relevantne kategorije tako da ukupan broj bodova u različitim izabranim kategorijama odgovara ukupnoj bodovnoj vrijednosti kolegija; upotrijebiti prazne rubrike za dodatne aktivnosti)			
Pohađanje nastave	Aktivnost u nastavi	Seminarski rad	Eksperimentalni rad
Pismeni ispit 3	Usmeni ispit	Esej	Istraživanje
Projekt	Kontinuirana provjera znanja (3)	Referat	Praktični rad
*OCJENIVANJE <i>Varijanta 1. (završni ispit)</i> Rad studenta na predmetu će se vrednovati putem kolokvija ili na završnom ispitu. Ukupan broj bodova koje student može ostvariti tijekom nastave je 70 (ocjenjuju se aktivnosti označene u tablici), dok na završnom ispitu može ostvariti 30 bodova.			
Detaljna razrada načina praćenja i ocjenjivanja rada studenata bit će prikazana u izvedbenom planu predmeta!			
Obvezna literatura			
Skripta dostupna na CD-u ili u skriptarnici Fakulteta.			
Dopunska literatura			
Cornman, Lehrer & Pappas: <i>Philosophical Problems and Arguments – An Introduction</i> , Hackett Publishing Co, 1992. Simon Blackburn: <i>Oxford Dictionary of Philosophy</i> , Oxford University Press, 1996.			
Način praćenja kvalitete i uspješnosti svakog predmeta i/ili modula			
Kvaliteta i uspješnost kolegija ispituje se anonimnom anketom među polaznicima kolegija.			

Kod predmeta				
Naziv predmeta	Osnovni problemi antičke etike			
Opći podaci				
Studijski program	<i>Preddiplomski i diplomski studij filozofije</i>		Godina	1-5
Status kolegija	Obvezatan		Izborni	
Bodovna vrijednost i način izvođenja nastave				
		Zimski semestar	Ljetni semestar	
ECTS koeficijent opterećenja studenta			3	
Broj sati po semestru			15+15	
Ciljevi predmeta				
<p>(1) Upoznavanje studenata sa središnjim problemima, stavovima i argumentima razvijenima u etičkim spisima filozofa klasičnog i helenističkog razdoblja.</p> <p>(2) Upoznavanje studenata sa sadržajem nekoliko klasičnih filozofskih djela iz tog razdoblja.</p> <p>(3) Uočavanje antičkog podrijetla modernih etičkih teorija i njihova usporedba.</p> <p>(4) Razvijanje samostalnog, kritičkog i jasnog mišljenja te njegova pismenog i usmenog izražavanja.</p>				
Korespondentnost i korelativnost programa				
Program je korespondentan i korelativan s nekoliko drugih programa, prije svega s programom Antičke filozofije i Etike.				
Očekivani ishodi (razvijanje općih i specifičnih kompetencija – znanja/vještina) za predmet i/ili modul				
<p>Očekuje se da će studenti savladavanjem ovog programa:</p> <ul style="list-style-type: none"> - moći opisati i objasniti središnje probleme, stavove i argumente razvijene u etičkim spisima filozofa klasičnog i helenističkog razdoblja - uočiti i razlikovati antičko podrijetlo modernih etičkih teorija - moći razlikovati i usporediti antičke i moderne etičke teorije - moći kritički i argumentirano prosuditi stavove pojedinog antičkog filozofa 				
Sadržaj predmeta				
<p>(1) Sokratovska etika. (a) Problem odnosa vrline i znanja. (b) Sokratovsko shvaćanje odnosa vrline i sreće. (c) Sokratovska moralna psihologija.</p> <p>(2) Platon. (a) Platonova moralna psihologija i problem vrlina. (b) Platonovo i Sokratovo shvaćanje sreće; (c) Platonova politika i etika.</p> <p>(3) Aristotel. (a) Aristotelovski pojam vrline. (b) Aristotelovsko shvaćanje odnosa vrline i sreće. (c) Praktični i teoretski ideal.</p> <p>(4) Epikur. (a) Ugoda i dobro; psihološki i normativni hedonizam. (b) Ugoda i vrlina; hedonizam i altruizam.</p> <p>(5) Stoička etika. (a) “<i>Oikeiosis</i>” i razvoj vrline. (b) Pojam dobra; spor s peripateticima oko vanjskih dobara. (c) Emocije i moralni napredak.</p>				
Način izvođenja nastave i usvajanje znanja (označiti slovom X)				
Predavanja X	Seminari i radionice X	Vježbe	Samostalni zadaci X	Multimedija i internet
Obrazovanje na daljinu	Konzultacije X	Laboratorij	Mentorski rad X	Terenska nastava
Komentari:				
Obveze studenata				
<p>1) Redovito pohađanje nastave i čitanje propisane literature.</p> <p>(2) Aktivno sudjelovanje u radu.</p> <p>(3) Sastavljanje dvaju kratkih (3-4 str. Odn. 1000-1200 riječi) sastavaka na zadanu temu.</p>				

(4) Sastavljanje jednog duljeg (15-20 str. Odn. 4500-6000 riječi) sastavka na temu po vlastitom izboru.			
Praćenje i ocjenjivanje* studenata (unijeti odgovarajuće bodovne vrijednosti u relevantne kategorije tako da ukupan broj bodova u različitim izabranim kategorijama odgovara ukupnoj bodovnoj vrijednosti kolegija; upotrijebiti prazne rubrike za dodatne aktivnosti)			
Pohađanje nastave	Aktivnost u nastavi 0.2	Seminarski rad 1	Ekperimentalni rad
Pismeni ispit 1	Usmeni ispit	Esej	Istraživanje
Projekt	Kontinuirana provjera znanja 0.8	Referat	Praktični rad
*OCJENIVANJE <i>Varijanta 1. (završni ispit)</i> Rad studenta na predmetu će se vrednovati i ocjenjivati tijekom nastave i na završnom ispitu. Ukupan broj bodova koje student može ostvariti tijekom nastave je 70 (ocjenjuju se aktivnosti označene u tablici), dok na završnom ispitu može ostvariti 30 bodova. Detaljna razrada načina praćenja i ocjenjivanja rada studenata bit će prikazana u izvedbenom planu predmeta!			
Obvezna literatura			
Platon, <i>Protagora / Sofist</i> , preveli K. Rac i M. Sironić, Zagreb, 1975. (samo <i>Protagora</i>) Irwin, T. (ed.), <i>Plato: Gorgias</i> , Oxford, 1979. Platon, <i>Država</i> , preveo M. Kuzmić, Zagreb, 1977. ili 1997. Aristotel, <i>Nikomahova Etika</i> , preveo T. Ladan, Zagreb, 1992. Ciceron, <i>O krajnostima dobra i zla</i> , Sarajevo, 1975. Diogen Laertije, <i>Životi i mišljenja istaknutih filozofa</i> , prev. A. Vilhar, Beograd, 1979, ³ 1985. Epiktet, <i>Priručnik</i> , preveo i priredio P. Gregorić, Zagreb, 2005.			
Dopunska literatura			
Annas, J., <i>The Morality of Happiness</i> , Oxford, 1993. Erler, M. i M. Schofield, "Epikurovska etika", u P. Gregorić, F. Grgić i M. Hudoletnjak Grgić (ur.), <i>Helenistička filozofija: Epikurovci, stoici, skeptici</i> , Zagreb, 2005. Inwood, B. i P. Donini, "Stoička etika", u P. Gregorić, F. Grgić i M. Hudoletnjak Grgić (ur.), <i>Helenistička filozofija: Epikurovci, stoici, skeptici</i> , Zagreb, 2005. Irwin, T., <i>Plato's Ethics</i> , Oxford, 1995. Long, A. A. i D. Sedley (ur.), <i>The Hellenistic Philosophers</i> , 2 sv., Cambridge, 1987.			
Način praćenja kvalitete i uspješnosti svakog predmeta i/ili modula			
Praćenje kvalitete nastave i uspješnosti predmeta realizirat će se putem samoevaluacije koju provodi nositelj predmeta, putem rezultata u postizanju ciljeva, te putem evaluacije koju će se provesti na razini Odsjeka za filozofiju te na razini Filozofskog fakulteta.			

Kod predmeta					
Naziv predmeta	Paradoksi				
Opći podaci					
Studijski program				Godina	1-5
Status kolegija		Obvezan	X	Izborni	
Bodovna vrijednost i način izvođenja nastave					
	Zimski semestar		Ljetni semestar		
ECTS koeficijent opterećenja studenta	3				
Broj sati po semestru	0+30				
Ciljevi predmeta					
Upoznati studenta s najpoznatijim paradoksima u filozofiji i njihovim rješenjima.					
Korespondentnost i korelativnost programa					
Ovaj je kolegij koreliran s više kolegija iz filozofije; Logikom, Epistemologijom, Filozofijom jezika, Metafizikom, itd.					
Očekivani ishodi (razvijanje općih i specifičnih kompetencija – znanja/vještina) za predmet i/ili modul					
Uvećati sposobnost studenta da prepozna paradoksalne posljedice izvjesnih gledištu filozofiji, uvećati sposobnost prepoznavanja logičkih pogrešaka.					
Sadržaj predmeta					
<u>Semantički paradoksi</u> : paradoks lažljivca, paradoks brijača i neki drugi semantički i srodni paradoksi. <u>Paradoksi induktivnog rasuđivanja</u> : Hempelov paradoks ili paradoks gavranova, Goodmanova nova zagonetka indukcija ili "Grue" paradoks, "Kripkestein". <u>Paradoksi deduktivnog rasuđivanja</u> : Carollov paradoks Ahila i kornjače, zadatak izbora i paradoks materijalne implikacije. <u>Paradoksi u racionalnom odlučivanju</u> : zatvorenikova dilema, Newcombov paradoks, Buridanov magarac. <u>Pragmatički paradoksi</u> : neočekivani ispit ili paradoks vješanja, Mooreov paradoks. <u>Paradoksi kretanja</u> : Zenonove aporije. <u>Paradoksi vremena</u> : paradoks putovanja kroz vrijeme i McTaggartov paradoks. <u>Paradoksi božanskih atributa</u> : svemoć i sveznanje.					
Način izvođenja nastave i usvajanje znanja (označiti slovom X)					
Predavanja	Seminari i radionice X	Vježbe	Samostalni zadaci	Multimedija i internet	
Obrazovanje na daljinu	Konzultacije	Laboratorij	Mentorski rad	Terenska nastava	
Komentari:					
Obveze studenata					
Student je dužan redovito pohađati nastavu, izraditi seminarski rad kojega će izložiti usmeno na seminaru i/ili u pismenom obliku predati nastavniku i položiti usmeni ispit.					
Praćenje i ocjenjivanje* studenata					
(unijeti odgovarajuće bodovne vrijednosti u relevantne kategorije tako da ukupan broj bodova u različitim izabranim kategorijama odgovara ukupnoj bodovnoj vrijednosti kolegija; upotrijebiti prazne rubrike za dodatne aktivnosti)					
Pohađanje nastave 1	Aktivnost u nastavi	Seminarski rad 1	Eksperimentalni rad		
Pismeni ispit	Usmeni ispit	Esej	Istraživanje		

Projekt	Kontinuirana provjera znanja 1	Referat	Praktični rad
<p>*OCJENIVANJE <i>Varijanta 2. (bez ispita)</i> Rad studenta na predmetu će se vrednovati i ocjenjivati tijekom nastave. Ukupan broj bodova koje student može ostvariti je 100 (ocjenjuju se aktivnosti označene u tablici).</p> <p>Detaljna razrada načina praćenja i ocjenjivanja rada studenata bit će prikazana u izvedbenom planu predmeta!</p>			
Obvezna literatura			
Sainsbury R.M: <i>Paradoxes</i> , Cambridge University Press, 1995.			
Dopunska literatura			
Robert M. Martin: <i>There Are Two Errors In The The Title Of This Book, a sourcebook of philosophical puzzles, paradoxes and problems</i> , Ontario, Canada, 1992.			
Michael Clark: <i>Paradoxes From a to z</i> , Routledge, 2002.			
Način praćenja kvalitete i uspješnosti svakog predmeta i/ili modula			
Kvaliteta i uspješnost kolegija ispituje se anonimnom anketom među polaznicima kolegija.			

Kod predmeta			
Naziv predmeta	<i>Percepcija</i>		
Opći podaci			
Studijski program	<i>Preddiplomski i diplomski studij</i>		Godina 1-5
Status kolegija	Obvezatan	x	Izborni
Bodovna vrijednost i način izvođenja nastave			
	Zimski semestar	Ljetni semestar	
ECTS koeficijent opterećenja studenta	3		
Broj sati po semestru	15+15+0		
Ciljevi predmeta			
<ul style="list-style-type: none"> • stjecanje relevantnih spoznaja iz područja filozofije percepcije • razvijanje sposobnosti analize i interpretacije filozofskih tekstova • razvijanje kritičkog mišljenja prakticiranjem problemskog pristupa kroz predavanja, eseje, diskusije i rad u debatnim skupinama • razvijanje sposobnosti samostalnog rada, kreativne upotrebe stečenih spoznaja i sposobnosti kompleksnog i sintetskog zahvaćanja problema 			
Korespondentnost i korelativnost programa			
Program kolegija <i>Percepcija</i> korespondira s obveznim kolegijima Filozofija uma i Epistemologija te drugim kolegijima čiji je sadržaj vezan uz Filozofiju uma i Epistemologiju: Moderna filozofija od Descartesa do Kanta, Suvremena filozofija 20. stoljeća, Apriorna spoznaja i Emocije.			
Očekivani ishodi (razvijanje općih i specifičnih kompetencija – znanja/vještina) za predmet i/ili modul			
Student/studentica će nakon položenog ispita biti u stanju: <ul style="list-style-type: none"> • objasniti temeljne teorije i pristupe percepciji • usporediti percepciju s ostalim izvorima znanja • objasniti epistemički značaj percepcije • objasniti razliku i usporediti ekološku i konstruktivistički teoriju percepcije • objasniti problem realizma i anti-realizma kada se primijeni na područje percepcije • objasniti razliku između naturalističkog i fenomenološkog pristupa problemima percepcije • opisati nove tendencije u razvoju filozofije percepcije: dvo-faktorska teorija i disjunktivizam • objasniti odnos percepcije i akcije 			
Sadržaj predmeta			
<ol style="list-style-type: none"> Uvod <ul style="list-style-type: none"> - Elementi i temeljne vrste percepcije (jednostavno viđenje, objektivna percepcija i propozicijska percepcija) - Viđenje i vjerovanje - Percepcija kao izvor znanja vjerovanja i istine - Pojmovni i ne-pojmovni sadržaj percepcije - Naturalistički i fenomenološki pristup percepciji - Direktni realizam i percepcija; Indirektni realizam – teorija osjetilnih data; adverbijalna teorija percepcije; fenomenalizam, anti-realizam i percepcija - Ortodoksni i Heterodoksni pristup Ekološka teorija vizualne percepcije <ul style="list-style-type: none"> - Rana stimulusna teorija J.J. Gibsona i preobrazba u ekološku teoriju - Pojam «afordansi» i percepcije instrumentalnih ili funkcionalnih svojstva okoline - Reprezentacijske i anti-reprezentacijske teorije vizualne percepcije - Ekološka teorija percepcije i direktni realizam Konstruktivistička teorija percepcije <ul style="list-style-type: none"> - Kognitivistička teorija percepcije (R.L.Gregory, I. Rock) - Modularna teorija percepcije (D. Marr) - Iluzije i teorije percepcije 			

<ul style="list-style-type: none"> - Percepcija i spoznaja (teza o začahurenosti percepcije) - Konstruktivistička teorija percepcije i anti-realizam <p>4. <u>Teorija dva sustava</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Dorsalni i ventralni sustav ili «gdje» sustav i «što» sustav - Empirijski dokazi u prilog teoriji dva sustava - Teorija dva sustava i tradicionalni pristupi (ekološka teorija percepcije i konstruktivistička teorija percepcije) - Epistemološke posljedice teorije dva sustava <p>5. <u>Disjunktivizam</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - disjunktivizam i dilema direktni i indirektni realizam - diskunktivizam i problem iluzija i halucinacija <p>6. <u>Teorije percepcije i dilema realizam – anti-realizam</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Teze realizma; realizam i relativizam - Anti-realistički izazov; idealizam - Instrumentalizam i relativizam - Izazov skepticizma <p>7. <u>Percepcija i akcija</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Kritika tradicionalnog pristupa (S. Hurley) - Akcijski pristup (H.R. Maturana, F.J. Varela) - Animalizacija viđenja (D.H. Ballard) - Teorija osjetilno-motoričke kontigentnosti (J.K. O'Reagan, A. Noe) 				
X Predavanja	X Seminari i radionice	Vježbe	X Samostalni zadaci	X Multimedija i internet
Obrazovanje na daljinu	X Konzultacije	Laboratorij	Mentorski rad	Terenska nastava
<p>Komentari: Nastojat će se na metodički kompleksnom radu koji objedinjuje individualni i timski pristup. Za uspješan rad bit će potreban pristup Internetu, sluzenje mrežnim servisima i poznavanje engleskog jezika.</p>				
Obveze studenata				
Redovito prisustvovanje i aktivno sudjelovanje u nastavi, pisanje eseja, kolokvij/testovi znanja, pismeni ispit.				
Praćenje i ocjenjivanje* studenata				
(unijeti odgovarajuće bodovne vrijednosti u relevantne kategorije tako da ukupan broj bodova u različitim izabranim kategorijama odgovara ukupnoj bodovnoj vrijednosti kolegija; upotrijebiti prazne rubrike za dodatne aktivnosti)				
Pohađanje nastave 0,50	Aktivnost u nastavi 0,50	Seminarski rad	Eksperimentalni rad	
Pismeni ispit 0,50	Usmeni ispit	Esej 0,50	Istraživanje	
Projekt	Kontinuirana provjera znanja 1	Referat	Praktični rad	
<p>*OCJENIVANJE <i>Varijanta 1. (završni ispit)</i> Rad studenta na predmetu će se vrednovati i ocjenjivati tijekom nastave i na završnom ispitu. Ukupan broj bodova koje student može ostvariti tijekom nastave je 70 (ocjenjuju se aktivnosti označene u tablici), dok na završnom ispitu može ostvariti 30 bodova.</p> <p>Detaljna razrada načina praćenja i ocjenjivanja rada studenata bit će prikazana u izvedbenom planu predmeta!</p>				
Obvezna literatura				
<ul style="list-style-type: none"> • Prijić, S., <i>Oko i svijet</i>, Rijeka, HKD, 1995. 				

- Crane, T., ed. (1992), *The Contents of Experience: Essays on Perception*, Cambridge, Cambridge University Press.
- Alston, W., (1999), "Perceptual knowledge", u J. Greco & E. Sosa (ur.), *Epistemology*, Oxford, Blackwell.
- Noe, A., and Thompson, E. (ur.), (2002), *Vision and Mind: Selected Writings in the Philosophy of Perception*, Cambridge: MA, MIT Press. Hillsdale

Dopunska literatura

- Norman, J., (2002), "Two visual systems and two theories of perception: An Attempt to reconcile the constructivist and ecological approaches", *Behavioural and Brain Sciences*, 25:1, 73-96
- Pylyshyn, Z., (1999), "Is vision continuous with cognition? The Case for cognitive impenetrability of visual perception", *Behavioural and Brain Sciences*, 22, 341-423
- Hurley, S.L. (2001), "Perception and Action: Alternative Views", *Synthese*, 129, p. 3-40
- Gibson, J.J., (1979), *The Ecological Approach to Visual Perception*, Boston, Houghton Mifflin
- Gregory, R.L. (1977), *The Intelligent Eye*, London, Weidenfeld and Nicolson.
- Rock I. (1984), *Perception*, New York, Scientific American Books.
- Fodor, J., (1984), "Observation Reconsidered", *Philosophy of Science*, 51
- J. Greco I E. Sosa (ur.), *Epistemology*, Oxford, Blackwell.
- Devitt, M., (1984), *Realism and Truth*, Oxford, Blackwell.
- Epstein, W., (1982), "Percept-percept couplings" *Perception*, 11(1), 75-83
- Gibson, J.J., (1982), *Reasons for Realism*, New Jersey, Lawrence Erlbaum Associates,
- Ballard, D.H., (1991), "Animate Vision", *Artificial Intelligence* 48, 57-86
- Crane, T., (2001), *Elements of Mind*, Oxford, Oxford University Press.
- Mace, W.M., (2002), "The Primacy of ecological realism", *Brain and Behavioural Sciences*, 25:1
- Marr, D., (1982), *Vision*, San Francisco, Freeman.
- Jacob, P., I Jeannerod, M., (2003), *Ways of seeing*, Oxford, Oxford University Press.
- Lanier Anderson, R., (1998), "Truth and Objectivity in Perspectivism", *Synthese*, No. 115
- Maturana, H.R. & Varela, F.J. (1987), *The Tree of Knowledge: The Biological Roots of Human Understanding*. Boston: Shambala/New Sciences Library
- Milner, D.A. & M.A. Goodale: *The Visual Brain in Action*, Oxford, Oxford University Press.
- Noe, A., (2001), "Experience and the Active Mind", *Synthese*, 129; pp. 41-66.
- Michaels, C.F. & Carello, C., (1981), *Direct Perception*, New Jersey, Prentice - Hall, Englewood Cliffs.
- O'Regan, J.K. & Noe, A. (2001), "A Sensiomotor account of vision and visual consciousness", *Behavioural and Brain Sciences*, 24 (5)
- Rock, I., (1983), *The Logic of Perception*, MIT Press, A Bradford Books.
- Williams, M., (2001), *Problems of knowledge*, Oxford, Oxford University Press
- Clark, A., (1994), "Contemporary Problems in the Philosophy of Perception", *American Journal of Psychology*, 107 (4).
- Putnam, H. (1981), *Reason, Truth and History*, Cambridge, Cambridge University Press.
- Putnam H., (1987), *The Many Faces of Realism*, Open Court, LaSalle, Ill.
- Putnam, H., (1990), *Realism with the Human Face*, Cambridge, MA, Harvard University Press.
- Churchland, P.M., "Perceptual Plasticity and Theoretical Neutrality, A Reply to Fodor", *Philosophy of Science*, 55, 1988.
- Descartes, R., *Meditacije o prvoj filozofiji*, u Husserl, E., *Kartezijanske meditacije*, Izvori i tokovi, Zagreb, 1975.
- Fodor, J., i Pylyshyn, Z.W., "How Direct is Visual Perception? : Some Reflections on Gibson's Ecological Approach", *Cognition*, 1981.
- Fodor, J., *Modularity of Mind*, MIT Press, 1983,
- Fodor, J., "Observation Reconsidered", *Philosophy of Science*, 51, 1984
- Fodor, J., "A Reply to Churchland's "Perceptual Plasticity and Theoretical Neutrality"", u *Theory of Content*, MIT Press, 1991.
- Fumerton, R.A., *Metaphysical and Epistemological Problems of Perception*, University of Nebraska Press, London, 1985,
- Gibson, J.J., *Visual World*, The Riverside Press, Cambridge, Massachusetts 1950.
- Gibson, J.J., "The Theory of Affordances", u *Perceiving, Acting and Knowing*, priredili Shaw, R.E., i Bransford, J., Lawrence Erlbaum Associates, Hillsdale, New Jersey, 1977.
- Gregory, R.L., *Eye and Brain*, Weidenfeld and Nicolson, London, 1977.

- Humphreys, G.W., i RIDDOCH, M.J., *To See But Not To See, A Case Study of Visual Agnosia*, Lawrence Erlbaum Associates, London 1989.
- Kant, I., *Kritika čistog uma*, Matica Hrvatske Zagreb, 1984.
- Mišćević, N., "Information, Theory and Observation", *Acta Analytica*, sv. 8, 1992.
- Reichenbach, H., *Experience and Prediction*, The University of Chicago Press, Chicago, Midway Reprint, 1976.
- Robinson, J.O. *The Psychology of Visual Illusion*, Hutchinson University Library, London, 1972.
- Rock, I., *An Introduction to Perception*, Macmillan New York, 1975
- Rock, I., *The Logic of Perception*, A Bradford Book, MIT Press, Cambridge, 1983
- Shaw, R., i Bransford, J., *Perceiving, Acting and Knowing*, Lawrence Erlbaum Associates, Hillsdale, New Jersey, 1977.
- Stich, S., *Fragmentation of Reason*, MIT Press, 1990.
- Turvey, M.T., Shaw, R.E. Reed, E.S., Mace, W.M., "Ecological Laws of Perceiving and Acting: In Reply to Fodor and Pylyshynm", *Cognition*, 1981
- Ullman, S., "Against Direct Perception", *The Behavioral and Brain Sciences*, No. 3, 1980.
- Vaina, L., " 'What' and 'Where' in the Human Visual System: Two Hierarchies of Visual Modules", *Synthese*, 83, 1991.

(obvezna i dopunska literatura će se nadopunjavati obzirom na nova izdanja i prijevode)

Način praćenja kvalitete i uspješnosti svakog predmeta i/ili modula

- samoevaluacija koju provodi nastavnik
- praćenje rezultata u postizanju postavljenih ciljeva
- evaluacija koju provodi Odsjek i evaluacija na razini Filozofskog fakulteta

Kod predmeta			
Naziv predmeta	PRAKTIČNA ETIKA		
Opći podaci			
Studijski program	FILOZOFIJA PREDDIPLOMSKI I DIPLOMSKI	Godina	1., 2. ili 3., odnosno 1. ili 2.
Status kolegija	Obvezatan	X	Izborni
Bodovna vrijednost i način izvođenja nastave			
	Zimski semestar	Ljetni semestar	
ECTS koeficijent opterećenja studenta	3	3	
Broj sati po semestru	15+15	15+15	
Ciljevi predmeta			
Cilj je predmeta da studenti upoznaju, razumiju i analiziraju temeljne tematike, pojmove i spoznaje iz predmeta <i>Praktična etika</i> .			
Korespodentnost i korelativnost programa			
Program predmeta <i>Praktična etika</i> je korespodentan sadržaju sličnih predmeta na drugim studijima filozofije. Koreliran je prije svega predmetu <i>Etika</i> , ali i ostalim predmetima iz područja praktične filozofije koji se nude kao izborni. Koreliran je, isto tako, predmetima iz drugih studija koji se tiču problematika praktične etike (na primjer, <i>Medicinska etika</i> , <i>Poslovna etika</i> , itd.). Preduvjeti za ovaj predmet su spoznaje i sposobnosti iz preddiplomskog predmeta <i>Etika</i> . U slučaju prijelaza na diplomski studij od strane studenta iz drugog studijskog smjera, ili korištenja predmeta od strane studenta na drugom diplomskom studiju, student će dogovoriti određenu uvodnu literaturu, koju će raspravljati na izravnim konzultacijama.			
Očekivani ishodi (razvijanje općih i specifičnih kompetencija – znanja/vještina) za predmet i/ili modul			
<p>Nakon položenog ispita studenti će moći:</p> <ul style="list-style-type: none"> - interpretirati, analizirati i uspoređivati metodologije moralnog rasuđivanja u relaciji s praktičnim problemima; - primijeniti teorijske spoznaje na aktualnu problematiku iz društvene zbilje; - biti kompetentni sudionici tekućih rasprava moralne tematike, zajedno sa zainteresiranim skupinama; - uzimajući u obzir i ostale aspekte moralnog rasuđivanja (npr. sadržaje iz teorijske etike), raspolagati, barem na početnoj razini, dosljednim sustavom moralne filozofije. 			
Sadržaj predmeta			
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Metodologija istraživanja u praktičnoj etici Prikazati će se i kritički raspravljati razne metodologije istraživanja u praktičnoj etici. Prije svega, prikazati će se i usporediti dvije glavne sukobljene metodologije, principlizam, kao pristup koji kreće od moralnih načela (često i moralnih teorija) koji se primjenjuju u posebnim situacijama, i kazuistike i partikularizma, koji izražavaju sudove u konkretnim situacijama. Prikazat će se i raspraviti Rawlsov prijedlog metodoloških ograničenja "javnoga uma" kao ograničenja koja su tražena u području javne etike ▪ Pobačaj i liječnički potpomognuto začeće Raspraviti će se i analizirati ključne pozicije u području pobačaja, to jest ona svetosti 			

života, utilitaristička (kvaliteta života) i liberalna. Analizirati će se spoznajne činjenice o embriju, kako bi se vidjelo mogu li te činjenice voditi do jasnih i nepobitnih moralnih sudova o pobačaju. Primijeniti će se spoznaje o statusu embrija i u području liječnički potpomognutog začeća. Vršiti će se komparativna analiza moralnog statusa embrija i majčinog prava na autonomiju s obzirom na pobačaj i liječnički potpomognuto začeće. Proučavati će se posljedice za obitelj i dijete s obzirom na mogućnost primjene liječnički potpomognutog začeća. U sklopu ove tematske cjeline, raspraviti će se i o definiranju moralne osobe općenito, kao i o razlikovanju moralnog statusa ljudskih bića i ostalih životinja.

▪ **Eutanazija**

Razlikovati će se pojmovi aktivne eutanazije, pasivne eutanazije i prekida terapije; dobrovoljne i nedobrovoljne eutanazije; eutanazije i liječnički potpomognutog samoubojstva; teorije dvostruke posljedice. Ponudit će se analiza ustanovljavanja moralnih razlika s obzirom na razlike u skladu s navedenim pojmovima. Proučavati će se empirijski rezultati s obzirom na iskustva zemalja koje su dekriminalizirale liječnički potpomognuto samoubojstvo i eutanaziju. Analizirati će se moguće posljedice za liječničku profesiju i poziciju pacijenta s obzirom na moguće dopuštenje eutanazije i liječnički potpomognutog samoubojstva.

▪ **Genetika**

Prikazati će se, u obliku općeg okvira, rezultati projekta "Ljudski genom". Proučavati će se društvene posljedice i posljedice sa stajališta individualnih ljudskih prava mogućnosti primjene genetskog screeninga, genetske selekcije i genetskog napretka pojedinaca. Raspravljati će se o vezi ekologije i genetike. Proučavati će se mogući problemi vezani uz kloniranje (u terapijskoj i reproduktivnoj verziji), prije svega sa stajališta prava pojedinca, ugrožavanja embrija u ranoj embrionalnoj fazi, evolutivno poželjnog genetskog razlikovanja

▪ **Etika spolnosti**

Raspravljati će se o mogućnostima spolnih odnosa bez djece i moralnosti takvih postupaka; o seksualnoj perverziji; o seksu kao pukoj žudnji; o preljubu; o prostituciji; o homoseksualnosti; o silovanju; o seksualnom uznemiravanju.

▪ **Etika poduzetništva**

Prikazati će se i kritički analizirati razni pristupi etike poduzetništva: kršćanska perspektiva, industrijska demokratska perspektiva, libertarijanska perspektiva, perspektiva etike kreposti. Usporediti će se perspektive kontroliranog rasta i kompetitivnosti. Prikazati će se i analizirati pitanje kulture moći s obzirom na etiku poduzetništva. Rasprava o poduzetničkoj etici bit će prikazana u širem kontekstu društvene odgovornosti. Zatim bit će prikazani i analizirani problemi: profesionalnog djelovanja; etičkih kodeksa; organizacije poduzetništva; uloge i aktivnosti multinacionala; rodnog pitanja u poduzetništvu; etike sindikata.

▪ **Etika računarstva**

Definirati će se etika računarstva. Interpretirati će se revolucija računarstva s aspekta globalne etike. Sa stajališta jednakosti resursa, raspraviti će se problem jednakosti

pristupa informacijama i resursima. Analizirati će se etički aspekti Interneta, te poštivanja privatnosti.

▪ **Etika i terorizam**

Definirati će se pojam "terorizma", te voditi kritička rasprava o moralnoj procjeni terorizma (pri čemu će se voditi računa o raspravama o pravednom ratu), o državnom terorizmu, te o moralno prikladnoj reakciji na terorizam.

Način izvođenja nastave i usvajanje znanja (označiti slovom X)

Predavanja X	Seminari i radionice X	Vježbe	Samostalni zadaci	Multimedija i internet
Obrazovanje na daljinu	Konzultacije X	Laboratorij	Mentorski rad	Terenska nastava

Komentari: U skladu s programima studija *Filozofije* (preddiplomski i diplomski), izborni se predmeti mogu ponuditi u bilo kojem semestru, i bilo kojoj godini, a o njihovom razvrstavanju odlučuju studenti. Predmet *Praktična etika* može biti izborni predmet i na preddiplomskom i na diplomskom studiju. Iz tog razloga, raspored predmeta po semestru i godini je postavljen disjunktivno

Obveze studenata

Obveze studenata čine redovito pohađanje nastave i ispunjavanje tekućih zadataka. Studenti su obvezni izraditi seminarski rad, za čiju izradu dobivaju potporu na konzultacijama. Očekuje se od studenata da čitaju temeljnu literaturu u tijeku razdoblja kada se održavaju predavanja, tako da bi sama nastava mogla biti interaktivna, uz značajno kritičko sudjelovanje studenata. Studenti će imati obvezu polagati i konačni ispit.

Praćenje i ocjenjivanje* studenata

(unijeti odgovarajuće bodovne vrijednosti u relevantne kategorije tako da ukupan broj bodova u različitim izabranim kategorijama odgovara ukupnoj bodovnoj vrijednosti kolegija; upotrijebiti prazne rubrike za dodatne aktivnosti)

Pohađanje nastave 1	Aktivnost u nastavi 0.3	Seminarski rad 0.5	Eksperimentalni rad
Pismeni ispit 0.5	Usmeni ispit	Esej	Istraživanje
Projekt	Kontinuirana provjera znanja 0.7	Referat	Praktični rad

*OCJENIVANJE

Varijanta 1. (završni ispit) Rad studenta na predmetu će se vrednovati i ocjenjivati tijekom nastave i na završnom ispitu. Ukupan broj bodova koje student može ostvariti tijekom nastave je 70 (ocjenjuju se aktivnosti označene u tablici), dok na završnom ispitu može ostvariti 30 bodova.

Detaljna razrada načina praćenja i ocjenjivanja rada studenata bit će prikazana u izvedbenom planu predmeta!

Obvezna literatura

La Follette, H. (ur.), *Ethics in Practice*, Blackwell, Oxford 1997 (izbor tekstova studenti biraju u dogovoru s nastavnikom).
Singer, P., Kuhse, H., *A Companion to Bioethics*, Blackwell, Oxford 1998 (izbor tekstova studenti biraju u dogovoru s nastavnikom).
Singer, P., Kuhse, H., *Bioethics. An Anthology*, Blackwell, Oxford 2003 (izbor tekstova

studenti biraju u dogovoru s nastavnikom).
Dopunska literatura
<p>M.P. Battin, R. Rhodes i A. Silvers (ur.), <i>Physician-Assisted Suicide</i>, London, Routledge, 1998.</p> <p>C.A.J. Coady i M. O'Keefe (ur.), <i>Terorizam i pravednost</i>. KruZak, Zagreb, 2004.</p> <p>J. Harris, <i>Wonderwoman and Superman</i>, Oxford, Oxford University Press, 1993.</p> <p>R. Dworkin, <i>Life's Dominion. An Argument about Abortion, Euthanasia, and Individual Freedom</i>, New York, Alfred A. Knopf, 1993</p> <p>A. Klose, <i>Poduzetnička etika</i>, zagreb, Školska knjiga, 1996.</p> <p>M. Nussbaum, C. Sunstein (ur.), <i>Clones and Clones. Facts and Fantasies about Human Cloning</i>, New York, Norton and Company, 1998</p> <p>S. Prijic (ur.), <i>Pobačaj. Za i protiv</i>, Rijeka, HKD, 1995.</p> <p>I. Primorac (ur.), <i>Suvremena filozofija seksualnosti</i>, Zagreb, KruZak, 2003.</p> <p>J. W. Randles et al., <i>Computer Ethics and Professional Responsibility</i>, Oxford, Blackwell, 2003.</p> <p>P. Singer et al. (ur.), <i>Embryo Experimentation</i>, Cambridge, Cambridge University Press, 1990</p>
Način praćenja kvalitete i uspješnosti svakog predmeta i/ili modula
<p>Praćenje kvalitete i uspješnosti izvedbe predmeta bit će fokusirano na studentsko iskustvo i intelektualni napredak. S time u svezi, izradit će se i primjenjivati upitnik kojim će studenti evaluirati vještine poučavanja, interakciju sa studentima; usvajanje gradiva; institucijsku okolinu. Predviđa se mogućnost rane evaluacije (3 do 5 tjedana nakon početka nastave) i evaluacije na kraju provedbe kolegija. Vodit će se rasprave s ciljem usmjeravanja na uzroke koji su doveli do stvaranja određenih stavova o kolegiju (grupne, kao i individualne). Nositelj predmeta oslanjat će se i na opažanja od strane drugih nastavnika, kolega, i eksperata. Bitna činjenica za praćenje kvalitete i uspješnosti predmeta bit će i rezultati koje postižu studenti: ocjenjivanje i vrednovanje rada studenata, što može dati informacije o određenim nedostacima u sadržaju kolegija ili poteškoćama u razumijevanju dijelova gradiva; portfolio svakog studenta (praćenje napredovanja).</p>

Kod predmeta					
Naziv predmeta	Simbolička logika-Metateorija				
Opći podaci					
Studijski program	<i>Diplomski studij filozofije</i>			Godina	
Status kolegija	x	Obvezatan	x	Izborni	
Bodovna vrijednost i način izvođenja nastave					
		Zimski semestar	Ljetni semestar		
ECTS koeficijent opterećenja studenta	3				
Broj sati po semestru	15+15+0				
Ciljevi predmeta					
Cilj je predmeta Simbolička logika upoznati studente sa elementima metateorije logike sudova i logike prvoga reda. U tu je svrhu u okviru predmeta potrebno: <ul style="list-style-type: none"> - definirati pojam valjanosti i semantičkog niza - opisati korištenje semantičkih tablica te njihovu primjenu u određivanju valjanosti - definirati (ne)konzistentnost skupa formula i usporediti taj pojam sa pojmom semantičkog niza koji je tautologija - opisati pravila prirodne dedukcije i njihovu primjenu u izvođenju i dokazivanju - usporediti logiku sudova sa logikom prvoga reda - analizirati potrebu uvođenja kvantifikatora - opisati pravila izvođenja za kvantifikatore 					
Korespondentnost i korelativnost programa					
Predmet Simbolička logika-Metateorija korespondentan je sa predmetima Logika i Simbolička logika.					
Očekivani ishodi (razvijanje općih i specifičnih kompetencija – znanja/vještina) za predmet i/ili modul					
Nakon odslušanog predmeta i položenog ispita očekuje se da studenti <ul style="list-style-type: none"> - budu osposobljeni koristiti tablice isitnosnih vrijednosti u određivanju valjanosti - mogu analizirati i razlikovati pojam semantičkog niza koji je tautologija i semantički nekonzistentnog skupa formula - budu osposobljeni primijeniti pravila prirodne dedukcije - mogu razlikovati logiku sudova i logiku prvoga reda - budu osposobljeni razlikovati pravila izvođenja za kvantifikatore te da mogu argumentirano primijeniti pravila u izvođenju i dokazivanju 					
Sadržaj predmeta					
[Metateorija logike sudova] Dokazi teorema i metateorema. Teorem potpunosti sustava prirodne dedukcije za logiku sudova. Teorem kompaktnosti. [Metateorija logike prvoga reda] Teorem pouzdanosti («soundness») sustava prirodne dedukcije za logiku prvoga reda. Teorem potpunosti sustava prirodne dedukcije za logiku prvoga reda: Henkinova teorija, eliminacijski teorem, Henkinova konstrukcija. Löwenheim-Skolemov teorem. Skolemov paradoks. Teorem kompaktnosti.					
Način izvođenja nastave i usvajanje znanja (označiti masnim tiskom/boldom)					
Predavanja (x)	Seminari i radionice (x)	Vježbe	Samostalni zadaci (x)	Multimedija i internet (x)	
Obrazovanje na daljinu	Konzultacije (x)	Laboratorij	Mentorski rad	Terenska nastava	

<p>Komentari: Pošto se u izvođenju nastave očekuje od studenata korištenje Interneta i softverskih logičkih paketa, potrebno je osigurati mogućnost korištenja informatičkog kabineta.</p> <p>Izborni predmet Simbolička logika-Metateorija uvodi se zbog fuzioniranje predmeta Logika 1 i Logika 2 u predmet Logika; a Simbolička 1 i Simbolička 2 u Simbolička logika, pri čemu se, zbog smanjenja fonda sati, u programima novih predmeta moralo odustati od metateorije logike sudova i logike prvoga reda.</p>			
<p>Preduvjet za upis predmeta: položeni ispiti iz Logike i Simboličke logike.</p>			
<p>Obveze studenata</p> <p>Studenti su dužni prisustvovati i aktivno sudjelovati u nastavi. Tijekom semestra pišu se dva kolokvija. Očekuje se visok stupanj samostalnog promišljanja i istraživanja.</p>			
<p>Praćenje i ocjenjivanje studenata (označiti masnim tiskom / boldom samo relevantne kategorije i umjesto nultih vrijednosti unijeti odgovarajuće bodovne vrijednosti tako da ukupan broj bodova u različitim izabranim kategorijama odgovara ukupnoj bodovnoj vrijednosti kolegija; u slučaju potrebe upotrijebiti prazne rubrike za dopune)</p>			
<p>Pohađanje nastave 0.5</p>	<p>Aktivnost u nastavi 0.5</p>	Seminarski rad	Eksperimentalni rad
<p>Pismeni ispit /kolokviji 2.0</p>	Usmeni ispit	Esej	Istraživanje
Projekt	Kontinuirana provjera znanja	Referat	Praktični rad
<p>Komentari: Rad studenata na predmetu prati se kroz aktivno sudjelovanje u nastavi, te na kolokvijima. Ukupan broj bodova koje student može ostvariti tijekom nastave je 100 (ocjenjuju se aktivnosti označene u tablici).</p> <p>Detaljna razrada načina praćenja i ocjenjivanja rada studenata bit će prikazana u izvedbenom planu predmeta.</p>			
<p>Obvezna literatura</p> <p>Cauman, L.S., 2004, <i>Uvod u logiku prvoga reda</i>, Naklada Jesenjski-Turk; prevedeno sa Cauman, 1998, <i>First-order Logic. An Introduction</i>, Walter de Gruyter GmbH&Co. Copi, I.M., Cohen, C., <i>Introduction to Logic</i>, Macmillan Publishing Company. Newton-Smith, W.H., <i>Logic - An Introductory Course</i>, Routledge. Quine, W. Van O., 1978, <i>Methods of Logic</i>, Routledge & Kegan Paul.</p>			
<p>Dopunska literatura</p> <p>Gensler, H.J., 2002, <i>Introduction to Logic</i>, Routledge. Smith, P., 2003, <i>An Introduction to Formal Logic</i>, Cambridge University Press. Tomassi, P., 1999, <i>Logic</i>, Routledge.</p>			
<p>Način praćenja kvalitete i uspješnosti svakog predmeta i/ili modula</p> <p>Praćenje kvalitete nastave i uspješnosti predmeta realizirat će se putem samoevaluacije koju provodi nositelj predmeta, putem rezultata u postizanju ciljeva te putem evaluacije koju će se provesti na razini Odsjek za filozofiju te na razini Filozofskog fakulteta.</p>			

Kod predmeta					
Naziv predmeta	Simbolička logika				
Opći podaci					
Studijski program	<i>Preddiplomski studij filozofije</i>			Godina	II
Status kolegija	x	Obvezatan		Izborni	
Bodovna vrijednost i način izvođenja nastave					
		Zimski semestar	Ljetni semestar		
ECTS koeficijent opterećenja studenta	6				
Broj sati po semestru	30+30+0				
Ciljevi predmeta					
Cilj je predmeta Simbolička logika upoznati studente sa elementima semantike i sintaksa logike sudova te sintakse logike prvoga reda. U tu je svrhu u okviru predmeta potrebno:					
<ul style="list-style-type: none"> - definirati pojam valjanosti i semantičkog niza - opisati korištenje semantičkih tablica te njihovu primjenu u određivanju valjanosti - definirati (ne)konzistentnost skupa formula i usporediti taj pojam sa pojmom semantičkog niza koji je tautologija - opisati pravila prirodne dedukcije i njihovu primjenu u izvođenju i dokazivanju - usporediti logiku sudova sa logikom prvoga reda - analizirati potrebu uvođenja kvantifikatora - opisati pravila izvođenja za kvantifikatore 					
Korespondentnost i korelativnost programa					
Predmet Simbolička logika korespondentan je svim ostalim kolegijima pošto se logičko znanje/argumentiranje koristi u svim područjima filozofskog rasuđivanja a posebno onima u području teorijske filozofije.					
Očekivani ishodi (razvijanje općih i specifičnih kompetencija – znanja/vještina) za predmet i/ili modul					
Nakon odslušanog predmeta i položenog ispita očekuje se da studenti					
<ul style="list-style-type: none"> - budu osposobljeni koristiti tablice istinosnih vrijednosti u određivanju valjanosti - mogu analizirati i razlikovati pojam semantičkog niza koji je tautologija i semantički nekonzistentnog skupa formula - budu osposobljeni primijeniti pravila prirodne dedukcije - mogu razlikovati logiku sudova i logiku prvoga reda - budu osposobljeni razlikovati pravila izvođenja za kvantifikatore te da mogu argumentirano primijeniti pravila u izvođenju i dokazivanju 					
Sadržaj predmeta					
Logika sudova: valjanost, semantički nizovi. Semantička (ne)konzistentnost skupa formula. Sintaksa. Pravila prirodne dedukcije. Logika prvoga reda-uvod.. Alfabet logike prvoga reda. Pravila izvođenja za kvantifikatore.					
Način izvođenja nastave i usvajanje znanja (označiti masnim tiskom/boldom)					
Predavanja (x)	Seminari i radionice (x)	Vježbe	Samostalni zadaci (x)	Multimedija i internet (x)	
Obrazovanje na daljinu	Konzultacije (x)	Laboratorij	Mentorski rad	Terenska nastava	
Komentari: Pošto se u izvođenju nastave očekuje od studenata korištenje Interneta i softverskih logičkih paketa,					

potrebno je osigurati mogućnost korištenja informatičkog kabineta. Preduvjet za upis predmeta: položeni ispit iz Logike.			
Obveze studenata			
Studenti su dužni aktivno prisustvovati nastavi. Tijekom semestra pišu se tri kolokvija.			
Praćenje i ocjenjivanje studenata (označiti masnim tiskom / boldom samo relevantne kategorije i <u>umjesto</u> nultih vrijednosti unijeti odgovarajuće bodovne vrijednosti tako da ukupan broj bodova u različitim izabranim kategorijama odgovara ukupnoj bodovnoj vrijednosti kolegija; u slučaju potrebe upotrijebiti prazne rubrike za dopune)			
Pohađanje nastave 0.5	Aktivnost u nastavi 1.0	Seminarski rad	Eksperimentalni rad
Pismeni ispit /kolokviji 3.0	Usmeni ispit	Esej	Istraživanje
Projekt	Kontinuirana provjera znanja 1.5	Referat	Praktični rad
Komentari: Rad studenta na predmetu će se vrednovati i ocjenjivati tijekom nastave i na završnom ispitu. Ukupan broj bodova koje student može ostvariti tijekom nastave je 70 (ocjenjuju se aktivnosti označene u tablici), dok na završnom ispitu može ostvariti 30 bodova. Detaljna razrada načina praćenja i ocjenjivanja rada studenata bit će prikazana u izvedbenom planu predmeta.			
Obvezna literatura			
Cauman, L.S., 2004, <i>Uvod u logiku prvoga reda</i> , Naklada Jesenjski-Turk; prevedeno sa Cauman, 1998, <i>First-order Logic. An Introduction</i> , Walter de Gruyter GmbH&Co. Copi, I.M., Cohen, C., <i>Introduction to Logic</i> , Macmillan Publishing Company. Newton-Smith, W.H., <i>Logic - An Introductory Course</i> , Routledge.			
Dopunska literatura			
Gensler, H.J., 2002, <i>Introduction to Logic</i> , Routledge. Guttenplan, S., 1997, <i>The Languages of Logic</i> , Blackwell Publishers Ltd. Hodges W., 2001, <i>Logic. An Introduction to Elementary Logic</i> , Penguin Books. Nolt, J., Royatyn D. i Varzi A., 1998, <i>Logic - Schaum's Outline Series</i> , McGraw-Hill Quine, W. Van O., 1998, <i>Elementary Logic</i> , Harvard University Press. Smith, P., 2003, <i>An Introduction to Formal Logic</i> , Cambridge University Press. Tomassi, P., 1999, <i>Logic</i> , Routledge			
Način praćenja kvalitete i uspješnosti svakog predmeta i/ili modula			
Praćenje kvalitete nastave i uspješnosti predmeta realizirat će se putem samoevaluacije koju provodi nositelj predmeta, putem rezultata u postizanju ciljeva te putem evaluacije koju će se provesti na razini Odsjek za filozofiju te na razini Filozofskog fakulteta.			

I. OSNOVNI PODACI O KOLEGIJU				
Naziv kolegija	Broj ECTS-a	Nastavno opterećenje	Vrijeme i mjesto održavanja nastave	
Sloboda volje	3	0+30+0	Omladinska 14, prostorija 405.	
Nositelj kolegija	Vrijeme za konzultacije	Kabinet	Telefon	E-mail
		402		
Asistent	Vrijeme za konzultacije	Kabinet	Telefon	E-mail

II. DETALJNI OPIS KOLEGIJA

SADRŽAJ KOLEGIJA

1. Uvod u problem Izlaganje problema i osnovnih pozicija u raspravi; upoznavanje s literaturom.
2. Kompatibilizam Sloboda kao odsustvo prepreka; spojivost slobode volje s determinizmom; Smart, Dennett.
3. Inkompatibilizam Sloboda kao mogućnost izbora; nespojivost slobode volje s determinizmom; modalni argument za inkompatibilizam; Van Inwagen, Ginet.
4. Libertarijanizam i indeterminizam Razlozi, slučajnost i sreća; O'Connor.
5. Djelatnikovo uzrokovanje Dualizam u filozofiji uma, shvaćanje jastva, djelatnik kao uzrok postupka; Reid.
6. Postupci, razlozi i uzroci Prigovori jednostavnom determinizmu i teoriji djelatnikovog uzrokovanja.
7. Determinizam Teorije tvrdog determinizma; Honderich, Pereboom
8. Alternativne mogućnosti i moralna odgovornost Kritika principa alternativnih mogućnosti; Frankfurt, Fisher i Ravizza.
9. Želje višeg reda Pojam osobe, hijerarhija motiva i struktura razloga; Frankfurt.
10. Osjetljivost na razloge Reaktivni stavovi, moralna osuda, moralni subjekt, P.Strawson.
11. Odgovornost Izvorna odgovornost za postupke i ishode; Austin, Kane.
12. Sloboda volje i suvremena znanost Kvantna mehanika, neurološki modeli, slučaj; Libet.
13. Sloboda volje i Božje svezanje Predestinacija, znanje budućnosti, sloboda volje kao odgovor argumentu zla u svijetu, molinizam; Zagzebski.

OČEKIVANI ISHODI KOLEGIJA

Pružiti studentu sistematski uvid u raspravu oko slobode volje, moralne odgovornosti i determinizma. Upoznati studenta s osnovnim problemima u raspravi, najpoznatijim rješenjima i teorijama, te problemima na koje nailaze ta rješenja. Upoznati studenta s relevantnom suvremenom literaturom. Osposobiti studenta za samostalni daljnji rad na problemu i literaturi.

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE (označiti aktivnost s "x")

Predavanja	Seminari	Konzultacije	Samostalni rad
	x		
Terenska nastava	Laboratorijski rad	Mentorski rad	Ostalo

--	--	--	--

III. SUSTAV OCJENJIVANJA

AKTIVNOST KOJA SE OCJENJUJE	UDIO AKTIVNOSTI U ECTS BODOVIMA	MAX BROJ BODOVA
Redovito pohađanje nastave	1	
Seminarski rad	1	30
Kontinuirana provjera znanja	1	70
ZAVRŠNI ISPIT	0	0
UKUPNO	3	100

* Izvedbenom programu valja priložiti način bodovanja svake pojedinačne aktivnosti koja se ocjenjuje

IV. LITERATURA

Obvezna literatura:

Robert Kane: *A Contemporary Introduction to Free Will*, Oxford University Press, 2005.

Izborna literatura:

John Martin Fisher & Mark Ravizza (ed): *Perspectives on Moral Responsibility*, Cornell University Press, 1993.

Garry Watson (ed): *Free Will*, Oxford University Press, 1982.

Robert Kane (ed): *Oxford Handbook to Free Will*, Oxford University Press, 2002.

Timothy O'Connor (ed): *Agents, Causes and Events - Essays on Indeterminism and Free Will*, Oxford University Press, 1995.

V. DODATNE INFORMACIJE O PREDMETU

POHAĐANJE NASTAVE

Studenti su dužni biti nazočni na 75% predavanja što im donosi 1 ECTS kredita.

PRIDRŽAVANJE DOGOVORENIM ROKOVIMA

Studenti su obavezni izložiti i predati seminarski rad.

Neizvršavanje obaveza rezultirat će smanjenjem ocjenskih bodova.

Ispitni rokovi se određuju početkom akademske godine a mogu se mijenjati (bolest ili službena spriječenost) tjedan dana prije. O promjenama termina ispita moguće je saznati preko oglasne ploče Odsjeka i na web stranicama fakulteta.

Odjava ispita se mora izvršiti bar 24 sata prije ispita u protivnom će se smatrati da je student rok iskoristio.

NAČIN INFORMIRANJA STUDENATA

Konzultacije
Oglasna ploča Odsjeka
E-pošta
Web fakulteta

KONTAKTIRANJE S NASTAVNICIMA

Usmeno
E-pošta

OSTALE RELEVANTNE INFORMACIJE

Kod predmeta					
Naziv predmeta	Smrt				
Opći podaci					
Studijski program	Preddiplomski studij filozofije			Godina	I-V
Status kolegija		Izboran			
Bodovna vrijednost i način izvođenja nastave					
		Zimski semestar	Ljetni semestar		
ECTS koeficijent opterećenja studenta	3				
Broj sati po semestru	0+30+0				
Ciljevi predmeta					
Cilj ovog kolegija jest upoznati studente s osnovnim filozofskim problemima smrti; potraga za točnom definicijom; opravdanost straha od smrti; racionalnost različitih stavova prema smrti; smrt i vrijednost života; asimetrija prošlog i budućeg nepostojanja; pripisivanje svojstava nepostojećim osobama; itd. U kolegiju će se raditi na najpoznatijim klasičnim i suvremenim tekstovima čime će studenti steći sistematski uvid u klasičnu i suvremenu raspravu.					
Korespondentnost i korelativnost programa					
Program kolegija <i>Filozofija kao sustav. Povijest klasičnog njemačkog idealizma</i> nadopunjuje se sa sljedećim kolegijima: Epistemologija, Filozofija prirodnih i društvenih znanosti, Uvod u povijest filozofije, Moderna filozofija od Descartesa do Kanta, Etika.					
Očekivani ishodi (razvijanje općih i specifičnih kompetencija – znanja/vještina) za predmet i/ili modul					
Budući da će biti upoznati s najvažnijim klasičnim i suvremenim tekstovima, studenti će po završetku kolegija biti osposobljeni za samostalni daljnji rad na tom području. Radom na tekstovima razvit će se sposobnost razumijevanja i praćenja filozofskih tekstova.					
Sadržaj predmeta					
<ul style="list-style-type: none"> - Definicija smrti, epistemološki i ontološki problemi; - Racionalnost straha od smrti; - Asimetrija prošlog i budućeg nepostojanja (Epikur, Lukrecije); - Težnja za produženjem života i težnja za besmrtnošću; - Slučaj Makropulos; nepodnošljivost besmrtnosti; - Epikurov argument protiv straha od smrti; - Zašto je smrt loša; - Smrt kao zlo za druge osobe; - Smrt i osobni identitet; - Smrt i vrijednost života; - Problem zamišljanja vlastite smrti; 					
Način izvođenja nastave i usvajanje znanja (označiti slovom X)					
Predavanja	X		X	Multimedija i internet	
	Seminari i radionice	Vježbe	Samostalni zadaci		
Obrazovanje na daljinu	X		X	Terenska nastava	
	Konzultacije	Laboratorij	Mentorski rad		
Komentari: Budući da se nastava odvija u obliku seminara, nastavu iz ovog kolegija može izvoditi i osoba s izborom u suradničko zvanje.					
Obveze studenata					
Student je dužan redovito pohađati nastavu, aktivno sudjelovati u nastavi, izraditi seminarski rad kojega će izložiti usmeno na seminaru i u pismenom obliku predati nastavniku.					
Praćenje i ocjenjivanje studenata					
(unijeti odgovarajuće bodovne vrijednosti u relevantne kategorije tako da ukupan broj bodova u različitim izabranim kategorijama odgovara ukupnoj bodovnoj vrijednosti kolegija; upotrijebiti prazne rubrike za dodatne aktivnosti)					
Pohađanje nastave	Aktivnost u nastavi	Seminarski rad	Eksperimentalni rad		

0.50	1.00	1.50	
Pismeni ispit	Usmeni ispit	Esej	Istraživanje
Projekt	Kontinuirana provjera znanja	Referat	Praktični rad
OCJENIVANJE Rad studenta na predmetu će se vrednovati i ocjenjivati tijekom nastave. Ukupan broj bodova koje student može ostvariti tijekom nastave je 100 (ocjenjuju se aktivnosti označene u tablici). Detaljna razrada načina praćenja i ocjenjivanja rada studenata bit će prikazana u izvedbenom planu predmeta!			
Obvezna literatura			
Fischer, Martin John (ur.;1993), <i>The Metaphysics of Death</i> , Stanford University Press, Stanford, California; (izbor) Baccarini, E. i Prijic-Samaržija, S., 2007., <i>Praktična etika</i> , Hrvatsko filozofsko društvo, Zagreb (izbor) Camus, A. – <i>Mit o Sizifu</i> , Sarajevo, "Veselin Masleša", 1989; (izbor) Heidegger, M. – <i>Bitak i vrijeme</i> , Zagreb, Naprijed, 1985; (izbor)			
Dopunska literatura			
Baker, L. R., 2000., <i>Persons and bodies</i> , Cambridge: Cambridge University Press. DeGrazia, D., 2005., <i>Human Identity and Bioethics</i> , Cambridge: Cambridge University Press. [Napomena: tijekom nastave, za potrebe studentskih seminarskih radova, bit će navedena dodatna literatura, s naglaskom na recentnijim radovima na ovom području.]			
Način praćenja kvalitete i uspješnosti svakog predmeta i/ili modula			
Tijekom prvog dijela kolegija i po završetku, izvršit će se anonimna anketa o stupnju uspješnosti programa kolegija kod studenata.			

Kod predmeta			
Naziv predmeta	SREDNJOVJEKOVNA FILOZOFIJA		
Opći podaci			
Studijski program	<i>Preddiplomski i diplomski studij filozofije</i>		Godina 1-5
Status kolegija	Obvezatan	Izborni	
Bodovna vrijednost i način izvođenja nastave			
	Zimski semestar	Ljetni semestar	
ECTS koeficijent opterećenja studenta		3	
Broj sati po semestru		20+10	
Ciljevi predmeta			
<p>Cilj je predmeta da studenti upoznaju misaonu tematiku antike i srednjeg vijeka u obliku susreta filozofije s kršćanstvom, da dobiju uvid u hebrejsku religiozno filozofsku kulturu, da upoznaju kršćansko tumačenje istine i etike, te najznačajnije srednjovjekovne filozofe: Augustina i Tomu Akvinskog.</p> <p>Nakon izvršavanja studijskih obveza u predmetu očekuje se da studenti:</p> <ul style="list-style-type: none"> - poznaju misaonu tematiku antike i srednjeg vijeka, uz sposobnost uspoređivanja ovih dvaju razdoblja; - poznaju kršćansko interpretiranje istine; - poznaju kršćansku etiku tog razdoblja; - mogu analizirati tekstove dvaju najistaknutijih teologa tog razdoblja: Augustina i Tome Akvinskog; - mogu vrednovati različite dokaze za postojanje Boga (ontološki i kozmološke dokaze). 			
Korespondentnost i korelativnost programa			
Predmet Srednjovjekovna filozofija korespondira u prvom redu s predmetom Kršćanska filozofija, kao i s ostalim izbornim ili obvezatnim predmetima čiji se dijelovi ili teme mogu promatrati u međuzavisnosti.			
Očekivani ishodi (razvijanje općih i specifičnih kompetencija – znanja/vještina) za predmet i/ili modul			
<p>Očekuje se da studenti budu sposobni;</p> <ul style="list-style-type: none"> - opisati i sažeto prenijeti osnovne sadržaje kolegija srednjovjekovna filozofija, te interpretirati i vrednovati njenu ulogu i značenje za filozofiju općenito. - opisati i objasniti glavne teme srednjovjekovne filozofije. - usporediti antiku i srednji vijek s obzirom na filozofska stajališta po pitanju znanja i etike. - objasniti odnos vjere i razuma u skolastici. - interpretirati izvatke iz djela Tome Akvinskog. 			
Sadržaj predmeta			
<p>I. Sažeti pregled razvoja kršćanstva, razlike između kršćanstva i antičke filozofije, pitanja vezana uz određenja Boga, kršćanska 'epistemologija' i etika.</p> <p>II. Posebna cjelina predavanja posvećena je Aureliju Augustinu (razdoblje patristike) i Tomi Akvinskom (razdoblje skolastike), intenzivno će se analizirati tekstovi ovih dvaju teologa i filozofa.</p>			

<p>III. Razmotriti će se različiti dokazi za postojanje Boga (ontološki dokaz i kozmološki dokazi). Zaključna cjelina prikazuje kršćanski pogled na etiku, prije svega uspostavljanjem veze između istine i morala, te mogućnosti primjene kršćanskih moralnih spoznaja na aktualna moralna pitanja.</p>				
<p>Način izvođenja nastave i usvajanje znanja (označiti slovom X)</p>				
Predavanja (x)	Seminari i radionice (x)	Vježbe	Samostalni zadaci (x)	Multimedija i internet (x)
Obrazovanje na daljinu	Konzultacije (x)	Laboratorij	Mentorski rad (x)	Terenska nastava
Komentari:				
<p>Obveze studenata</p> <p>Za izvršavanje studijskih obveza potrebno je: Redovito prisustvovanje i aktivno sudjelovanje u nastavi, pisanje eseja ili seminara na zadanu temu, kolokviji/testovi znanja Ovisno o broju studenata koji upisuju predmet, potencirat će se timski rad na zadacima. Uz ove zadatke, potrebno je da student položi usmeni ispit tijekom kojega se procjenjuje u kojoj su mjeri ostvareni zadani ciljevi.</p>				
<p>Praćenje i ocjenjivanje* studenata (unijeti odgovarajuće bodovne vrijednosti u relevantne kategorije tako da ukupan broj bodova u različitim izabranim kategorijama odgovara ukupnoj bodovnoj vrijednosti kolegija; upotrijebiti prazne rubrike za dodatne aktivnosti)</p>				
Pohađanje nastave	Aktivnost u nastavi 0,5	Seminarski rad 0,5	Eksperimentalni rad	
Pismeni ispit 0,5	Usmeni ispit	Esej 0,5	Istraživanje	
Projekt	Kontinuirana provjera znanja 1	Referat	Praktični rad	
<p>*OCJENIVANJE <i>Varijanta 1. (završni ispit)</i> Rad studenta na predmetu će se vrednovati i ocjenjivati tijekom nastave i na završnom ispitu. Ukupan broj bodova koje student može ostvariti tijekom nastave je 70 (ocjenjuju se aktivnosti označene u tablici), dok na završnom ispitu može ostvariti 30 bodova.</p> <p>Detaljna razrada načina praćenja i ocjenjivanja rada studenata bit će prikazana u izvedbenom planu predmeta!</p>				
<p>Obvezna literatura</p> <p>Akvinski, T. (1990). Izbor iz djela. Zagreb Kušar, S. (1996). (ur.). Srednjovjekovna filozofija. Zagreb</p>				
<p>Dopunska literatura</p> <p>Augustin, A. (1982). O državi Božjoj. Zagreb Augustin, A. (1998). O slobodi volje. Zagreb</p>				
<p>Način praćenja kvalitete i uspješnosti svakog predmeta i/ili modula</p> <p>Praćenje kvalitete nastave i uspješnosti predmeta realizirat će se putem samoevaluacije koju provodi nositelj predmeta, putem rezultata u postizanju ciljeva te putem evaluacije koju će se provesti na razini Odsjek za filozofiju te na razini Filozofskog fakulteta.</p>				

Kod predmeta					
Naziv predmeta	SUVREMENA FILOZOFIJA 20. STOLJEĆA				
Opći podaci					
Studijski program	Filozofija			Godina	III
Status kolegija	x	Obvezatan		Izborni	
Bodovna vrijednost i način izvođenja nastave					
		Zimski semestar	Ljetni semestar		
ECTS koeficijent opterećenja studenta				6	
Broj sati po semestru				30+30	
Ciljevi predmeta					
1. Upoznavanje sa dominantnim pravcima filozofskih teorija 20. stoljeća. 2. prezentirati kronološki tijek nastanka pojedinih teorija i trendova mišljenja, 3. kritički razmotriti ono što povezuje i ono što razlikuje suvremenu tzv. "kontinentalnu" filozofiju od analitičke filozofije					
Korespondentnost i korelativnost programa					
Kolegij se nadovezuje na prethodne povijesno-filozofske kolegije a korespondira sa kolegijima koji obrađuju različite tematske cjeline suvremene filozofije.					
Očekivani ishodi (razvijanje općih i specifičnih kompetencija – znanja/vještina) za predmet i/ili modul					
Student će nakon položenog ispita biti u stanju: 1. prepoznati i razlikovati temeljne pravce mišljenja u filozofiji 20. stoljeća 2. objasniti Husserlovu ideju fenomenologije 3. objasniti fenomenološki stav Merleau-Pontya i usporediti ga sa Husserlovim stavom. 4. objasniti osnove teze hermeneutike 5. usporediti hermeneutička učenja Gadamera i njegovih prethodnika 6. objasniti Habermasovu interpretaciju učenja frankfurtske škole 7. usporediti Fregeovo i Wittgensteinovo shvaćanja zasnivanja logike 8. objasniti Russellov odgovor na Fregeovu teoriju 9. usporediti suvremenu kontinentalnu i suvremenu analitičku filozofiju 10. kritički sagledati razlike i poveznice dvaju suvremenih pristupa filozofiji					
Sadržaj predmeta					
Najznačajniji aspekti filozofskih teorija 20. stoljeća u kontinentalnom i analitičkom kontekstu što uključuje fenomenološku struju zastupljenu teorijama Husserla i Merleau-Pontya, tradicionalnu i suvremenu hermeneutičku ideju na primjeru Gadamerovog učenja, novije predstavnike frankfurtske škole (J. Habermas) te osnovne postavke Fregeove, Wittgensteinove i Russellove filozofije. Posebna će pažnja biti posvećena usporedbi dvaju suprotstavljenih filozofijskih tradicija.					
Način izvođenja nastave i usvajanje znanja (označiti slovom X)					
Predavanja X	Seminari i radionice X	Vježbe	Samostalni zadaci	Multimedija i internet	
Obrazovanje na daljinu	Konzultacije X	Laboratorij	Mentorski rad X	Terenska nastava	
Komentari:					
Obveze studenata					
Redovito pohađanje nastave, sudjelovati u seminarским diskusijama, seminarski rad kojeg student treba prezentirati i u obliku eseja predati u propisanom terminu, kolokvij te završni ispit.					
Praćenje i ocjenjivanje* studenata					
(unijeti odgovarajuće bodovne vrijednosti u relevantne kategorije tako da ukupan broj bodova u različitim izabranim kategorijama odgovara ukupnoj bodovnoj vrijednosti kolegija; upotrijebiti prazne rubrike za dodatne aktivnosti)					
Pohađanje nastave	Aktivnost u nastavi 1	Seminarski rad 1	Eksperimentalni rad		

Pismeni ispit 2	Usmeni ispit	Esej	Istraživanje
Projekt	Kontinuirana provjera znanja 1	Referat 1	Praktični rad
<p>*OCJENIVANJE <i>Varijanta 1. (završni ispit)</i> Rad studenta na predmetu će se vrednovati i ocjenjivati tijekom nastave i na završnom ispitu. Ukupan broj bodova koje student može ostvariti tijekom nastave je 70 (ocjenjuju se aktivnosti označene u tablici), dok na završnom ispitu može ostvariti 30 bodova.</p> <p>Detaljna razrada načina praćenja i ocjenjivanja rada studenata bit će prikazana u izvedbenom planu predmeta!</p>			
<p>Obvezna literatura</p> <p>Husserl, E., (2003), Filozofija kao stroga znanost, Ljevak, Zagreb (Izabrana poglavlja). Husserl, E., (1975), Ideja fenomenologije, BIGZ, Beograd. Frege, G., (1995), Osnove aritmetike i drugi spisi, Kruzak, Zagreb. Russell. B., On Denoting Wittgenstein, L., (2003), Tractatus Logico-Philosophicus, Moderna vremena, Zagreb. Wittgenstein, L., (1980), Filozofska istraživanja, Nolit, Beograd. Merleau-Ponty, M., 1984, Struktura ponašanja, Nolit, Beograd.</p>			
<p>Dopunska literatura</p> <p>Landgrebe, L., (1976), Suvremena filozofija, Logos, Sarajevo Čemu još filozofija? (izbor: J. Brkić), (1978), Znaci, Zagreb. (Izabrana poglavlja). Marx, Werner, (2005), Fenomenologija Edmunda Husserla, Breza, Zgreb. Uvod u Heideggera, (1972), CDDO, Zagreb</p>			
<p>Način praćenja kvalitete i uspješnosti svakog predmeta i/ili modula</p> <p>Praćenje kvalitete nastave i uspješnosti predmeta realizirat će se putem samoevaluacije koju provodi nositelj kolegija, putem rezultata u postizanju ciljeva te putem evaluacije koju će se provesti na razini Odsjeka za filozofiju te na razini Filozofskog fakulteta.</p>			

I. OSNOVNI PODACI O KOLEGIJU				
Naziv kolegija	Broj ECTS-a	Nastavno opterećenje	Vrijeme i mjesto održavanja nastave	
SOCIOLOGIJA KULTURE	3.0	2+0	Srijedom od 14 sati, dv 210	
Nositelj kolegija	Vrijeme za konzultacije	Kabinet	Telefon	E-mail
Asistent	Vrijeme za konzultacije	Kabinet	Telefon	E-mail

II. DETALJNI OPIS KOLEGIJA

SADRŽAJ KOLEGIJA

Svrha predmeta je upoznati studente sa shvaćanjima kulture u društvenim znanostima, posebice u antropologiji i sociologiji. Osim povijesnog pregleda i razmatranja glavnih teorijskih perspektiva, pozornost će se posvetiti tako zvanom kulturnom zaokretu u društvenoj teoriji. Uz to će se razmotriti i neke značajke suvremenog društva: potrošačko društvo, masovna i popularna kultura, kulturni kapital, masovni mediji.

- Pojam kulture: povijest i vrste. Kultura u filozofiji i književnoj kritici, te u ranoj antropologiji.
- Kultura u klasičnoj sociologiji i antropologiji.
- Kultura i struktura. strukturalni funkcionalizam, marksizam, strukturalizam.
- Kultura i djelovanje: Weber, fenomenologija, interpretativna antropologija (Geertz).
- Kultura i ideologija: Marx, kritička teorija društva, Gramsci, Althusser.
- Durkheimovska tradicija: rituali i klasifikacije.
- Kultura, struktura i djelovanje: Bourdieu, Giddens, Elias. Kulturna reprodukcija i stratifikacija.
- Britanski kulturalni studiji.
- Proizvodnja i recepcija kulture. Sociologija potrošnje, stilovi života, subkulture, identiteti, kultura svakidašnjice.
- Kulturna analiza postmodernosti

OČEKIVANI ISHODI KOLEGIJA

Studenti će nakon položenog ispita biti u stanju:

- opisati upotrebe pojma kulture u različitim disciplinama (antropologiji, književnoj teoriji i sociologiji)
- objasniti metodološke poteškoće u sociološkom izučavanju kulture (pozitivizam nasuprot interpretativnoj paradigmi)
- distingvirati glavne konceptualne dihotomije u sociološkim teorijama kulture (na primjer: akcija struktura, akcija i kultura, struktura i kultura itd.)

- definirati osnovne teme klasične sociologije (Marx, Durkheim, Weber) povezane s kulturom
  - uočiti glavne razlike i komplementarnosti između socioloških pristupa kulturi: ideologija, zajednička kultura
  - usporediti različite teorije potrošnje, stilova života, subkultura, identiteta, kultura svakidašnjice
- analizirati pojave iz svakodnevnog života u svjetlu tih usporedbi

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE (označiti aktivnost s "x")

Predavanja	Seminari	Konzultacije	Samostalni rad
X	X	X	
Terenska nastava	Laboratorijski rad	Mentorski rad	Ostalo

III. SUSTAV OCJENJIVANJA

AKTIVNOST KOJA SE OCJENJUJE	UDIO AKTIVNOSTI U ECTS BODOVIMA	MAX BROJ BODOVA
POHAĐANJE NASTAVE	1.0	0
KOLOKVIJ X 2	2.0	100
UKUPNO	3.0	100

IV. LITERATURA

Obvezna literatura:

Crespi, F., **Sociologija kulture**, Zagreb, 2006.

Haralambos, M. i M. Holborn, **Sociologija: teme i perspektive**, Zagreb 2002.

Eagleton, T., **Ideja kulture**, Zagreb 2002.

Jenks, C., **Culture**, London 1993.

Izborna literatura:

Baudrillard, J.: **Simulacija i zbilja**, Zagreb, 2001.

Bauman, Z., **Culture as Praxis**, London 1999.

Beck, U.: **Pronalaženje političkog**, Zagreb, 2001.

Bourdieu, P.: **Što znači govoriti**, Zagreb, 1992.
Chaney, D., **Cultural Change and Everyday life**, London 2002.

Chaney, D., **Lifestyles**, London 1996.

Corrigan, P., **The Sociology of Consumption**, London 1997.
Geertz, C., **The Interpretation of Cultures**, New York 1973.

Gronow J.: **Sociologija ukusa**, Zagreb 2000.
Kalanj, R., **Ideje i djelovanje**, Zagreb 2000.

Moore, J., **Uvod u antropologiju**, Zagreb 2002.

Shields R.: **Kulture interneta**, Zagreb 2001.

V. DODATNE INFORMACIJE O PREDMETU

POHAĐANJE NASTAVE

Obvezno. Nikako se neće tolerirati izostanci u terminima kolokvija (2 tijekom semestra).

PRIDRŽAVANJE DOGOVORENIH ROKOVA

NAČIN INFORMIRANJA STUDENATA

Na nastavi, web stranica kolegij

KONTAKTIRANJE S NASTAVNICIMA

Na nastavi, konzultacijama i elektronskom poštom: nfanuko@ffri.hr, oklepac@ffri.hr

OSTALE RELEVANTNE INFORMACIJE

Kod predmeta					
Naziv predmeta	SVIJEST I NATURALIZAM				
Opći podaci					
Studijski program	Filozofija			Godina	I-V
Status kolegija	Obvezatan	x	Izborni		
Bodovna vrijednost i način izvođenja nastave					
	Zimski semestar		Ljetni semestar		
ECTS koeficijent opterećenja studenta			3		
Broj sati po semestru			15+15		
Ciljevi predmeta					
<p>Upoznati studente sa problemima i kontroverzama vezanim uz teoriju svijesti i mogućnosti njene naturalizacije, Razviti sposobnost baratanja izvornom literaturom, Razviti sposobnosti i vještine argumentirane rasprave, Razviti sposobnost kritičkog mišljenja, Razviti sposobnost suprotstavljanja vlastitog mišljenja drugačijim stanovištima.</p>					
Korespondentnost i korelativnost programa					
Kolegij je korespondentan sa kolegijem "Filozofija uma" te sa psihološkim teorijama svijesti i racionalnosti.					
Očekivani ishodi (razvijanje općih i specifičnih kompetencija – znanja/vještina) za predmet i/ili modul					
<p>Student će nakon položenog ispita biti u stanju:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. prepoznati i objasniti pojam formalnog sustava 2. objasniti pojam valjanosti 3. objasniti pojmove osobnih imena i singularnih terma. 4. usporediti Fregeovu i Russellovu deskriptivnu teoriju imena. 5. razlikovati klasične teorije istinitosti. 6. objasniti karakteristične elemente Tarskijeve teorije istine. 7. objasniti osnove 'redundancijskih' teorija 8. razlikovati osnovne postavke klasične logike i "neklasičnih logika". 					
Sadržaj predmeta					
<ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Svijest i njene funkcije.</i> 2. Mentalna stanja: intencionalna i kvalitativna; 3. Kvalitativni aspekti u svjesnom mentalnom životu; 4. Pojam naturalizacije u filozofiji uma; 5. Naturalizacija u teoriji spoznaje i teorijama svijesti; 6. Psihologizam i antipsihologizam; 7. Teleološke teorije. 8. <i>Problemi kvalija</i> 9. Da li (neka) psihološka stanja imaju kvalitativna svojstva? 10. Objašnjenje kvalitativnih stanja unutar psihofizike i neuropsihologije (poredak kvalitativnih stimula u kvalitativnom prostoru). 11. Nerazlučivost i kvalitativni (ne) identitet. 					
Način izvođenja nastave i usvajanje znanja (označiti slovom X)					
Predavanja X	Seminari i radionice X	Vježbe	Samostalni zadaci	Multimedija i internet	
Obrazovanje na daljinu	Konzultacije X	Laboratorij	Mentorski rad X	Terenska nastava	
Komentari:					
Obveze studenata					

<p>Studenti su obavezni redovito pohađati nastavu, izraditi barem jedan seminarski rad te održati referat na temu seminarskog rada.</p>			
<p>Praćenje i ocjenjivanje* studenata (unijeti odgovarajuće bodovne vrijednosti u relevantne kategorije tako da ukupan broj bodova u različitim izabranim kategorijama odgovara ukupnoj bodovnoj vrijednosti kolegija; upotrijebiti prazne rubrike za dodatne aktivnosti)</p>			
Pohađanje nastave	Aktivnost u nastavi 1	Seminarski rad 1	Eksperimentalni rad
Pismeni ispit 1	Usmeni ispit	Esej	Istraživanje
Projekt	Kontinuirana provjera znanja	Referat	Praktični rad
<p>*OCJENIVANJE <i>Varijanta 1. (završni ispit)</i> Rad studenta na predmetu će se vrednovati i ocjenjivati tijekom nastave i na završnom ispitu. Ukupan broj bodova koje student može ostvariti tijekom nastave je 70 (ocjenjuju se aktivnosti označene u tablici), dok na završnom ispitu može ostvariti 30 bodova.</p> <p>Detaljna razrada načina praćenja i ocjenjivanja rada studenata bit će prikazana u izvedbenom planu predmeta!</p>			
<p>Obvezna literatura</p> <p>Block, N. 1995. 'On a Confusion about a function of consciousness', Behavioral and Brain Sciences, 2, 227 – 272.</p> <p>Clark, A. 1993. Sensora Qualities. Oxford. Clarendon Press.</p> <p>Hardin, C.L. 1988. Colour for Philosophers. Indianapolis. Hackett.</p> <p>Jackson, F. 1982. 'Ephiphenomenal Qualia', Philosophical Quarterly 32, 127-136.</p> <p>Press.</p> <p>Tye, M. 2000. Consciousness, Color and Content. Cambridge (Mass.) and London: MIT Press.</p>			
<p>Dopunska literatura</p> <p>Marsel, A & Bisiach, E. (eds.) 1988. Consciousness in Contemporary Science. Oxford: Oxford University Press.</p> <p>Papineau, D. 1993. Philosophical Naturalism. Oxford. Blackwell</p> <p>Peacocke, C. 1991. A Theory of Concepts. Cambridge MA. MIT Press.</p>			
<p>Način praćenja kvalitete i uspješnosti svakog predmeta i/ili modula</p> <p>Praćenje kvalitete nastave i uspješnosti predmeta realizirat će se putem samoevaluacije koju provodi nositelj kolegija, putem rezultata u postizanju ciljeva te putem evaluacije koju će se provesti na razini Odsjeka za filozofiju te na razini Filozofskog fakulteta.</p>			

Naziv kolegija: Svijest i Sadržaj (Consciousness and Content)						
Status kolegija	Studijski program	Semestar	Jezik	ECTS bodovi	Fond sati (p + v + s)	Vrijeme i mjesto održavanja nastave
Izborni	Preddiplomski i diplomski studij filozofije	Prediplomski VI Diplomski II	Engleski	3	15+0+15	Omladinska 14
Nositelj kolegija	Vrijeme za konzultacije			Kabin et	Telefon	E-mail
				402	051 344453	
Asistent	Vrijeme za konzultacije			Kabin et	Telefon	E-mail
				402	051 344453	

II. DETALJNI OPIS KOLEGIJA

SADRŽAJ KOLEGIJA

The module aims to introduce and explore in some depth some relevant streams of the contemporary philosophical debate on the nature of consciousness, its relation to the intentional and representational features of the mind, and its place in the natural world.

During the course of the module, you will be encouraged to think critically and philosophically about the issues, evaluate and produce arguments, and you will be expected to do the same in assessment.

Prerequisites

The course activities, from teaching to assessed work, will be in English. Moreover, no alternative course material in Croatian will be available. It is strongly advised that only students who can self-certify their comprehension of spoken and written English at an intermediate or advanced level can enrol. However, the course does not presuppose capacities or experience in philosophical writing in English.

SADRŽAJ PREDMETA

- Consciousness and metaphysics I: physicalism
- Consciousness and metaphysics II: the knowledge argument
- Consciousness and knowledge: experiences and demonstrative thought
- Consciousness and metaphysics II - modal arguments against physicalism
- Consciousness and metaphysics III - replies to the modal arguments
- Consciousness and content I - the representational accounts of experience
- Consciousness and content II – objections to representationalism
- Consciousness and content III - the non-conceptual content of experience
- Consciousness and content IV - the non-conceptual content of experience: objections and alternative accounts

- Consciousness and intentionality
- Consciousness and cognitive architecture I – lower order accounts.
- Consciousness and cognitive architecture II - higher order accounts.

OČEKIVANI ISHODI KOLEGIJA

The course aims at promoting your knowledge of the following notions relative to the topics covered in the lectures (**SADRŽAJ**): philosophers, doctrines, concepts, arguments. Specifically, the course aims at promoting the following capacities:

1. *Philosophers*: capacity to associate them to the specific doctrines, arguments, concepts in philosophy of mind that were considered in the course. Some (rough) idea of when they proposed these positions or arguments.
2. *Doctrines*: ability to state in a concise, clear, and rigorous way the specific problem they aim to solve and their main theses.
3. *Concepts*: ability to define or characterize them in a concise, clear and rigorous ways and give appropriate examples.
4. *Arguments* (for a solution of a philosophical problem, objections and replies):
  1. Ability to present their structure, clarify their premises and their conclusion.
  2. Ability to assess their validity (whether they logically lead to their conclusion) and soundness (if they are valid, whether their premises are true).
    - This assessment does not necessarily require the students' capacity to offer original lines of thought. An intelligent and reasoned use of what they take to be the strongest objections in the assigned core readings is sufficient. In particular, selecting the appropriate objections to the different arguments and doctrines will require thinking about the relations between topics discussed in different seminars.

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE (označiti aktivnost s “x”)

Predavanja	Seminari	Konzultacije	Samostalni rad
X	X	X	X
Terenska nastava	Laboratorijski rad	Mentorski rad	Ostalo

The course will use the Faculty of Philosophy Moodle site (currently at <http://polifem.ffri.hr/>). Students will find online all the lecture materials and several reading materials. Moreover, they will be able to upload their work for assessment.

III. SUSTAV OCJENJIVANJA

AKTIVNOST KOJA SE OCJENJUJE	UDIO AKTIVNOSTI U ECTS BODOVIMA	ISHODI UČENJA	MAXIMALNI BROJ OCJENJSKIH BODOVA
Pohađanje nastave	1,5		
Test 1	0,25	1,2,3,4.1	10
Test 2	0,25	1,2,3,4.1	20
Essay * (Prediplomski: 2500 words Diplomski: 4000 words)	0,5	1,2,3,4.1 and 4.2.	70 (aggregation of marks concerning description, argumentation, structure and style)
UKUPNO	3		100

*N.B. At least two weeks before submitting the final version of essay, the students have to present orally to the class a draft version of their essay. **This oral presentation will not be marked.** Instead, the teacher and the other students will discuss the draft of the essay and advice on how to eventually improve it for the final version.

IV. LITERATURA

OBVEZNA LITERATURA

(Material needed to prepare for the tests and main reading for writing the essay)

Bermúdez, J. L. 1998. *The Paradox of Self-Consciousness*. Cambridge (Mass.): MIT Press. (2 chapters)

Block, N. 1990. "Inverted Earth." *Philosophical Perspectives* 4: 53-79.

Carruthers, P. 2000. *Phenomenal Consciousness: A Naturalistic Theory*. Cambridge: Cambridge University Press. (2 chapters)

Chalmers, D. 1996. *The Conscious Mind. In Search of a Fundamental Theory*. New York and London: Oxford University Press. (2 chapters)

Horgan, T. and Tienson, J. 2002 "The Intentionality of Phenomenology and the Phenomenology of Intentionality." In Chalmers, D. ed. 2002. *Philosophy of Mind: Classical and Contemporary Readings*. New York, NY: Oxford University Press, 520-533.

Jackson, F. 1982. "Epiphenomenal Qualia." *Philosophical Quarterly* 32: 127-36. Reprinted in W. Lycan, ed. *Mind and Cognition*. Oxford: Blackwell, 1990, 469-77.

Loar, B. 1990. "Phenomenal States." In J. Tomberlin, ed. *Philosophical Perspective, Vol. 4*. Atascadero: Ridgeview, 81-108. Reprinted in P. Ludlow, Y. Nagasawa, D. Stoljar, eds. *There's Something About Mary: Essays on Phenomenal Consciousness and Frank Jackson's Knowledge Argument*. Cambridge (Mass.): MIT Press, 2004, 219-239.

McDowell, J. 1994. *Mind and World*. Cambridge MA: Harvard University Press. (1 chapter)

Papineau, D. 2002. *Thinking about Consciousness*. Oxford: Clarendon Press. (Chapter 1 and appendix)

Seager, W. 1999. *Theories of Consciousness. An Introduction and Assessment*. London and New York: Routledge . (2 Chapters)

IZBORNA LITERATURA

(Further readings to be individually chosen by students to write their essays)

Alter, T. 2007. "On the Conditional Analysis of Phenomenal Concepts." *Philosophical Studies* 134: 235-253.

Balog, K. 1999. "Conceivability, Possibility, and the Mind Body Problem." *The Philosophical Review* 108, 4: 497-528.

Block, N. 2003. "Mental Paint." In H. M. and R. B., eds. *Essays on the Philosophy of Tyler Burge*. Cambridge (Mass.): MIT Press.

Campbell Manson, N. 2001. "The Limitations and Costs of Lycan's 'Simple' Argument." *Analysis* 61, 4: 319-323.

Clark, A. 2000. *A Theory of Sentience*. Oxford: Oxford University Press. (1 chapter)

Crane, T. 2001. *The Elements of Mind: An Introduction to the Philosophy of Mind*. Oxford: Oxford University Press.

Crane, T. 1988. "The Waterfall Illusion." *Analysis* 48: 142-147. Reprinted in Gunther, H, ed. *Essays on Nonconceptual Content*. Cambridge (MA.): MIT Press, 2003, pp. 231-235.

Dretske, F. 1995. *Naturalizing the Mind*. Cambridge (Mass.): MIT Press. (1 chapter)

Kripke, S. 1971. "Identity and Necessity." In N. Munitz, ed. *Identity and Individuation*. New York: New York University Press.

Lewis, D. 1990. "What Experience Teaches." In W. Lycan, ed. *Mind and Cognition*. Oxford: Blackwell, 499-519. Reprinted in P. Ludlow, Y. Nagasawa, D. Stoljar, eds. *There's*

Lycan, W. G. 2001. "A Simple Argument for an Higher-Order Representation Theory of Consciousness." *Analysis* 61, 1: 3-4.

Peacocke, C. 2001. "Does perception have a nonconceptual content?" *Journal of Philosophy* 98: 239-264.

Lurz, R. W. 2001. "Begging the Question: a reply to Lycan." *Analysis* 61, 4: 313-318.

Martin, M. G. F. 1992. "Perception, Concepts and Memory." *The Philosophical Review* 101, 4: 745-763. Reprinted in Gunther, H, ed. *Essays on Nonconceptual Content*. Cambridge (MA.): MIT Press, 2003, pp. 237-250.

Perry, J. 2001. *Knowledge, Possibility and Consciousness: The 1999 Jean Nicod Lectures*. Cambridge (Mass.): MIT Press. (Selected chapters)

Siewert, C. 1998. *The Significance of Consciousness*. Princeton (NJ): Princeton University Press. (1 chapter)

Stoljar, D. 2001. "The Conceivability Argument and two Conceptions of the Physical." *Philosophical Perspectives: Metaphysics* 15: 393-413.

Tye, M. 2000. *Consciousness, Color, and Content*. Cambridge (Mass.) and London: MIT Press. (1 chapter)

Wright, C. 2004. "The Conceivability of Naturalism." In T. Gendler and J. O'Leary-Hawthorne, eds. *Imagination, Conceivability, Possibility*. Oxford: Oxford University Press.

V. DODATNE INFORMACIJE O PREDMETU

POHAĐANJE NASTAVE

- Studenti mogu maksimalno izostati tri puta sa satova predavanja i seminara, odnosno moraju prisustvovati na 80% sati.
- Za više od tri izostanka studenti će dobiti dodatni seminar koji trebaju predati zajedno s obaveznim.
- U slučaju opravdanoga duljeg izostanka student se o nastavi može informirati e-mailom na: lmalatesti@ffri.hr
- Kašnjenje se tolerira do 5 minuta.
- Za nastave valja utišati zvuk na mobitelima i izbjegavati ulaske i izlaske.
- Od studenata se očekuje odgovornost u izvršavanju obaveza.

PRIDRŽAVANJE DOGOVORENIM ROKOVIMA

- Prilikom predaje rezultata istraživanja u pisanom obliku potrebno je pridržavati se zadanih rokova.
- Neizvršavanje obaveza može rezultirati smanjenjem ocjenskih bodova.

NAČIN INFORMIRANJA STUDENATA

- Web stranice Fakulteta
- e-pošta

KONTAKTIRANJE S NASTAVNICIMA

- u vrijeme konzultacija
- e-pošta

OSTALE RELEVANTNE INFORMACIJE

Kod predmeta			
Naziv predmeta	TEMELJNE POLITIČKE TEORIJE OD SREDNJEG VIJEKA DO PROSVJETITELJSTVA		
Opći podaci			
Studijski program	<i>Filozofija – preddiplomski</i>		Godina 1-3
Status kolegija	Obvezatan	Izborni	
Bodovna vrijednost i način izvođenja nastave			
	Zimski semestar	Ljetni semestar	
ECTS koeficijent opterećenja studenta		3	
Broj sati po semestru		20 + 10	
Ciljevi predmeta			
<p>Osnovni cilj ovog kolegija jest pružanje uvoda u klasičnu političku filozofiju i to kroz prikaz osnovnih pozicija razvijenih u njenom možda čak i najplodnijem razdoblju, onom od srednjeg vijeka do prosvjetiteljstva. Ali želja nije tek upoznati studente sa starim majstorima političke misli, već im i ukazati na to da rad tih autora pruža inspiraciju i suvremenim filozofima koji njihove misli izlažu uz pomoć novih analitičkih oruđa, kritiziraju ih, modificiraju i brane, i sl. Tako se, ovisno o interesu polaznika, ostavlja prostor i za ambiciozniji rad jer je moguće ući i dublje u te moderne komentare. Tekstovi su odabrani s namjerom da na što sažetiji, jasniji i informativniji način prezentiraju bilo ključna stajališta, bilo znane kritičke osvrte na njih.</p>			
Korespondentnost i korelativnost programa			
<p>Predmet <i>Političke teorije od kršćanstva do prosvjetiteljstva</i> upotpunjuje i detaljnije razrađuje teme koje se obrađuju u predmetima kao što su <i>Politička filozofija</i>, a srodan je i predmetima poput <i>Država, prava, zajednica, pojedinac, Teorije distributivne pravde</i>, te nekih drugih iz istog tog područja.</p>			
Očekivani ishodi (razvijanje općih i specifičnih kompetencija – znanja/vještina) za predmet i/ili modul			
<p>Nakon pohađanja ovog predmeta i savladavanja gradiva:</p> <ul style="list-style-type: none"> - studenti bi bili upućeni u glavne probleme klasične političke filozofije, kao i u osnove vodećih stajališta o tim pitanjima. Obavezna literatura odabrana je tako da se ne traži (ukoliko je to moguće) čitanje cijelih knjiga već prvenstveno njihovih najvažnijih dijelova (ili kraćih, reprezentativnih članaka), tako da se studenti upute samo u središnje ideje; - studentima se time omogućuje da sami, ukoliko žele, nastave istraživanje o nekim od tih tema (ili čak o svima). U tu je svrhu ponuđena izabrana dopunska literatura koja obuhvaća neke značajnije naslove na tom području koji dalje razvijaju teme obrađene u temeljnoj literaturi. To osposobljavanje za samostalnu nadopunu znanja jest drugi glavni cilj ovog programa; - nadalje se studentima pomaže u razvijanju sposobnosti korištenja stečenih teorijskih spoznaja za primjene na aktualnu problematiku iz društvene zbilje; - studenti mogu tako postati kompetentni sudionici tekućih rasprava moralno-političke tematike. 			
Sadržaj predmeta			
<ol style="list-style-type: none"> 1. Nakon uvodnog predavanja u kojem se studentima objašnjava što i kako bi se radilo, dvije su prve nastavne jedinice posvećena ključnim kršćanskim političkim misliocima, Augustinu i Tomi Akvinskom, te njihovom stavu da iz inferiornosti zemaljskih poslova u odnosu na one koji se odnose na vječni život slijedi da crkva mora biti, više ili manje, nadređena državi. 2. Nakon toga obradio bi se najznačajniji politički mislilac renesanse, Machiavelli. Pri tome bi se posebna pažnja posvetila diskusiji o tome je li on bio na stajalištu da «cilj opravdava 			

sredstva», kako se obično smatra, ili je ukazivao na to da ukoliko u politici želimo nešto postići onda moramo napraviti sve što date okolnosti nalažu, ma što to bilo. Drugim riječima, naglasak bi bio na pitanju je li Machiavelli bio neka vrsta konzekvencijalista ili je politiku potpuno razdvojio od morala.

3. Zatim bi se prešlo na temeljne misli političke filozofije Thomasa Hobbesa, tj. na njegovo izvođenje legitimnosti države na osnovu stanja u kojem ljudi jedni drugima predstavljaju nesavladivu prijetnju. Ideja jest da se ta tema izloži uz pomoć analitičkih oruđa suvremene teorije igra, osobito tzv. «zatvorenikove dileme». A glavni problem na kojem bi se insistiralo jest da li je Hobbes, čak ako je i u pravu što se ljudske prirode tiče, dokazao da se problem reda u društvu ne može riješiti bez pomoći svemoćne države ili se to ipak može postići i drugačije.
4. Najopsežniju tematsku cjelinu ovog predmeta čini politička misao Johna Lockeja. Najprije bi se govorilo o njegovoj viziji prirodnog stanja, u kojem ljudi slušaju moralni zakon, te o tome da li čak i takva situacija zahtijeva državu da bi se izbjegli opasni sukobi. Pri tome bi se koristili i uvidi suvremene socijalne psihologije. A osobita pažnja posvetila bi se dvjema pitanjima: i) je li moguće nastanak legitimne države objasniti bez pozivanja na društveni ugovor, tj. nekim više realističkim mehanizmom; ii) Lockeovoj teoriji vlasništva i njezinim poteškoćama. Nakon toga prešlo bi se na Lockeovu viziju države, kao aparata koji vlada onoliko koliko je to minimalno potrebno, te na raspravu o njegovoj teoriji političke obaveze na osnovu pristanka. Tim bi se nastavim jedinicama ukupno posvetilo 10 sati nastave.
5. Konačno, zadnje tri nastavne jedinice posvećene su Rousseauovom pokušaju obnove antičke političke tradicije u modernom vremenu. Prvo bi se pokazalo u čemu se njegova politička filozofija razlikuje od ranijih teorija društvenog ugovora, tj. govorilo bi se o njegovoj osobitoj viziji prirodnog stanja i o tezi da se pojedinac mora potpuno predati zajednici. Nakon toga diskusija bi skrenula na garancije koje Rousseau nudi da se takva država ne bi iskrenula u tiraniju većine, te na jednu od najutjecajnijih kritika njegove političke vizije koju je pružio Benjamin Constant.

Način izvođenja nastave i usvajanje znanja (označiti slovom X)

Predavanja X	Seminari i radionice X	Vježbe	Samostalni zadaci X	Multimedija i internet
Obrazovanje na daljinu	Konzultacije X	Laboratorij	Mentorski rad	Terenska nastava

Komentari: U skladu s programima studija *Filozofije* (preddiplomski i diplomski), izborni se predmeti mogu ponuditi u bilo kojem semestru, i bilo kojoj godini, a o njihovom razvrstavanju odlučuju studenti. Predmet *Političke teorije od kršćanstva do prosvjetiteljstva* može biti izborni predmet na preddiplomskom studiju. Iz tog razloga, raspored predmeta po semestru i godini postavljen je disjunktivno.

Nastava je prvenstveno seminarskog tipa. Obavezni tekstovi dostupni su svim polaznicima, uz novčanu naknadu koja pokriva troškove, u obliku fotokopirane «čitanke» ili u knjižnicama. Studenti svakog tjedna dobivaju zadatak da pročitaju, u prosjeku, dvadeset do trideset stranica teksta, dok jedan od njih prilikom svakog susreta ima i izlaganje kojim ostale podsjeća na glavne teze i argumente teksta koji se obrađuje, a po mogućnosti izlaže i svoje komentare. U slučaju nekih, osobito polemičkih radova studenata-izlagača ima više i svaki zastupa mišljenje jednog od autora. Nakon prezentacija slijedi rasprava o problemu. Glavni posao nastavnika jest da potiče, usmjeruje i intervenira u diskusiju ukoliko je to potrebno. Svaki od studenta dobrodošao je da se, po dogovoru, dođe konzultirati s nastavnikom u vezi bilo čega vezanog uz program.

Obveze studenata			
Redovito prisustvovanje i aktivno sudjelovanje u nastavi, kolokvij/testovi znanja, pismeni i usmeni ispit.			
Praćenje i ocjenjivanje* studenata (unijeti odgovarajuće bodovne vrijednosti u relevantne kategorije tako da ukupan broj bodova u različitim izabranim kategorijama odgovara ukupnoj bodovnoj vrijednosti kolegija; upotrijebiti prazne rubrike za dodatne aktivnosti)			
Pohađanje nastave 0,3	Aktivnost u nastavi 0,7	Seminarski rad	Eksperimentalni rad
Pismeni ispit 0,4	Usmeni ispit 0,6	Esej	Istraživanje
Projekt	Kontinuirana provjera znanja 0,5	Referat 0,5	Praktični rad
<p>*OCJENIVANJE <i>Varijanta 1. (završni ispit)</i> Rad studenta na predmetu će se vrednovati i ocjenjivati tijekom nastave i na završnom ispitu. Ukupan broj bodova koje student može ostvariti tijekom nastave je 70 (ocjenjuju se aktivnosti označene u tablici), dok na završnom ispitu može ostvariti 30 bodova.</p> <p>Detaljna razrada načina praćenja i ocjenjivanja rada studenata bit će prikazana u izvedbenom planu predmeta!</p>			
Obvezna literatura			
<p>1. Augustin, A. (413-26) <i>O državi božjoj II-III</i>, Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 1995-96, knjige XIV i XIX, str. 231-305 i 9-89 (77)</p> <p>2. Akvinski, T. «O vladavini» u Akvinski, T. <i>Država</i>, Globus, Zagreb, 1990, str. 47-125 (39)</p> <p>3. Machiavelli, N. (1513) <i>Vladar</i>, Globus, Zagreb, 1985, str. 99-146 (48)</p> <p>4. Hobbes, T. (1651) <i>Levijatan</i>, Jesenski i Turk, Zagreb, 2004, glave XIII-XXI, str. 90-154 (65)</p> <p>5. Locke, J. (1690) <i>Druga rasprava o vladavini</i>, Mladost, Beograd, 1978, (glave 2-5, 8-12), str. 11-34, 56-84 (53)</p> <p>6. Rousseau, J.J. (1762) <i>Društveni ugovor</i>, Školska knjiga, Zagreb, 1979, (I knjiga 6-9 i II knjiga 1-7, III knjiga 1-2, 10-18 i IV knjiga 1-2), str. 100-118, 126-132, 144-157 (39)</p> <p>7. Constant, B. «O slobodi u antičko i moderno doba», u Constant, B. <i>Načela politike i drugi spisi</i>, Politička kultura, Zagreb, 1993, str. 163-82 (20)</p> <p>Ukupno: 341 str.</p>			
Dopunska literatura			
<p>Augustin, A. (413-26) <i>O državi božjoj II-III</i>, Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 1996, str. 9-701 i 9-421 (552)</p> <p>Abelard, P. (1133-36) <i>Povijest nevolja - Etika</i>, Naprijed, Zagreb, 1970, str. 57-120 (64)</p> <p>Akvinski, T. (1269-72) <i>Izbor iz djela 2</i>, Naprijed, Zagreb, 1990, str. 541-743 (203)</p> <p>Machiavelli, N. (1513-19) <i>Izabrano djelo I</i>, Globus, Zagreb, 1985, str. 151-375 (225)</p> <p>More, T. (1516) <i>Utopija</i>, Kultura, Zagreb, 1952, str. 43-187 (145)</p> <p>Petrić, F. (1553) <i>Sretan grad</i>, u Petrić, F. <i>Izabrani politički spisi</i>, Golden marketing, Zagreb, 1998, str. 45-58 (14)</p> <p>Campanella, T. (1623) <i>Grad sunca</i>, Kultura, Beograd, 1964, str. 5-65 (61)</p> <p>Milton, J. (1644) <i>Areopagitika i drugi spisi o građanskim slobodama</i>, Filip Višnjić, Beograd, 1990</p> <p>Spinoza, B. (1670) <i>Teološko-politički traktat</i>, Kultura, Beograd, 1957, str. 3-253 (251)</p> <p>Spinoza, B. (1677) <i>Politički traktat</i>, Kultura, Beograd, 1957, str. 5-32 (28)</p> <p>Filmer, R. (1680) <i>Patriarcha</i>, u Locke, J. <i>Dvije rasprave o vladavini</i>, Mladost, Beograd, 1978, str. 57-132 (76)</p> <p>Locke, J. (1690) <i>Prva rasprava o vladavini</i>, Mladost, Beograd, 1978, str. 134-242 (109)</p>			

- Hume, D. (1739) *Rasprava o ljudskoj prirodi*, Svjetlost, Sarajevo, 1983, III knjiga, I-II, str. 389-485 (96)
- Hume, D. (1741) "Of the Original Contract", u Hume, D. *Essays Moral, Political, and Literary*, Liberty Fund, Indianapolis, 1985, str. 465-87 (23)
- Hume, D. (1751) *Enquiry Concerning Principles of Morals*, Clarendon Press, Oxford, 1975, str. 169-284 (116)
- Rousseau, J.J. (1755) *Rasprava o porijeklu i osnovama nejednakosti među ljudima*, Školska knjiga, Zagreb, 1979, str. 15-90 (76)
- Rousseau, J.J. (1751-70) *Politički spisi*, Informator, Zagreb, 1993, str. 17-236 (220)
- Dawkins, R. *Sebični gen*, Izvori, Zagreb, 1997, str. 231-43 (13)
- Axlerod, R. "Evolucija suradnje", u Polšek, D. (ured.) *Sociobiologija*, Jesenski i Turk, Zagreb, 1997, str. 283-97 (15)
- Nozick, R. *Anarhija, država i utopija*, Jesenski i Turk, Zagreb, 2003, str. 27-51; 80-6; 125-7; 232-42; 385-414 (74)
- Simmons, J. "Tacit Consent and Political Obligation", *Philosophy and Public Affairs*, Vol. 5, No. 3, 1976, str. 274-91 (18)
- Waldron, J. «Rights and Majorities: Rousseau Revisited», u Waldron, J. *Liberal Rights*, Cambridge University Press, 1993, str. 392-421 (30)
- Copleston, F. *Historija filozofije* II-V, BIGZ, Beograd, 1989-2001.
- Maier, H./Rausch, H./Denzler, H. (ur.) *Klasici političkog mišljenja I-II*, Golden Marketing, Zagreb, 1998.
- Strauss, L. (ur.) *Povijest političke filozofije*, Golden Marketing, Zagreb, 2006.
- Knjige iz serije *Very Short Introduction*: Chadwick, H. *Augustine*; Skinner, Q. *Machiavelli*; Tuck, R. *Hobbes*; Dunn, J. *Locke*; Ayer, A.J. *Hume*; Wokler, R. *Rousseau*, Oxford University Press, 1980-2001.
- Hampton, J. *Political Philosophy*, Westview Press, Boulder, 1997, str. 39-69 (31)
- Kretzmann, N./Stump, E. (ur.) *The Cambridge Companion to Aquinas*, Cambridge University Press, Cambridge, 1993, str. 196-231 (36)
- Lloyd-Thomas, D.A. *Locke on Government*, Routledge, London, 1995.
- Otsuka, M. *Libertarianism without Inequality*, Clarendon Press, Oxford, 2003.
- Stroud, B. *Hume*, Routledge & Kegan Paul, London, 1977, str. 141-218 (78)

Način praćenja kvalitete i uspješnosti svakog predmeta i/ili modula

Glavni način provjeravanja uspješnosti ovog predmeta jest znanje koje studenti pokazuju na ispitu i/ili kvaliteta njihovih eseja. Ali se isto tako, nakon završetka nastave, radi i anonimna anketa u kojoj se studenti slobodno izjašnjavaju o tome jesu li zadovoljni predmetom, što ih je smetalo, što im je bilo dobro, što bi promijenili, i sl. Sve to nastavniku omogućuje da kasnije modificira program, tako što teme i tekstove koji su se pokazali preteškim ili nezanimljivim mijenja nekim drugima.

Kod predmeta			
Naziv predmeta	Temeljni problemi buddhističke filozofije		
Opći podaci			
Studijski program	Filozofija	Godina	3-5
Status kolegija	Obvezan	x	Izborni
Bodovna vrijednost i način izvođenja nastave			
	Zimski semestar	Ljetni semestar	
ECTS koeficijent opterećenja studenta		3	
Broj sati po semestru		30+0+0	
Ciljevi predmeta			
<ol style="list-style-type: none"> 1) Upoznavanje studenata s naravi, metodologijom i tendencijama (preinakama) buddhističkog mišljenja u njegovom historijskom samorazvoju. 2) Isticanje specifičnosti buddhističke filozofije naspram ostalih filozofijskih tradicija drevne Indije. 3) Isticanje specifičnosti buddhističkog filozofijskog diskursa u horizontu filozofijskih disciplina (ontologije, epistemologije, etike i filozofije jezika napose). 4) Ukazivanje na podudarnost između buddhističke filozofije i nekih suvremenih zapadnih filozofijskih tema i odgovarajućih metodologija. 5) U vezi s prethodno navedenim, „relativiziranje“ klasičnog europocentričkog predmnijevanja o nepostojanju racionalne filozofije na „Orijentu“ zahvaljujući kojemu se studentima može otvoriti šira ili „dodatna“ perspektiva sagledavanja filozofijskih problema s kojima se upoznavaju na svome redovitom studiju (zapadnoeuropske) filozofije (element komparativne filozofije). 			
Korespondentnost i korelativnost programa			
Kolegij je korespondentan i korelativan s gotovo svim drugim programima sa studija filozofije, a napose s kolegijima iz epistemologije, filozofije jezika, logike i etike.			
Očekivani ishodi (razvijanje općih i specifičnih kompetencija – znanja/vještina) za predmet i/ili modul			
<p>Očekuje se da će studenti savladavanjem predloženog programa steći osnovni uvid u bogatu filozofijsku tradiciju indijskog buddhizma posebno njezin strogo racionalni i kritički diskurs.</p> <p>Ako se u obzir uzme konačna soteriološka („nirvana“) motivacija prethodno okarakterizirane buddhističke filozofije ili preciznije, njezine filozofijske metode, studentima bi moglo biti poticajno upoznavanje s jednom velikom religijskom tradicijom koja se umjesto na vjeri i vjerovanju temelji na osobnom epistemološko-etičkom usavršavanju pri čemu (puko) vjerovanje iščezava srazmjerno dozrijevanju „osobnoga (samoizvjesnog) znanja“ (Buddha). Taj radikalno optimističan buddhistički stav u pogledu mogućnosti doseganja izvjesnoga („oslobađajućeg“) znanja posve potire uobičajenu i nekritičku kvalifikaciju buddhizma kao jedne nihilističke i pesimističke religije.</p> <p>Utoliko je jedan od osnovnih očekivanih ishoda ovoga kolegija upravo „razbijanje“ mnogobrojnih paušalnih i nevjerodostojnih kvalifikacija koje buddhizam prate od samih početaka njegova susreta sa zapadnim svijetom.</p> <p>Kako je indijski buddhizam postao „teorijskom osnovom“ i polazištem svih istočnoazijskih i srednjoazijskih buddhističkih tradicija, ovaj kolegij bi studentima mogao pomoći i u njihovom razumijevanju tih specifičnih tradicija (tibetanski buddhizam, zen-buddhizam, itd.). U svim tim buddhističkim tradicijama ili praksama, uza svu njihovu specifičnost, nepogrešivo se prepoznaju indijski (racionalno-kritički) buddhistički korijeni.</p>			

Sadržaj predmeta				
<ol style="list-style-type: none"> 1. Situiranje Buddhina nauka s obzirom na i u razlici spram ondašnjih (5.st.pr.Kr.) indijskih filozofijsko-religijskih tendencija i škola mišljenja (vedsko-upanišadska „pravovjerna“ filozofija, materijalizam, agnosticizam, skepticizam, džainizam). Strategija i metodologija Buddhina raspravljanja s pripadnicima tih smjerova razotkriva specifičan Buddhin pristup problemima spoznaje i njegovo specifično (utilitarno i pragmatičko i utoliko „nerefarentno“) shvaćanje jezika kao medija komunikacije. S tim u vezi posebna će se pozornost obratiti njegovoj radikalnoj i metodičkoj dekonstrukciji metafizičkog mišljenja („filozofije stvari“). 2. Buddhin filozofijski diskurs na razmeđu skepticizma i apsolutizma („srednji put“). Odnos između praktičkog i teorijskog u njegovom nauku. 3. Sadržajno izlaganje Buddhina nauka: „su-pojavljivanje/bivanje ususret“ (pratitya-samutpada) kao osovinski kontekst i horizont cjelokupnog Buddhinog diskursa; četiri plemenite istine i osmerostruki plemeniti put kao metodologijska polazišta njegove (praktične) pouke. 4. Buddhino učenje o nesupstancijalnosti svih fenomena (anatman, „ne-sopstvo“); problem moralne odgovornosti u kontekstu „irelevantnosti“ Boga i duše; specifično Buddhino shvaćanje kauzaliteta; fenomenologija iskustva i „otkrice nesvjesnog“. 5. Buddhizam nakon Buddhe. Prvi pokušaji sistematiziranja Buddhina učenja (egzegeza) u formi (zatvorenog) filozofijskog sustava (filozofija abhidharme). Prva filozofijska razmimoilaženja i utemeljenje prvih buddhističkih škola – točke prijepora među njima. 6. Specifična učenja i filozofijske elaboracije nekih ranobuddhističkih utjecajnih škola (theravada, sarvastivada, saurantika). Pomijeranje težišta s „kako“ (fenomenologija iskustva) na „što“ (ontologija konstituensa iskustva) – teorija o dharmama. 7. Nagardžuna (2.st.) i totalna kritika filozofije abhidharme (ili teorije o dharmama). Izvođenje radikalnih implikacija Buddhina nauka s onu stranu svake (uključujući i moguće buddhističke) dogmatike. Praznina (šunyata) kao krovna buddhistička „konvencija“ ili praksa, ne i teorija (dršti). Jezik ništa ne iskazuje (označitelj-označeno) već jedino obznanjuje i nuka na djelovanje. 8. Nastavljači Nagardžune (škola madhyamika) – Buddhapalita, Bhavaviveka i Čandrakirti: „Pozicija škole jest da nema nikakvu poziciju“ (argumentacija reductio ad absurdum – prasanga). Soteriološka (praktička) motivacija njihove filozofijske argumentacije – neke podudarnosti s tradicijom pironizma. Obrana madhyamike protiv optužbi da su nihilisti. 9. Pokušaji „reformacije“ filozofije abhidharme u pravcu utemeljenja jedne radikalne fenomenologije svijesti (škola yogacara, filozofi Vasubandhu i Asanga, 4-5.st.). Ono s čime imamo posla nije „objektivni“ svijet već puki „epistemološki podaci“ (alambana-matra). Konceptija „spremnice svijesti“ (alaya-vijnana). 10. Logičko-epistemološka tradicija kasnoga (indijskog) buddhizma: Dignaga (6.st.) i Dharmakirti (7.st.); njihovi sustavi i njihov odnos prema prethodećoj buddhističkoj filozofiji. 11. Sinkretističke tendencije u posljednjem razdoblju buddhističke filozofije u Indiji (8-11.st.). Nestajanje buddhizma u Indiji – unutarnji i vanjski razlozi. Ukratko o transmisiji buddhističke filozofije na Tibet, u Kinu i jugoistočnu Aziju. 				
Način izvođenja nastave i usvajanje znanja (označiti slovom X)				
Predavanja	Seminari i radionice	Vježbe	Samostalni zadaci	Multimedija i internet
Obrazovanje na daljinu	Konzultacije	Laboratorij	Mentorski rad	Terenska nastava
Komentari:				
Obveze studenata				
<ol style="list-style-type: none"> 1. Redovito pohađanje nastave i čitanje navedene literature 2. Aktivno sudjelovanje u nastavi (pitanja i primjedbe) 3. Polaganje usmenog ispita na kraju ljetnog semestra 				

Praćenje i ocjenjivanje* studenata (unijeti odgovarajuće bodovne vrijednosti u relevantne kategorije tako da ukupan broj bodova u različitim izabranim kategorijama odgovara ukupnoj bodovnoj vrijednosti kolegija; upotrijebiti prazne rubrike za dodatne aktivnosti)			
Pohađanje nastave 1	Aktivnost u nastavi 0.2	Seminarski rad	Eksperimentalni rad
Pismeni ispit	Usmeni ispit 1.8	Esej	Istraživanje
Projekt	Kontinuirana provjera znanja	Referat	Praktični rad
*OCJENIVANJE			
<p>Od studenata se očekuje da za ispit temeljito pročitaju najmanje dva naslova iz kategorije „Obvezna literatura“ te najmanje tri naslova iz kategorije „Dopunska literatura“ i to (barem) po jedan naslov iz potkategorija „A“, „B“ i „C“ dopunske literature.“ Nastavnik će osigurati dostupnost svih navedenih naslova. Sadržaji iz predavanja mogu ali i ne moraju biti dijelom (dopunske) ispitne građe budući da će težište predavanja više biti na problematskim tumačenjima (razjašnjenjima) specifičnih i ključnih buddhističkih filozofijskih tema, a manje na historijsko-sintetičkom prikazu buddhističke filozofije. Ispit će se sastojati od najmanje tri a najviše pet pitanja, ovisno o pripremljenosti studenata. Na ispitu će se više inzistirati na uočavanju i razumijevanju filozofijskih problema, a manje na doksografskim momentima.</p>			
Obvezna literatura			
<ol style="list-style-type: none"> 1. Kalupahana, D.J., <i>Buddhist Philosophy. A Historical Analysis</i>, University of Hawaii Press, Honolulu, 1976. Dobar i čitljiv pregled filozofije indijskog buddhizma usredotočen na postavu i historijske mijene temeljnih buddhističkih koncepcija. 2. Jayatilleke, K.N., <i>The Message of the Buddha</i>, Buddhist Publication Society, Kandy, 2000. Zbirka članaka vrsnog poznavatelja izvornog Buddhinog (kanonskog) učenja. Tekstovi izlažu i tumače gotovo sve ključne momente izvornoga Buddhinog učenja. (Knjiga bi trebalo izaći u hrvatskom prijevodu tijekom ove godine) 3. Warder, A.K., <i>Indian Buddhism</i>, Motilal Banarsidass, Delhi, 1971. Ekstenzivan prikaz indijskog buddhizma uz obilje filologijskog i historijskog materijala uključujući kompletan popis svih poznatih buddhističkih pisaca i njihovih djela, kao i njihovih eventualnih prijevoda na europske jezike. 4. Veljačić, Č., <i>Razmeđa azijskih filozofija</i>, sv. I, Liber, Zagreb, 1978; str. 155-268. Autor tumači razlike i srodnosti između buddhizma (Buddhe) i džainizma čije je učenje, prema autoru, Buddha isprva slijedio. Posebno je zanimljiv autorov komparativan prikaz buddhističke kontemplacije i Husserlove fenomenološke procedure. 			
Dopunska literatura			
<p>A. <u>Kanonsko Buddhino učenje</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Jayatilleke, K.N., <i>Early Buddhist Theory of Knowledge</i>, Motilal Banarsidass, Delhi, 1963. Do danas nenadmašena minuciozna studija o ranobuddhističkoj (Buddhinoj) spoznajnoj teoriji, logici, njegovom shvaćanju (i upotrebi) jezika, logici i koncepciji istine. Prvih dvjestotinjak stranica posvećeno je analizi historijske pozadine nastanka i oblikovanja Buddhina učenja. 2. Gombrich R.F., <i>How Buddhism Began. The Conditioned Genesis of the Early Teachings</i>, Munshiram Manoharlal, Delhi, 1997. Posebno prva dva poglavlja u kojima autor istražuje na prvi pogled neočite (jezične) strategije Buddhina poučavanja i debatiranja odnosno silno složenu buddhističku koncepciju karmana (djelovanja, čina). 			

B. Ranobuddhistička egzegeza Buddhina učenja (filozofija abhidharme i njezina specifična izvedba u različitim ranobuddhističkim školama)

1. Nyanaponika, Thera, *Abhidhamma Studies*, Buddhist Publication Society, Kandy, 1976. Utjecajan i precizan prikaz filozofije abhidharme (abhidhamme) u inačici škole theravada.
2. Ščerbatski, F., *Ranobuddhistička dharmā*, Demetra, Zagreb, 2005. Klasična studija o filozofiji abhidharme škole sarvastivada temeljen na standardnom priručniku te škole (Abhidharmakoša Vasubandhua). Knjiga sadrži i prijevod nekih ključnih dijelova navedenog priručnika.
3. Govinda, L.A. *The Psychological Attitude of Early Buddhist Philosophy*, Motilal Banarsidass, Delhi, 1961. Poticajan i nadahnut prikaz „dinamike svijesti“ prema naučavanju abhidharme, pretežito u inačici škole theravada. (Knjiga bi trebalo izaći u hrvatskom prijevodu tijekom ove godine).

C. Nagardžuna i njegovi nastavljači (škola madhyamika)

1. Ruegg, D. *The Literature of Madhyamaka School of Philosophy in India*, Harassowitz, Wiesbaden, 1981. Standardni prikaz povijesti nastanka i razvoja te škole.
2. Ščerbatski, F. *Koncepcija buddhističke nirvane*, Demetra, Zagreb, 2004. Klasična filozofijska studija o Nagardžuni i njegovoj školi. Posebno je relevantan autorov pokušaj određivanja pozicije škole kroz njezino kritičko razračunavanje s prethodećom („dogmatskom“) buddhističkom filozofijom (filozofija abhidharme).
3. Murti, T.R.V., *The Central Philosophy of Buddhism. A Study of Madhyamika System*, Munshiram Manoharlal, Delhi, 1955. Još jedna klasična studija o filozofijskom sustavu madhyamike. Posebno je inspirativan autorov pokušaj uspoređivanja Nagardžunine kritičke metode s Kantovom kritičkom filozofijom.

D. Škola yogacara (Vasubandhu i Asanga) i logičko-epistemološka buddhistička tradicija (Dignaga i Dharmakirti)

1. Chatterjee, A.K., *The Yogacara Idealism*, Motilal Banarsidass, Delhi, 1962. Kritičko izlaganje specifične „fenomenologije svijesti“ te škole uz historijski pregled njezina nastanka, razvoja i odnosa spram škole madhyamika. (Knjiga bi trebalo izaći u hrvatskom prijevodu tijekom ove godine).
2. Ščerbatski, F., *Buddhistička logika sv. I i II*, Demetra, Zagreb, 2005. Klasičan prikaz povijesti i filozofijskih razloga nastanka buddhističke logike. Knjiga detaljno analizira sve sastavnice buddhističke logike (sud, zaključak, silogizam, falacije, negacija, zakon kontradikcije, itd.). Drugi svezak donosi prijevod Dharmakirtijeva logičkog djela Nyayabindu zajedno s komentarom Dharmottare uz obilje kritičkog aparata.

NAPOMENA:

Ovisno o interesima pojedinih studenata za specifične teme, dopunska literatura se naknadno („u hodu“) može proširiti.

Način praćenja kvalitete i uspješnosti svakog predmeta i/ili modula

1. Anonimna anketa polaznika kolegija
2. Osobni razgovori sa studentima

Kod predmeta			
Naziv predmeta	Temeljni problemi metafizike		
Opći podaci			
Studijski program	Filozofija	Godina	3 pd 1-2 dipl
Status kolegija	Obvezan	X	Izborni
Bodovna vrijednost i način izvođenja nastave			
	Zimski semestar	Ljetni semestar	
ECTS koeficijent opterećenja studenta	3		
Broj sati po semestru	0+30		
Ciljevi predmeta			
Pružiti studentu sistematski uvid u rasprave oko nekih temeljnih metafizičkih problema. Upoznati studenta s osnovnim pozicijama koji se javljaju u raspravama, najpoznatijim rješenjima i teorijama, te problemima na koje nailaze ta rješenja. Upoznati studenta s relevantnom suvremenom literaturom. Osposobiti studenta za samostalni daljnji rad na problemu i literaturi.			
Korespondentnost i korelativnost programa			
Kolegij je prvenstveno u korelaciji s kolegijem Metafizika te s drugim kolegijima poput Paradoksi, Sloboda volje, Filozofija znanosti, Filozofija uma, Epistemologija. Budući da se u kolegiju predviđa i samostalan rad studenata na tekstovima, kolegij je prvenstveno namijenjen studentima viših godina studija filozofije koji su već odslušali i položili kolegij Metafizika.			
Očekivani ishodi (razvijanje općih i specifičnih kompetencija – znanja/vještina) za predmet i/ili modul			
Očekuje se da student razvije sposobnost samostalnog čitanja osnovne metafizičke literature i da pri tome razvije sposobnost prepoznavanja temeljnih metafizičkih problema. Razvijanje kompetencije prepoznavanja implikacija koje pojedina pozicija u raspravi ima po pitanju ostalih područja filozofije i ostalih metafizičkih problema.			
Sadržaj predmeta			
<p><u>1. Priroda metafizike</u> - Što je metafizika?; metafizika kao teorija kategorija; ontologija i ontološke kategorije; upoznavanje s literaturom.</p> <p><u>2. Identitet i promjena</u> - Identitet kroz vrijeme i promjena kompozicije; kvalitativna promjena i doktrina vremenskih dijelova; promjena i prostorno-vremenska podudarnost</p> <p><u>3. Nužnost, esencija i mogući svjetovi</u> – Nužnost i identitet; esencijalizam; jezik mogućih svjetova; modalna logika i mogući svjetovi, realizam/antirealizam u pogledu mogućih svjetova.</p> <p><u>4. Uzrokovanje i kondicionali</u> - kontrafaktički kondicionali; uzroci i uvjeti; Hume i uzrokovanje; kontrafaktički kondicionali i događajno uzrokovanje.</p> <p><u>5. Djelatnici, radnje i događaji</u> – događajno uzrokovanje i djelatnikovo uzrokovanje; radnje i događaji; realizam/antirealizam događaja; događaji, stvari i prostor-vrijeme; ontologija događaja i ontologija stvari; ontologija događaja i suvremena fizika;</p> <p><u>6. Prostor i vrijeme</u> – apsolutizam i relacionizam (relativizam); dimenzionalnost i struktura prostora; prazan i ispunjen prostor; inkongruentni dijelovi i priroda prostora; paradoksi kretanja i mogućnost promjene; vrijeme i realizma/antirelaizam; A i B serija vremena; McTaggartov antirealistički argument; uzrokovanje i usmjerenost vremena.</p> <p><u>7. Univerzalije i partikularije</u> – realizam i nominalizam u pogledu univerzalija i partikularija; teorija tropa; apstraktno i konkretno; matematičke istine i matematički objekti; ontološki status skupova.</p> <p><u>8. Konkretna partikularije</u> - teorije snopa i supstrata; status supstancije; identitet nerazlučivih; Aristotel i supstancija.</p>			

9. Propozicije – tradicionalne teorije propozicija; nominalizam propozicija; činjenice, stanja stvari i događaji.				
10. Izazov antirealizma – realizam ili antirealizam?; Dummetov antirealizam; Putnamov antirealizam				
Način izvođenja nastave i usvajanje znanja (označiti slovom X)				
Predavanja	Seminari i radionice X	Vježbe	Samostalni zadaci	Multimedija i internet
Obrazovanje na daljinu	Konzultacije	Laboratorij	Mentorski rad	Terenska nastava
Komentari:				
Obveze studenata				
Student je dužan redovito pohađati nastavu, izraditi seminarski rad kojega će izložiti usmeno na seminaru i/ili u pismenom obliku predati nastavniku i položiti ispit (usmeno i/ili putem kolokvija).				
Praćenje i ocjenjivanje* studenata (unijeti odgovarajuće bodovne vrijednosti u relevantne kategorije tako da ukupan broj bodova u različitim izabranim kategorijama odgovara ukupnoj bodovnoj vrijednosti kolegija; upotrijebiti prazne rubrike za dodatne aktivnosti)				
Pohađanje nastave 0.2	Aktivnost u nastavi	Seminarski rad 0.8	Eksperimentalni rad	
Pismeni ispit	Usmeni ispit	Esej	Istraživanje	
Projekt	Kontinuirana provjera znanja 2	Referat	Praktični rad	
*OCJENIVANJE <i>Varijanta 1. (završni ispit)</i> Rad studenta na predmetu će se vrednovati i ocjenjivati tijekom nastave. Ukupan broj bodova koje student može ostvariti tijekom nastave je 70 (ocjenjuju se aktivnosti označene u tablici). Izrada i izlaganje seminarskog rada vrednuje se sa 30 bodova.				
Detaljna razrada načina praćenja i ocjenjivanja rada studenata bit će prikazana u izvedbenom planu predmeta!				
Obvezna literatura				
E. J. Lowe: <i>A Survey of Metaphysics</i> , Oxford University Press, 2002. Michael J. Loux: <i>Metaphysics – A Contemporary Introduction</i> , Routledge, 2006.				
Dopunska literatura				
Michael J. Loux: <i>Metaphysics: Contemporary Readings</i> , Routledge, 2001. Michael J. Loux, Dean W. Zimmerman: <i>The Oxford Handbook of Metaphysics</i> , Oxford University Press, 2003.				
Način praćenja kvalitete i uspješnosti svakog predmeta i/ili modula				
Kvaliteta i uspješnost kolegija ispituje se anonimnom anketom među polaznicima kolegija.				

Kod predmeta			
Naziv predmeta	TEORIJE DISTRIBUTIVNE PRAVEDNOSTI		
Opći podaci			
Studijski program	<i>Filozofija – preddiplomski</i>		Godina 1-3
Status kolegija	Obvezatan	Izborni	
Bodovna vrijednost i način izvođenja nastave			
	Zimski semestar	Ljetni semestar	
ECTS koeficijent opterećenja studenta	3		
Broj sati po semestru	20 + 10		
Ciljevi predmeta			
<p>Osnovni cilj ovog kolegija jest pružanje uvoda u suvremenu političku filozofiju i to kroz prikaz osnovnih gledišta o jednom od njezinih središnjih pitanja, problemu distributivne pravednosti. Ulaženje u opširniju i detaljniju diskusiju o glavnoj temi nije u prvom planu, ali preporučena literatura sadrži neke važnije kritike i tumačenja svake od uvrštenih pozicija. Tako se, ovisno o interesu polaznika, ostavlja prostor i za ambiciozniji rad. Tekstovi su odabrani s namjerom da na što sažetiji, jasniji i informativniji način prezentiraju bilo ključna stajališta, bilo kritičke osvrte na njih.</p>			
Korespondentnost i korelativnost programa			
<p>Ovaj predmet upotpunjuje i detaljnije razrađuje teme koje se obrađuju u obaveznom predmetu <i>Politička filozofija</i>, a srodan je i predmetima poput <i>Temeljne političke teorije od srednjeg vijeka do prosvjetiteljstva</i>, <i>Država, prava, zajednica, pojedinac</i>, <i>Etika međunarodnih odnosa</i>, <i>Praktička etika</i>, te nekih drugih iz istog tog područja.</p>			
Očekivani ishodi (razvijanje općih i specifičnih kompetencija – znanja/vještina) za predmet i/ili modul			
<p>Nakon pohađanja ovog predmeta i savladavanja gradiva:</p> <ul style="list-style-type: none"> - studenti bi bili upućeni u glavne probleme teorije distributivne pravednosti, kao i u osnove vodećih stajališta o tim pitanjima. Obavezna literatura odabrana je tako da se ne traži čitanje cijelih knjiga već prvenstveno njihovih najvažnijih dijelova (ili kraćih, reprezentativnih članaka), tako da se studenti upute samo u središnje ideje; - studentima se time omogućuje da sami, ukoliko žele, nastave istraživanje o nekim od tih tema (ili čak svima). U tu je svrhu ponuđena izabrana dopunska literatura koja obuhvaća neke značajnije naslove na tom području koji dalje razvijaju teme obrađene u temeljnoj literaturi. To osposobljavanje za samostalnu nadopunu znanja jest drugi glavni cilj ovog programa; - nadalje se studentima pomaže u razvijanju sposobnosti korištenja stečenih teorijskih spoznaja za primjene na aktualnu problematiku iz društvene zbilje; - studenti mogu tako postati kompetentni sudionici tekućih rasprava moralno-političke tematike. 			
Sadržaj predmeta			
<ol style="list-style-type: none"> 1. Ovaj predmet ima nešto duži uvodni dio od uobičajenog. Nakon pojašnjavanja u čemu se otprilike sastoji problem kojim se bave sve teorije distributivne pravde, te razmatranja jednog klasičnog i uvriježenog argumenta (Feinberg, 1. tjedan) kao i njegove kritike (Letwin, Nozick – 2. tjedan), prelazi se na neke teorije za koje se veoma često smatra da se bave pravednom raspodjelom iako to nije točno. 2. Tako se pokazuje da u marksizmu, za kojeg se općenito drži da teži pravednom društvu, nema mjesta za koncept pravednosti, niti uopće za moral (Tucker, Lukes – 3. tjedan). Nakon toga se prelazi na razmatranje utilitarizma, koji jest moralna teorija ali nije zainteresiran ni za pravednost ni za raspodjelu, osim tek posredno – ukoliko to doprinosi uvećanju opće sreće (Brandt, 4. tjedan). Ovaj prošireni, uvodni dio završava razmatranjem ekonomskog libertarijanizma (Friedman - 5. tjedan) koji je prvenstveno 			

<p>ekonomska i empirijska teorija ali iz njega proizlaze i važne implikacije za mnoge gledišta o distributivnoj pravednosti.</p> <p>3. Konačno se prelazi na najutjecajnije suvremenu teoriju pravedne raspodjele, onu Johna Rawlsa. Nakon analize njenih osnovnih postavki (6. i 7. tjedan) prelazi se i na neke utjecajne kritike (G.A. Cohen, Sher – 8. i 9. tjedan).</p> <p>4. Nakon toga razmatra se glavna konkurencija Rawlsovskoj poziciji – libertarijanizam Roberta Nozicka i njegova obrana neograničenog kapitalizma (10 i 11. tjedan). Kako je to veoma značajna teorija, dio vremena posvećen je i nekim njenim zanimljivijim kritikama (Ryan – 12. tjedan).</p> <p>5. Konačno, razmatra se i posljednje značajno, suvremeno gledište o problemu distributivne pravde, Walzerov pluralistički komunitarizam (13. tjedan). Iako njegova ideja o raznim sferama pravednosti, u kojima vrijede različiti kriteriji raspodjele, zaslužuje detaljniju diskusiju, u to se ne ulazi zbog nedostatka vremena. Ali bi ovaj predmet bio nepotpun kad se studenti ne bi bar ukratko upoznali s njegovim stajalištem.</p>				
Način izvođenja nastave i usvajanje znanja (označiti slovom X)				
Predavanja X	Seminari i radionice X	Vježbe	Samostalni zadaci X	Multimedija i internet
Obrazovanje na daljinu	Konzultacije X	Laboratorij	Mentorski rad	Terenska nastava
<p>Komentari: U skladu s programima studija <i>Filozofije</i> (preddiplomski i diplomski), izborni se predmeti mogu ponuditi u bilo kojem semestru, i bilo kojoj godini, a o njihovom razvrstavanju odlučuju studenti. Predmet <i>Teorije distributivne pravednosti</i> može biti izborni predmet na diplomskom studiju. Iz tog razloga, raspored predmeta po semestru i godini postavljen je disjunktivno.</p> <p>Nastava je prvenstveno seminarskog tipa. Obavezni tekstovi dostupni su svim polaznicima, uz novčanu naknadu koja pokriva troškove, u obliku fotokopirane «čitanke». Studenti svakog tjedna dobivaju zadatak da pročitaju, u prosjeku, dvadeset do trideset stranica teksta, dok jedan od njih prilikom svakog susreta ima i izlaganje kojim ostale podsjeća na glavne teze i argumente teksta koji se obrađuje, a po mogućnosti izlaže i svoje komentare. U slučaju nekih, osobito polemičkih radova studenata-izlagača ima više i svaki zastupa mišljenje jednog od autora. Nakon prezentacija slijedi rasprava o problemu. Glavni posao nastavnika jest da potiče, usmjeruje i intervenira u diskusiju ukoliko je to potrebno. Svaki od studenata dobrodošao je da se, po dogovoru, dođe konzultirati s nastavnikom u vezi bilo čega vezanog uz program. Uvjet, ali ne nužan, za pohađanje ovog predmeta je bar minimalno poznavanje engleskog budući da se, za neke teme, ne može izbjeći čitanje tekstova na tom jeziku. Time se, ujedno, studenti mogu navesti na to da poboljšaju svoje znanje engleskog, kao i motivirati da se njime više služe.</p>				
Obveze studenata				
Redovito prisustvovanje i aktivno sudjelovanje u nastavi, kolokvij/testovi znanja, pismeni i usmeni ispit.				
Praćenje i ocjenjivanje* studenata (unijeti odgovarajuće bodovne vrijednosti u relevantne kategorije tako da ukupan broj bodova u različitim izabranim kategorijama odgovara ukupnoj bodovnoj vrijednosti kolegija; upotrijebiti prazne rubrike za dodatne aktivnosti)				
Pohađanje nastave 0,3	Aktivnost u nastavi 0,7	Seminarski rad	Eksperimentalni rad	

Pismeni ispit 0,4	Usmeni ispit 0,6	Esej	Istraživanje
Projekt	Kontinuirana provjera znanja 0,5	Referat 0,5	Praktični rad
<p>*OCJENIVANJE</p> <p><i>Varijanta 1. (završni ispit)</i> Rad studenta na predmetu će se vrednovati i ocjenjivati tijekom nastave i na završnom ispitu. Ukupan broj bodova koje student može ostvariti tijekom nastave je 70 (ocjenjuju se aktivnosti označene u tablici), dok na završnom ispitu može ostvariti 30 bodova.</p> <p>Detaljna razrada načina praćenja i ocjenjivanja rada studenata bit će prikazana u izvedbenom planu predmeta!</p>			
<p>Obvezna literatura</p> <p>1) Plant, R. <i>Suvremena politička misao</i>, Jesenski i Turk, Zagreb, 2002, str. 1-25, 192-204 i 214-20 (45)</p> <p>2) Marx, K./Engels, F. <i>Manifest komunističke partije</i>, Naprijed, Zagreb, 1973, str. 23-58 (36)</p> <p>3) Friedman, M. <i>Kapitalizam i sloboda</i>, Globus – Školska knjiga, Zagreb, 1992, str. 167-95 (29)</p> <p>4) Rawls, J. <i>Teorija pravde</i>, CID, Podgorica, 1998, str. 21-37, 70-4, 90-3, 99-105, 126-8, 134-41, 146-9, 169-71, 209-14 i 253-60 (67)</p> <p>5) Dworkin, R. «Liberalizam», <i>Dometi</i>, 11, 1988, str. 669-85 (17)</p> <p>6) Sesardić, N. “Biološka nejednakost naspram socijalnoj nejednakosti”, u Sesardić, N. <i>Iz analitičke perspektive</i>, Sociološko društvo Hrvatske, Zagreb, 1991, str. 147-66 (20)</p> <p>7) Nozick, R. <i>Anarhija, država i utopija</i>, Jesenski i Turk, Zagreb, 2003, str. 201-42 (42)</p> <p>8) Walzer, M. <i>Područja pravde</i>, Filip Višnjić, Beograd, 2000, str. 25-59 (35)</p>			
<p>Dopunska literatura</p> <p>Ackerman, B.A. <i>Social Justice in a Liberal State</i>, Yale University Press, 1980.</p> <p>Feinberg, J. (1973) "Social Justice" u Feinberg, J. <i>Social Philosophy</i>, Prentice Hall, Englewood Cliffs, NJ, str. 98-119 (22)</p> <p>Letwin, W. "How Much Inequality is There?", u Letwin, W. (ured.) <i>Against Equality</i>, Macmillan, London, 1983, str. 58-65 (8)</p> <p>Pettit, P. "Analytical Philosophy", u Goodin, R.E. & Pettit, P. (ured.) <i>Companion to Contemporary Political Philosophy</i>, Blackwell, 1993, str. 7-22 (16)</p> <p>Cohen, G.A. <i>If You're an Egalitarian, How Come You're So Rich?</i>, Harvard University Press, Cambridge, MA, 2000, pogl. 6, str. 101-15 (15)</p> <p>Tucker, R.C. «Marx and Distributive Justice», u Tucker, R.C. <i>The Marxian Revolutionary Idea</i>, W.W. Norton, New York, 1969, str. 33-53 (21)</p> <p>Lukes, S. "Can a Marxist Believe in Human Rights?", u Lukes, S. <i>Moral Conflict and Politics</i>, Clarendon Press, Oxford, 1991, str. 173-88 (16)</p> <p>Wood, A. «Marx Against Morality», u Singer, P. (ur.) <i>A Companion to Ethics</i>, Blackwell, Oxford, 1991, str. 511-24 (14)</p> <p>Plant, R. <i>Suvremena politička misao</i>, Jesenski i Turk, Zagreb, 2002, str. 93-173 (80)</p> <p>Brandt, R.B. <i>Ethical Theory</i>, Prentice Hall, Englewood Cliffs, NJ, 1959, str. 411-22 (12)</p> <p>Frankfurt, H.G. "Equality as a Moral Ideal", u Frankfurt, H. <i>The Importance of What We Care About</i>, Cambridge University Press, 1988, str. 137-46 (10)</p> <p>Schmidtz, D. & Goodin, R.E. <i>Social Welfare and Individual Responsibility</i>, Cambridge University Press, 1998, str. 3-96 (94)</p> <p>Rothbard, M. «Utilitarian Free-Market Economics» u Rothbard, M. <i>The Ethics of Liberty</i>, New York University Press, New York, 2002, str. 201-14 (14)</p> <p>Kukathas, C. & Pettit, P. <i>Rawls</i>, Polity Press, Cambridge, 1990, (pogl. 2-3), str. 17-59 (43)</p> <p>Rawls, J. «Distributive Justice», u Rawls, J. <i>Collected Papers</i>, Harvard University Press,</p>			

Cambridge, MA, 1999, str. 130-53 (24)

Kekes, J. "A Question for Egalitarians", *Ethics*, Vol. 107, No. 4, 1997, str. 658-69 (12)

Sher, G. *Desert*, Princeton University Press, 1987, str. 22-36 (15)

Wolff, J. *Robert Nozick*, Stanford University Press, 1991, (pogl. 4), str. 73-117 (45)

Ryan, C. "Yours, Mine, and Ours: Property Rights and Individual Liberty", *Ethics*, Vol. 87, No. 2, 1977, str. 126-41 (16)

Cohen, G.A. *Self-Ownership, Freedom, and Equality*, Cambridge University Press, 1995, str. 106-11 (6)

Okin, S.M. *Justice, Gender, and Family*, Basic Books, New York, 1989, str. 74-88 (15)

Steiner, H. (1980) "Slavery, Socialism, and Private Property", u Chapman, J.W./Pennock, J.R. (ur.) *Property*, New York University Press, str. 244-65 (22)

Fried, B.H. (2004) "Left Libertarianism: A Review Essay", *Philosophy and Public Affairs*, Vol. 32, No. 1, str. 66-92 (27)

Sandel, M.J. "What Money Can't Buy", u Peterson, G.B. (ur.) *The Tanner Lectures on Human Values*, The University of Utah Press, Salt Lake City, Vol. 21, 2001, str. 89-122 (34)

Miller, D. *Principles of Social Justice*, Harvard University Press, Cambridge, 1999, str. 21-92 (72)

Rustin, M. "Equality in Post-Modern Times", u Miller, D./Walzer, M. (ured.) *Pluralism, Justice, and Equality*, Oxford University Press, 1995, str. 17-44 (28)

Način praćenja kvalitete i uspješnosti svakog predmeta i/ili modula

Glavni način provjeravanja uspješnosti ovog predmeta jest znanje koje studenti pokazuju na ispitu i/ili kvaliteta njihovih eseja. Ali se isto tako, nakon završetka nastave, radi i anonimna anketa u kojoj se studenti slobodno izjašnjavaju o tome kako su zadovoljni predmetom, što ih je smetalo, što im je bilo dobro, što bi promijenili, i sl. Sve to nastavniku omogućuje da kasnije modificira program, tako što teme i tekstove koji su se pokazali preteškim ili nezanimljivim mijenja nekim drugim.

Kod predmeta			
Naziv predmeta	TEORIJE IDEOLOGIJE		
Studijski program	<i>Filozofija</i>	Godina	2,3
Status kolegija	Obvezatan	x	Izborni
Bodovna vrijednost i način izvođenja nastave			
	Zimski semestar	Ljetni semestar	
ECTS koeficijent opterećenja studenta		3	
Broj sati po semestru		15+15	
Ciljevi predmeta			
<p>Svrha predmeta je pružiti pregled shvaćanja ideologije kao višeznačnog i kontroverznog pojma u socijalnoj teoriji. Razmotrili bi se: povijest pojma i klasifikacije definicija, kritičko i neutralno shvaćanje, ideologija kao sistem ideja i kao "življeno iskustvo". Ideologija je važan koncept kako u socijalnoj teoriji, tako i u najšire shvaćenim kulturnim disciplinama. Teorije ideologije su osnova za razumijevanje brojnih fenomena u suvremenim društvima – od pitanja identiteta (rodnih, klasnih, etničkih), preko uloge masovnih medija i novih komunikacijskih tehnologija do značenja popularne kulture i potrošačkog društva. Kako je povijest pojma ideologije ponajprije povezana s Marxom i marksizmom, studenti filozofije dobit će dopunski uvid u tu filozofsku tradiciju, ali i u druge teorijske orijentacije u istraživanju ideologije.</p>			
Korespondentnost i korelativnost programa			
Predmet korespondira i korelira s kolegijima na studiju filozofije.			
Očekivani ishodi (razvijanje općih i specifičnih kompetencija – znanja/vještina) za predmet i/ili modul			
<p>Studenti će nakon položenog ispita biti u stanju:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. opisati povijesni put nastanka pojma ideologije 2. povezati promjene sadržaja i opsega pojma ideologije s društvenim promjenama tijekom posljednja dva stoljeća 3. razlikovati epistemološku i socio-političku dimenziju ideologije 4. definirati kriterije za klasifikaciju različitih shvaćanja ideologije (kritičko – neutralno, marksističko – nemarksističko, strukturalno – akcijsko) 5. analizirati različite definicije ideologije (primjerice: Marx, Engels, marksizam, klasična sociologija, Parsons, Geertz, Giddens, Luhmann, Habermas, Bourdieu, Ricoeur, Bloch) 6. usporediti različita shvaćanja ideologije s obzirom na točke 3. i 4. 7. interpretirati pojave iz svakodnevnog života kao primjere manifestacije ili učinka ideologije 8. argumentirati izbor i interpretaciju iz točke 7. pomoću izabrane teorije ideologije 			
Sadržaj predmeta			
<p>Povijesni izvori koncepta ideologije: od preteča do francuske revolucije. Epistemološka i socijalno-politička koncepcija ideologije. Klasifikacije definicija Marxove teorije ideologije I: osnove Marxovog stajališta, historijski materijalizam, alijenacija; Njemačka ideologija: camera obscura, vladajuće ideje, osjećaji i iluzije. Marxove teorije ideologije II: "strukturalna" teorija ideologije: baza i nadgradnja, fetišizam robe. Marksističke teorije ideologije: Lenjin, Lukacs, Gramsci, kritička teorija, Althusser. Teorije o zajedničkoj kulturi: Durkheim, Weber, Parsons, Levi-Strauss. Ideologija i sociologija znanja: Mannheim, Merton, Berger i Luckmann. Suvremena sociološka teorija i ideologija: Habermas, Luhmann, Giddens i Bourdieu. Ideologija i društvena reprodukcija, kritika kulturne industrije i transformacija javne sfere. Društvene funkcije ideologije: identitet, solidarnost, orijentacija, integracija. Dominantna ideologija i zajednička kultura. Postmarksizam, postmodernizam i kulturalni studiji: ideologija od Foucaulta do Žižeka. Novije teorije ideologije I: racionalno djelovanje, socijalne reprezentacije, teorija retorike. Novije teorije ideologije II: kognitivna antropologija, memetička teorija. Kulturalna sociologija i ideologija: Archer, Wuthnow, Alexander.</p>			
Način izvođenja nastave i usvajanje znanja (označiti slovom X)			

Predavanja x	Seminari i radionice X	Vježbe	Samostalni zadaci x	Multimedija i internet
Obrazovanje na daljinu	Konzultacije	Laboratorij	Mentorski rad	Terenska nastava
Komentari:				
Obveze studenata				
Redovito prisustvovanje i aktivno sudjelovanje u nastavi, 2 seminarska rada, kolokvij/test znanja, usmeni ispit.				
Praćenje i ocjenjivanje* studenata (unijeti odgovarajuće bodovne vrijednosti u relevantne kategorije tako da ukupan broj bodova u različitim izabranim kategorijama odgovara ukupnoj bodovnoj vrijednosti kolegija; upotrijebiti prazne rubrike za dodatne aktivnosti)				
Pohađanje nastave	Aktivnost u nastavi 0,5	Seminarski rad 1	Eksperimentalni rad	
Pismeni ispit 1	Usmeni ispit	Esej	Istraživanje	
Projekt	Kontinuirana provjera znanja 0,5	Referat	Praktični rad	
*OCJENIVANJE <i>Varijanta 1. (završni ispit)</i> Rad studenta na predmetu će se vrednovati i ocjenjivati tijekom nastave i na završnom ispitu. Ukupan broj bodova koje student može ostvariti tijekom nastave je 70 (ocjenjuju se aktivnosti označene u tablici), dok na završnom ispitu može ostvariti 30 bodova.				
Detaljna razrada načina praćenja i ocjenjivanja rada studenata bit će prikazana u izvedbenom planu predmeta!				
Obvezna literatura				
Freeden, M.: <i>Političke ideologije: novi prikaz</i> , Zagreb, 2006. Habermas, J., <i>Tehnika i znanost kao "ideologija"</i> , Zagreb, 1986. Hawkes, D., <i>Ideology</i> , London, 1996. Katunarić, V.: <i>Teorija društva u frankfurtskoj školi</i> , Zagreb, 1990. Ritzer, G., <i>Suvremena sociologijska teorija</i> , Zagreb, 1997., pogl. 4. van Dijk, T.A.: <i>Ideologija: multidisciplinarni pristup</i> , Zagreb, 2006.				
Dopunska literatura				
Althusser, L., <i>On Ideology</i> , London, 2008. Balkin, J. M., <i>Cultural Software: A Theory of Ideology</i> , New Haven, 1998. Boudon, R., <i>The Analysis of Ideology</i> , Chicago, 1989. Castells, M.: <i>Moć identiteta</i> , Zagreb, 2003. CCCS, University of Birmingham, <i>On Ideology</i> , London, 1978. Eagleton, T., <i>Ideology: An Introduction</i> , London, 2007. Larrain, J., <i>The Concept of Ideology</i> , London, 1979. Močnik, R., <i>3 teorije: Ideologija, nacija, institucija</i> , Beograd, 2003. Morley, D. i Ch. Kuan-Hsing (eds.), <i>Stuart Hall: Critical Dialogues in Cultural Studies</i> , London, 1996. Taylor, Ch., <i>Modern Social Imaginaries</i> , Durham, 2004. Therborn, G., <i>The Ideology of Power and Power of Ideology</i> , London, 1980. Thompson, J. B., <i>Studies in the theory of Ideology</i> , Cambridge, 1984. Thompson, J. B., <i>Ideology and Modern Culture</i> , Stanford, Ca. 1990. Wuthnow, R., <i>Meaning and Moral Order</i> , Berkeley, 1987. Žižek, S. (ed.), <i>Mapping Ideology</i> , London, 1994.				
Način praćenja kvalitete i uspješnosti svakog predmeta i/ili modula				
Standardno				

Naziv predmeta	Tjelesna i zdravstvena kultura					
Opći podaci						
Studijski program	svi studijski programi				Godina	1.
Status kolegija		Obvezatan na jednopredmetnim studijima		Obvezatan koji se bira na dvopredmetnim studijima		
Bodovna vrijednost i način izvođenja nastave						
		Zimski semestar		Ljetni semestar		
ECTS koeficijent opterećenja studenta		1		1		
Broj sati po semestru		30		30		
Ciljevi predmeta						
<p>Redovitom primjenom kinezioloških aktivnosti kvalitetno održavati i nadgraditi zdravstveni status studenata (pozitivno utjecati na antropološka obilježja). Programski usavršiti i povećati fond motoričkih informacija s jedinstvenim ciljem očuvanja i unapređenja zdravlja (motoričkih i funkcionalnih sposobnosti). Razviti kod studenata trajne navike i potrebu bavljenja kineziološkim aktivnostima u svakodnevnom životu i radu, čime bi se utjecalo na lakše svladavanje intelektualnog napora studenata.</p>						
Korespondentnost i korelativnost programa						
<p>Tjelesna i zdravstvena kultura neposredno korespondira s kvalitetom življenja i uspješnošću studiranja. Programski je u direktnoj korelaciji s kineziološkim disciplinama, ekologijom, pedagogijom i srodnim društvenim djelatnostima. U potpunosti stručnu cjelovitost studenata u procesu suvremenih promjena i potreba u programu nastavničkih studija.</p>						
Očekivani ishodi (razvijanje općih i specifičnih kompetencija – znanja/vještina) za predmet i/ili modul						
<p>Pozitivni utjecaj na antropološka obilježja studenata (antropometrijske karakteristike, motoričke i funkcionalne sposobnosti). Primjena stečenih znanja i vještina u svakodnevnom životu i urgentnim situacijama. Stečena znanja kontinuirano primjenjivati u cilju razvoja i održavanja zdravlja.</p>						
Sadržaj predmeta						
<p>Opće pripremne i specifične vježbe kroz različite organizacijske oblike rada (s i bez pomagala, s i bez glazbe).</p> <p>Sadržaji atletike: trčanje (trčanje na kratke, srednje i duge dionice), skokovi.</p> <p>Sadržaji plivanja: obuka neplivača, tehnike plivanja - prsno, kraul, leđno.</p> <p>Sportske igre: odbojka, košarka, mali nogomet (usavršavanje tehnike i igre).</p> <p>Fitness: aerobic, step aerobic, rad na spravama, yogga.</p> <p>Planinarenje i pješačke ture.</p> <p>Aktivnosti prilagođene studentima s zdravstvenim poteškoćama.</p>						
Načini izvođenja nastave i usvajanje znanja (označiti slovom X)						
Predavanja	Seminari i radionice	Vježbe	Samostalni zadaci	Multimedija i Internet		
		X	X			
Obrazovanje na daljinu	Konzultacije	Laboratorij	Mentorski rad	Terenska nastava		

X		X				X	
Komentari:							
Obveze studenata							
Obveze studenata obuhvaćaju redovito i aktivno sudjelovanje u odabranim oblicima nastave, te tranzitivno provjeravanje.							
Praćenje i ocjenjivanje* studenata							
Evidencijom pohađanja nastave, te kontinuiranim praćenjem i zalaganjem utječe se na očuvanje i unapređenje zdravstvenog statusa studenata. Rezultati testova mogu se na zahtjev studenata vrednovati.							
Pohađanje nastave		Aktivnost u nastavi		Seminarski rad		Eksperimentalni rad	
X		X					
Pismeni ispit		Usmeni ispit		Esej		Istraživanje	
Projekt		Kontinuirana provjera znanja		Referat		Praktični rad	
<p>*OCJENJIVANJE</p> <p>Nema brojčanih ni opisnih ocjena. Studenti se usmeno obavještavaju o uspjehu izvođenja nastave Tjelesne i zdravstvene kulture.</p>							
Obvezna literatura							
Nema							
Dopunska literatura							
U dogovoru s nastavnikom.							
Način praćenja kvalitete i uspješnosti svakog predmeta i/ili modula							
Anketiranjem studenata, te inicijalnim tranzitivnim i finalnim provjeravanjima antropoloških obilježja (motoričkih i funkcionalnih sposobnosti) ustanoviti kvalitetu i uspješnost kolegija Tjelesne i zdravstvene kulture.							

Naziv predmeta	Tjelesna i zdravstvena kultura					
Opći podaci						
Studijski program	svi studijski programi				Godina	2.
Status kolegija		Obvezatan na jednopredmetnim studijima		Obvezatan koji se bira na dvopredmetnim studijima		
Bodovna vrijednost i način izvođenja nastave						
		Zimski semestar		Ljetni semestar		
ECTS koeficijent opterećenja studenta		1		1		
Broj sati po semestru		30		30		
Ciljevi predmeta						
<p>Redovitom primjenom kinezioloških aktivnosti kvalitetno održavati i nadgraditi zdravstveni status studenata (pozitivno utjecati na antropološka obilježja). Programski usavršiti i povećati fond motoričkih informacija s jedinstvenim ciljem očuvanja i unapređenja zdravlja (motoričkih i funkcionalnih sposobnosti). Razviti kod studenata trajne navike i potrebu bavljenja kineziološkim aktivnostima u svakodnevnom životu i radu, čime bi se utjecalo na lakše svladavanje intelektualnog napora studenata.</p>						
Korespondentnost i korelativnost programa						
<p>Tjelesna i zdravstvena kultura neposredno korespondira s kvalitetom življenja i uspješnošću studiranja. Programski je u direktnoj korelaciji s kineziološkim disciplinama, ekologijom, pedagogijom i srodnim društvenim djelatnostima. U potpunosti stručnu cjelovitost studenata u procesu suvremenih promjena i potreba u programu nastavničkih studija.</p>						
Očekivani ishodi (razvijanje općih i specifičnih kompetencija – znanja/vještina) za predmet i/ili modul						
<p>Pozitivni utjecaj na antropološka obilježja studenata (antropometrijske karakteristike, motoričke i funkcionalne sposobnosti). Primjena stečenih znanja i vještina u svakodnevnom životu i urgentnim situacijama. Stečena znanja kontinuirano primjenjivati u cilju razvoja i održavanja zdravlja.</p>						
Sadržaj predmeta						
<p>Opće pripremne i specifične vježbe kroz različite organizacijske oblike rada (s i bez pomagala, s i bez glazbe).</p> <p>Sadržaji atletike: trčanje (trčanje na kratke, srednje i duge dionice), skokovi.</p> <p>Sadržaji plivanja: obuka neplivača, tehnike plivanja - prsno, kraul, leđno.</p> <p>Sportske igre: odbojka, košarka, mali nogomet (usavršavanje tehnike i igre).</p> <p>Fitness: aerobic, step aerobic, rad na spravama, yogga.</p> <p>Planinarenje i pješačke ture.</p> <p>Aktivnosti prilagođene studentima s zdravstvenim poteškoćama.</p>						
Načini izvođenja nastave i usvajanje znanja (označiti slovom X)						
Predavanja	Seminari i radionice	Vježbe	Samostalni zadaci	Multimedija i Internet		
		X	X			
Obrazovanje na daljinu	Konzultacije	Laboratorij	Mentorski rad	Terenska nastava		

X		X				X	
Komentari:							
Obveze studenata							
Obveze studenata obuhvaćaju redovito i aktivno sudjelovanje u odabranim oblicima nastave, te tranzitivno provjeravanje.							
Praćenje i ocjenjivanje* studenata							
Evidencijom pohađanja nastave, te kontinuiranim praćenjem i zalaganjem utječe se na očuvanje i unapređenje zdravstvenog statusa studenata. Rezultati testova mogu se na zahtjev studenata vrednovati.							
Pohađanje nastave		Aktivnost u nastavi		Seminarski rad		Eksperimentalni rad	
X		X					
Pismeni ispit		Usmeni ispit		Esej		Istraživanje	
Projekt		Kontinuirana provjera znanja		Referat		Praktični rad	
<p>*OCJENJIVANJE</p> <p>Nema brojčanih ni opisnih ocjena. Studenti se usmeno obavještavaju o uspjehu izvođenja nastave Tjelesne i zdravstvene kulture.</p>							
Obvezna literatura							
Nema							
Dopunska literatura							
U dogovoru s nastavnikom.							
Način praćenja kvalitete i uspješnosti svakog predmeta i/ili modula							
Anketiranjem studenata, te inicijalnim tranzitivnim i finalnim provjeravanjima antropoloških obilježja (motoričkih i funkcionalnih sposobnosti) ustanoviti kvalitetu i uspješnost kolegija Tjelesne i zdravstvene kulture.							

Kod predmeta			
Naziv predmeta	Umjetnost i moralno učenje		
Opći podaci			
Studijski program	Filozofija preddiplomski i diplomski i C segment (posebice za nastavnički modul)	Godina	1.,2,3 i 1,2
Status kolegija	Obvezatan	X	Izborni
Bodovna vrijednost i način izvođenja nastave			
	Zimski semestar	Ljetni semestar	
ECTS koeficijent opterećenja studenta	3	3	
Broj sati po semestru	15 + 15	15 + 15	
Ciljevi predmeta			
<p>Glavni je cilj ovoga predmeta pomoći nastavnicima filozofije i etike i moralnim odgajateljima da razviju metodiku podučavanja morala kroz umjetnost. Također, cilj je i nastavnicima umjetničkih predmeta (književnost i vizualne umjetnosti) pomoći u razvijanju metodike podučavanja interpretacije i procjene umjetničkih djela, a u interakciji s moralnim i striktno estetskim i formalnim sadržajima njihovih predmeta.</p> <p>Umjetnost (a posebice, iako ne isključivo, narativne umjetnosti) se od najstarijih tradicija smatra sredstvom moralnog odgoja. Dobar odgajatelj, a posebice moralni odgajatelj će, koristeći umjetnost kao sredstvo moralnog odgoja, daleko nadmašiti uspješnost takvog poučavanja nad onim koji se postiže uz isključivu primjenu apstraktnog i formalnog rasuđivanja. Zatim, dokazano je od strane velikog broja značajnih suvremenih autora da moralno učenje putem umjetnosti uvelike povećava sposobnost moralnog rasuđivanja. Njome se unapređuje sposobnost uočavanja detalja koji su važni za moralnu prosudbu i za pravilnu primjenu moralnih načela u primjerenim situacijama. Na kraju, važno je naglasiti da mnoga umjetnička djela posjeduju važnu moralnu komponentu. Za estetsku, a ne samo moralnu prosudbu tih umjetničkih djela potrebno je moći razviti njihovo moralno čitanje. Predmet <i>Umjetnost i moralno učenje</i> upravo će pomoći nastavnicima koji će držati nastavu čije sadržaje čine umjetnička djela, da svojim učenicima pomognu u procjeni umjetničkih djela kroz interakciju estetskih i formalnih sadržaja umjetničkog djela i njegovih moralnih sadržaja. U tom smislu, radit će se na razvijanju znanja koja su potrebna za prepoznavanje i objašnjavanje zašto su neka umjetnička djela moralno vrijedna, zašto su neka djela samo formalno vrijedna, a zašto neka djela dobivaju dodatnu estetsku vrijednost zbog moralne komponente. Također, studenti/budući nastavnici će moći razložiti u kakvoj su vezi moralna i estetska komponenta umjetničkog djela, i zašto se estetska vrijednost umjetničkog djela ponekad može mijenjati (umanjiti ili uvećati) obzirom na njegovu moralnu vrijednost. Na kraju, studenti/budući nastavnici će posjedovati razvijenija znanja za procjenu karakternih osobina likova u umjetničkim djelima, što predstavlja jednu od važnih komponenata čitanja umjetničkih djela.</p> <p>Cilj programa jest, osim usvajanja temeljnih pojmova i znanja, razvijanje i unapređivanje vještina poučavanja i prenošenja znanja, te metodičko-didaktičkih načela i vještina. Također, cilj je poticanje studenata/budućih nastavnika na razvoj kritičkog rasuđivanja i uočavanje mogućnosti i potrebe da usvojena znanja koriste u nastavi. "Umjetnost i moralno učenje" pomaže studentima/budućim nastavnicima u primjeni i prilagodbi različitih mehanizama i strategija učenja, poučavanja i upravljanja ponašanjem, te u stvaranju uvjeta za učenje koje je prilagođeno osobinama učenika kako bi mogao maksimalno razviti svoje potencijale. Uz spomenuta znanja, "Umjetnost i moralno učenje" razvija profesionalne vještine stvaranja svrhovitog okruženja za učenje. U kompetencijama u užem smislu, "Umjetnost i moralno učenje" razvija sposobnost razrade stavova o normativnim i vrijednosnim zahtjevima koji se postavljaju nastavnicima, nastavnicama, učenicima i učenicama. S obzirom na veliku važnost moralnog učenja kroz umjetnička djela, još iz davnih vremena, ovaj predmet može biti izuzetno koristan i osobama koje će obavljati radne zadatke razrednika.</p>			

Korespodentnost i korelativnost programa				
Ovaj je predmet značajna nadopuna obaveznog predmeta <i>Etika</i> i drugih predmeta koji spadaju u praktičnu filozofiju, npr. <i>Praktička etika</i> , <i>Teorije distributivne pravednosti</i> , i <i>Država, prava, zajednica, pojedinac</i> , kao i za filozofske predmete iz domene estetike. Zatim, <i>Umjetnost i moralno učenje</i> je značajna nadopuna predmeta iz područja odgojnih znanosti. Na kraju, ali podjednako važno, <i>Umjetnost i moralno učenje</i> predstavlja nadopunu predmetima iz područja umjetničkih predmeta (književnih i vizualnih umjetnosti).				
Očekivani ishodi (razvijanje općih i specifičnih kompetencija – znanja/vještina) za predmet i/ili modul				
<p>Nakon položenog ispita studenti će:</p> <ul style="list-style-type: none"> - moći opisati i sažeto prenijeti sadržaje predmeta; - raspolagati kompetencijama metodike moralnog podučavanja koja se temelji na upoznavanju s umjetničkim djelom; - raspolagati kompetencijama metodike podučavanja vrednovanja umjetničkog djela, s posebnim naglaskom na njegove moralne komponente; - rasuđivati o moralu na temelju primjera iz umjetnosti; - posjedovati vještine potrebne za moralnu procjenu umjetničkog djela; - posjedovati vještine potrebne za estetsko vrednovanje umjetničkog djela, a s obzirom na njegove moralne komponente. - moći stvarati svrhovito okruženje za učenje - posjedovati sposobnost razrade stavova o normativnim i vrijednosnim zahtjevima koji se postavljaju nastavnicima, nastavnicama, učenicima i učenicama 				
Sadržaj predmeta				
<p>4. Prvi dio prikazuje kako se moralno učenje može razvijati kroz upoznavanje s umjetničkim djelima. Prikazuju se teorije prema kojima umjetnička djela usavršavaju moralnu spoznaju kroz razvoj moralne prosudbe, a posredstvom razvoja naših emotivnih reakcija. Zatim, prikazuju se teorije prema kojima su umjetnička djela nezaobilazna u moralnom učenju, zbog toga što se određene moralne spoznaje mogu prenijeti isključivo stilom pojedinih umjetnosti (naprimjer, važnost moralnih dilema, sudbine ili osjećaja). Prikazuju se i teorije prema kojima se doprinos umjetnosti u moralnom razvoju ne sastoji od nuđenja moralnih spoznaja, već samo boljeg moralnog razumijevanja morala.</p> <p>5. Drugi dio je posvećen raznim paradigmama procjene utjecaja moralne komponente za vrednovanje umjetničkih djela. Prikazuju se i uspoređuju tri vodeće paradigme: autonomizam (moral ne utječe na estetsku prosudbu umjetničkog djela); moralizam (moral uvijek odlučujuće utječe na estetsku prosudbu umjetničkog djela); umjereni moralizam (moral ponekad utječe na estetsku prosudbu umjetničkog djela).</p>				
Način izvođenja nastave i usvajanje znanja (označiti slovom X)				
Predavanja X	Seminari i radionice X	Vježbe	Samostalni zadaci	Multimedija i internet
Obrazovanje na daljinu	Konzultacije X	Laboratorij	Mentorski rad	Terenska nastava
U skladu s programima studija <i>Filozofije</i> (diplomski), izborni se predmeti mogu ponuditi u bilo kojem semestru, i bilo kojoj godini, a o njihovom razvrstavanju odlučuju studenti. Iz tog razloga, raspored predmeta <i>Umjetnost i moralno učenje</i> po semestru i godini je postavljen disjunktivno.				
Obveze studenata				
Obveze studenata čine redovito pohađanje nastave i ispunjavanje tekućih zadataka. Studenti				

<p>su obvezni izraditi seminarski rad, za čiju izradu dobivaju potporu na konzultacijama. Očekuje se od studenata da čitaju temeljnu literaturu tijekom razdoblja kada se održavaju predavanja, tako da bi sama nastava mogla biti interaktivna, uz značajno kritičko sudjelovanje studenata. Studenti će imati obvezu polagati i konačni ispit.</p>			
<p>Praćenje i ocjenjivanje* studenata (unijeti odgovarajuće bodovne vrijednosti u relevantne kategorije tako da ukupan broj bodova u različitim izabranim kategorijama odgovara ukupnoj bodovnoj vrijednosti kolegija; upotrijebiti prazne rubrike za dodatne aktivnosti)</p>			
Pohađanje nastave 1	Aktivnost u nastavi 0.3	Seminarski rad 0	Ekperimentalni rad
Pismeni ispit 0.7	Usmeni ispit	Esej	Istraživanje
Projekt	Kontinuirana provjera znanja 1	Referat	Praktični rad
<p>*OCJENIVANJE <i>Varijanta 1. (završni ispit)</i> Rad studenta na predmetu će se vrednovati i ocjenjivati tijekom nastave i na završnom ispitu. Ukupan broj bodova koje student može ostvariti tijekom nastave je 70 (ocjenjuju se aktivnosti označene u tablici), dok na završnom ispitu može ostvariti 30 bodova.</p> <p>Detaljna razrada načina praćenja i ocjenjivanja rada studenata bit će prikazana u izvedbenom planu predmeta!</p>			
<p>Obvezna literatura</p> <p>M. Nussbaum, <i>Pjesnička pravda</i>, Zagreb, Deltakont, 2005.</p>			
<p>Dopunska literatura</p> <p>B. Gaut, <i>Art, Emotion and Ethics</i>, Oxford, Oxford University Press, 2007. G. Graham, <i>Philosophy of the Arts</i>, London, Routledge, 1997. G.L. Hagberg, <i>Art and Ethical Criticism</i>, Oxford, Blackwell, 2008. M. Kieran, "In Defense of the Ethical Evaluation of Narrative Art", <i>British Journal of Aesthetics</i>, 2001, 26-38. J. Levinson, <i>Aesthetics and Ethics. Essays at the Intersection</i>, Cambridge, Cambridge University Press, 1998. Lillehammer H., "Values of Art and the Ethical Question", <i>British Journal of Aesthetics</i>, 376-394, 2008. M. Nussbaum, <i>Love's Knowledge</i>, Oxford, Oxford University Press, 1990 E. Schellekens, <i>Aesthetics and Morality</i>, London, Continuum, 2007. J.O. Young, <i>Art and Knowledge</i>, London, Routledge, 2001. T. Zamir, <i>Double Vision. Moral Philosophy and Shakespearean Drama</i>, Princeton, Princeton University Press, 2007.</p>			
<p>Način praćenja kvalitete i uspješnosti svakog predmeta i/ili modula</p> <p>Praćenje kvalitete i uspješnosti izvedbe predmeta bit će fokusirano na studentsko iskustvo i intelektualni napredak. S time u svezi, izradit će se i primjenjivati upitnik kojim će studenti evaluirati vještine poučavanja, interakciju sa studentima, usvajanje gradiva, institucijsku okolinu. Predviđa se mogućnost rane evaluacije (3 do 5 tjedana nakon početka nastave) i evaluacije na kraju provedbe kolegija. Vodit će se rasprave s ciljem usmjeravanja na uzroke koji su doveli do stvaranja određenih stavova o kolegiju (grupne, kao i individualne). Nositelj predmeta oslanjat će se i na opažanja od strane drugih nastavnika, kolega, i eksperata. Bitna činjenica za praćenje kvalitete i uspješnosti predmeta bit će i rezultati koje postižu studenti: ocjenjivanje i vrednovanje rada studenata, što može dati informacije o</p>			

određenim nedostacima u sadržaju kolegija ili poteškoćama u razumijevanju dijelova gradiva; portfolio svakog studenta (praćenje napredovanja).

Kod predmeta				
Naziv predmeta	UVOD U FILOZOFIJU RELIGIJE			
Opći podaci				
Studijski program	<i>Preddiplomski i diplomski studij filozofije</i>		Godina	1-5
Status kolegija	Obvezatan		Izborni	
Bodovna vrijednost i način izvođenja nastave				
		Zimski semestar	Ljetni semestar	
ECTS koeficijent opterećenja studenta				3
Broj sati po semestru				20+10
Ciljevi predmeta				
Cilj je predmeta da studenti steknu znanja o temeljnim pitanjima filozofije religije. Nakon izvršavanja studijskih obveza u predmetu očekuje se da studenti: <ul style="list-style-type: none"> - poznaju glavne teme kojima se bavi filozofija religije - mogu argumentirano braniti svoje stavove za ili protiv Boga. 				
Korespondentnost i korelativnost programa				
Predmet Uvod u filozofiju religije korespondira u prvom redu s predmetom Kršćanska filozofija, kao i s ostalim izbornim ili obvezatnim predmetima čiji se dijelovi ili teme mogu promatrati u međuzavisnosti.				
Očekivani ishodi (razvijanje općih i specifičnih kompetencija – znanja/vještina) za predmet i/ili modul				
Očekuje se da studenti budu sposobni; <ul style="list-style-type: none"> - opisati i sažeto prenijeti temeljne sadržaje kolegija. - objasniti i argumentirati glavne probleme filozofije religije. - objasniti te međusobno usporediti dokaze za Boga. - vrednovati temeljne teze za ili protiv Božje opstojnosti. 				
Sadržaj predmeta				
Ideja Boga – analiza pojma Bog ili ideje Boga (verifikacija, falsifikacija, mogućnost govora o Bogu). Argumenti i protuargumenti za Božje egzistiranje (ontološki dokaz, kozmološki dokazi, argument iz dizajna te ostale teze koje idu u prilog, ili protiv Božjeg postojanja). Religiozno i mistično iskustvo – obraditi će se iskustvo iz vjerske perspektive te vrednovati važnost istog. Vjera i razum – problematizirat će se odnos vjere i razuma (racionalnost religioznog pristanka uz Boga). Problem zla – obrađivat će se temeljne vrste zla; fizičko i moralno - te pokušaji obrane Boga s obzirom na postojanje zla (različiti pokušaji obrane ili teodiceje; primjerice obrana iz slobode volje i ostalo). Predestinacija, Božje sveznanje i sloboda volje. (problematizirati će se između suprotnih teza – kompatibilizma ili nekompatibilizma između Božjeg sveznanja i slobode volje.				
Način izvođenja nastave i usvajanje znanja (označiti slovom X)				
Predavanja (x)	Seminari i radionice (x)	Vježbe	Samostalni zadaci (x)	Multimedija i internet (x)
Obrazovanje na daljinu	Konzultacije (x)	Laboratorij	Mentorski rad (x)	Terenska nastava

Komentari:			
Obveze studenata			
Redovito prisustvovanje i aktivno sudjelovanje u nastavi, pisanje eseja/seminara na zadane teme, kolokvij/testovi znanja, usmeni ispit.			
Praćenje i ocjenjivanje* studenata (unijeti odgovarajuće bodovne vrijednosti u relevantne kategorije tako da ukupan broj bodova u različitim izabranim kategorijama odgovara ukupnoj bodovnoj vrijednosti kolegija; upotrijebiti prazne rubrike za dodatne aktivnosti)			
Pohađanje nastave	Aktivnost u nastavi 0,5	Seminarski rad 0,5	Eksperimentalni rad
Pismeni ispit 0,5	Usmeni ispit	Esej 0,5	Istraživanje
Projekt	Kontinuirana provjera znanja 1	Referat	Praktični rad
<p>*OCJENIVANJE <i>Varijanta 1. (završni ispit)</i> Rad studenta na predmetu će se vrednovati i ocjenjivati tijekom nastave i na završnom ispitu. Ukupan broj bodova koje student može ostvariti tijekom nastave je 70 (ocjenjuju se aktivnosti označene u tablici), dok na završnom ispitu može ostvariti 30 bodova.</p> <p>Detaljna razrada načina praćenja i ocjenjivanja rada studenata bit će prikazana u izvedbenom planu predmeta!</p>			
Obvezna literatura			
Davies, B. (1998) Uvod u filozofiju religije. Zagreb			
Devčić, I. (2003). Bog i filozofija. Zagreb			
Devčić, I. (1998). Pred Bogom blizim i dalekim. Zagreb			
Dopunska literatura			
Rowe L. W. (2001) Philosophy of Religion (an Introduction). WadsWorth, CA			
Swinburne R. (1996) Is there a God?. New York			
Način praćenja kvalitete i uspješnosti svakog predmeta i/ili modula			
Praćenje kvalitete nastave i uspješnosti predmeta realizirat će se putem samoevaluacije koju provodi nositelj predmeta, putem rezultata u postizanju ciljeva te putem evaluacije koju će se provesti na razini Odsjeka za filozofiju te na razini Filozofskog fakulteta.			

Kod predmeta			
Naziv predmeta	Uvod u filozofiju		
Opći podaci			
Studijski program	Filozofija	Godina	1
Status kolegija	X	Obvezan	Izborni
Bodovna vrijednost i način izvođenja nastave			
	Zimski semestar	Ljetni semestar	
ECTS koeficijent opterećenja studenta	6		
Broj sati po semestru	30+30		
Ciljevi predmeta			
Upoznati studenta s osnovnim filozofskim problemima i najpoznatijim rješenjima tih problema. Ukazati na važnost i implikacije pojedinih rješenja. Upoznati studenta s osnovnom filozofskom terminologijom i ukazati na važnost precizne upotrebe tih termina. Razvijati sposobnost argumentacije na primjerima osnovnih filozofskih problema. Radom na tekstovima razvijati sposobnost samostalnog čitanja i razumijevanja filozofskih tekstova.			
Korespondentnost i korelativnost programa			
Obzirom da cilj kolegija Uvod u filozofiju jest uvođenje studenta u filozofske probleme i terminologiju, sadržaj ovog kolegija direktno je koreliran sa sadržajima svih ostalih kolegija u studiju filozofije.			
Očekivani ishodi (razvijanje općih i specifičnih kompetencija – znanja/vještina) za predmet i/ili modul			
Pružiti studentu koliko je to moguće sistematski uvid u centralne filozofske probleme, najpoznatija rješenja i teorije, te probleme na koje nailaze ta rješenja. Time će studentu biti omogućeno lakše snalaženje i bolje razumijevanje kolegija koji slijede tijekom studija.			
Sadržaj predmeta			
<p><u>1. Skepticizam i postojanje vanjskog svijeta</u>; da li je vanjski svijet takav kakvim ga vidimo, da li uopće postoji? U čemu je razlika "unutrašnjeg" i "vanjskog" svijeta, zašto je i da li je uopće potrebno opravdati vjerovanje u postojanje vanjskog svijeta? Različite reakcije na problem - različiti pokušaji opravdanja vjerovanja u postojanje vanjskog svijeta; naivni i kritički realizam, idealizam, verifikacionizam, idealizam, fenomenalizam.</p> <p><u>2. Skepticizam u pogledu tuđih umova</u>; u čemu je razlika čovjeka i stroja, ako uopće postoji; bitno privatna priroda mentalnih stanja; povlašteni pristup i razlika između perspektive prvog lica i perspektive trećeg lica?</p> <p><u>3. Odnos uma i tijela</u>; jesu li um i tijelo jedno te isto ili nešto različito, jesam li ja isto što i svoje tijelo; dualizam (interakcionizam i paralelizam), fizikalizam, teorija dualnog aspekta, epifenomenalizam?</p> <p><u>4. Značenja riječi</u>; što su značenja i gdje se nalaze; mentalizam, referencijska teorija značenja, platonizam?</p> <p><u>5. Pravo i krivo (ispravno i neispravno)</u>; zašto biti moralan, zašto djelovati u skladu s etičkim principima; zlatno pravilo i kategorički imperativ; subjektivizam i objektivizam, relativizam i univerzalizam, racionalizam i emotivizam?</p> <p><u>6. Pravednost</u>; kako treba raspodijeliti dobra; da li je pravedno da postoje socijalne razlike?</p> <p><u>7. Sloboda volje i determinizam</u>; jesmo li mogli postupiti drugačije nego što jesmo, jesu li naši postupci slobodni i u kojem smislu; dilema determinizma - jesmo li slobodni ako su naši postupci determinirani ili ako nisu; kompatibilizam i inkompatibilizam; da li je determinizam spojiv s moralnom odgovornošću?</p> <p><u>8. Smrt</u>; da li je moguće konzistentno zamisliti svoje vlastito nepostojanje, treba li se bojati nepostojanja, u čemu se sastoji asimetrija između prošlog i budućeg nepostojanja?</p> <p><u>9. Smisao života</u>; u čemu bi se mogao sastojati, da li je subjektivan ili objektivian, da li je</p>			

logički moguće pronaći zadovoljavajući odgovor, da li je život apsurdan, subjektivna i objektivna perspektiva, da li je smisleno samo ono što je neprolazno?				
Način izvođenja nastave i usvajanje znanja (označiti slovom X)				
Predavanja X	Seminari i radionice X	Vježbe	Samostalni zadaci	Multimedija i internet
Obrazovanje na daljinu	Konzultacije	Laboratorij	Mentorski rad	Terenska nastava
Komentari: Navedene su tipične i najznačajnije teme kolegija <i>Uvod u filozofiju</i> . Sadržaj kolegija može se u manjoj mjeri mijenjati ovisno o dostupnoj literaturi na hrvatskom jeziku, mogućnosti studenata da prate literaturu na stranim jezicima.				
Obveze studenata				
Student je dužan redovito pohađati nastavu, izraditi seminarski rad kojega će izložiti usmeno na seminaru i/ili u pismenom obliku predati nastavniku i položiti usmeni ispit.				
Praćenje i ocjenjivanje* studenata (unijeti odgovarajuće bodovne vrijednosti u relevantne kategorije tako da ukupan broj bodova u različitim izabranim kategorijama odgovara ukupnoj bodovnoj vrijednosti kolegija; upotrijebiti prazne rubrike za dodatne aktivnosti)				
Pohađanje nastave 1	Aktivnost u nastavi	Seminarski rad 1	Eksperimentalni rad	
Pismeni ispit 4	Usmeni ispit	Esej	Istraživanje	
Projekt	Kontinuirana provjera znanja (4)	Referat	Praktični rad	
*OCJENIVANJE <i>Varijanta 1. (završni ispit)</i> Rad studenta na predmetu će se vrednovati putem kolokvija ili na završnom ispitu. Ukupan broj bodova koje student može ostvariti tijekom nastave je 70 (ocjenjuju se aktivnosti označene u tablici), dok na završnom ispitu može ostvariti 30 bodova.				
Detaljna razrada načina praćenja i ocjenjivanja rada studenata bit će prikazana u izvedbenom planu predmeta!				
Obvezna literatura				
Skripta dostupna u Skriptarnici Fakulteta ili na CD-u.				
Dopunska literatura				
Thomas Nagel: <i>Što sve to znači?</i> , KruZak, Zagreb, 2002. Nigel Warburton: <i>Filozofija - osnove</i> , KruZak, Zagreb, 1999. Simon Blackburn: <i>Poziv na misao</i> , AGM, Zagreb, 2002. Cornman, Lehrer & Pappas: <i>Philosophical Problems and Arguments – An Introduction</i> , Hackett Publishing Co, 1992. John Hospers: <i>An Introduction to Philosophical Analysis</i> , London, 1977. Robert M. Martin: <i>There Are Two Errors In The The Title Of This Book, a sourcebook of philosophical puzzles, paradoxes and problems</i> , Ontario, Canada, 1992. Jonathan Westphal: <i>Philosophical Propositions</i> , Routledge, 1998. Thomas Mautner: <i>The Penguin Dictionary of Philosophy</i> , Penguin Books, 2000. Simon Blackburn: <i>Oxford Dictionary of Philosophy</i> , Oxford University Press, 1996.				
Način praćenja kvalitete i uspješnosti svakog predmeta i/ili modula				
Kvaliteta i uspješnost kolegija ispituje se anonimnom anketom među polaznicima kolegija.				

Kod predmeta				
Naziv predmeta	Uvod u kritičko mišljenje C-segment			
Opći podaci				
Studijski program	<i>Preddiplomski studij</i>			Godina
Status kolegija	Obvezatan	X	Izborni	
Bodovna vrijednost i način izvođenja nastave				
	Zimski semestar	Ljetni semestar		
ECTS koeficijent opterećenja studenta	3			
Broj sati po semestru	15+15+0			
Ciljevi predmeta				
Cilj je kolegija upoznati studente sa osnovnim pojmovima i problematikom kritičkog rasuđivanja. Potrebno je u tu svrhu (u okviru predmeta):				
<ul style="list-style-type: none"> - opisati i analizirati metode i strategije kritičkog mišljenja - analizirati strukturu argumenta - razlikovati i usporediti strukture argumenata - definirati i usporediti istinitost sudova i valjanosti argumenata - opisati i analizirati kritičke eseje - definirati osnovne elemente kritičkog eseja 				
Korespondentnost i korelativnost programa				
Program predmeta Uvod u kritičko mišljenje korespondentan je sa svim ostalim predmetima pošto se argumentiranje koristi u svim područjima filozofskog rasuđivanja a i općenito u svim znanstvenim domenama.				
Očekivani ishodi (razvijanje općih i specifičnih kompetencija – znanja/vještina) za predmet i/ili modul				
Očekuje se da studenti nakon odslušanog predmeta i prezentiranih seminara				
<ul style="list-style-type: none"> - budu osposobljeni kritički analizirati osnovne metode i strategije kritičkog mišljenja - budu osposobljeni analizirati strukturu argumenta i primijeniti odgovarajuće postupke kod pojedinih argumenata - budu osposobljeni razlikovati istinitost premisa i konkluzije, i valjanost argumenta - mogu definirati i analizirati osnovne elemente kritičkog eseja i primijeniti definirane elemente kod pisanja kraćih eseja 				
Sadržaj predmeta				
Osnovne metode i strategije kritičkog mišljenja. Argument. Istinitost sudova-valjanost argumenata. Kritički eseji-analiza.				
Način izvođenja nastave i usvajanje znanja (označiti masnim tiskom/boldom)				
Predavanja X	Seminari i radionice X	Vježbe	Samostalni zadaci X	Multimedija i Internet X
Obrazovanje na daljinu	Konzultacije X	Laboratorij	Mentorski rad X	Terenska nastava
Nastava se izvodi pretežito mentorski, te seminarski i izravnim istraživačkim radom studenata, kojima				

<p>se u obliku predavanja nudi uvod u problematiku i načela metodologije. Očekuje se visok stupanj samostalnog promišljanja i istraživanja. Trebaju osigurati mogućnost korištenja informatičke učionice.</p> <p>Predmet je uvodi zbog potreba studenata i sa ostalih odsjeka za osnovama metoda i strategija kritičkog rasuđivanja s obzirom da se kritičko mišljenje korespondentno i aplikabilno u svim znanstvenim domenama.</p>			
Obveze studenata			
<p>Studenti su dužni prisustvovati i aktivno učestvovati u nastavi te uspješno prezentirati dva seminara (tijekom nastave).</p>			
Praćenje i ocjenjivanje studenata			
<p>(označiti masnim tiskom / boldom samo relevantne kategorije i <u>umjesto</u> nultih vrijednosti unijeti odgovarajuće bodovne vrijednosti tako da ukupan broj bodova u različitim izabranim kategorijama odgovara ukupnoj bodovnoj vrijednosti kolegija; u slučaju potrebe upotrijebiti prazne rubrike za dopune)</p>			
Pohađanje nastave 0.5	Aktivnost u nastavi 0.5	Seminarski rad 1	Eksperimentalni rad
Pismeni ispit	Usmeni ispit	Esej	Istraživanje 0.7
Projekt	Kontinuirana provjera znanja 0.3	Referat	Praktični rad
<p>Komentari: Rad studenata na predmetu prati se kroz aktivno sudjelovanje u nastavi, pogotovo na seminarima te kod prezentacije seminara. Ukupan broj bodova koje student može ostvariti tijekom nastave je 100 (ocjenjuju se aktivnosti označene u tablici).</p> <p>Detaljna razrada načina praćenja i ocjenjivanja rada studenata bit će prikazana u izvedbenom planu predmeta.</p>			
Obvezna literature			
<p>1. Thomson, A., 1996, <i>Critical Reasoning – A Practical Introduction</i>, Routledge.</p>			
Dopunska literature			
<p>1. Diestler, S., 1994, <i>Becoming a Critical Thinker-A User-Friendly Manual</i>, Macmillain Publishing Company. 2. Hintikka, J. i Bachman, J., 1991, <i>What if...? Toward Excellence in Reasoning</i>, Mayfield Publishing Company.</p>			
Način praćenja kvalitete i uspješnosti svakog predmeta i/ili modula			
<p>Praćenje kvalitete nastave i uspješnosti predmeta realizirat će se putem samoevaluacije koju provodi nositelj predmeta, putem rezultata u postizanju ciljeva te putem evaluacije koju će se provesti na razini Odsjek za filozofiju te na razini Filozofskog fakulteta.</p>			

I. OSNOVNI PODACI O KOLEGIJU				
Naziv kolegija	Broj ECTS-a	Nastavno opterećenje	Vrijeme i mjesto održavanja nastave	
Uvod u sociologiju	3	30+0	Srijedom, 14 sati, dv 210	
Nositelj kolegija	Vrijeme za konzultacije	Kabinet	Telefon	E-mail
Asistent	Vrijeme za konzultacije	Kabinet	Telefon	E-mail

II. DETALJNI OPIS KOLEGIJA

SADRŽAJ KOLEGIJA

1. Nastanak i razvoj sociologije: modernost, prosvjetiteljstvo, romantizam, socijalne i političke revolucije. Pregled razvoja sociologije: klasična sociologija, moderna sociologija, suvremena sociologija.
2. Pojam društva: mehaničke i organske analogije, *Gemeinschaft i Gesellschaft*, pojmovi sistema, strukture i kulture. Individualno i kolektivno, mikro i makrosociologija, akcija (djelovanje) i struktura. Važnije teorijske dihotomije: subjektivno i objektivno, idealno i materijalno, kontinuitet i promjena, činjenice i vrijednosti, kultura i priroda, konsenzus i konflikt. Epistemološki i metodološki problemi izučavanja društva. Sociologija i ideologija.
3. Kultura i socijalizacija. Teorije socijalizacije. Socijalni identiteti. Primarni i sekundarni identiteti. Socijalna interakcija i teorije. Društvene grupe i organizacije. Kolektivno ponašanje: relativna deprivacija i mobilizacija resursa.
4. Društvene nejednakosti. Različite koncepcije jednakosti. Društvena diferencijacija i društvena stratifikacija. Teorije stratifikacije. Etnička, rodna i globalna stratifikacija. Povijesne promjene obrazaca stratifikacije.
5. Društvene institucije: obitelj, religija, obrazovanje, ekonomske i političke institucije, masovni mediji.
6. Društvene promjene: tradicionalno i moderno, znanost i tehnologija, novac i kapital, nacije i države. Teorije modernizacije i svjetskog sistema. Globalizacija. Socijalni pokreti, revolucije i ratovi. Teorije o postmodernom društvu.

OČEKIVANI ISHODI KOLEGIJA

Studenti/ce će nakon položenog ispita biti u stanju:

1. opisati društveno-povijesni kontekst nastanka sociologije
2. objasniti metodološke poteškoće u izučavanju društva u usporedbi s prirodnim znanostima
3. distingvirati glavne konceptualne dihotomije u sociološkoj teoriji (na primjer: *Gemeinschaft i Gesellschaft*, mikro i makro, akcija struktura itd.)
4. definirati osnovne teme klasične sociologije (Marx, Durkheim, Weber)
5. uočiti glavne razlike i komplementarnosti između socioloških paradigmi: funkcionalizma, konfliktne perspektive i interakcionizma
6. usporediti različite teorije socijalizacije, kolektivnog ponašanja, stratifikacije, društvenih institucija

analizirati pojave iz svakodnevnog života u svjetlu tih usporedbi

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE (označiti aktivnost s "x")

Predavanja	Seminari	Konzultacije	Samostalni rad
x	x		
Terenska nastava	Laboratorijski rad	Mentorski rad	Ostalo

III. SUSTAV OCJENJIVANJA

AKTIVNOST KOJA SE OCJENJUJE	UDIO AKTIVNOSTI U ECTS BODOVIMA	MAX BROJ BODOVA
POHAĐANJE NASTAVE	1.0	0
KOLOKVIJ X 2	2.0	100
UKUPNO	3.0	100

IV. LITERATURA

Obvezna literatura:

Haralambos, M. i M. Holborn, **Sociologija: teme i perspektive**, Zagreb 2002., (odabrana poglavlja).
Kalanj, R., **Suvremenost klasične sociologije**, Zagreb, 2005., poglavlja 1. i 2.
Nisbet, R.A., **Sociološka tradicija**, Zagreb, 2007., str. 23 – 65, te dijelovi knjige vezani za Marxa, Durkheima i Webera.

Izborna literatura:

Adorno, Th., i M. Horkheimer, **Sociološke studije**, Zagreb 1980.
Albrow, M., **Sociology: the Basics**, London 1999.
Bauman, Z., **Thinking Sociologically**, Oxford 2001.
Elias, N., **Što je sociologija?**, Zagreb, 2007.
Elster, J., **Uvod u društvene znanosti**, Zagreb, 2000.
Giddens, A., **Sociologija**, Zagreb, 2007.
Levine, D.N.: **Visions of the Sociological Tradition**, Chicago, 1995.
Rigney, D.: **The Metaphorical Society: An Invitation to Social Theory**, Lanham, 2001.
Schwalbe, M., **The Sociologically Examined Life**, London 2001.
Tomašić, D.: **Društveni razvitak Hrvata**, Zagreb, 1997.
Turner, B.S.: **Classical Sociology**, London, 1999.
Weber, M.: **Politika kao poziv**, Naklada Jesenski i Turk, Zagreb, 2001.

V. DODATNE INFORMACIJE O PREDMETU

POHAĐANJE NASTAVE

Obvezno. Nikako se neće tolerirati izostanci u terminima kolokvija (2 tijekom semestra).

PRIDRŽAVANJE DOGOVORENIH ROKOVA

KOLOKVIJI

25.11.2009. Literatura: Kalanj (prva dva poglavlja); Nisbet (prva dva poglavlja); Haralambos: 9 – 21; 966 – 968; 972; 974 – 977; 10033 – 1079.

20.01.2010. Literatura: Haralambos - stratifikacija: 23 – 38; 49 – 96; 97 – 101; 115 – 125; .Haralambos – moć, vlast, država, politika: 588 – 606; 609 – 620; 633 – 647; 1050 – 1056.

NAČIN INFORMIRANJA STUDENATA

Na nastavi, web stranica kolegija:

http://www.ffri.hr/index.php?option=com_classes&Itemid=40&task=displayclass&id=1377

KONTAKTIRANJE S NASTAVNICIMA

Na nastavi, konzultacijama i elektronskom poštom:

OSTALE RELEVANTNE INFORMACIJE

Kod predmeta					
Naziv predmeta	Wittgenstein				
Opći podaci					
Studijski program				Godina	1-5
Status kolegija		Obvezan	X	Izborni	
Bodovna vrijednost i način izvođenja nastave					
	Zimski semestar		Ljetni semestar		
ECTS koeficijent opterećenja studenta	3				
Broj sati po semestru	0+30				
Ciljevi predmeta					
Upoznati studenta s najpoznatijim filozofskim idejama Ludwiga Wittgensteina, prvenstveno iz djela <i>Tractatus</i> i <i>Filozofska istraživanja</i> .					
Korespondentnost i korelativnost programa					
Budući da je Wittgenstein izvršio velik utjecaj na suvremenu filozofiju, ovaj kolegij korespondira s većim brojem kolegija na studiju Filozofije; Filozofijom jezika, Metafizikom, Logikom, itd.					
Očekivani ishodi (razvijanje općih i specifičnih kompetencija – znanja/vještina) za predmet i/ili modul					
Usvajanje osnovnih znanja o filozofskoj misli Ludwiga Wittgensteina.					
Sadržaj predmeta					
<p><u>Logički atomizam</u>; jednostavni i složeni sudovi, struktura činjenica i izomorfizam činjenica i sudova.</p> <p><u>Korespondencijska teorija istine</u>; slika i odražavanje stvarnosti.</p> <p><u>Izricanje neizrecivog</u>; razlika tvrđenja i pokazivanja, priroda rečenica filozofije, metafora ljestvi.</p> <p><u>Ekvivalencija realizma i solipsizma</u>; granice svijeta jesu granice jezika, nemogućnost identificiranja subjekta.</p> <p><u>Jezička igra</u>; odnos značenja riječi i njene upotrebe, funkcije riječi, porodične sličnosti.</p> <p><u>Slijeđenje pravila</u>; argument privatnog jezika.</p>					
Način izvođenja nastave i usvajanje znanja (označiti slovom X)					
Predavanja	Seminari i radionice X	Vježbe	Samostalni zadaci	Multimedija i internet	
Obrazovanje na daljinu	Konzultacije	Laboratorij	Mentorski rad	Terenska nastava	
Komentari: Ovisno o dostupnoj literaturi i interesu studenata na kolegiju se mogu obrađivati i neki drugi Wittgensteinovi radovi i sekundarna literatura.					
Obveze studenata					
Student je dužan redovito pohađati nastavu, izraditi seminarski rad kojega će izložiti usmeno na seminaru i/ili u pismenom obliku predati nastavniku i položiti usmeni ispit.					
Praćenje i ocjenjivanje* studenata					
(unijeti odgovarajuće bodovne vrijednosti u relevantne kategorije tako da ukupan broj bodova u različitim izabranim kategorijama odgovara ukupnoj bodovnoj vrijednosti kolegija; upotrijebiti prazne rubrike za dodatne aktivnosti)					
Pohađanje nastave 1	Aktivnost u nastavi	Seminarski rad 1	Eksperimentalni rad		
Pismeni ispit	Usmeni ispit	Esej	Istraživanje		

Projekt	Kontinuirana provjera znanja 1	Referat	Praktični rad
<p>*OCJENIVANJE <i>Varijanta 2. (bez ispita)</i> Rad studenta na predmetu će se vrednovati i ocjenjivati tijekom nastave. Ukupan broj bodova koje student može ostvariti je 100 (ocjenjuju se aktivnosti označene u tablici).</p> <p>Detaljna razrada načina praćenja i ocjenjivanja rada studenata bit će prikazana u izvedbenom planu predmeta!</p>			
Obvezna literatura			
<p>Wittgenstein Ludwig: <i>Tractatus Logico-Philosophicus</i>, Veselin Masleša - Svjetlost, Sarajevo, 1987. (1921). Wittgenstein Ludwig: <i>Filozofska istraživanja</i>, Nolit, Beograd, 1980. (1953).</p>			
Dopunska literatura			
<p>Saul Kripke: <i>Wittgenstein on Rules and Private Language</i> (Harvard University Press, Cambridge, Massachusetts 1982). H.O. Mounce: <i>Wittgenstein's Tractatus</i>, University of Chicago Press, 1989. Marie McGinn: <i>Guidebook to Wittgenstein and the Philosophical Investigations</i>, Routledge, 1997.</p>			
Način praćenja kvalitete i uspješnosti svakog predmeta i/ili modula			
Kvaliteta i uspješnost kolegija ispituje se anonimnom anketom među polaznicima kolegija.			

Kod predmeta			
Naziv predmeta	ZNANOST I OBJAŠNENJE		
Opći podaci			
Studijski program	Preddiplomski i diplomski studij filozofije		Godina 1.-5.
Status kolegija		Izboran	
Bodovna vrijednost i način izvođenja nastave			
	Zimski semestar	Ljetni semestar	
ECTS koeficijent opterećenja studenta	3		
Broj sati po semestru	0+30+0		
Ciljevi predmeta			
<p>Cilj ovog seminara je upoznati studente s jednom od glavnih zadaća znanosti, a to je pokušaj da objasni, odnosno produbi razumijevanje kako pojedinačnih fenomena, tako i općenito svijeta koji nas okružuje. Upravo stoga je i pitanje znanstvenog objašnjenja jedna od središnjih tema filozofije znanosti.</p> <p>Na seminaru ćemo predstaviti različite pravce u filozofiji znanosti koji su tijekom povijesti svaki na svoj način nastojali „otkriti“ formu, odnosno model kako znanost objašnjava ili kako bi trebala objašnjavati pojave koje proučava. Slijedit ćemo povijesni tijek promišljanja o problemu, počevši od Hempela koji objašnjenje prikazuje kao logički argument, Salmona koji će reći da je objašnjenje slijeđenje kauzalnog puta, preko Kitchera koji objašnjenje vidi kao objedinjavanje pojava pod zajedničke principe pa sve do najnovijih nastojanja da se objašnjenje pojava izjednači sa pronalaženjem mehanizama tih pojava.</p> <p>Obradit će se i pitanje znanstvenog objašnjenja u društvenim znanostima. To je tema koja svoju zanimljivost vuče iz pitanja sličnosti/različitosti prirodnih i društvenih, a u određenoj mjeri i humanističkih, znanosti. Iz njihove sličnosti/različitosti proizlazi i pitanje sličnosti/različitosti modela objašnjenja u tim znanstvenim područjima. Jedan od ciljeva kolegija je i osposobiti studente za sudjelovanje u toj raspravi.</p> <p>Studenti će se upoznati s najpoznatijim kako klasičnim, tako i najnovijim tekstovima iz tog područja filozofije znanosti.</p>			
Korespondentnost i korelativnost programa			
Program seminara <i>Objašnjenje u znanosti</i> nadopunjuje se sa sljedećim kolegijima: Filozofija znanosti, Epistemologija, Ontologija, Uvod u filozofiju.			
Očekivani ishodi (razvijanje općih i specifičnih kompetencija – znanja/vještina) za predmet i/ili modul			
<p>Budući da će biti upoznati s najvažnijim klasičnim i suvremenim tekstovima, studenti će po završetku kolegija biti osposobljeni za samostalni daljnji rad na tom području. Radom na tekstovima razvit će se sposobnost razumijevanja i praćenja filozofskih tekstova.</p> <p>Osim stjecanja gore navedenih kompetencija, jedan od zadataka kolegija je i približiti studentima način funkcioniranja same znanstvene prakse.</p>			
Sadržaj predmeta			

1. Uvod
  - 1.1. Zadaci znanosti (pitanja *kako* i *zašto*);
  - 1.2. Definicija objašnjenja u domeni znanosti (po čemu se objašnjenje u znanosti razlikuje od neznanstvenih objašnjenja);
2. Povijesni pregled teorija znanstvenog objašnjenja
  - 2.1. Kratki pregled razmatranja znanstvenog objašnjenja do C.Hempela;
  - 2.2. Objašnjenje kao deduktivni logički argument (Deduktivno-nomološki model, C.Hempel-P.Oppenheim);
  - 2.3. Objašnjenje kao induktivni logički argument (Induktivno-statistički model, C.Hempel);
  - 2.4. Objašnjenje izvedeno iz statistike (Model statističke relevantnosti, W.Salmon);
  - 2.5. Objašnjenje kao opis kauzalnog puta (Kauzalno-mehanički model, W.Salmon);
  - 2.6. Objašnjenje kao objedinjavanje pod zajedničke principe (Unifikacijski model, Ph.Kitcher);
3. Suvremena rasprava o znanstvenom objašnjenju
  - 3.1. Objašnjenje kao potraga za mehanizmima (Mehanicistički model, S.Glennan, P.Machamer-L.Darden-C.F.Craver);
4. Znanstveno objašnjenje u društvenim i humanističkim znanostima.

Način izvođenja nastave i usvajanje znanja (označiti slovom X)

Predavanja	X Seminari i radionice	Vježbe	X Samostalni zadaci	Multimedija i internet
Obrazovanje na daljinu	X Konzultacije	Laboratorij	X Mentorski rad	Terenska nastava

Komentari: Budući da se nastava odvija u obliku seminara, nastavu iz ovog kolegija može izvoditi i osoba s izborom u suradničko zvanje.

Obveze studenata

Student je dužan redovito pohađati nastavu, aktivno sudjelovati u nastavi, izraditi seminarski rad kojega će izložiti usmeno na seminaru i u pismenom obliku predati nastavniku.

Praćenje i ocjenjivanje studenata

(unijeti odgovarajuće bodovne vrijednosti u relevantne kategorije tako da ukupan broj bodova u različitim izabranim kategorijama odgovara ukupnoj bodovnoj vrijednosti kolegija; upotrijebiti prazne rubrike za dodatne aktivnosti)

Pohađanje nastave 0.50	Aktivnost u nastavi 1.00	Seminarski rad 1.50	Eksperimentalni rad
Pismeni ispit	Usmeni ispit	Esej	Istraživanje

Projekt	Kontinuirana provjera znanja	Referat	Praktični rad
<p>OCJENIVANJE</p> <p>Rad studenta na predmetu će se vrednovati i ocjenjivati tijekom nastave. Ukupan broj bodova koje student može ostvariti tijekom nastave je 100 (ocjenjuju se aktivnosti označene u tablici).</p> <p>Detaljna razrada načina praćenja i ocjenjivanja rada studenata bit će prikazana u izvedbenom planu predmeta!</p>			
<p>Obvezna literatura</p>			
<p>1. Salmon, W. (1989), <i>Four Decades of Scientific Explanation</i>, u Kitcher, P. i Salmon, W.C. (ur.), <i>Minnesota Studies in the Philosophy of Science</i>, University of Minnesota Press, Minneapolis;</p> <p>2. Okasha, S. (2004) <i>Filozofija nauke</i>, BTC Šahinpašić, Sarajevo</p>			
<p>Dopunska literatura</p>			
<p>1. Woodward, J. (2008), <i>Explanation</i>, u Psillos, S. i Curd, M. (ur.), <i>The Routledge Companion to Philosophy of Science</i>, Routledge:London-New York, pog. 16, str. 171-181. ;</p> <p>2. Machamer, P., Darden, L., i Craver, C.F., (2000), <i>Thinking about Mechanisms</i>, <i>Philosophy of Science</i> 67: str.1-39.</p> <p>3. Craver, C.F. i Bechtel, W. (2006), <i>Mechanism</i>, Sarkar, S. and Pfeifer, J. (ur.), <i>Philosophy of Science: An Encyclopedia</i>, Routledge: London-New York, str. 469-478.</p> <p>4. Glennan, Stuart (2008), "Mechanisms", u Psillos, S. i Curd, M. (ur.), <i>The Routledge Companion to Philosophy of Science</i>, Routledge: London-New York, pog. 35, str. 376-384. ;</p> <p>5. Machamer, P. i Silberstein, M., (ur.2002) <i>The Blackwell guide to the philosophy of science</i>, Blackwell Publisher</p> <p>6. Godfrey-Smith, P. (2003), <i>Theory and Reality: an introduction to philosophy of science</i>, The University of Chicago Press, Chicago; pogl.13, str.190-201</p> <p>7. Woodward, J., (2003) <i>Making Things Happen: a Theory of Causal Explanation</i>, Oxford University Press, Oxford</p> <p>8. Kourany, J.A. (1987), <i>Scientific Knowledge: basic issues in the philosophy of science</i>, Wadsworth Publishing Company, Belmont, California</p>			

9. Stanford Encyclopedia of Philosophy (J.Woodward, 2009.)
<http://plato.stanford.edu/entries/scientific-explanation/>
10. The Internet Encyclopedia of Philosophy (R.Mayes, 2005.)
<http://www.utm.edu/research/iep/e/explanat.htm>
11. British Journal for the Philosophy of Science
<http://bjps.oxfordjournals.org/>

[Napomena: tijekom nastave, za potrebe studentskih seminarskih radova, bit će navedena dodatna literatura, s naglaskom na recentnijim radovima na ovom području.]

Način praćenja kvalitete i uspješnosti svakog predmeta i/ili modula

Tijekom prvog dijela kolegija i po završetku, izvršit će se anonimna anketa o stupnju uspješnosti programa kolegija kod studenata.